

Jaarstukken 2019

gemeente
gouda

Inhoudsopgave

1	Introductie	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Leeswijzer	5
2	Jaarverslag	6
3	Jaarverslag: programma's	9
3.1	Economie, werk en onderwijs	10
3.2	Energie en klimaat	19
3.3	Wonen en leefomgeving	25
3.4	Sociaal domein	36
3.5	Cultuur, sport en recreatie	53
3.6	Leefbaarheid en veiligheid	61
3.7	Bestuur en organisatie	68
3.8	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	77
4	Jaarverslag: paragrafen	82
4.1	Lokale heffingen	82
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	85
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	94
4.4	Financiering	98
4.5	Bedrijfsvoering	104
4.6	Verbonden partijen	113
4.7	Grondbeleid	123
4.8	Interbestuurlijk toezicht	124
5	Jaarrekening	126
5.1	Inleiding	126
5.2	Overzicht van baten en lasten	126
5.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	128
5.4	Incidentele baten en lasten	137
5.5	Resultaatbepaling	139
5.6	Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties	140
5.7	Resultaatbestemming	141
5.8	WNT-verantwoording 2019 gemeente Gouda	142
6	Balans en toelichting	144
6.1	Inleiding	144
6.2	Balans per 31 december 2019: activa	146
6.3	Balans per 31 december 2019: passiva	147
6.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	148
6.5	Toelichting op de balans per 31 december 2019: activa	150
6.6	Toelichting op de balans per 31 december 2019: passiva	156
6.7	Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen	159
6.8	Gebeurtenissen na balansdatum	160
7	Taakvelden	161

8 Single information Single audit	165
9 Besluit bij Jaarstukken 2019	168
10 Bijlagen	169
10.1 Investerings	170
10.2 Reserves en voorzieningen	176
10.3 Toelichting wettelijke beleidsindicatoren	182
10.4 Stedelijke vernieuwing	184

1 Introductie

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken 2019 van de gemeente Gouda legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid, de geleverde prestaties en de besteding van middelen in 2019. Dit gebeurt aan de hand van de programmabegroting 2019-2022 die kaderstellend is geweest voor de activiteiten van het college.

De wet schrijft voor dat de opbouw van de jaarstukken analoog moet zijn aan de programmabegroting. Dit komt de vergelijkbaarheid tussen beide documenten ten goede.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag met de beleidsverantwoording en de jaarrekening met de financiële verantwoording inclusief verplichte overzichten, het voorgestelde raadsbesluit en de bijlagen.

1.2 Leeswijzer

Jaarstukken op hoofdlijnen

Het jaarverslag start met een infographic, waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2019.

Programma's

Daarna volgt de verantwoording van de programma's en van het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. De verantwoording gebeurt met de volgende vragen:

- Wat heeft Gouda bereikt?
- Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn.

Rapportage interbestuurlijk toezicht (IBT)

De rapportage IBT is opgenomen vanwege de bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht met de provincie Zuid-Holland. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving waar de bestuursovereenkomst betrekking op heeft.

Jaarrekening

Deze omvat de financiële verantwoording over 2019 en met het zogenaamde overzicht van baten en lasten en de balans. Ook de overzichten Taakvelden en Single information Single audit maken hier deel van uit.

Besluit en bijlagen

De jaarstukken worden gecompleteerd met het voorgestelde raadsbesluit en enkele bijlagen.

Weergave van bedragen

In de financiële tabellen worden de bedragen zo veel mogelijk in duizenden euro's weergegeven. Hierdoor ontstaan soms afrondingsverschillen. In de toelichting op de financiële tabellen en in de overige teksten worden de bedragen voluit geschreven. In financiële tabellen duiden de min-tekens (bijvoorbeeld - € 1.000) meestal op inkomsten of baten. Bij de verschillenanalyses betekenen de min-tekens nadelen of verliezen.

2 Jaarverslag

Jaarrekening 2019 op hoofdlijnen

Samen met ondernemers, maatschappelijke organisatie, zorgaanbieders, onderwijs en Goudse vrijwilligers is er in 2019 veel bereikt in onze stad. Het jaarresultaat is positief afgesloten, de benodigde investeringen zijn gedaan en de financiële positie van de gemeente is verbeterd. In dit overzicht staan de belangrijkste resultaten per programma.

ECONOMIE, WERK EN ONDERWIJS

19,1
MILJOEN

- Afname aantal werkzoekende jongeren
- Bidbook Campus Gouda gereed, gericht op het versterken van hoger onderwijs
- 474 bezoekers bij 58 bedrijven tijdens 'Kom Binnen Bij Bedrijven'
- € 4 miljoen aan subsidie en financieringen binnengehaald voor sterk techniek-onderwijsplan.
- Kaders Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vastgesteld door gemeenteraad

WONEN EN LEEFOMGEVING

47
MILJOEN

- Gestart met versnelling woningbouw Spoorzone
- Verkeersveiligheid verbeterd op vier locaties
- Infrabeheertaken (exclusief afval en straatreiniging) weer onder aansturing van gemeente
- Verordening opgesteld om middeldure huurwoningen voor het segment te behouden
- 3 kwetsbare buurten geselecteerd waar gemeente en corporaties met voorrang mee aan de slag te gaan

LEEFBAARHEID EN VEILIGHEID inclusief Toekomstvisie

9,7
MILJOEN

- 5% minder woninginbraken dan in 2018
- 7 drugspanden gesloten
- 11 bestuurlijke waarschuwingen na drugsvondst
- Meer meldingen jeugdoverlast, maar minder groepen op straat
- 6000 naheffingen voor verkeerd parkeren
- Veiligheidsprijs uitgereikt voor beste vrijwilligersinitiatief

SOCIAAL DOMEIN

123
MILJOEN

- 6% minder mensen in de bijstand
- 382 bijstandsgerechtigden vonden werk
- Uithuisplaatsingen voorkomen door samenwerking 5 jeugdaanbieders
- Organisatie 'Scheiden zonder schade' verbeterd
- Gestart met Voor-elkaar-pas en het Automaatje voor ouderen
- Schuldhulp: Goudse Standaard getekend en ervaringsdeskundigen gestart
- Sociale Coöperatie kreeg groen licht

ENERGIE EN KLIMAAT

24,8
MILJOEN

- Participatietraject Energietransitie gestart
- Klimaatadaptatiestrategie vastgesteld en Groenfonds gestart
- Meer openbaar groen door 50 nieuwe 'Groen moet je doen'-initiatieven
- Aanpak overlast bodemdaling binnenstad vastgesteld met inwoners en belanghebbenden
- Verduurzamingsprogramma Vastgoed gestart

CULTUUR, SPORT EN RECREATIE

17,6
MILJOEN

- Gouds Sportakkoord een feit
- Mijlpaal 1 miljoen bezoekers aan Gouda overtroffen met 1.1 miljoen
- Gouda verkozen tot Nationale Evenementenstad 2019
- Fonds Gouda 750 jaar opgericht
- Significante stijging bezoekers cultuurinstellingen
- Chocoladefabriek best bezochte bibliotheek van Nederland
- Binnenstad: start realisatie Cheese Experience en Zuidelijk stationsgebied

BESTUUR EN ORGANISATIE

30,1
MILJOEN

- Meer ruimte voor initiatieven door het aanstellen van participatiemedewerkers
- Extra budget voor wijkteams van € 20.000 besteed aan projecten voor groen, leefbaarheid en energietransitie
- Regiodeal Bodemdaling Groene Hart ter waarde van € 20 miljoen gesloten
- Uitvoeringsagenda Samenleven vastgesteld

INKOMSTEN

TOTALE INKOMSTEN: 287.487

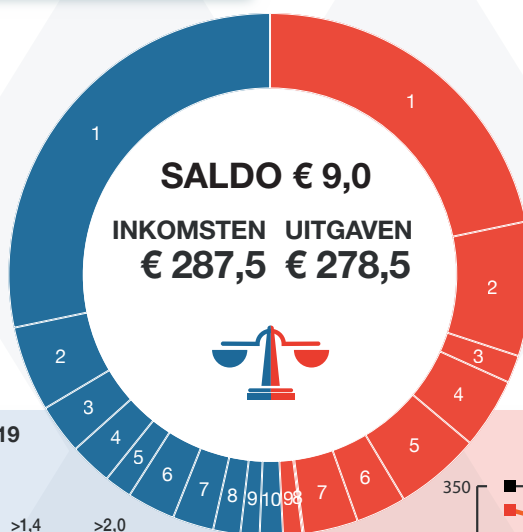

UITGAVEN

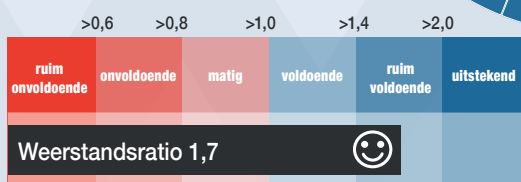
TOTALE UITGAVEN: 278.536

RIJK			
	Gemeentefonds	€ 159,9 miljoen	1
	Specifieke uitkeringen	€ 29,9 miljoen	2
GEMEENTE	Rioolheffing	€ 17,5 miljoen	3
	OZB	€ 14,9 miljoen	4
	Huur en erfpacht	€ 9,7 miljoen	5
	Overig	€ 16,9 miljoen	6
	Grondexploitatie	€ 14,4 miljoen	7
	Afvalstoffenheffing	€ 9,5 miljoen	8
	Overige lokale heffingen	€ 6,7 miljoen	9
	Inzet van reserves	€ 8,1 miljoen	10

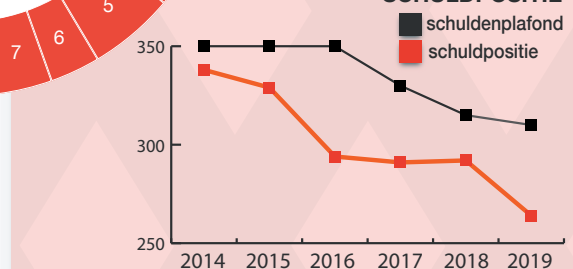
	Sociaal domein	€ 123 miljoen	1
	Wonen en leefomgeving	€ 47 miljoen	2
	Leefbaarheid en veiligheid	€ 9,7 miljoen	3
	Energie en klimaat	€ 24,8 miljoen	4
	Bestuur en organisatie	€ 30,1 miljoen	5
	Cultuur, sport en recreatie	€ 17,6 miljoen	6
	Economie, werk en onderwijs	€ 19,1 miljoen	7
	Algemene dekkingsmiddelen	€ 0,5 miljoen	8
	Toevoeging aan reserves	€ 6,7 miljoen	9

WEERSTANDSCAPACITEIT 2019

SCHULDPOSITIE

3.1 Economie, werk en onderwijs

Waar staat het programma voor?

Lasten in €
19.119

Baten in €
8.477

Percentage van totale uitgaven
7%

Het programma Economie, werk en onderwijs draait om het versterken van de economie waarbij inwoners zoveel mogelijk meedoen. Dit vraagt om een stevige verbinding tussen de drie werkvelden economie, werk en onderwijs. Het programma draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, aan innovatie en aan een goed functionerende arbeidsmarkt. Tevens draagt dit bij aan een goed onderwijsaanbod, adequate onderwijshuisvesting en een goede verbinding tussen onderwijs en het sociaal domein. Circulair produceren en consumeren gelden in dit kader als uitgangspunt.

Wat heeft Gouda bereikt?

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en stimuleren innovatie

Gouda stimuleerde het onderwijs opdat het aanbod van opleidingen aansluit op de vraag van het bedrijfsleven. Dit kwam tot uiting via het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology. Het project werd in 2019 verlengd. Daarnaast moedigde Gouda innovatie in Triple Helix-verband aan door een regionale innovatieprojectenagenda voor te bereiden. Tevens stelde Gouda een 'Bidbook Campus Gouda' op.

Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

Gouda werkte aan een sluitende aanpak jeugdwerkloosheid door in te zetten op preventie en een effectieve aanpak van de bestrijding jeugdwerkloosheid. Doel: een daling van de jeugdwerkloosheid in de periode 2019-2022 met 100 jongeren. Resultaat in 2019 (tot 1/9): daling met 67 jongeren.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Gouda wil een aantrekkelijke stad zijn voor het midden- en kleinbedrijf en grote ondernemers. Met Gouda Onderneemt is een economische agenda 2018-2020 opgesteld, met maatregelen die het vestigingsklimaat versterken. Samen werd deze agenda uitgevoerd. Hierover wordt in dit programma en elders in de jaarrekening gerapporteerd.

Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

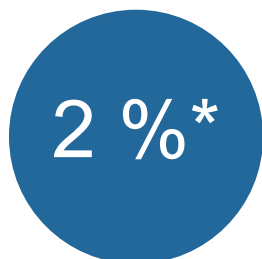
Er is een Sterk Techniek Plan opgesteld, het Onderwijsachterstandenbeleid is herijkt en de uitbreiding van Voorschoolse Educatie naar 16 uur is voorbereid. Tevens is de schooluitval tegengegaan.

Kostenefficiënte onderwijshuisvesting met toekomstbestendige schoolgebouwen

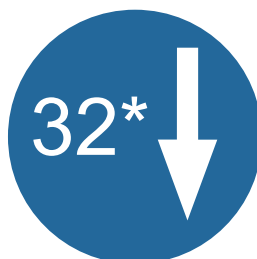
Gouda werkte aan kostenefficiënte onderwijshuisvesting met duurzame- en toekomstbestendige schoolgebouwen. De gemeenteraad heeft ingestemd met de strategische uitvoeringskaders voor het Integraal Huisvestingsplan.

Tekst

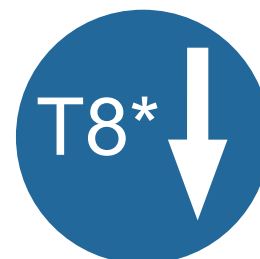
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Streefwaarde 2019:
afname aantal voortijdige
schoolverlaters tot 1,75% (= 100
jongeren)
* dus lichte stijging

Streefwaarde periode
2019-2022: afname
jeugdwerkloosheid
met 100 jongeren
* tot 1/10/2019

Streefwaarde 2019:
leegstand kantoren buiten top 10
'gemeenten met hoogste
leegstand'
* medio 2018

3.1.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Verbeteren aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt en innovatie

Om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken, werkte Gouda nauw samen met lokale en regionale arbeidsmarktpartners en werd de samenhang van de activiteiten bewaakt.

Wat heeft de gemeente daarvoor gedaan?

Triple Helix meerjarige agenda

Met gemeenten in de regio Midden-Holland, met het bedrijfsleven en met onderwijspartners werd in 2019 afgesproken om vanuit de Triple Helix agenda in te zetten op innovatie in het bedrijfsleven en het onderwijs. Het doel is om gezamenlijk aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijke problemen te werken en een betere aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en gemeenten te bewerkstelligen. De gemeente Gouda vervult hierin de rol van Kwartiermaker. In 2019 werd de Economische Visie Midden-Holland (Blaauwberg rapport) opgesteld. Dit rapport biedt een analyse/foto van de economische structuur van de regio en doet aanbevelingen hoe de samenwerking tussen overheid, bedrijven en onderwijs versterkt kan worden. De Economische Visie wordt in 2020, inclusief een projectenagenda die een dynamisch karakter krijgt, aan de gemeenteraden aangeboden. Daarnaast werden goede voorbeelden van Triple Helix samenwerking in het land bezocht (zoals aan de regio Achterhoek).

Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV ST)

In 2019 werd de samenwerking tussen de gemeente en het CIV ST verder uitgebouwd. Met studenten werd gewerkt aan innovatieve oplossingen zoals metingen rondom bodemdaling. In december sloot de gemeente een overeenkomst met CIV ST, waarin de samenwerking is vastgelegd tot 2023. Gouda zet in op een stevigere verbinding van het CIV ST met het regionaal bedrijfsleven en in het bijzonder met het MKB.

Centrum voor Innovatief Vakmanschap Welzijn en Zorg (CIV W&Z)

Na de start van het CIV W&Z in 2018 werd 2019 benut om de samenwerking tussen gemeente Gouda, onderwijs en zorgpartijen verder vorm te geven. Zo werden onderzoeksopdrachten gekoppeld aan het in 2019 gestarte practoraat (lectoraat op MBO-niveau) in CIV-verband. Hierbij gaat het om de toepasbaarheid van technologie in de zorgsector. Ook werd vanuit de Triple Helix agenda met zorgpartners in de regio Midden-Holland een start gemaakt met een project op het snijvlak van zorg en technologie (zoals domotica).

Acquisitie HBO

In 2019 zijn de mogelijkheden om het hoger onderwijs-aanbod in Gouda te versterken verkend. Om te laten zien welke kansen Gouda en de regio in dit kader te bieden heeft, werd een zogenaamd bidboek opgesteld (met een beschrijving van het bestaand onderwijsaanbod, het type bedrijvigheid en de regionale maatschappelijke opgave). Met dit bidboek in de hand zijn/worden met HBO-scholen nieuwe gesprekken gevoerd. De verwachting is dat deze gesprekken in 2020 leiden tot concrete samenwerkingsafspraken, waarmee uiteindelijk een breder aanbod van HBO-onderwijs in Gouda wordt gerealiseerd.

Energie en onderwijs

Rondom de energietransitie heeft de gemeente bijgedragen aan het VanGasLosfestival. Tijdens dit festival werden studenten bewust gemaakt van het belang van inzet op duurzaamheid.

Gouda heeft de ambitie om een het MBO-opleidingsaanbod rond de thema's klimaat, energie en milieu te versterken. Met mboRijnland en het Wellantcollege werd verkend of dit haalbaar is. Aanvullend met andere MBO-instellingen in Gouda, publiek en privaat, is dit verder opgepakt. In 2020 wordt deze verkenning afgerond.

Kom Binnen bij Bedrijven

'Kom Binnen bij Bedrijven' is een jaarlijks terugkerend regionaal evenement. Bedrijven zetten gedurende één week hun deuren open voor werkzoekenden, scholieren en belangstellenden, die op zoek zijn naar een (nieuwe) baan, een stage- of leerwerkplek of vrijwilligerswerk.

In 2019 vond het evenement in de week van 23 maart plaats. In totaal deden in Gouda 58 bedrijven mee (in 2018: 46) en zij verwelkomden 474 bezoekers (2018: 300). Dit heeft geleid tot matches en mooie kennismakingen. De gemeente Gouda nam zelf als werkgever ook deel. Het organiseren van dit evenement heeft als neveneffect, dat de gemeente een duurzaam netwerk met bedrijven opbouwt en de samenwerking met het onderwijs versterkt.

Sluitende aanpak jeugdwerkloosheid

In 2019 werd in de regio Midden-Holland intensief samengewerkt aan een 'sluitende aanpak jeugdwerkloosheid'. De jeugdwerkloosheid nam in 2019 (tot 1 oktober) in Gouda af met 32 jongeren tot 294 werkzoekende jongeren.

Wat heeft de gemeente daarvoor gedaan?

Sluitende aanpak kwetsbare jongeren

Door het maken van werkafspraken tussen de arbeidsmarktpartners wisten de partners in de regio elkaar steeds beter te vinden en zijn oplossingen gecreëerd waardoor minder jongeren 'tussen wal en schip vielen'. Er zijn Europese subsidies (ESF) aangewend, extra werkcoaches zijn ingezet om werkzoekende jongeren toe te leiden naar school en/of werk, er is een spreekuur gehouden en de 'jongeren buiten beeld' zijn door het Ministerie inzichtelijk gemaakt. In 2020 worden deze jongeren begeleidt richting passend werk en/of scholing. Ook kregen jongeren bij het leerwerkloket informatie over scholing en konden zij testen uitvoeren (bijvoorbeeld competentietesten).

School@work

Gouda heeft in 2019 het project School@work weer ondersteund. Dit project is een activiteit van het mboRijnland, Promen en de gemeenten in de regio Midden-Holland. Per 1 augustus zijn 17 jongeren uit de regio gestart. Deze jongeren volgen een MBO-opleiding niveau 1, maken gebruik van de infrastructuur en expertise van Promen (hybride leren) en behalen een diploma. Deze onderwijsvorm blijkt geschikt voor jongeren die niet goed binnen het reguliere onderwijs passen. De werkwijze voorkomt dat jongeren tussentijds uit het onderwijs vallen.

Praktijkverklaringen

Met Praktijkverklaringen worden werkzoekenden zonder startkwalificatie omgeschoold met erkende diploma's en nemen de kansen voor arbeidsbeperkten op duurzaam passend werk toe. Mensen leren, afgeleid van mbo-opleidingen, vaardigheden aan die aansluiten op hun eigen behoefte en die van werkgevers. In 2019 heeft de gemeente Gouda toestemming gekregen om als arbeidsmarktregio te participeren aan een landelijke pilot. Samen met het onderwijs en Promen is een projectplan opgesteld en een projectleider aangesteld. Vanuit het Werkgeversservicepunt wordt dit plan uitgevoerd en wordt het bedrijfsleven gestimuleerd om in twee jaar tijd 150 werkzoekenden op te leiden voor Praktijkverklaringen.

Opleidingskeuze met goede kansen op de arbeidsmarkt

Gouda stimuleert dat jongeren een opleiding kiezen met arbeidsmarktperspectief. Om jongeren te helpen bewust te kiezen, bracht Gouda in 2019 een overzicht uit met de meest kansrijke beroepen. Deze werd bij alle scholen onder de aandacht gebracht. Jaarlijks wordt dit herhaald.

Sluitende aanpak stage- en leerwerkplekken

Samen met het Samenwerkingsverband Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) zette Gouda in op voldoende stage- en leerwerkplekken. Hiermee draagt Gouda bij aan het voorkomen dat jongeren hun opleiding vroegtijdig onderbreken. In 2019 waren er, afhankelijk van de sector, nauwelijks tot geen tekorten.

Versterken vestigingsklimaat in Gouda en de regio

Om het vestigingsklimaat in Gouda en de regio te versterken is een Economische Agenda 2018-2020 opgesteld. Met Gouda Onderneemt is opnieuw samengewerkt om deze uit te voeren. Om de circulaire economie vorm te geven, de energietransitie mogelijk te maken en uitvoering te geven aan de Triple Helix is waar nodig met andere gemeenten in de regio samengewerkt.

Wat heeft de gemeente daarvoor gedaan?

Versterken vestigingsklimaat

De economische agenda kent negen thema's. In de jaarrekening wordt op meerdere plaatsen over de voortgang van de projecten en activiteiten binnen deze thema's gerapporteerd (onder andere bij Gouda 750, 'Kom Binnen bij Bedrijven', (zakelijk) toerisme, regionale Triple Helix samenwerking, duurzaamheid).

Het bestuur bezocht in 2019 opnieuw een groot aantal bedrijven. Het college ging onder meer op bezoek bij Carapax, Lafeber Int. Transporten en de Goudse Verzekeringen. Daarnaast legden de wethouders economie ruim 20 bedrijfsbezoeken af.

Helaas heeft een aantal bedrijven Gouda verlaten (zoals Sanofi). Dit hangt samen met (her)huisvestingsbeleid van bedrijven waarop de gemeente nauwelijks invloed heeft. De contacten met de bedrijven waren goed. Bedrijfseconomische overwegingen zoals samenvoegen van vestigingen leidde er soms ook toe, dat bedrijven Gouda verlieten. Hierdoor daalde ook de werkgelegenheidsontwikkeling, naast fluctuaties in het aantal zelfstandig werkende personen zonder personeel.

Het vernieuwde winkelcentrum Goverwelle is eind 2019 geopend.

De provincie heeft de regio's gevraagd om een regionale kantorenstrategie op te stellen (verplicht), een regionale bedrijventerreinenstrategie en een regionale detailhandelsvisie (vrijwillig).

- **Regionale kantorenstrategie**
De regio Midden-Holland heeft in 2019 de regionale kantorenstrategie 2019-2024 opgesteld. Deze is door de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten vastgesteld en door Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland aanvaard. De gemeente Gouda was trekker van dit proces.
- **Regionale bedrijventerreinenstrategie**
Er is gewerkt aan het opstellen van een regionale bedrijventerreinenstrategie. De kwantitatieve behoefte-raming (deel I) is bijna afgerond en wordt in 2020 aan de gemeenten ter instemming voorgelegd. Hierna wordt deze aan de Provincie aangeboden. De gemeente Krimpenerwaard is trekker van dit proces. In 2020 wordt verder gewerkt aan deel II van de bedrijventerreinvisie. Hierin is de insteek meer kwalitatief, met onder meer een duiding van de terreinen, afspraken over uitgifte van bedrijventerreinen en regionale afstemming hierover.
- **Regionale detailhandelsvisie**
Er is een regionale detailhandelsvisie Midden-Holland in voorbereiding. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk trekt dit proces. Hiervoor is een analysedocument opgesteld. Deze analyse wordt in 2020 verder uitgebouwd tot een visie.

Circulaire economie

Op het gebied van circulaire economie nam de gemeente Gouda deel aan diverse inspiratiebijeenkomsten waaronder de 'Innovatiedag Het Groene Hart'. De organisatie was in handen van het Platform Groene Hart Werkt!.

Met het beschikbaar stellen van het investeringskrediet, is een vervolgstap gezet in de realisatie van het 'Ecopark Gouda'. In het 'Voorlopig ontwerp' werd een modulair stortbordes opgenomen. Er is onderzocht of de ruimte onder het bordes bestemd kan worden voor 'bedrijfjes in containers' die zich bezig houden met duurzaamheid of recycling van afval.

Ontwikkelstrategie Goudse Poort

In 2019 zijn er verdere stappen gezet om tot uitvoering van de ontwikkelstrategie Goudse Poort te komen. Dit heeft geleid tot het besluit om de Shell-Entree te verbeteren.

In 2019 is intensief gesproken met bedrijven, eigenaren van panden en de provincie Zuid-Holland, om tot clustering van PDV (perifere detailhandel) van de Goudkade op de Goudse Poort te komen. Het tempo van de ontwikkelingen wordt in sterke mate bepaald door de investeringsbeslissingen van de betrokken bedrijven.

Versterken onderwijs en tegengaan schooluitval

In 2019 heeft de gemeente met Goudse (voor)scholen gewerkt aan doorlopende leer- en ontwikkellijnen, de bestrijding van onderwijsachterstanden, passend onderwijs, reductie schooluitval en het bieden van kansen aan jongeren, die een startkwalificatie willen behalen.

Wat heeft de gemeente daarvoor gedaan?

Doorlopende leer en ontwikkellijnen

De overgang tussen voorschools onderwijs, basisonderwijs, voortgezet onderwijs e.v. is in 2019 doorontwikkeld. Tevens is ingezet op een soepele overgang van VMBO naar middelbaar beroepsonderwijs (MBO) om uitval te voorkomen. Jongeren vanuit het VMBO werden gestimuleerd om voor een technisch beroep te kiezen. In juli 2019 werd de aanvraag in het kader van Sterk Techniek onderwijs goedgekeurd. Dit betekent dat vanaf 2020 scholen met het bedrijfsleven gaan investeren in versterking van het techniekaanbod en het stimuleren van de keuze voor techniek. Hiervoor hebben deze partijen ruim 4 miljoen euro verkregen. Vanuit die samenwerking zijn in 2019 ook de eerste ideeën opgedaan voor de te realiseren Techniekwerkplaats in de Chocoladefabriek.

Voor- en vroegschoolse educatie, onderwijsachterstandenbeleid en samenwerking Brede school en Weekendschool

Gouda heeft ingezet op het bestrijden van onderwijsachterstanden door voorschoolse educatie op de peuteropvang, schakelklassen in het primair onderwijs en collectieve activiteiten van de Brede School en de Weekendschool. Dit is gedaan binnen de landelijk kaders voor besteding van de rijksuitkering, ingevuld met gemeentelijk beleid. De evaluatie van het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid werd in 2019 afgerond. De uitkomsten van deze evaluatie zijn vastgelegd in de subsidieregeling onderwijsachterstandenbeleid 2020. De samenwerking met de Brede school en de Weekendschool, als collectieve voorzieningen, is daarbij ook vastgelegd. Kinderopvangorganisaties hebben zich in 2019, met subsidie, voorbereid op de (wettelijk verplichte) uitbreiding van voorschoolse educatie van 10 naar 16 uur in 2020.

Passend onderwijs en versterken samenhang jeugdhulp-onderwijs

Gouda sluit aan bij de basisondersteuning van het onderwijs met jeugdhulp. De ontwikkelagenda van onderwijs en gemeenten is in 2019 geëvalueerd waarbij men zich richt op onderwerpen die nieuwe impuls nodig hebben gerelateerd aan het meer en beter samenwerken tussen zorg en onderwijs. Op het 'overeenstemmingsgericht overleg' (OOGO) tussen gemeenten en onderwijs is dit beleid gemonitord, geëvalueerd, opgesteld en uitgevoerd. In 2019 heeft de gemeente veel overleg gevoerd met het onderwijs over de toegankelijkheid van het speciaal onderwijs en de inzet van zorg voor individuele kinderen op het (regulier) onderwijs. Naar aanleiding van het wegvallen van de Regenboogschool is veel overleg gepleegd met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden om het belang en beschikbaarheid van een zogenaemde 'cluster 4' onderwijsvoorziening voor het basisonderwijs in Midden-Holland te onderstrepen.

Reductie schooluitval en bieden van kansen aan jongeren die een startkwalificatie willen behalen

De VSV-cijfers (Voorkomen van Voortijdige Schoolverlaters) over 2019 zijn nog niet bekend. Het genoemde percentage bij de prestatie-indicatoren van 2,0% VSV'ers is van 2018. De verwachting is, dat het percentage in 2019 licht is gestegen. Binnen het Regionaal Meldpunt Schoolverlaters en door Leerplicht is gewerkt aan het voorkomen van voortijdige schoolverlaters. Jongeren die niet terug naar school konden, zijn toegeleid naar werk. Tevens is meer integraal gewerkt met partners zoals het sociaal team. Ook VSV'ers die in eerdere jaren uitvielen, zijn zoveel mogelijk toegeleid naar werk en/of school. 'Groenpluk' (jongeren die voortijdige hun opleiding afbreken en gaan werken) kreeg in 2019 extra aandacht. Een groep van 9 schoolverlaters die in de horeca werkzaam waren, volgden een reeks workshops over werken en leren in de horeca. Als vervolgstap wordt met werkgevers gewerkt aan het behalen van (deel)kwalificaties.

Aanpak laaggeletterdheid

In 2019 is stevig ingezet op zowel het vinden van deelnemers als het aanbieden van veel verschillende trajecten. Dit is zeer effectief geweest. Er zijn ruim 400 deelnemers meer bereikt dan in 2018 en inmiddels bereiken we ook NT1-ers. De rijksbijdrage 2019 is volledig benut.

Het Goudse Taalhuis is zeer succesvol. Veel laaggeletterden weten de weg naar het Taalhuis goed te vinden. In 2019 heeft het Taalhuis 162 intakes verzorgd. Alle deelnemers zijn doorgestroomd naar een traject bij een organisatie die is aangesloten bij het Taalakkoord. Het convenant 'Tel mee met taal 2' is ondertekend.

Kostenefficiënte onderwijshuisvesting met duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Meerjarige aanpak vastgelegd in een Integraal Huisvestingsplan

Samen met het onderwijsveld is in 2018 een Integraal Huisvestingsplan opgesteld. Uitgangspunt daarvan is een goede balans tussen kosten én duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen, onder andere gebaseerd op een clustering van scholen. De raad heeft in april 2019 de strategische kaders voor onderwijshuisvesting vastgesteld en kennis genomen van het bijbehorend IHP.

Gouda heeft, gebaseerd op deze strategische kaders en het IHP, samen met de schoolbesturen een uitvoeringsplan opgesteld voor de eerste vijf jaar, welke begin 2020 aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Huisvestingsopgaven buiten Integraal Huisvestingsplan

In 2019 werden verdere voorbereidingen getroffen voor de realisatie van een nieuw, permanent schoolgebouw in Westergouwe.

Verder hebben de bouwheren het afgelopen jaar het ontwerp voor de renovatie en uitbreiding van de nieuwe locatie van Ark-Gemiva aan de Clematislaan nader uitgewerkt. Daarbij zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd naar specifieke locatie-kenmerken, zoals bijvoorbeeld flora en fauna. Op basis van het ontwerp is de omgevingsvergunning aangevraagd en heeft afstemming met de Adviescommissie voor Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) en omwonenden plaatsgevonden.

Mede door het door de raad in 2018 extra ter beschikking gestelde budget is in 2019 de vernieuwbouw Driestar opgeleverd.

Samen met het schoolbestuur van De Goudse Waarden is gewerkt aan een permanente oplossing voor de locatie aan de Heemskerkstraat. Dit voorstel wordt begin 2020 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

3.1.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2019
3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal banen	36.300	Behoud van aantal banen	35.429
3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Aantal bedrijfsvestigingen	6.449	Behoud van het aantal bedrijfsvestigingen	6.352
3.3. Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Leegstand kantoren	plek 11 (C&W, jan 2018)	Plek buiten de top 10	medio 2018: plek 8 (volgens de monitor van Cushman and Wakefield)
4.3. Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Afname aantal jongeren zonder werk t/m 27 jaar	226	In de periode 2020 - 2023 daling realiseren van 100 jongeren (van 326 naar 226)	t/m 1 oktober 2019: 294 jongeren zonder werk daling van 32 jongeren

3.1.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
3. Economie	Functiemenging	%	2018	52,2	52,8	Gouda stuurt niet op deze indicator	
3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2018	5,6	4,8	Gouda stuurt niet op deze indicator	
4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	1,7	1,9	Gelijk blijven	meeteenheid in 2019 gewijzigd, geen vergelijk mogelijk
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2018	47	23	Afname	meeteenheid in 2019 gewijzigd, geen vergelijk mogelijk
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2016	1,8	1,7	Afname naar 1,75 (100 jongeren)	
			2018	2	1,9		Zie toelichting 1.

Toelichting

1. Het streefcijfer van 1,75% is gebaseerd op de landelijke gerealiseerde cijfers van schooljaar 2016-2017. Van alle vo- en mbo-leerlingen/studenten samen (tot 23 jaar) verliet in 2016-2017 1,75% het onderwijs zonder startkwalificatie. Aangezien de uitval landelijk sindsdien licht stijgt, is ingezet op 1,75% als streefcijfer. Die licht stijgende trend zet zich landelijk en ook in onze regio door. Daarom is het streefcijfer niet gehaald.

Het is overigens lastig om de stijging precies te duiden. Het lijkt deels te maken te hebben met 'groenpluk'; door de aantrekkende economie stoppen meer jongeren met hun opleiding om te gaan werken.

3.1.4 Wat heeft het gekost?

3.1.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	18.451	19.890	19.119	771
Baten	-6.847	-7.420	-8.477	1.057
Saldo van baten en lasten	11.604	12.470	10.642	1.828
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-29	-79	-79	0
Gerealiseerd resultaat	11.575	12.391	10.563	1.828

3.1.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
2.4 Economische havens en waterwegen - lasten	767	674	749	-75
2.4 Economische havens en waterwegen - baten	-1	-1	0	-1
Saldo	766	673	749	-76
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur - lasten	715	784	239	545
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur - baten	-667	-734	-1.071	337
Saldo	48	50	-832	882
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen - lasten	124	172	189	-18

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen - baten	-152	-152	-138	-14
Saldo	-28	19	51	-32
3.4 Economische promotie - lasten	2.369	2.309	2.304	5
3.4 Economische promotie - baten	-487	-402	-637	236
Saldo	1.882	1.907	1.667	241
4.2 Onderwijshuisvesting - lasten	7.055	8.060	8.084	-24
4.2 Onderwijshuisvesting - baten	-200	-332	-880	549
Saldo	6.855	7.729	7.204	525
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken - lasten	7.419	7.891	7.554	337
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken - baten	-5.342	-5.799	-5.751	-48
Saldo	2.077	2.092	1.803	288
Totaal saldo taakvelden	11.599	12.470	10.642	1.828

3.1.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
2.4 Economische havens en waterwegen	75.000	N		1.000	N	
Groot onderhoud waterkeringen en afwatering: Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende dotatie van € 73.000 noodzakelijk gebleken.	73.000	N	I			
Overig	2.000	N	I	1.000	N	I
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	545.000	V		337.000	V	
Voor de grondexploitatie Spoorzone is in het verleden een verliesvoorziening gevormd. Hiervan is in 2019 € 882.000 vrijgevallen. Aan de raad wordt voorgesteld dit voordeel toe te voegen aan de reserve Vernellen woningbouw en (gebieds)transformatie en aan de reserve Zuidelijk Stationsgebied.	545.000	V	I	337.000	V	I
3.4 Economische promotie	5.000	V		236.000	V	
Kenniscentrum Bodemdaling: Door vertraging in de uitvoering kon het beschikbaar gestelde budget niet ingezet worden. Voorgesteld wordt om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen.	50.000	V	I			
Promotie toerisme: Het voordeel op de baten wordt met name veroorzaakt door de verkoop van (VVV-)cadeaukaarten. Daar staan ook kosten tegenover. Deze posten waren niet begroot.	92.000	N	I	114.000	V	I
Reclame openbare ruimte: Op basis van de prognose reclame-inkomsten is bij de bij de viermaandsrapportage een budgetaanpassing doorgevoerd. Deze aanpassing bleek ultimo 2019 te negatief geweest te zijn. Inkomsten driehoeksborden zorgden voor het positieve resultaat. Het nadeel bij de baten wordt veroorzaakt door extra personele inzet bij de voorbereiding en begeleiding van de aanbesteding.	44.000	N	I	24.000	V	I
Stadsmarketing: Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door ontvangen bijdragen in verband met het project Cheese Valley. Daar staan ook kosten tegenover (€ 101.000). Deze waren niet separaat begroot maar vormden een onderdeel van de begroting Stadsmarketing - Gouda 750.	29.000	N	I	86.000	V	I
Stadsmarketing Gouda750: Op basis van de geactualiseerde planning vallen uitgaven die voorzien waren in 2019 in een latere fase. Aan de raad zal worden voorgesteld om dit voordeel in 2020 opnieuw beschikbaar te stellen.	87.000	V	I			
Toeristenbelasting: De opbrengst toeristenbelasting is € 22.000 hoger dan de raming. De hogere opbrengst heeft betrekking op het belastingjaar 2018 en wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal overnachtingen ten opzichte van 2017 (van 83.000 naar 86.000). In 2020 wijzigt de wijze van aanslagoplegging. De aanslagen 2020 worden via voorlopige aanslagen aan het begin van het belastingjaar opgelegd. Dit geldt nog niet voor de aanslagen toeristenbelasting 2019; die worden begin 2020 (achteraf) opgelegd.				22.000	V	I
Overig	33.000	V	I	10.000	N	I
4.2 Onderwijshuisvesting	24.000	N		549.000	V	
Voor het opstellen van de raadsvoorstellen met betrekking tot het IHP en de Goudse Waarden zijn extra onderzoeken uitgevoerd.	30.000	N	I			
De voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen voldoet niet meer aan de richtlijnen van het BBV en is in 2019 vrijgevallen.				557.000	V	I
Overig	6.000	V	I	8.000	N	I
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	337.000	V		48.000	N	

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Kindgebonden financiering peuteropvang en VVE: De subsidieregeling kindgebonden financiering peuteropvang en VVE staat in de kinderschoenen en het gebruik daarvan komt minder snel op gang dan verwacht. Daardoor is er een voordeel van € 260.000 ontstaan op het geraamde budget. Exacte raming van benodigde subsidiebedragen is lastig voor kinderopvangorganisaties en dit heeft over 2018 tot terugvordering van in totaal € 100.000 subsidie geleid. Organisaties hebben met deze kennis voor 2019 lagere bedragen aangevraagd dan was begroot. In 2020 wordt er steeds meer gebruik gemaakt van deze subsidieregeling, door meer kinderopvangaanbieders.	260.000	V	I			
Leerlingenvervoer: Het overschot is te verklaren door onderuitnutting van het vervoersbudget. Hierbij zijn de kosten onderhevig aan het fluctuerende aantal personen in het leerlingenvervoer.	30.000	V	I			
Leerplicht: In 2019 is er geen beslag gelegd op de flexibele schil voor personeel; bij uitval is Gouda verplicht direct voor vervanging te zorgen van leerplichtambtenaren werkzaam voor Gouda, Krimpenerwaard en Waddinxveen.	57.000	V	I	10.000	V	I
Onderwijsachterstanden: Het verschil aan de lastenkant kan verklaard worden doordat van de reservering van € 300.000 voor VVE-uitbreiding per 2020, € 117.000 niet is uitgegeven; dit budget was bestemd voor kinderopvangorganisaties om zich voor te breiden op 16 uur VVE (extra personeel, scholing, pilots etc.). De aanvankelijke randvoorwaarden voor de uitbreidingspilot bleken vertragend te werken. Daarnaast is de egalisatiereserve van plm. € 133.000 niet gebruikt. Er wordt een egalisatiereserve aangehouden om fluctuaties in de rijksuitkering op te kunnen opvangen en fluctuaties in de subsidieaanvragen voor VVE (kindgebonden financiering). Voor de jaarlijkse vaste kosten is € 5.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit fluctueert per jaar, er zit wat ruimte in de begroting, bv. voor overheadkosten e.d. Het resterend budget zal worden overgeheveld naar 2020, waardoor het per saldo budgetneutraal is.	255.000	V	I	255.000	N	I
Onderwijsbeleid: € 12.000 van het verschil wordt verklaard doordat het opstellen van de innovatieagenda langer duurt dan verwacht in verband met zorgvuldige afstemming met regionale triple helix partners. De rest van het verschil is een voordeel op de overhead.	83.000	V	I			
Specifieke uitkering Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten (RMC): Bij deze regeling zijn de baten en lasten per saldo altijd neutraal omdat restanten beschikbaar moeten blijven voor volgende jaren.	38.000	V	I	38.000	N	I
Volwasseneneducatie: Het nadeel aan de lastenkant kan worden verklaard doordat er in 2019 stevig is ingezet op het vinden van deelnemers en het aanbieden van verschillende trajecten, wat resulteerde in 400 meer deelnemers dan in 2018. De Rijksbijdrage 2019 is volledig benut. Het voordeel aan de batenkant kan voor € 158.000 worden verklaard door de meeneemregeling 2018. Daarnaast is er rekening gehouden met een terugbetaling over 2018 van plm. € 48.000, wat nog niet is geïnd.	369.000	N	I	206.000	V	I
Specifieke uitkering Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV): Bij deze door MBO Rijnland uitgevoerde SiSa-regeling zijn de baten en lasten altijd neutraal omdat restanten beschikbaar moeten blijven voor volgende jaren.	23.000	N	I	23.000	V	I
Onderwijsbeleid en leerlingzaken overig: Dit betreft diverse kleine afwijkingen die niet verder worden toegelicht.	6.000	V	I	6.000	V	I

3.1.4.4 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	109	94	15
TOTAAL	109	94	15

Toelichting op het investeringsoverzicht

Uitvoeringsmaatregelen Waterplan

Voorgesteld wordt om dit investeringsbudget in 2019 af te sluiten.

3.1.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden zoals het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit binnen de groengebieden, evenals de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Bedrijvenschap Regio Gouda	Het Bedrijvenschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Voor bedrijven is een prettige woon- en leefomgeving voor medewerkers een aspect dat een rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Gouda biedt met zijn historische binnenstad én zijn aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden een aantrekkelijke vestigingsplaats. De recreatiegebieden van de Groenalliantie in Gouda en de bredere regio zijn hierin van groot belang.

De recreatiegebieden worden doorontwikkeld qua inrichting, waarbij op verschillende doelgroepen wordt ingespeeld: actieve recreatie, beleven en gebruiken (creatief, sportief, ontdekkend, luxe genieten, natuur genieten, familieverband etc.). Deze doorontwikkeling wordt de komende jaren voortgezet.

Bedrijvenschap Regio Gouda

Het Bedrijvenschap Regio Gouda is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas in de vorm van een Gemeenschappelijke Regeling op gelijkwaardige basis samenwerken. Het bedrijvenschap ontwikkelt het regionale bedrijventerrein Gouwe Park van 45 ha netto om zo ruimte te bieden voor de vestiging van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te behouden of te verbeteren. De begroting 2019-2020 en ontwerpbegroting 2021-2022 voorzien dat alle gronden uiterlijk eind 2021 zijn uitgegeven en dat de gemeenschappelijke regeling in 2022 wordt opgeheven. Vanaf 2020 vinden deeltuitkeringen van het batig saldo aan de gemeente plaats.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgelden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

3.2 Energie en klimaat

Lasten in €
24.768

Baten in €
27.045

Percentage van totale uitgaven
9%

Waar staat het programma voor?

De gemeente handhaaft het ambitieuze doel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. In aanvulling hierop wordt 2040 als streefdatum vastgesteld voor een gasvrije stad. Om dit te realiseren is een grootschalige energietransitie nodig, met als doel om volledige over te gaan van de huidige milieubelastende energiebron naar een volledig duurzame en voor iedereen betaalbare energievoorziening. Op het gebied van klimaatadaptatie, bodemproblematiek, groen en water wil de gemeente werken aan een toekomstbestendige stad met droge voeten voor onze kinderen en kleinkinderen.

Wat heeft Gouda bereikt?

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

In samenwerking met partners in de stad is een begin gemaakt met de Transitievisie Warmte. Deze geeft in 2021 de volgorde aan waarin buurten/ wijken aardgasvrij worden gemaakt. In 2019 zijn de eerste contouren van een afwegingskader hiervoor geschetst. Ook is in 2019 het verduurzamingsprogramma voor gemeentelijk vastgoed gestart. Verduurzaming is een belangrijk onderdeel van het strategisch kader voor onderwijshuisvesting.

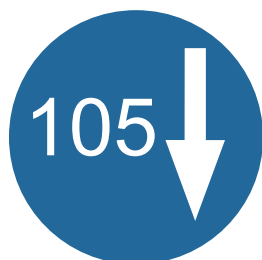
Klimaatadaptatie: water en groen

In 2019 zijn het rioleringsplan, de structuurvisie groen en de klimaatadaptatiestrategie vastgesteld. Bij rioleringsprojecten worden klimaat- en groenopgaven zoveel mogelijk meegekoppeld. Grote bouwplannen moeten verplicht (openbaar) groen realiseren. Vanuit het Groenfonds wordt groenaanleg in de zes minst groene wijken mogelijk gemaakt.

Bodemdaling

In een intensief participatietraject zijn de (on)mogelijkheden besproken van de aanpak van overlast door bodemdaling in de binnenstad. Rondom rioleringsprojecten wordt uitgebreid gecommuniceerd over grondwater en funderingsvraagstukken. Met de rijksoverheid is een regiodeal gesloten, met als inzet een kenniscentrum bodemdaling in de stad.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Huishoudelijk restafval in kg per inwoner in 2019; dit was 199 in 2016; streefwaarde is 100 in 2020

Toename van het aantal m² * 1.000 openbaar groen; streefwaarde is 2.030.300 m²; eind 2019 is er 2.054.789 m² groen

Afname CO₂-uitstoot: 308.000 ton in 2017 t.o.v. 321.400 ton in 2016

3.2.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Energietransitie: gasloos bouwen en wonen

1. In samenwerking met partners in de stad is een begin gemaakt met de Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte bepaalt de volgorde waarin in buurten of wijken aardgasvrij kunnen worden gemaakt. In 2019 zijn twee transitietafels georganiseerd met partners in de energietransitie. Deelnemers varieerden van woningcorporaties en netbeheerder, via makelaars en hypotheekverstrekkers, tot energiecoaches en actieve bewoners. Ieder is vanuit zijn/haar gezichtspunt gevraagd 'waar zou jij beginnen?'. De uitkomsten van deze gesprekken, die in 2020 worden voortgezet, leiden tot een afwegingskader op basis waarvan de Transitievisie Warmte kan worden opgesteld en een keuze kan worden gemaakt voor de eerste buurt of wijk. De Transitievisie Warmte wordt in 2021 opgeleverd.

2. In 2019 is ook het proces om te komen tot een Regionale Energie Strategie (RES) Midden-Holland gestart. De RES Midden-Holland gaat met name over het opwekken van duurzame elektriciteit en het zoeken naar duurzame warmtebronnen. Zowel voor de RES Midden-Holland als voor de Transitievisie Warmte is van belang uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn. Daarvoor zijn in 2019 verschillende onderzoeken naar mogelijke alternatieven gestart. Denk hierbij aan onderzoeken naar de mogelijkheden van een warmtenet op basis van aardwarmte, restwarmte van industrie en van aquathermie (warmte uit oppervlaktewater en riolering), maar ook naar de ruimte voor windturbines en zonnevelden.

3. In 2019 is de campagne 'Dit doen wij, wat doe jij?' ontwikkeld. De campagne wordt gelanceerd op 17 februari 2020 tijdens de eerste grote bewonersbijeenkomst over de energietransitie. Basis van de campagne is de website www.maakgoudaduurzaam.nl. De website is in 2019 vernieuwd zodat informatie makkelijker te vinden is.

4. Zoals bij punt 1 beschreven werkt de gemeente met partners in de stad aan een afwegingskader om in de Transitievisie Warmte te komen tot de keuze voor een eerste gasvrije woonbuurt.

5. Om het kennisniveau in de gemeente te versterken, is er in 2019 deelgenomen aan de leerkringen van de VNG over de Transitievisie Warmte en over communicatie en participatie. Daarnaast zijn alle bijeenkomsten van de provincie Zuid-Holland over de energietransitie bijgewoond, evenals de bijeenkomsten van het Programma Aardgasvrije Wijken.

6. In 2019 heeft de gemeente zich samen met de Omgevingsdienst Midden-Holland en het Duurzaamheidsplatform Gouda (DPG) ingespannen om ook bedrijven te stimuleren energie te besparen en duurzaam op te wekken. Een deel van de bedrijven en instellingen heeft een energiebesparingsplicht op grond van het Activiteitenbesluit. Een deel zet ook vrijwillig in op energiebesparing. Bijvoorbeeld door daken te benutten voor zonnepanelen, voor eigen gebruik of via een postcoderoosregeling voor bewoners in de omgeving. Een mooi voorbeeld van dit laatste zijn de 670 zonnepanelen op het dak van Croda.

7. De gemeente heeft in 2019 contact onderhouden met verschillende bewonersinitiatieven, waarbij beide partijen elkaar konden versterken. Bewoners konden aangeven waar zij tegenaan lopen, de gemeente kon uitleggen wat er van haar kant speelde. Deze win-win versterkt zich in deelname en betrokkenheid bij het organiseren van de transitietafels en de stadsbrede bijeenkomst op 17 februari 2020.

8. Ook in 2019 heeft de gemeente invulling gegeven aan haar voorbeeldfunctie. In maart kondigde de gemeente tijdens het symposium van Duurzaamheidsplatform Gouda aan om komende jaren duurzaamheidsmaatregelen te treffen in 32 gemeentelijke panden. Dit gaat om grote en kleine maatregelen. De Goudse Schouwburg, Chocoladefabriek, Cultuurhuis Garensponnerij, de kinderboerderij en buurservicecentrum Lekkenburg worden voor eind 2020 maximaal verduurzaamd. Verschillende sportaccommodaties zijn inmiddels voorzien van zonnepanelen en zonnecollectoren om bijvoorbeeld douchewater te verwarmen. Ook helpen bewegingssensoren om verlichting beter in en uit te schakelen. Ook het et Integraal Huisvestingsplan Onderwijs zet in op verduurzaming van schoolgebouwen.

Klimaatadaptatie: water en groen

1. De raadsbrede werkgroep Klimaatadaptatie heeft op 11 december 2019 de klimaatadaptatiestrategie en de uitvoeringsagenda ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden. Deze is vervolgens unaniem vastgesteld.

2. Op 6 maart 2019 is het gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023 (GRP) vastgesteld door de raad. In dit GRP wordt gestreefd naar het maximaal meekoppelen van de klimaatopgaven binnen de GRP-projecten. Zo wordt de capaciteit van nieuwe riolering vergroot en wordt de buitenruimte aangepast voor berging en afvoer. Deze aanpak past binnen de eerder afgesproken ontwikkeling van de rioolheffing (zoals in GRP 2014-2018).

3-4. Op 6 maart 2019 zijn de Structuurvisie Groen en Subsidieverordening Groenfonds vastgesteld. Sindsdien is de aanleg van (openbaar) groen een verplichting bij bouwplanontwikkelingen boven de € 100.000. Om planontwikkelingen enige ruimte te bieden, is de mogelijkheid van compenserende maatregelen opgenomen, waarbij in het uiterste geval de aanleg van groen kan worden afgekocht. De afkoopsommen worden gestort in het Groenfonds. Vanuit dit fonds wordt groenaanleg door de gemeente in de zes minst groene wijken mogelijk gemaakt; ook particuliere initiatieven voor openbaar groen worden uit dit fonds betaald.

5. Naast het extra vergroenen van Gouda via gemeentelijke projecten in de openbare ruimte, is het jaarlijkse lidmaatschap van Operatie Steenbreek verlengd. Operatie Steenbreek richtte zich in eerste instantie op de vergroening van particulier terrein (met name tuinen). De organisatie heet nu Stichting Steenbreek en werkt samen met andere organisaties, waardoor de focus niet meer alleen op particuliere tuinen ligt maar ook op openbare ruimte.

Bodemdaling

1. De gemeente en het Hoogheemraadschap van Rijnland werken aan een plan voor de aanpak van overlast door bodemdaling in de binnenstad: het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. In 2019 is de houtskoolschets opgeleverd, met daarin de belangrijkste dilemma's. Deze houtskoolschets is de hand van een intensief participatietraject met stakeholders besproken en is daarmee de belangrijkste opmaat naar het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad. Dit kaderplan zal begin 2020 ter inzage gaan.

2. De gemeente heeft een intensief communicatietraject opgezet rondom grondwater en funderingsproblematiek in de wijken waar rioolprojecten worden uitgevoerd of voorbereid. Daarnaast wordt het funderingsloket@gouda.nl veelvuldig gebruikt.

3. De deelname aan de pilot met het fonds funderingsherstel is met een jaar verlengd voor de eigenaren-bewoners in de Vogelbuurt en Crabethstraat. Zij kunnen aanspraak maken op een lening uit het fonds. Daarnaast biedt de gemeente extra ondersteuning voor bewoners met funderingsvragen door het Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek (KCAF) en de Omgevingsdienst Midden-Holland.

Het ministerie heeft medio 2019 het signaal afgegeven het fonds in de huidige vorm te willen sluiten. De reden is dat er te weinig gebruik van wordt gemaakt. Er wordt gedacht over een doorstart. Daar heeft de gemeente geen invloed op, maar is wel bij de gesprekken betrokken. De gemeente blijft inwoners ondersteunen met advies en informatie.

4. De deelname aan het Platform Slappe Bodem is gecontinueerd met inzet op extra middelen voor innovatie en wetenschappelijk onderzoek.

5. In 2019 is de Regio Deal Bodemdaling Groene Hart gesloten met de rijksoverheid. De inzet is een locatie voor een kenniscentrum bodemdaling in Gouda en het verbreden en delen van de kennis (met name beleidsinstrumenten) die is opgedaan in de historische stad.

3.2.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2019
7. Volksgezondheid en milieu	Bomenbalans	22.000	Minimaal 22.000 bomen in openbaar gebied (peil 2006)	22.739 bomen in beheer bij per januari 2020 (exclusief Westergouwe). Dit is een toename van 85 bomen over 2019.
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Minimaal 2.067.000 m2 groen (peil 2016)	2.054.789 m2 per januari 2020 t.o.v. gecorrigeerde waarde van 2.030.300 m2 in 2016 (exclusief Westergouwe)
7. Volksgezondheid en milieu	Groenbalans	2.067.000	Toename aantal m2 openbaar groen in bestaande stad, exclusief Westergouwe	Toename van 24.489 m2 t.o.v. 2016. De toename over 2019 betreft 11.229 m2.

3.2.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl). Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
7. Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	199	189	100 kg in 2020	
			2018	104	172		105 in 2019
7. Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	2015	0,9	11,8	in 2020 10% toename t.o.v. 2015	
			2017	2,9	Geen data		2,9 in 2018

3.2.4 Wat heeft het gekost?

3.2.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	24.453	24.590	24.768	-178
Baten	-26.289	-26.214	-27.045	831
Saldo van baten en lasten	-1.836	-1.624	-2.277	653
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-1.836	-1.624	-2.277	653

3.2.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven. Een positief bedrag (+) laat zien hoeveel geld dit taakveld per saldo de gemeente heeft gekost.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
7.2 Riolering lasten	14.677	14.102	13.883	220
7.2 Riolering baten	-16.483	-16.481	-17.494	1.013
Saldo	-1.806	-2.378	-3.611	1.233
7.3 Afval lasten	7.634	8.345	8.784	-438
7.3 Afval baten	-9.806	-9.734	-9.485	-248
Saldo	-2.172	-1.389	-702	-687
7.4 Milieubeheer lasten	2.143	2.143	2.102	41
7.4 Milieubeheer baten	0	0	-66	66
Saldo	2.143	2.143	2.036	107
Totaal saldo taakvelden	-1.835	-1.624	-2.277	653

3.2.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
7.2 Riolering	220.000	V		1.013.000	V	
Riool - lasten: Aan de voorziening riolering is € 1.504.000 meer toegevoegd dan begroot. Het nadeel wordt deels gecompenseerd door een aantal meevallers: de kosten van niet-nautisch baggeren vielen lager uit (€ 575.000 voordeel), op de post klimaatmaatregelen buiten projecten om kon een voordeel gerealiseerd worden van € 283.000. Het voordeel op groot onderhoud bedroeg € 193.000; op de post dagelijks onderhoud werd een voordeel gerealiseerd van € 663.000. Overige posten: € 10.000 voordeel. Het saldo van de lasten (€ 220.000 plus het nadeel op de lasten kwijtschelding ad € 76.000) komt op basis van de nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.	220.000	V	I			
Riool - baten: Extra inkomsten rioolheffing (in het bijzonder huishoudens) leiden tot een voordeel van € 897.000. Voor een bedrag van € 111.000 zijn bijdragen ontvangen van het Rijk (i.v.m. onderzoek naar niet-gesprongen explosieven in watergangen) en van Hoogheemraadschap Rijnland (bijdrage kosten onderzoek bodemdaling). Deze posten waren niet begroot. Het saldo van de baten (€ 1.013.000) komt op basis van de nacalculatie van de compensabele BTW ten gunste van het resultaat.				1.013.000	V	I
Opmerking kwijtscheldingen taakveld 6.3: Deze kosten worden betrokken bij de calculatie baten en lasten riolering. Op basis van het vigerende kwijtscheldingsbeleid is er voor een bedrag van € 76.000 meer aan kwijtschelding rioolheffing verleend dan was begroot.						
7.3 Afval	438.000	N		248.000	N	
Afval - lasten: De kosten van inzameling en verwerking vielen € 417.000 hoger uit dan begroot, voornamelijk veroorzaakt door verwerkingskosten afvalbrenngstation en inzameling. Overige nadelen € 19.000.	436.000	N	I			
Afval - baten: De meer-inkomsten vergoeding verpakkingen plastic, metaal en drankkartons (PMD) en oud papier en karton (OPK), in totaal € 264.000 zorgden voor meer baten ten opzichte van de begroting. Dit ondanks de papierprijs die onder druk staat. Zowel voor PMD als voor OPK liggen de ingezamelde hoeveelheden op een hoger niveau dan waar in de aangepaste begroting van uitgegaan was.				248.000	N	I
Opmerking kwijtscheldingen taakveld 6.3: Deze kosten worden betrokken bij de calculatie baten en lasten afval. Op basis van het vigerende kwijtscheldings-						

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
beleid is er voor een bedrag van € 71.000 meer aan kwijtscheldingen verleend dan begroot.						
Overig	2.000	N	I			
7.4 Milieubeheer	41.000	V		66.000	V	
Milieu en Energie: Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door de restitutie van een bedrag (op basis van een nacalculatie kosten geluids-saneringsproject) en de ontvangen bijdrage in verband met de concessie Laadpalen - elektrisch rijden. Beide bedragen waren niet begroot.				66.000	V	I
Overig	41.000	V	I			

3.2.4.4 Investeringsen

Investeringsen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Investeringsen afvalinzameling	433	97	336
Vorbereidingskrediet Ecopark	166	101	65
Riolering	6.231	6.575	-344
TOTAAL	6.830	6.773	57

Toelichting op het investeringsoverzicht

Investeringsen afvalinzameling

Dit budget is ter dekking van de kosten van investeringsuitgaven afvalinzameling (bijvoorbeeld ombouw van ondergrondse restafvalcontainers).

Vorbereidingskrediet Ecopark

Ter dekking van de voorbereidingskosten Ecopark is een investeringsbudget beschikbaar gesteld. Op basis van een collegebesluit vindt definitieve besluitvorming over het restant-deel van dit voorbereidingskrediet plaats na oplevering van het Ecopark.

Riolering

De overschrijding op het investeringsbudget wordt veroorzaakt door niet voorziene meerkosten rioolwerkzaamheden Raam en omgeving.

3.2.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden Partijen.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland.
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden. Het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevoordeling van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.

Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)

De milieutaken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels, en advisering, ontwikkeling en uitvoering van milieu- en duurzaamheidsbeleid. Voor 2019 ging het daarbij voor Gouda om ongeveer 150 milieuvergunningen, meldingen en ontheffingen en 300 toezichtstaken.

Het coalitieakkoord "Nieuwe energie - Samenwerken en investeren voor Gouda" beschrijft de gemeentelijke doelstellingen voor deze bestuursperiode. De ODMH heeft in 2019 een grote bijdrage geleverd aan de thema's en raadsbrede programma's Energietransitie, klimaatadaptatie, (vorbereiding van de) Omgevingswet en Gouda 750.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

Niet alleen groen in de stad is van belang voor klimaatadaptatie; groen rondom de stad vervult die functie ook. De recreatiegebieden van de Groenalliantie dragen bij aan vermindering van hittestress, geven de bewoners ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. De beleidsnotitie voor verduurzaming is in de maak en kan in 2020 waarschijnlijk door het bestuur van de Groenalliantie worden vastgesteld.

Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

3.3 Wonen en leefomgeving

Lasten in €
47.153

Baten in €
24.684

Percentage van totale uitgaven
17%

Waar staat het programma voor?

Hoe blijft Gouda bereikbaar? Hoe komen de juiste woningen op de juiste plek? Wat is nodig voor een gezonde en veilige leefomgeving? Hoe blijven we gemengde woonwijken houden, waar inwoners een breed woonaanbod kunnen vinden voor elk wat wils? Al deze onderwerpen komen samen in het programma Leefomgeving en Wonen.

Wat heeft Gouda bereikt?

Versnelling woningbouw Gouda

In gesprek met marktpartijen, woningcorporaties en omwonenden is voor de Spoorzone een ontwerp Ontwikkelperspectief opgesteld. Voor diverse locaties in de Spoorzone zijn overeenkomsten gesloten met ontwikkelende partijen. Voor de uitvoering van dit programma is een interne programmamanager aangesteld, die de samenhang tussen de verschillende bouwinitiatieven en ontwikkelingen van de gemeentelijke bouwlocaties bewaakt. Om versnelling van de woningbouw mogelijk te maken is een samenwerking aangegaan met de provincie Zuid-Holland.

Uitvoeren van het mobiliteitsplan

In 2019 is een ontwerp Verkeerscirculatieplan met een bijbehorend maatregelpakket opgesteld. Dit plan wordt in de loop van 2020 opnieuw aan de raad ter vaststelling aangeboden. Het college heeft een *no-regret* maatregelenpakket opgesteld; maatregelen die los van de effecten van een verkeerscirculatieplan kunnen worden uitgevoerd.

Op vier locaties zijn maatregelen getroffen om verkeerssituaties te verbeteren. Voor nog eens tien projecten zijn voorbereidingen getroffen.

Duurzaam beheer openbare ruimte

Met ingang van 1 januari 2019 zijn alle infrabeheer taken (exclusief afval en straatreiniging) weer onder aansturing van de gemeente geplaatst. Het beheerplan Groot onderhoud en vervanging is geactualiseerd. Hiermee zijn de lange termijnkosten en financieringsbehoefte voor de eerstvolgende 8 jaar in beeld gebracht. Ook zijn de eerste stappen gezet om een duurzamere openbare ruimte te realiseren. In enkele interne bijeenkomsten is informatie gedeeld over duurzaamheid, duurzame inkoop en duurzame innovaties.

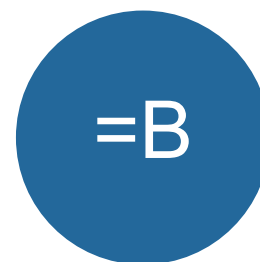
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

In 2019 zijn afspraken gemaakt over extra sociale huurwoningen.

Het aantal speelplekken is met 1 toegenomen naar 152.

De gemiddelde kwaliteit van de openbare ruimte is op niveau B (CROW) gebleven.

3.3.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Versnelling woningbouw Gouda

Programma versnelling woningbouw

De samenhang tussen de verschillende bouwinitiatieven en ontwikkelingen van de gemeentelijke bouwlocaties is versterkt door een betere organisatie. De provincie Zuid Holland heeft vanuit de provinciale Vliegende Brigade extra ondersteuning geleverd die is ingezet in het programma Spoorzone bij het maken van het Ontwikkelperspectief Spoorzone en de Kavelpaspoorten. Met Centric en Geodan is een pilot gestart om virtual reality technologie in te zetten, om te visualiseren hoe plannen in de Spoorzone er uit komen te zien.

Regionale strategie en afspraken woningbouw (RAW)

In december is de RAW vastgesteld door alle vijf de regiogemeenten. In de RAW worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de regionale woningbehoefte en woningbouw op elkaar worden afgestemd. Een overzicht van het regionale woningbouwprogramma wordt vastgelegd in de RPW (regionale programmeringslijst wonen). Deze is eind december 2019 aangeleverd aan de provincie.

Draagvlak verstedelijkingsopgave

In 2019 is Gouda de samenwerking aangegaan met de provincie Zuid-Holland om versnelling van de woningbouw mogelijk te maken. De provincie heeft via de Vliegende Brigade een strategisch adviseur mee laten werken aan het ontwikkelperspectief Spoorzone. Daarnaast zijn de speerpunten uit de verstedelijkingsagenda opgenomen in het ontwerp van de Agenda Verstedelijking en Mobiliteit regio Midden Holland. Dit document zal in 2020 bestuurlijk worden behandeld, en is bedoeld voor een gezamenlijke regionale lobby.

Continueren wonen boven winkels

In 2019 zijn wederom voor 7 woningen boven winkels subsidie verleend. Het budget voor 2019 is daarmee volledig uitgegeven. Met diverse eigenaren heeft overleg plaatsgevonden over mogelijkheden om woningen boven winkels te creëren.

Provada

De gemeente Gouda was in 2019 voor het eerst aanwezig op de vastgoedbeurs Provada, als partnergemeente op de stand van de gemeenten Den Haag en Rotterdam.

Samenwerking met de woningcorporaties voor sociale woningbouw

Regelmatig worden de mogelijkheden voor sociale huurwoningen op verschillende locaties verkend met de woningcorporaties. Ook worden ontwikkelaars doorverwezen naar de woningcorporaties. Met Mozaïek Wonen heeft de gemeente Gouda in 2019 een intentieovereenkomst gesloten voor de Winterdijk, voor de realisatie van 60 houten modulaire woningen in de sociale huursector. Ook zijn gesprekken gevoerd over de ontwikkeling van 154 extra sociale huurappartementen op de kavel tussen de Rabobank en bioscoop, waarover in 2020 een overeenkomst is gesloten. Voor Huize Bloemendaal is een overeenkomst gesloten met een marktpartij voor 150 tijdelijke wooneenheden onder de Leegstandswet.

Uitvoeren van het mobiliteitsplan

Bereikbaarheid verbeteren en leefbaarheid verhogen

In 2019 is een ontwerp Verkeerscirculatieplan met een bijbehorend maatregelenpakket opgesteld. Het ontwerp is eind 2019 door de raad teruggegeven aan de wethouder, met de opdracht om middels een uitgebreid participatietraject te komen tot een aangepast plan. Dit plan wordt in de loop van 2020 opnieuw aan de raad ter vaststelling aangeboden.

Verkeersveiligheid verhogen

Op basis van een motie heeft het college een *no-regret* maatregelenpakket opgesteld; maatregelen die los van de effecten van een verkeerscirculatieplan kunnen worden uitgevoerd.

In 2019 zijn de volgende (gedragsveranderende) maatregelen getroffen:

- Op de Fluwelensingel en Blekerssingel zijn belijning, borden en bloembakken aangebracht ter verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid
- Op de Goudse Poort zijn belijning, borden en geleiderails aangebracht ter verbetering van de verkeersveiligheid.
- Op de Kattensingel zijn fietssuggestiestroken aangebracht ter verbetering van de verkeersveiligheid voor fietsers
- Aanpak verkeersveilige rotondes Floris, Olympia, Goudse Hout. Voor deze drie rotondes zijn aanpassingen uitgevoerd om de verkeersveiligheid en fietskwaliteit op de rotondes te verbeteren.

Verder zijn voor de volgende projecten voorbereidingen getroffen voor de uitvoering (staan op de lijst van maatregelen behorend bij het Verkeerscirculatieplan):

- Goudkade/KW weg: rotonde of verkeerslichten
- Joubertstraat: verbeteren oversteeklocaties
- Aschpotpad / Spoorstraat: tegels vervangen door asfalt
- Bodegraafsestraatweg: gedragsmaatregelen om snelheid uit het verkeer te halen
- Goudse Houtsingel: verbeteren oversteeklocaties

- Haastrechtsebrug e.o.: verbeteren fietsinfrastructuur om verkeersveiligheid te verbeteren
- Schoolzones bij het Vlot, Plaswijckweg, De Cirkel, De Ridderlag, De Carrousel, Beversluisschool, De Goudakker.
- Fietsroute Plaswijckweg-Haastrechtsebrug verbeteren door knelpunten op te lossen.
- Thorbeckelaan, korte en lange termijn maatregelen om verkeersveiligheid op te lossen.
- Ridder van Catsweg: onderzoek is gedaan naar de inrichting en verkeersveiligheid op de Ridder van Catsweg

Samen met de Fietsbond is een fietskaart opgesteld, met knelpunten. Deze wordt gebruikt bij de uitwerking van de verschillende deeltrajecten.

Haalbaarheidsonderzoek station Gouweknoop

In 2019 is door de vijf gemeenten in regio Midden Holland gezamenlijk besloten een haalbaarheidsstudie uit te voeren, en hiervoor de middelen beschikbaar te stellen. Dit project wordt gezamenlijk getrokken door de gemeenten Zuidplas en Gouda. Kort voor de jaarwisseling is opdracht verleend aan Ingenieursbureau Movares om dit proces te begeleiden. Dit zal in 2020 leiden tot een quickscan haalbaarheid, en een advies over het vervolgproces.

Fietsgebruik stimuleren

Gestart is met de voorbereiding van de uitvoering van de snelfietsroute Rotterdam-Gouda. Samen met de provincie Zuid Holland en Rijkswaterstaat is bepaald dat een extra fietsverbinding tussen Westergouwe en Gouda wenselijk is. In 2020 wordt dit verder onderzocht.

Met het opruimen van weesfietsen is rond het station de beschikbare capaciteit voor fietsparkeerders flink toegenomen. Het fietsparkeerplan kan met het vaststellen van het Parkeerplan worden uitgevoerd in 2020 en verder.

Parkeren slimmer regelen

In 2019 is vrij parkeren op algemene gehandicaptenparkeerplaatsen ingevoerd. Andere maatregelen ten aanzien van parkeren zijn opgenomen in het Parkeerplan Gouda 2020 waarover eind 2019 een verkenning in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden. Besluitvorming is in december 2019 doorgeschoven naar 2020.

Reductie van emissies

Maatregelen ten behoeve van het reduceren van emissies zijn vanwege het proces rond het Verkeerscirculatieplan nog niet gedaan in 2019.

Duurzaam beheer openbare ruimte

Integrale werkwijze

In 2019 zijn de eerste stappen gezet om een duurzamere openbare ruimte te realiseren. In enkele interne bijeenkomsten is informatie gedeeld over duurzaamheid, duurzame inkoop en duurzame innovaties. In 2020 worden onder meer een afwegingskader en geactualiseerd Kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR) opgeleverd.

Terugname taken dagelijks beheer (Cyclus)

Met ingang van 1 januari 2019 zijn alle infrabeheer taken (exclusief afval en straatreiniging) weer onder aansturing van de gemeente geplaatst. Hiermee is de regie op het beheer van de buitenruimte versterkt. Tevens is de beoogde bezuiniging in 2019 gerealiseerd.

Opstellen beheerplannen grootonderhoud en vervangingsonderhoud

In 2019 is het beheerplan Groot onderhoud en vervanging geactualiseerd. Hiermee zijn de lange termijnkosten en financieringsbehoefte voor de eerstvolgende 8 jaar in beeld gebracht.

Integrale aanpak door gebiedsontwikkeling

Realisatie Westergouwe

In de voorbereiding van Westergouwe fase 3 (circa 900 woningen) is in 2019 gewerkt aan de grondverbetering (opbrengen zand), stedenbouwkundige uitgangspunten, het bestemmingsplan en de grondruil. Met de provincie is overlegd over aanpassingen aan de Provincialeweg en verbetering van de fietsbereikbaarheid. In overleg met de gemeente Zuidplas is gestart met een quickscan naar de haalbaarheid van een station 'Gouweknoop'.

Gebiedsgerichte aanpak transformatie Spoorzone

In gesprek met marktpartijen, woningcorporaties en omwonenden is voor de Spoorzone een Ontwikkelperspectief opgesteld. In dit document wordt op integrale wijze naar de ontwikkeling van de Spoorzone gekeken. Dit zal leiden tot een ontwikkelstrategie en kavelpaspoorten voor de verschillende deellocaties. Het Ontwikkelperspectief wordt in 2020 behandeld in de gemeenteraad.

Voor de volgende locaties is in 2019 een overeenkomst gesloten met ontwikkelende partijen:

- Een intentieovereenkomst voor deellocatie A1 West met M3 architecten
- Een intentieovereenkomst voor deellocatie A1 Oost met Wibaut B.V.
- Een intentieovereenkomst voor deellocatie Winterdijk met Mozaïek Wonen
- Een intentieovereenkomst voor de 'Bloklocatie' met White House Development

Zuidelijk stationsgebied

De herinrichting van het zuidelijk stationsgebied is voorbereid. In 2019 is het definitief ontwerp voor de openbare ruimte uitgewerkt tot een bestek en heeft de aanbesteding en gunning plaatsgevonden. De uitvoering van de werkzaamheden in de openbare ruimte start in januari 2020.

Voor de fietsenstalling is het definitief ontwerp afgerond, de omgevingsvergunning aangevraagd en de aanbestedingsprocedure gestart zodat de uitvoering in 2020 kan starten.

Bestemmingsplan (verbrede reikwijdte) GoudAsfalt

In 2019 is het ambtiedocument Goudasfalt opgesteld. Hiervoor hebben in het afgelopen jaar diverse innovatieve participatiesessies plaatsgevonden. Dit is mede gedaan om te oefenen met de verbeterdoelen van de Omgevingswet.

Verkennen kwetsbare buurten

Naast de huidige twee wijkontwikkelingsgebied zijn er drie kwetsbare buurten geselecteerd waar gemeente en corporaties met voorrang aan de slag willen: Oud-Achterwillens, Burgen & Lusten en Polderbuurt. In de Polderbuurt is in 2019 een aantal acties ondernomen, te weten: inzet van Buurtsport 12- op het Tempelpolderplein, Buurtsport 12+ in de Zebra, Actieoverleg Goverwelle voor afstemming inzet van onder andere politie, jongerenwerk, stadstoezicht en stadsmarinier, inzet preventief jongerenwerk, Kidzclub Goverwelle XL en inzet opbouwwerker.

Wijkontwikkeling

In het najaar van 2019 is voor de Gunning MAVO locatie een realisatieovereenkomst met twee woningcorporaties getekend, voor de bouw van 63 sociale huurappartementen. Voor de locaties Van Heuven Goedhartsingel & Oostvogel en Gedenklaan is het bestemmingsplan onherroepelijk en zijn de ontwikkelaars gestart met de aanvraag omgevingsvergunning. Op de locatie Van Heuven Goedhartsingel & Oostvogel komen ruim 60 sociale huurwoningen. Op de locatie Middengebied (De Rijkestraat e.o.) is eind 2019 de bestaande bebouwing gesloopt en is de grondverbetering gestart. Op deze locatie komen onder andere 20 appartementen voor middenhuur.

Ontwikkelingen mogelijk maken

Omgevingsvisie

In 2019 is het plan van aanpak Omgevingsvisie vastgesteld. Aan de hand hiervan is een openbare aanbesteding uitgevoerd, voor begeleiding van het omgevingsvisieproces. In het najaar van 2019 is gestart met een beleidsinventarisatie, zowel voor vastgesteld beleid als lopende trajecten en programma's. Dit draagt bij aan het verbeterdoel van de Omgevingswet om de integraliteit te versterken. Gedurende het hele jaar zijn gesprekken gevoerd met stakeholders over onderwerpen die een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie. De ontwerpvisie zal in 2020 worden opgeleverd.

Digitale toegang tot informatie over de leefomgeving verbeteren

Digitalisering van informatie over de leefomgeving (waaronder de bestemmingsplannen) is 2019 gecontinueerd voor nieuw vastgestelde plannen. Software voor het maken van ruimtelijke plannen en toepasbare regels is aangekocht. Gouda beschikt hiermee over alle software componenten die vereist zijn voor het werken met het DSO.

In samenwerking met de VNG, de ODMH en drie softwareleveranciers is een praktijkproef gestart met betrekking tot de samenwerkingsomgeving van het DSO. De eerste fase is met succes afgerond en daarmee op schema voor tijdige beschikbaarheid van samenwerkingsfunctionaliteit binnen het DSO op 1/1/2021.

Snelle en betere besluitvorming

Een uitgebreide inventarisatie van de gemeentelijke verordeningen (huidige regelgeving) is in oktober 2019 afgerond. In juli 2019 is het plan van aanpak omgevingsplan door het college goedgekeurd en ter informatie aan de raad voorgelegd. In december 2019 is een werkgroep met verantwoordelijke ambtenaren gestart met de Verordening Fysieke Leefomgeving.

De processen die door de omgevingswet worden geraakt zijn in beeld gebracht. In 2019 is een begin gemaakt met de ontwikkeling van processen die in lijn zijn met de omgevingswet. Regionale afstemming heeft plaatsgevonden.

Stimuleren multifunctionaliteit en intensief grondgebruik

Multifunctionaliteit is in 2019 meegenomen als kans voor diverse ontwikkel- en transformatieprojecten. Voorbeelden hiervan zijn Goudasfalt en de Spoorzone. Juist hier, rond het station is het kansrijk om wonen te combineren met werken en stedelijke voorzieningen. Op deze wijze wordt telkens een nieuw stuk stad gemaakt en worden zogenaamde monofunctionele gebieden voorkomen.

Bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen

In 2019 zijn in overleg met diverse ontwikkelaars en particulieren ruimtelijke onderbouwingen opgesteld en (postzegel)bestemmingsplannen in procedure gebracht. Door de gemeenteraad zijn in 2019 vier bestemmingsplannen vastgesteld.

Stedenbouwkundige visies

In 2019 is het ontwerp Ontwikkelperspectief Spoorzone opgeleverd. Dit document zal in 2020 worden behandeld in de gemeenteraad. Tevens wordt voor de Spoorzone een beeldkwaliteitsplan opgesteld dat eveneens nog zal worden aangeboden aan de gemeenteraad.

De herijkte hoogbouwnota en visie op historische linten zijn nog niet opgesteld in afwachting van de Omgevingsvisie.

Een passend woningaanbod

Nieuwe woonvisie opstellen

De werkzaamheden voor actualisering van de woonvisie zijn eind 2019 voorbereid. De planning is dat eind 2020 de woonvisie voor besluitvorming kan worden aangeboden.

Monitoren ontwikkelingen en doorstroming op de woningmarkt

In de evaluatie van de woonvisie is in beeld gebracht welke bewegingen er binnen de Goudse woningmarkt worden gesignaleerd.

Stimuleren en faciliteren meer middeldure huurwoningen

In meerdere projecten zijn of worden afspraken opgenomen over het aantal of aandeel (gereguleerde) middenhuurwoningen, zoals bijvoorbeeld Noothoven van Goorstraat en Goudshof.

Middeldure huurwoningen vastleggen in bestemmingsplannen

De verordening Middenhuurwoningen Gouda is in 2019 voorbereid en ligt tot begin maart 2020 ter inzage. Met deze verordening is het kader geregeld om via bestemmingsplannen middenhuurwoningen te kunnen (laten) realiseren.

De verordening Middenhuurwoningen is bovendien bedoeld om te borgen dat nieuw te bouwen middenhuurwoningen ook op termijn tot dat prijssegment blijven behoren. In de verordening zijn voorwaarden opgenomen over de maximale aanvangshuurprijs, het maximale inkomen, de minimale oppervlakte van de woning en de minimale exploitatietermijn. De Verordening geldt voor de nieuwbouwwoningen die worden gebouwd op basis van bestemmingsplannen waarin voor de nieuwbouwlocatie een minimaal percentage middenhuur is opgenomen.

Huisvestingsverordening

De Huisvestingsverordening Gouda 2019 is per 1 juli 2019 inwerking getreden. Daarin is een voorrangregeling voor Gouvenaars opgenomen voor 25% van het woningaanbod.

Experiment woningtoewijzing

Per 1 september 2019 loopt er een experiment met soepeler urgentie bij echtscheiding met co-ouderschap voor minderjarige kinderen.

Woonwagenstandplaatsen

Per 1 april 2019 zijn de nieuwe Beleidsregels toewijzen huurstandplaatsen woonwagens Gouda 2019 inwerking getreden. Deze zijn in lijn met het Beleidskader van het Ministerie van Binnenlandse Zaken

3.3.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2019
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	De gemiddelde kwaliteit van verschillende onderdelen van de openbare ruimte (wegen, groen, meubilair etc.)	B	Blijft minimaal niveau B (Crow) Dit m.u.v. elementenverharding	B
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Het aantal speelplekken in Gouda	151	151	152
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huurwoningen	Op plannen 2019	+50 per jaar	
8.3 Wonen en bouwen	Middeldure huurwoningen	Op plannen 2019	+50 per jaar	
8.3 Wonen en bouwen	Sociale huur in grote nieuwbouwprojecten (+60 woningen)		33%	

In 2019 voldeden alle onderdelen van de openbare ruimte aan het afgesproken kwaliteitsniveau (gemiddeld B-kwaliteit CROW).

Het aantal speelplekken is gestegen naar 152 (+1 in Westergouwe). Dit is excl. de 3 natuurspeelplekken Noorderhout, Steinse Groen en Groenhovenpark en de speeltuin 't Eiland. De laatste is een bewonersinitiatief en geen eigendom van de gemeente Gouda.

3.3.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
8. VHROSV	Gemiddelde WOZ waarde	duizenden euro's	2015	173	206		
			2016	176	209		
			2017	179	216		
			2018	188	230		
			2019	206	248		
8. VHROSV	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2016	8,4	7,2	6	Zie toelichting 1. meeteenheid in 2019 gewijzigd, geen vergelijk mogelijk
8. VHROSV	Demografische druk	%	2017	70,9	69,0	69	
			2019	71,4	69,8		
8. VHROSV	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2018	915	649		
			2019	946	669		
8. VHROSV	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2018	982	721		
			2019	972	739		

Toelichting

1. De gemiddelde WOZ-waarde in Gouda is sinds 2015 met 19,1% gestegen. Dit is iets minder dan de landelijke stijging van 20,3%. Ten opzichte van 2018 kende Gouda een relatief hoge stijging van 9,5% in vergelijking met 7,8% in heel Nederland.

3.3.4 Wat heeft het gekost?

3.3.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	41.380	46.588	47.153	-565
Baten	-16.622	-19.719	-24.684	4.966
Saldo van baten en lasten	24.758	26.869	22.469	4.401
Toevoegingen aan reserves (lasten)	3.443	5.003	5.003	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-90	-2.156	-2.124	-32
Gerealiseerd resultaat	28.111	29.716	25.347	4.369

3.3.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden lasten	6.186	6.277	6.438	-161
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden baten	-4.301	-5.098	-5.043	-54
Saldo	1.885	1.180	1.395	-215
2.1 Verkeer en vervoer lasten	14.439	15.082	14.957	125
2.1 Verkeer en vervoer baten	-160	-436	-836	400
Saldo	14.279	14.646	14.122	524

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
2.2 Parkeren lasten	1.006	1.222	1.149	72
2.2 Parkeren baten	-10	-10	0	-10
Saldo	996	1.212	1.149	62
2.5 Openbaar vervoer lasten	127	127	127	0
2.5 Openbaar vervoer baten	0	0	0	0
Saldo	127	127	127	0
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie lasten	4.478	5.444	4.972	472
5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie baten	-100	-100	-323	223
Saldo	4.378	5.344	4.649	695
8.1 Ruimtelijke ordening lasten	2.113	2.269	1.932	337
8.1 Ruimtelijke ordening baten	-1	-120	-150	30
Saldo	2.111	2.148	1.782	366
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen) lasten	10.428	11.221	13.039	-1.819
8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen) baten	-10.428	-11.171	-14.457	3.287
Saldo	0	50	-1.418	1.468
8.3 Wonen en bouwen lasten	2.620	4.947	4.539	409
8.3 Wonen en bouwen baten	-1.622	-2.784	-3.876	1.092
Saldo	998	2.163	663	1.500
Totaal saldo taakvelden	24.773	26.869	22.469	4.401

3.3.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	161.000	N		54.000	N	
Beheer gronden: Als gevolg van gewijzigde regelgeving van het BBV werden de verworven gronden in Westergouwe (fase 4 en 5) en Spoorzone (A1) in 2016 aangemerkt als strategische gronden en zonder afwaardering gepresenteerd onder de materiële vaste activa (MVA). In de afgelopen jaren had nog geen marktwaardetoets plaatsgevonden. Op basis van de overgangsbepaling diende uiterlijk 31 december 2019 gezorgd te worden voor een actuele taxatie van deze strategische gronden. Deze taxatie heeft in 2019 geleid tot een afwaardering. Aan de raad zal worden voorgesteld om voor deze afwaardering de reserve die hiervoor in het verleden is gevormd in te zetten.	1.396.000	N	I			
Beheer onroerende zaken: Gouda is actief aan de slag met het thema duurzaamheid. In 2017 zijn daarvoor via het Programmaplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed financiële middelen beschikbaar gesteld, onder andere voor het aanvullen van de onderhoudsvoorziening in 2019 voor een bedrag van € 1.100.000. Nu is gebleken dat dit volgens de BBV-voorschriften niet is toegestaan, wordt voorgesteld om dit bedrag via de exploitatie opnieuw beschikbaar te stellen in de jaarschijven 2020 (50%) en 2021 (50%).	1.100.000	V	I			
Beheer onroerende zaken: De servicekosten (o.a. energie) worden doorbelast aan de huurders. Per saldo valt het voordeel aan de lastenkant weg tegen het nadeel aan de batenkant. In 2020 zullen deze ramingen worden geactualiseerd.	74.000	V	I	72.000	N	I
Beheer onroerende zaken: De overige voordelen bestaan uit meerdere aspecten van de exploitatie van vastgoed zoals lagere toerekening van de overhead en niet geraamde (huur) opbrengsten.	61.000	V	I	18.000	V	I
2.1 Verkeer en vervoer	125.000	V		400.000	V	
Dagelijks onderhoud openbare verlichting: Van het voordeel op openbare verlichting wordt voorgesteld om een bedrag van € 256.500 opnieuw beschikbaar te stellen in 2020 in verband met werkzaamheden die wel aan de aannemer zijn opgedragen maar niet in 2019 konden worden uitgevoerd.	256.000	V	I	1.000	N	I
Dagelijks onderhoud openbare verlichting - overig	6.000	V	I	1.000	N	I
Dagelijks onderhoud wegen - straten - pleinen: Voor een bedrag van € 77.000 is vergoeding graafwerkzaamheden openbare ruimte ontvangen i.v.m. aanleg glasvezelnetwerk. Dit bedrag is aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte gedoteerd. Zowel de aanvullende ontvangst als de aanvullende storting waren niet begroot.	77.000	N	I	77.000	V	I
Dagelijks onderhoud grijs, discipline Kunstwerken: Het voordeel op dit onderdeel wordt veroorzaakt door een tekortkoming bij de aannemer in de totstandkoming van een deelopdracht waardoor deze deelopdracht dit jaar niet in uitvoering kon worden genomen.	70.000	V	I			
Dagelijks onderhoud grijs, Kunstwerken overig: Het voordeel op dit onderdeel van de teruggenomen taken dagelijks onderhoud openbare ruimte wordt	70.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
veroorzaakt door de opstart van de nieuwe werkwijze, het aan begin van jaar 1 nog niet volledig uit kunnen zetten van alle opdrachten en het voorzichtigheidsuitgangspunt. Op basis van de analyse per discipline zullen voorstellen voor een meerjaren budgetherverdeling uitgewerkt worden.						
Dagelijks onderhoud wegen straten pleinen: De krapte op de arbeidsmarkt zorgde ervoor dat opdrachten dagelijks onderhoud verhardingen en kunstwerken pas in de loop van het eerste kwartaal volledig konden worden uitgezet bij de aannemers en gemonitord door eigen medewerkers. Dat leidde tot een voordeel bij deze discipline.	86.000	V	I	12.000	V	I
Groot onderhoud openbare verlichting: Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende dotatie noodzakelijk voor een bedrag van € 28.000.	28.000	N	I			
Investerings en groot onderhoud bruggen en tunnels: Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende dotatie noodzakelijk voor een bedrag van € 33.000.	33.000	N	I			
Investerings en groot onderhoud wegen straten pleinen: Voor een bedrag van € 224.000 is een bijdrage ontvangen van de provincie ontvangen in verband met een nog aan te leggen brug. Zowel de ontvangst als de dotatie van dit bedrag aan de daarvoor bestemde voorziening waren niet begroot.	224.000	N	I	224.000	V	I
Investerings en groot onderhoud wegen straten pleinen: Voor een bedrag van € 427.000 is de uitvoering van de aanpak achterstanden dagelijks onderhoud na taakterugname infrabeheer Cyclus niet in 2019 uitgevoerd. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2020 opnieuw beschikbaar te stellen.	427.000	V	I			
Groot onderhoud wegen: Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende dotatie noodzakelijk voor een bedrag van € 416.000. In 2020 wordt het verdere verloop aan een nadere analyse onderworpen.	416.000	N	I			
Investerings en groot onderhoud wegen straten pleinen: Overig	19.000	N	I	29.000	V	I
Straat- en kolkenreiniging: Het lastenvoordeel wordt veroorzaakt door een lagere kostenpost Reinigen evenementen en verwijderen bijplaatsingen / reiniging aanbiedplekken afval.	28.000	V	I	9.000	V	I
Toegang Binnenstad: Geen verdere toelichting	6.000	N	I	1.000	V	I
Uitvoering gladheidsbestrijding: Op het reguliere budget is € 62.000 minder uitgegeven omdat er minder preventieve strooiromdes en curatieve sneeuwruimacties nodig waren.	62.000	V	I			
Verbetering doorstroming verkeer: Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied: de kosten en opbrengsten die in het kader van dit project worden gemaakt, worden verrekend met de gelijknamige reserve. Aan de raad wordt voorgesteld het verschil van € 32.000 te onttrekken uit deze reserve.	32.000	N	I			
Verkeer: Het voordeel bij de baten wordt veroorzaakt door een bijdrage van de Regio Midden Holland in verband met verkeer. Deze was niet begroot.	10.000	N	I	28.000	V	I
Verkeersmaatregelen: Het voordeel bij de baten heeft betrekking op de op de veroorzaker verhaalde verkeersschades. De meerkosten van de verkeersschades zin voor een deel verantwoord onder het subtaakveld dagelijks onderhoud grijs. Per saldo is de post schades hoger dan de post verhaalde schades.	3.000	N	I	21.000	V	I
Verkeersplannen: Geen verdere toelichting	19.000	N	I			
Verkeersregelinstallaties: Geen verdere toelichting	6.000	N	I			
Overig	7.000	N	I	1.000	V	I
2.2 Parkeren	72.000	V		10.000	N	
Parkeergarage Spoorzone: Overig	5.000	V	I			
Parkeren: Het voordeel wordt met name veroorzaakt door het niet volledig benutten van het beschikbare budget Parkeertaken derden. De uitvoeringsovereenkomst die Gouda met Parkeerservice heeft afgesloten over 2019 is € 55.000 voordeliger uitgevallen dan gebudgetteerd. Het overige voordeel is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke posten waarbij de lagere urenrekening aan parkeren vanuit de organisatie daarvan de grootste is.	67.000	V	I			
Parkeerbelasting: Betreft een nadeel op de baten leges parkeervergunningen. Geen aanvullende toelichting				10.000	N	I
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	490.000	V		223.000	V	
Beheer gronden: Aan de raad wordt voorgesteld om de opbrengst uit de verkoop grond achter Bodegraafsestraatweg en Bunderhof II aan de reserve groenfonds toe te voegen.				119.000	V	I
Beheer gronden: In 2019 is ten behoeve van PoP stations in Gouda-Oost een zakelijk recht van opstal gevestigd. Deze is aan het einde van het jaar nog notarieel getransporteerd. Hier was in de raming geen rekening mee gehouden.				66.000	V	I
Beheer gronden: Om verkopen in de toekomst juridisch mogelijk te maken zijn een aantal voorbereidingskosten gemaakt.	31.000	N	I	17.000	V	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Dagelijks onderhoud groen: Het voordeel op dit onderdeel van de teruggenomen taken dagelijks onderhoud openbare ruimte wordt veroorzaakt door de opstart van de nieuwe werkwijze, het aan begin van jaar 1 nog niet volledig uit kunnen zetten van alle opdrachten en het voorzichtigheidsuitgangspunt. Met name bij dit onderdeel is rekening gehouden met risico's. Een deel van het voordeel op de lasten wordt veroorzaakt doordat het budget stormschade bomen nagenoeg niet hoefde te worden aangesproken. Op basis van de analyse per discipline zullen voorstellen voor een meerjaren budgetverdeling uitgewerkt worden.	330.000	V	I	21.000	V	I
Dagelijks onderhoud groen: Het niet tijdig verlenen van de vergunning voor extensieve snoei, kap en herplant van bomen leidt tot een voordeel van € 159.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen in 2020	159.000	V	I			
Dagelijks onderhoud groen: Budget incidentele opdrachten en calamiteiten: de reguliere budgetten openbaar groen boden voldoende dekking voor de opdrachtverlening 2019. De middelen ter dekking van incidentele kosten / calamiteiten hoefden daardoor niet aangesproken te worden.	127.000	V	I			
Groen - Groenfonds: Voor een bedrag van € 93.000 zijn uitgaven gedaan waarbij de verrekening met de reserve Groenfonds nog moet plaatsvinden. Aan de raad wordt voorgesteld om deze post te betrekken bij de voorstellen voor de bestemming van het resultaat 2019.	93.000	N	I			
Volksfeesten: Geen verdere toelichting	2.000	N	I			
Overig	18.000	N	I			
8.1 Ruimtelijke ordening	337.000	V		30.000	V	
Geo-informatie: Lagere automatiseringskosten (voordeel lasten) in combinatie met een incidenteel van derden ontvangen vergoeding voor databeheer (voordeel baten) bepaalt het saldo van dit subtaakveld.	18.000	V	I	17.000	V	I
Juridische Zaken en Verkeer: Een voordeel op de exploitatie omdat het reguliere budget planschade-uitkeringen niet aangesproken hoefde te worden	25.000	V	I			
Grondbank Zuidplas: Elk jaar worden de gronden opnieuw gewaardeerd. De grondbank heeft aangegeven dat de uitkomsten van de taxaties met € 1 miljoen hoger ligt dan vorig jaar. Op grond van deze resultaten kan de getroffen voorziening van € 22 miljoen worden verlaagd naar € 21 miljoen. Gouda kan hierdoor zijn aandeel in de verliesvoorziening naar rato verlagen. De getroffen voorziening daalt van € 1.320.000 naar € 1.260.000.	7.000	V	I	60.000	V	I
Ruimtelijke ordening: Het voordeel heeft betrekking op de kosten voor de implementatie van de Omgevingswet. Door verschuiving in de uitvoeringsplanning treden kosten niet in 2019 op maar in 2020. Voorgesteld wordt om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.	275.000	V	I			
Ruimtelijke ordening: Het nadeel heeft betrekking op minder inkomsten uit met projectontwikkelaars afgesloten anterieure overeenkomsten. Naar verwachting zal een deel van deze overeenkomsten definitief worden in 2020				48.000	N	I
Overig	12.000	V	I	1.000	V	I
8.2 Grondexploitaties (niet-bedrijventerreinen)	1.818.000	N		3.286.000	V	
Voor de twee grondexploitaties Westergouwe en Middenwillens zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Van de grondexploitatie Westergouwe is fase 1 administratief afgesloten en is de daaraan gekoppelde voorziening in 2019 vrijgevallen. De grondexploitatie Middenwillens is in 2019 afgesloten. Aan de raad zal worden voorgesteld om voor het nazorgbudget van deze grondexploitatie een aparte reserve te vormen. Het netto positieve effect komt uit op € 1.436.000.	1.849.000	N	I	3.286.000	V	I
De nazorgbudgetten van de in 2012 afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in een reserve gestort. De kosten blijven in 2019 achter bij de raming waardoor een voordeel ontstaat.	31.000	V	I			
8.3 Wonen en bouwen	409.000	V		1.092.000	V	
Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit: Aangezien het budget "secretaris welstandscommissie" slechts gedeeltelijk benut hoefde te worden kon een voordeel bij de lasten gerealiseerd worden. Het voordeel bij de baten heeft betrekking op hogere leges welstand. Er werden meer vergunningen verstrekt waarbij een welstandstoets nodig was.	18.000	V	I	21.000	V	I
Bouwen Westergouwe: De meerkosten van € 41.000 hebben betrekking op de aanvullende werkzaamheden van het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe. De inzet van dit team zorgt voor een versnelling in het proces van vergunningverlening woningen Westergouwe. De meerkosten worden gedekt door aanvullende inkomsten bouwleges.	41.000	N	I			
Exploitatie woonwagenterreinen: Het voordeel heeft betrekking op kosten dagelijks onderhoud woonwagendplaatsen: door recente investeringen in	15.000	V	I	1.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
woonwagendplaatsen vallen de kosten van dit dagelijks onderhoud lager uit.						
Handhaving Bouwregelgeving: Voor een bedrag van € 46.000 zijn dwangsommen opgelegd. Deze post was niet begroot. Aan de lastenkant hoefde het uitvoeringsbudget dwangsommen niet aangesproken te worden.	9.000	V	I	46.000	V	I
ISV-3: In de afwikkeling van de kosten die te maken hebben met uitgaven Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3) zijn in dit jaar voor € 165.000 bijdragen gedaan. Posten hebben betrekking op onder meer kosten herinrichting openbaar gebied bij woningbouw en aanpak verkeersgeluidbelasting bij woningen Spoorstraat. Inclusief de ISV-3 kosten Restauratie Gemeentelijke Monumenten (€ 169.000) leidt dit tot een totaalpost van € 334.000. Het restantbudget ISV-3 bedraagt € 701.000. Zowel de baten als de lasten waren niet begroot. Per saldo resteert een voordeel op afwikkeling ISV-3 van € 367.000 ten gunste van het rekeningresultaat.	165.000	N	I	702.000	V	I
ISV-3: Restauratie gemeentelijke monumenten: Voor een bedrag van € 169.000 zijn uitbetalingen gedaan met betrekking tot restauratie gemeentelijke monumenten, ook op verplichtingen voorgaande jaren. De dekking van deze kosten vindt plaats uit het nog resterende Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3). Dit nadeel dat op programma 5 wordt toegelicht wordt betrokken bij de eindafwikkeling ISV-3 zoals opgenomen in programma 3						
Stadsvernieuwing: Het voordeel is ontstaan omdat er minder dan begroot een beroep is gedaan op de inzet van en de leningfaciliteit verstrekt door het KennisCentrum Aanpak Funderingsherstel (KCAF).	140.000	V	I			
Vergunningverlening en legesopbrengsten: Op basis van de projectenraming is een actualisatie van de legesinkomsten bouwleges in de begroting verwerkt. Onder meer door de inzet van het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe zijn uiteindelijk (toch) meer bouwvergunningen verstrekt dan dat op basis van deze prognose was voorzien. Dit voordeel komt ten gunste van het rekeningresultaat.				225.000	V	I
Wijkontwikkeling: Het saldo van zowel het nadeel op de lasten als het voordeel op de baten wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2019 geprognosticeerde uitgaven (voornamelijk met betrekking tot Zuidelijke Stempel Oost) zijn doorgeschoven naar 2020. Aan de raad wordt voorgesteld om het positieve saldo toe te voegen aan de reserve.	421.000	V	I	98.000	V	I
Wonen in Gouda: Geen verdere toelichting	11.000	V	I			

3.3.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Voor de nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen is in 2017 een reserve gevormd. De verrekening met de reserve is in 2019 lager geweest dan geraamd. Dit komt omdat voor 2019 verwachte uitgaven zijn doorgeschoven in de tijd.	32.000	N	I

3.3.4.5 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Herinrichting woonwagenlocatie	382	431	-49
Investeringen wegen grijs	4.825	3.451	1.375
Verkeer	468	466	3
TOTAAL	5.676	4.347	1.329

Toelichting op het investeringsoverzicht

Herinrichting woonwagenlocaties

Het investeringsbudget Betonfundering Eerste Moordrechtse Tiendweg (EMT) wordt afgesloten en laat een overschrijding zien van € 49.000. Een aantal kostenposten is (aanmerkelijk) hoger uitgevallen, met name de kosten inzet van nutsbedrijven.

Investeringen wegen grijs

De uitgaven hebben betrekking op de vervangingsinvesteringen openbare ruimte waarbij een onderscheid is gemaakt in de diverse afschrijvingstermijnen. Het voordeel op het investeringsbudget vervangingsinvesteringen maatschappelijk nut openbare ruimte zal, als besluitvormingspunt bij de jaarstukken, worden toegevoegd aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte.

Verkeer

De jaarschijven van de investeringsbudgetten Mobiliteit 2019 en Fietsveiligheid 2019 kunnen worden afgesloten.

3.3.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet hij door - naast milieutaken - ook taken op het gebied van bouwen, woningtoezicht en ruimtelijke ordening (BWT-taken) uit te voeren in opdracht van vier regiogemeenten.
Grondbank RZG Zuidplas	Grondbank RZG Zuidplas heeft tot 2011 strategische grondposities verworven in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling van dit gebied. Vanwege de economische terugval zijn daarna de grondaankopen beëindigd. Nu voert de grondbank een beleid, gericht op verkoop van de verworven gronden. De deelnemers aan de Grondbank richten zich op een zo gunstig mogelijke waardeontwikkeling van de gronden.
Belastingensamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en 9 gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Coöperatie Parkeerservice U.A. ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling Bouw- en woningtoezicht (BWT) van de ODMH ziet namens de aangesloten gemeenten toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening. Voor 2019 ging het daarbij onder meer om circa 1000 afhandelingen van aanvragen omgevingsvergunningen en meldingen, 600 toezichtstaken, 175 juridische procedures en 150 handhavingzaken.

In 2019 heeft ook de implementatie van de Omgevingswet ruime aandacht gekregen binnen de ODMH, waaronder advisering aan en afstemming met de aangesloten gemeenten.

Grondbank RZG Zuidplas

De Grondbank is in 2004 opgericht met als doelstelling strategische grondvererving in de Zuidplaspolder. Eind 2010 had de Grondbank ruim 350 ha aan gronden in de Zuidplaspolder verworven. Vanaf 2011 functioneert de Grondbank als een beheer- en gronduitgiftebedrijf. De looptijd van de Grondbank is tot 2025. Thans heeft de Grondbank nog ca. 300 ha in eigendom. Hiervan is ca. 299 ha gelegen binnen het grondgebied van de gemeente Zuidplas en ca. 1 ha in de gemeente Waddinxveen. De Grondbank heeft geen gronden binnen de gemeenten Rotterdam en Gouda.

De huidige doelstelling van de Grondbank is in artikel 4 van de gemeenschappelijke regeling aangegeven en luidt als volgt: "De Grondbank heeft tot doel het ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren van een strategisch beheer- en uitnamebeleid voor de verworven gronden ten behoeve van een effectieve realisatie van de in het kader van het vastgestelde intergemeentelijk structuurplan voor het rechtsgebied te formuleren ruimtelijke en sectorale doelstelling."

Op woensdag 19 juni 2019 is een concept-ontwikkelingsvisie voor het Middengebied van de Zuidplaspolder besproken in de gemeenteraad van Zuidplas en heeft de gemeenteraad van Zuidplas ingestemd met het vrijgeven van de concept-ontwikkelingsvisie voor verdieping, verrijking en versterking. Door de beperkte deelname in de Grondbank met 6% heeft Gouda beperkte invloed op de regionale woningbouwopgave.

Belastingensamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing in de invordering van de leges bouwvergunningen ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. voert taken uit op het gebied van afvalinzameling en -beheer. Cyclus adviseert over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu. Naast het afvalbeheer heeft Gouda ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbestrijding ondergebracht bij Cyclus.

Coöperatie ParkeerService U.A.

ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid. Daarnaast ondersteunt ParkeerService bij het maken van een vertaalslag tussen visies en parkeerbeleid en adviseert de coöperatie over verordeningen, tarifiering en parkeerexploitaties.

3.4 Sociaal domein

Lasten in €
122.951

Baten in €
29.115

Percentage van totale uitgaven
44%

Waar staat het programma voor?

Het programma sociaal domein is een breed programma dat het gehele sociaal domein omvat. Onderwerpen als zorg, welzijn, jeugd, werk, inkomen, preventie, armoedebeleid en schuldhulpverlening maken onderdeel uit van dit programma. Vanuit het programma sociaal domein zijn er belangrijke verbindingen met programma 1 economie, werk en onderwijs; programma 3 omgeving, bouwen en wonen en mobiliteit, programma 5 cultuur, sport en recreatie en programma 6 leefbaarheid en veiligheid. In het sociaal domein wordt samengewerkt met de regiogemeenten. Uitgangspunt hierbij is lokaal waar passend bij de schaalgrootte en regionaal als dit meerwaarde oplevert.

Wat heeft Gouda bereikt?

Via het sociaal team 0-100+ is er meer hulpverlening mogelijk dichtbij huis en zonder beschikking, waaronder basis GGZ zorg voor jeugdigen. Er worden meer oplossingen geboden en gevonden met behulp van eigen netwerk, vrijwilligers, voorliggende voorzieningen.

Om kinderen en jongeren gezond en veilig te laten opgroeien is er gestart met het Team Inverbinding. Het team biedt intensieve integrale zorg thuis en is een samenwerking van 5 jeugdhulpaanbieders om uithuisplaatsing van kinderen te voorkomen. In het project Scheiden zonder schade is via een handreiking voor sociaal teams helder gemaakt welke mogelijkheden er zijn, waardoor er sneller oplossingen worden geboden. gemaakt en analyse uitgevoerd naar aanbod voor gezinnen.

Met de Voor-elkaar-pas kunnen ouderen onder begeleiding met de bus reizen als aanvulling op het collectief vervoer en er is een start gemaakt met het Automaatje. Hierdoor zijn ouderen langer zelfredzaam en wordt eenzaamheid tegen gegaan.

Er is een convenant getekend voor de Goudse standaard voor schuldhulp door 29 partners en er is gestart met ervaringsdeskundigen bij schuldhulpverlening. Daarnaast maakten veel kinderen gebruik van het kindpakket.

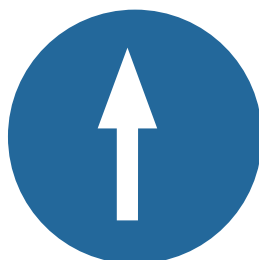
Er zijn 6% minder uitkeringen en 382 bijstandsgerechtigden vonden werk.

In 2019 zijn de (bezuinigings)maatregelen van de bestuursopdracht uitgevoerd. Het doel is om binnen de financiële kaders invulling te geven aan de ambities. Ondanks de realisatie van deze bezuinigingsopdracht is in 2019 toch een tekort van circa € 3 miljoen ontstaan op het budget van (ZIN) jeugd en de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Bij de Wmo is een negatief effect merkbaar door de invoering van het abonnementstarief.

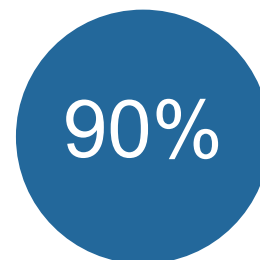
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Afname aantal langdurig
bijstandsgerechtigden met 177

Toename i.p.v. afname aantal
jongeren met jeugdreclassering
en jeugdbescherming.

Doorlooptijd afgifte beschikking
jeugd en Wmo: binnen 8 weken

3.4.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Thema 1: Optimaliseren van schakels in de keten van zorg en ondersteuning

Aanpak personen met verward gedrag

De samenwerking met GGZ Rivierduinen in het Groene Hart Ziekenhuis is in 2019 voortgezet. De crisisdienst van GGZ Rivierduinen beschikt over een eigen spreekkamer in het ziekenhuis vlakbij de Spoedeisende hulp (SEH) en de Huisartsenpost Midden-Holland (HAP). Patiënten van de HAP en de SEH met mogelijk psychiatrische problemen kunnen zo snel worden gezien door de medewerkers van de crisisdienst.

Daarnaast is een onderzoek uitgevoerd naar de rol van de huisarts in de aanpak rond personen met verward gedrag, waarbij aan de hand van complexe casussen bekeken is waar knelpunten zitten en verbeteringen mogelijk zijn. Hierover is eind 2019 een rapport gemaakt met aanbevelingen voor het vervolg.

Transformatie jeugd GGZ

In 2019 zijn er samen met de grootste jeugd GGZ aanbieders ontwikkelplannen gemaakt waarin de aanbieders zelf met innovatieve oplossingen komen die 1) bijdragen aan beheersing van het volume van de specialistische GGZ (SGGZ) 2) de toegankelijkheid, kwaliteit en beschikbaarheid beter garanderen en 3) de problematiek normaliseren en een verschuiving naar de dagelijkse leefomgeving bieden. Onder begeleiding van het regionaal contractmanagement hebben de aanbieders de plannen in het najaar aan elkaar gepresenteerd. Daarmee is een basis gelegd voor verdere samenwerking en doorontwikkeling in 2020.

Daarnaast is gestuurd op betere benutting van de mogelijkheden binnen de Basis GGZ als dit de passende zorg is en om de beschikbaarheid van SGGZ te waarborgen. Landelijk stijgt het aantal jeugdigen in de GGZ. Ook in Gouda steeg het aantal en het volume van de jeugd GGZ.

Regionale visie

De regionale visie 'gebundelde krachten' heeft geen einddatum en loopt in principe gewoon door. Begin 2019 is regionaal bekeken of bijstelling nodig is. De conclusie is dat op dit moment geen bijstelling nodig is, maar dat dit wel aan de orde is als een nieuw inkooptraject gestart moet worden.

In 2019 is het proces gestart voor verlenging van de deelovereenkomsten Wmo en jeugdhulp voor de periode 2021 - 2022. De RDS en de vijf gemeenten in Midden-Holland staan achter het huidige inkoopmodel, op voorwaarde dat er voldoende aandacht is voor verfijning en doorontwikkeling van het model.

Nieuwe ondersteuningsconcepten ontwikkelen met andere financiers

In het samenwerkingsverband Gedeelde zorg zijn in 2019 twee projecten gestart waarbij de gemeenten in Midden-Holland zijn betrokken: de Juiste zorg op de juiste plek en Samen in de Buurt. Samenwerking wordt gezocht om op basis van gegevens over bijvoorbeeld zorggebruik voorspellingen te doen. Achterliggende gedachte is dat de zorg zoals die nu ingericht is niet houdbaar is voor de toekomst. De start hiervan is in 2019 gemaakt en zal in 2020 verder worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

Minder maatwerk, meer algemene voorzieningen

De ambitie is om te komen tot een goede verhouding van hulp met en zonder beschikking. Hierbij wordt gestreefd naar een vermeerdering van de hulpverlening dichtbij huis en zonder beschikking ten opzichte van hulp met een beschikking. Meer oplossingen die geboden en gevonden worden met behulp van eigen netwerk, vrijwilligers, voorliggende voorzieningen of basishulp zoals geleverd door het sociaal team. Op deze manier passende hulpverlening leveren lukt steeds beter, toch resulteert dit (nog) niet in een teruggang van het aantal maatwerkvoorzieningen. De toename van het aantal maatwerkvoorzieningen bij jeugd en bij Wmo sinds de invoering van het abonnementstarief is een landelijk beeld.

Wet verplichte GGZ

In een regionale samenwerking in Hollands Midden is de implementatie van de Wet verplichte GGZ (Wvvgz) voorbereid. In regionaal verband zijn afspraken gemaakt met de RDOG voor uitvoering van (onderdelen) van de wet, zoals het verkennend onderzoek. Juridische en financiële aspecten zijn geregeld. Eind 2019 was alles gereed voor het ingaan van de wet.

Decentralisatie Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang en transformatie van de zorg

Landelijk is besloten om de decentralisatie van de maatschappelijke opvang uit te stellen. De regionale spraken rondom de decentralisatie van beschermd wonen zijn in 2019 vastgelegd en worden in 2020 ter informatie naar de gemeenteraden gestuurd. De centrumfunctie van Gouda wordt in stand gehouden voor de regionale voorzieningen. De transformatieopgave is een regionale uitvoeringsagenda vastgelegd.

Thema 2: Integrale toegang

Integrale toegang complexe en meervoudige vraagstukken

In 2019 is de visievorming afgerond om te komen tot een model voor een organisatorische integrale toegang sociaal domein. Voor de inwoners van Gouda komt er één toegang voor alle maatwerkvoorzieningen. De vraagstukken rondom dienstverlening in het sociaal domein zijn verbonden met het traject 'visie op dienstverlening' gemeentebreed. Daarnaast streven we ernaar de laagdrempelige basishulp van de sociale teams in de wijk en de relatie van het sociaal team met het vrijwillig kader te verstevigen. Zodoende is het voornemen de mandatering van de taken 'onderzoek en advisering' en 'zorgcoördinatie' aan het sociaal team in te trekken en vanaf 2021 bij de gemeente te beleggen (onder voorbehoud van bestuurlijke besluitvorming).

De uitvoerende afdelingen in het sociaal domein geven we op grond van een combinatie van levensfasen en leeftijd van de inwoners vorm. Dit betekent dat de huidige afdelingen Zorg en Welzijn, Inkomen, Werk en Participatie worden omgevormd naar drie integrale afdelingen: 'opgroeien en start arbeidsmarkt', 'werk en financiën' en 'zorg en ondersteuning'. Binnen elke afdeling wordt de benodigde expertise rondom de vraag van de inwoner georganiseerd. Dit stimuleert integraal denken en werken en stimuleert de samenwerking over de van toepassing zijnde wetten in het sociaal domein.

In 2020 staat de besluitvorming en de realisatie en implementatie centraal.

Sociaal teams

In 2019 hebben de drie sociaal teams in Gouda in de gebieden Noord, Oost en West basishulp geboden aan kwetsbare huishoudens in Gouda. Het beoogde bereik is daarbij behaald. De sociaal teams 0 – 100+ zijn begin 2018 gestart. 2019 stond daarbij in het teken voor doorontwikkeling. Hiervoor zijn een viertal speerpunten gehanteerd (aansluiting met scholen, bijdragen aan oplossingen voor mensen met financiële problemen, meer vernieuwende oplossingen dichterbij en hoogwaardige bedrijfsvoering en tevreden medewerkers).

In 2019 is ook gestart met de oriëntatie op de periode 2021 en verder na afloop van de intentieverklaring. Vanuit de wens om te komen tot een integrale uitvoeringsorganisatie binnen de gemeente en de noodzaak om richting het sociaal team te komen tot een realistische en uitvoerbare opdracht.

Begin 2019 heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra investeringskrediet voor de Lekkenburg. De realisatie van het buurtservicecentrum (BSC) Noord is in 2019 gestart. Het BSC Noord is de thuisbasis voor het sociaal team noord.

Thema 3: Preventie

Preventie kinderen en jongeren

Vroegsignalering staat hier centraal, met als doel gerichte acties ter voorkoming van problemen waaronder de gevolgen van complexe gezinssituaties en echtscheidingen. In 2019 is een analyse uitgevoerd van de problematiek en mogelijke oplossingen.

Het aanbod voor ouders in echtscheiding is geïnventariseerd en begin 2020 zal op basis hiervan bekeken worden wat er aanvullend nodig is. In samenwerking met het Regiolab Scheiden zonder Schade is een handreiking bij echtscheiding ontwikkeld die door sociaal teams gebruikt kan worden, onder meer om problemen bij kinderen bij een echtscheiding eerder in beeld te krijgen.

In 2019 is een pilot gestart met een risicjongerenoverleg waarbij ketenpartners vanuit zorg- en veiligheidsdomein aansluiten om jeugd die opvalt door onder andere overlastgevend gedrag op straat en school beter in beeld te krijgen, onder regie van de gemeente. Er is een aantal werkateliers georganiseerd waarbij met deze partners een werkwijze over delen van informatie is afgesproken, met een AVG-toets. Naar aanleiding daarvan worden de werkprocessen in 2020 aangepast.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

In 2019 is de Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis Hollands Midden vastgesteld. Deze regiovisie loopt tot 2023 en heeft drie actielijnen: 1). Eerder en beter in beeld; 2). Geweld stoppen en duurzaam oplossen; en 3). Bijzondere doelgroepen.

Er zijn in 2019 tien projecten opgestart. De eerste resultaten zijn (concept-)handreikingen voor gemeenten om de Meldcode te implementeren, en om de aanpak van mensenhandel en ouderenmishandeling (financiële uitbuiting en ontspoorde mantelzorg) vorm te geven.

Veel projecten hebben betrekking op het versterken van de samenwerking tussen organisaties in de veiligheidsketen. Zo wordt inzichtelijk gemaakt welke (geanonimiseerde) data bij Veilig Thuis, sociaal teams en vrouwenopvang beschikbaar zijn om gezinnen/huishoudens waar sprake is van geweld eerder en beter in beeld te krijgen en passende zorg te bieden. Om de samenwerking tussen Veilig Thuis en de sociaal teams te versterken worden de afspraken over overdracht en verantwoordelijkheidsverdeling geactualiseerd. De samenwerking tussen de vrouwenopvang en de sociaal teams wordt versterkt met een methodisch onderbouwd werkproces, waarbij de focus op veiligheid voorop staat. Doel is het voorkomen van herhaling van geweld en het toewerken naar stabiele veiligheid.

Preventieve ouderenzorg

In 2019 is aansluitend op het landelijk programma Langer thuis van het ministerie van VWS een analyse gemaakt van de problematiek in Gouda en is ingezet op het voorkomen van eenzaamheid en de versterking van de professionele en informele ondersteuning thuis. In 2019 zijn er met de Voor-elkaar-pas en het opzetten van het Automaatje meer mogelijkheden om eropuit te gaan gecreëerd; een belangrijke randvoorwaarde om mee te kunnen doen.

Thema 4: Dagelijkse leefomgeving

Gewoon thuis

Gewoon thuis wordt steeds meer een volwaardig alternatief voor beschermd wonen. In 2019 is Kwintes gestart met een ambulante team om de geplande en ongeplande ondersteuning voor cliënten die gewoon thuis wonen te kunnen bieden. Ook zijn eerste stappen gezet om Gewoon thuis ook voor jongvolwassenen uit de jeugdzorg te kunnen bieden. In 2020 gaan de eerste jongeren met Gewoon thuis in de Bernardhof wonen.

Kwintes Vrouwenopvang zet in op gewoon thuis indien problemen in relaties en gezinnen resulteren in huiselijk geweld, door het bieden van ambulante ondersteuning gericht op het directe en duurzame herstel van de veiligheid.

Bij de innovatie in de maatschappelijke opvang is in 2019 gekozen voor het uitvoeren van een quickscan door een straatdokter van de Nationale straatdokersgroep. Dit is de voorbereiding op een in 2020 te starten project om de intake en medische zorg voor dak en thuislozen te verbeteren.

Gewoon thuis jeugd

In 2019 is het regionaal plan van aanpak transformatiefonds jeugd uitgewerkt en uitgevoerd. Het streven is dat meer kinderen in plaats van opname in residentieel of gesloten verblijf een oplossing thuis geboden wordt.

In 2019 is het ambulante team In Verbinding goed gaan draaien. In het team werken vijf jeugdhulpaanbieders samen. Het team kan ingezet worden wanneer er een dreiging op uithuisplaatsing is en er een complexe zorgvraag is in het gezin. Het team werkt met de JIM methodiek (Jouw ingebrachte mentor) en heeft regionaal 60 aanmeldingen gehad, waarvan 26 uit Gouda.

In september 2019 was de bestuurlijke aftrap van het project versterken pleegzorg tijdens de strategische tafel jeugd met aanbieders, verwijzers en cliëntvertegenwoordigers. Er is een start gemaakt met het plan van aanpak in samenwerking met de partners rond de thema's: werving, maatwerk binnen pleegzorg en pleegouders voor pleegouders. De experttafel jeugd rond complexe problematiek heeft in 2019 tot september 2019 regionaal 35 casussen behandeld. Er is een beweging naar meer ambulante thuiszorg en ouders zijn vast onderdeel van de bespreking geworden.

In 2019 is onderzoek gedaan naar vier uitstroomprofielen van jongeren uit de verblijfszorg jeugd en hun behoefte aan vervolgondersteuning (Wmo en wonen). De profielen lopen van zelfstandig wonen met of zonder begeleiding tot behoefte aan beschermd of beschut wonen. Dit is de opmaat naar concreet in te vullen aanbod en een verbetering van het proces van toeleiding naar ondersteund zelfstandig wonen, zoals de Bernardhof (eind 2019 gerealiseerd) en tijdelijk wonen op de Winterdijk (eind 2020).

Diverse woonconcepten

Voor Westergouwe III is een verkenning gedaan naar kansrijke woonconcepten om meer differentiatie in het woningaanbod aan te brengen en de opgave in het sociaal domein te verminderen door het woonprobleem voor deze doelgroepen op te lossen. Het gaat om ouderen, maar ook om mensen met een psychische kwetsbaarheid. Daarnaast worden er voor andere locaties in de stad verkennende gesprekken gevoerd. Het bestemmingsplan voor de Oosthoef 7 voor de realisatie van een Knarrenhof is vastgesteld.

In de regio zijn eerste stappen gezet in de realisatie van 80 beschutte woonplekken voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en jongvolwassenen met een jeugdzorgachtergrond. In 2019 is verkend welke behoefte er is in aanvulling en ter vervanging van bestaand aanbod. Een goede regionale spreiding is hierbij van groot belang. Naar verwachting gaan de eerste initiatieven in 2020 open.

Passende inrichting van de woonomgeving

In 2019 is begonnen met het opstellen van de omgevingsvisie, waarin ook aandacht is voor de toegankelijke en veilige inrichting van de woonomgeving. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan toegankelijke ontmoetingsplekken en aan de invloed van de ruimtelijke inrichting op de gezondheid.

In oktober heeft de gemeente "De Gouda, Niks Mis Mee-dag" gesteund. Een initiatief van de Goudse adviesraad voor mensen met een beperking en de ondernemers in de binnenstad (SOG). Tijdens die zaterdag is extra aandacht gevraagd voor toegankelijkheid van de binnenstad en winkels voor mensen met een beperking.

In 2019 is een start gemaakt met de gebiedscoalitie Westergouwe, waarin samen met betrokken partijen gewerkt wordt aan de Inclusieve wijk Westergouwe.

Mantelzorg

Zoals elk jaar zijn in 2019 weer diverse bijeenkomsten georganiseerd voor mantelzorgers en was er een druk bezochte "Dag van de mantelzorg" in de Kleisuur. In 2019 hebben alle mantelzorgers een (gratis) Rotterdampas aangeboden gekregen. Ongeveer de helft van de mantelzorgers heeft hier gebruik van gemaakt. Naast de Rotterdampas kunnen mantelzorgers ook gebruik maken van het dienstenaanbod dat voorheen op de mantelzorgpas zat.

Om de behoefte aan respijtzorg, waarbij respijtzorg staat voor het tijdelijk overnemen van de zorg, onder mantelzorgers te verkennen, is in november 2019 is een onderzoek uitgevoerd onder de mantelzorgers in Gouda. In het algemeen bevestigen de uitkomsten van de enquête de eerder ontvangen signalen dat veel mantelzorgers niet bekend zijn met de mogelijkheden van respijtzorg. Slechts een kleine groep (16%) heeft gebruik gemaakt van respijtzorg. Een grote groep (66%) is niet goed op de hoogte van de mogelijkheden van respijtzorg. Een groot deel (43%) van de mantelzorgers geeft aan geen behoefte te hebben aan respijtzorg. Als mantelzorgers ontlast willen worden door respijtzorg dan kiezen zij vaak (24%) voor zorg door familie, vrienden of kennissen. Gezien de behoefte aan overzicht wordt gestart met het opzetten van een respijtwijzer en het bekend maken hiervan. Voor het vervolgonderzoek wordt nader ingezoomd op groepen mantelzorgers waarbij de behoefte aan respijtzorg verschilt.

Thema 5: Schuldhelpverlening en armoedebestrijding

Schuldhelpverlening

Sinds januari 2018 is de uitvoering van de schuldhelpverlening weer geheel in handen van de gemeente. In 2019, het tweede volle jaar van de uitvoering door de gemeente, hebben 311 Gouwenars zich aangemeld voor schuldhelp. Er werden in dat jaar 222 dossiers beëindigd, waarvan 47% wegens succesvol afronden van het traject. Andere redenen voor beëindiging waren: verhuizing, een ander traject dan schuldhelpverlening doorlopen, geen vervolg geven aan het traject. Eind 2019 waren 206 dossiers nog in begeleiding. In veel gevallen kon een cliënt weer zelf verder na het geven van advies en informatie. Omdat de gemeente Gouda pas sinds 2018 zelf de uitvoering van schuldhelpverlening heeft opgepakt, is het niet mogelijk om deze cijfers te vergelijken met voorgaande jaren.

In oktober 2019 werd het convenant 'Goudse Standaard voor Schuldhelp' door 29 partners ondertekend. Ook werden in 2019 gesprekken gevoerd met inwoners die ervaring hebben met 'hulp bij schulden'. Die gesprekken hebben geleid tot de pilot 'Inzet van ervaringscoaches in de schuldhelp' en de ontwikkeling van een campagne om de bekendheid van schuldhelpverlening onder inwoners te vergroten: het project 'Gauw Daarbij' dat begin 2020 wordt uitgevoerd.

Armoedebestrijding

Sinds 2017 is het Goude armoedebeleid gefocust op 'meedoen' waarbij de nadruk van de voorzieningen ligt op bestrijding van armoede onder kinderen.

Dit 'meedoen' werd gefaciliteerd door:

- de invoering van het kindpakket;
- de schoolkostenregeling;
- de volledige vergoeding van deelname aan sport of cultuur en;
- sinds 2019 een regeling voor huiswerkbegeleiding.

Via de Rotterdampas werd 'meedoen' verder gestimuleerd, ook voor volwassenen. Aan verbreding van het aanbod op de Rotterdampas werd permanent gewerkt.

Uit de meest recente versie van de 'Minima effectrapportage van het Nibud' blijkt dat, mede door invoering van het nieuwe armoedebeleid (met onder andere – naast het eerder genoemde kindpakket en de Rotterdampas- een verruimde individuele inkomenstoelage), alle Goudse huishoudtypes het basispakket kunnen bekostigen en dat het aantal huishoudtypes die ook het respakket nu kunnen bekostigen dankzij de minimaregelingen is gestegen.

De Rotterdampas was voor iedereen beschikbaar. Inwoners met een laag inkomen betaalden een sterk gereduceerd tarief en hun inwonende kinderen kregen de pas gratis. Op de kindpassen werd het kindpakket geplaatst. Inwoners die niet in aanmerking kwamen voor het gereduceerde tarief betaalden € 60 voor de Rotterdampas en hun kinderen € 12,50 per pas. Mantelzorgers konden de Rotterdampas krijgen als blijk van waardering.

Het Rotterdampasjaar loopt van maart tot maart. Van 1 maart 2019 tot eind december 2019 maakten de volgende aantallen gebruik van de pas:

Doelgroep	Volwassenen, reductietarief	Kinderen met kindpakket	Volwassenen, voltarief	Kinderen zonder kindpakket
2019	994	1309	728	338
2018	1145	1316	532	176
%	-14%	-1%	+ 37%	+92%

Ten opzichte van 2018 gebruikten iets minder volwassenen met een laag inkomen de pas. Het aantal kinderen daalde eveneens iets. Over 2019 zijn nog geen landelijke cijfers gepubliceerd maar de verwachting van het CBS begin 2019 was dat het aantal huishoudens in armoede licht zou dalen. Dit kan het lagere aantal minima verklaren. Tegelijk zijn er wel signalen dat armoede ook langduriger is. Het aantal 'niet-minima' dat de Rotterdampas in 2019 gebruikte, steeg juist. Bij de doelgroep volwassenen zijn ook de volwassenen inbegrepen die de Rotterdampas ontvingen als blijk van waardering voor hun inzet. Het doel: een niet-stigmatiserende pas, is hiermee bereikt.

Het jeugdtegoed voor de kinderen met een kindpakket bedraagt €150 per kind en kan worden besteed tot 1 maart. Op 31 december was van de uitstaande tegoeden 83% besteed. Ook kregen de kinderen met een kindpakket 2 vouchers voor deelname aan sport of cultuur. In 2019 werden 1300 vouchers verzilverd (in 2018 werden 1.182 vouchers verzilverd). De gemeente vergoedt de kosten en de betalingen vinden plaats aan de vereniging of organisatie.

Thema 6: Aan het werk en meedoen en programma 'Naar een nieuwe sociale dienst'

Bijstandsgerechtigden aan het werk en effectieve en efficiënte dienstverlening op maat voor werkzoekenden

De gemeente Gouda ondersteunde in 2019 inwoners uit de Participatiewet-doelgroep om te participeren, een opleiding af te ronden of te gaan werken. De dienstverlening werd efficiënter en effectiever op maat doordat alle cliënten (één of meerdere malen) gesproken werden, een plan van aanpak kregen en daarmee aan het werk zijn. Tevens werd ingeregeld is dat cliënten nu ook in beeld gehouden worden en het plan van aanpak actueel. Project 600 werd afgerond en gestopt.

188 Cliënten stroomden volledig uit naar werk (85 meer dan in 2018) en 194 cliënten gingen parttime werken (72 minder dan in 2018). 54 Jongeren (< 27 jaar) gingen (terug) naar school om een opleiding af te ronden al dan niet in combinatie met werken (in 2018 was dit: 50). Voor zover zij ook gingen werken, zijn zij ook meegeteld in de cijfers over uitstroom naar werk.

Garantiebanen

In 2019 werd door de gemeente Gouda voor 45 werkzoekenden met een arbeidsbeperking een garantiebaan gerealiseerd; de taakstelling voor Gouda was 60. Cliënten, die twee jaar of langer een bijstandsuitkering ontvingen, werden gescreend of zij in aanmerking kwamen voor het doelgroepenregister (en dus een garantiebaan). Hoeveel cliënten aan het werk zijn gegaan in een garantiebaan, is op dit moment niet bekend. In september 2020 wordt hierover in de Programmabegroting gerapporteerd.

Binnen de gemeente Gouda werden 41 garantiebanen gerealiseerd, die als zodanig gaan vallen binnen de kaders van de Vereenvoudigde Wet Banenafpraak; de taakstelling voor 2019 was 14. De veel hogere realisatie heeft te maken met aanpassing (verruiming) van de definitie in 2019, waardoor de Promen medewerkers in de schoonmaak en in de catering van het Huis van de Stad nu worden meegeteld.

Beschut werken

Gouda realiseerde in 2019 17 beschutte werkplekken voor werkzoekenden met de indicatie 'beschut werken'.

Statushouders

In 2019 is, net als in 2017 en 2018, onverkort ingezet op bemiddeling naar werk van statushouders. Er is een extra derde werkcoach aangesteld. Daarnaast zijn door twee externe partijen (Matchcare en Timing) aanvullende integrale diagnosegesprekken gevoerd, met als doel de mogelijkheden om te gaan werken nader te beoordelen.

Om de bemiddeling naar werk te realiseren werd onder andere wederom een lastraject met taallessen op het werk uitgevoerd, werd Social Return ingezet en werd samengewerkt met uitzendbureau Randstad, re-integratiebureau Innovium, schoonmaakbedrijf Asito, Zorgpartners Midden-Holland en MBO Rijnland.

Deze aanpak heeft geresulteerd in weer een hogere uitstroom naar werk. In 2019 stroomden 69 statushouders uit naar werk (17 meer dan in 2018) en 16 naar school.

In 2019 is begonnen met de voorbereiding van de nieuwe inburgeringswet die op 1 januari 2021 in werking treedt. Voor de inkoop van taalonderwijs wordt regionaal samengewerkt met de gemeenten Waddinxveen en Krimpenerwaard. Lokaal worden aanvullende programma's gemaakt die integratie van statushouders bevorderen.

Social Return

Via Social Return werden in 2019 62 plaatsingen gerealiseerd voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt; dit is meer dan de target van 60. Plaatsingen waren er onder meer in de zorg, de metaalbranche, projectontwikkeling Westergouwe fase 2 en bij subsidiërelaties van de gemeente.

Programma 'naar een nieuwe sociale dienst'

Met het programma 'naar een nieuwe sociale dienst' moet de dienstverlening van de sociale dienst duurzaam beter worden. In 2019 lag de focus op het in beeld brengen van cliënten en het op orde brengen van de bedrijfsvoering.

Het aantal uitkeringsdossiers daalde gestaag naar 1.597 op 1 januari 2020. Sinds de start van het programma twee jaar geleden, is dit ruim 180 dossiers minder.

Op 1 september 2019 waren 177 van de inwoners die bij de start van het programma twee jaar of langer een bijstandsuitkering ontvingen uitgestroomd. Tachtig van hen waren uitgestroomd naar werk en/of een opleiding.

Per ultimo 2019 waren er 1.179 langdurig uitkeringsgerechtigden. Over het cohort langdurig bijstandsgerechtigden kan per september 2020 in de Programmabegroting weer worden gerapporteerd.

UWV en Perspectief op Werk

De samenwerking met het UWV en de gemeenten uit de arbeidsmarktregio kreeg een impuls met als doel meer werkzoekenden naar de arbeidsmarkt te begeleiden. In het regionale actieplan "Perspectief op Werk" werden hiervoor bindende afspraken vastgelegd. Voor de uitvoering van dit plan is door het Rijk €1 miljoen ter beschikking gesteld voor de periode 2019-2020. In 2019 werd in dit kader het Werkgeversservicepunt gerevitaliseerd. Het netwerk van werkgevers werd uitgebreid opdat de sociale dienst voor zoveel mogelijk cliënten een oplossing naar werk kan bieden. Daarnaast werkt de gemeente samen met het UWV om arbeidsbepikten en werkzoekenden met psychische problematiek aan het werk te helpen. Tevens biedt het UWV arbeidsmarktinformatie, welke breed in de arbeidsmarktregio gedeeld wordt.

Ruimte voor experimenten

De pilot 'ondernemen vanuit de bijstand' werd met een jaar verlengd tot einde 2019 en stopte daarna definitief.

In plaats daarvan kwam er in 2019 een re-integratietraject 'deeltijd ondernemen en deeltijd werken voor bijstandsgerechtigden met ondernemerspotentie'. Eind oktober 2019 is de eerste groep van 12 deelnemers gestart. Hieronder waren 5 deelnemers uit de pilot 'ondernemen vanuit de bijstand' die nog niet waren uitgestroomd. Ook werden in 2019 de contouren vastgesteld voor de op te richten sociale coöperatie voor bijstandsgerechtigden met een (zeer) lange afstand tot de arbeidsmarkt. Eind 2019 begon de voorbereiding van de oprichting van de sociale coöperatie.

Jeugdwerkloosheid (zie programma 1)

Promen

Promen voert via een gemeenschappelijke regeling voor de gemeente Gouda de WSW uit. Met de invoering van de Participatiewet (PW) in 2015 is de instroom in de WSW gestopt (voor werknemers die voor 2015 onder de WSW vielen, blijft de WSW bestaan). Concreet betekent dit dat het WSW-bedrijf qua doelgroep maar ook qua 'WSW kennis en -kunde' langzaam krimpt. Daarom werd door middel van het "hoofdlijnenbesluit 2018-2025" de samenwerking met Promen herzien. Hierdoor werd er een knip aangebracht tussen de WSW-activiteiten (binnen Promen) en de PW-activiteiten (binnen de BV Prowork). De 'WSW kennis en kunde' die voor de uitvoering WSW niet meer nodig was, werd hiermee binnen BV Prowork voor de nieuwe doelgroep arbeidsbepikten ingezet.

Deze samenwerking werd in 2019 verder uitgebouwd. Promen is bezig met de transitie van een productiebedrijf naar een vooruitstrevend werkontwikkelbedrijf. Gouda en Promen werken samen aan een goede dienstverlening op basis van gedeelde doelen.

Prowork bood in 2019 leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen, aangepast(e) werk(plekken, beschut werken en re-integratiemodules voor de PW-doelgroep. Tevens waren het realiseren van garantiebanen voor arbeidsbepikten in dit kader belangrijke activiteiten.

De Broekriem

De gemeente Gouda heeft Stichting de Broekriem de afgelopen vijf jaar gecontracteerd. De Broekriem (voert in 2020 een naamswijziging door en heet dan JobOn) is een landelijke opererende organisatie, is ontstaan vanuit een initiatief van werkloze jongeren en vormt een platform voor en door werkzoekenden. Dit met als doel een bijdrage te leveren om op een laagdrempelige wijze werkzoekenden te activeren en handvatten te geven en hiermee versnelt een geschikte baan te vinden. De eventmanagers van de Broekriem (zelf werkloos) organiseren gratis bijeenkomsten waarin werkzoekenden kennis, tips en ervaringen uitwisselen en elkaars netwerk benutten. Tevens worden gratis (sollicitatie)workshops gegeven (veelal door iemand uit het bedrijfsleven). Een aanzienlijk deel van de deelnemers zijn jongeren.

Thema 7: Programma Vernieuwing sociaal domein

In het programma vernieuwing sociaal domein is beoogd de inhoudelijke veranderopgave met de financiële kaders binnen het sociaal domein te verbinden als uitwerking van de bestuursopdracht Financieel gezond sociaal. In 2019 is gekozen om de programma-aanpak los te laten en de beoogde activiteiten in de lijn te beleggen. Dit heeft geresulteerd in de volgende voortgang op de onderdelen analyse en monitoring, invulling taakstelling en integrale beleidsnota sociaal domein.

Analyse en monitoring

Het verbeteren van monitoring en analyse van cijfers en ontwikkelingen in het sociaal domein is een continue proces. In 2019 is met name gewerkt aan een verbetering van de beschikbaarheid van monitoringsgegevens. Er is een grote stap gezet richting het realiseren van een dashboard sociaal domein zodat actuele informatievoorziening wordt geborgd. Dit maakt het mogelijk om tot betere interpretatie en analyse van de cijfers te komen en dit te borgen in werkwijzen.

Financiële situatie en invulling taakstelling

In 2019 zijn de maatregelen van de bestuursopdracht uitgevoerd. Het doel is om duurzaam binnen de financiële kaders invulling te geven aan de ambities van het sociaal domein.

In de bestuursopdracht zijn maatregelen opgenomen die in meer of mindere mate gerealiseerd zijn. Deze maatregelen bestonden uit zogenoemde technische maatregelen en verzilveringsmaatregelen. De technische maatregelen waren met name gericht op te behalen bezuinigingen zonder verandering in aanbod of werkwijze. De verzilveringsmaatregelen waren gericht op transformatie van de zorg. De technische maatregelen zijn voor 2019 ingeboekt. De verzilveringsmaatregelen gericht op ambulantisering en normalisering van de zorg zijn deels gehaald. De ambulantisering was gericht op een vermindering van het aantal residentiële plaatsingen jeugd en de Gewoon thuis beweging binnen het beschermd wonen. In het kader van normalisering is een interne toetsing van maatwerkadviezen van het sociaal team ingericht. Deze toetsing heeft geleid tot aanscherping van de adviezen. Daarnaast is gestart om de beschikingsvrije inzet van de basis GGZ te beleggen bij het sociaal team. Bij verschillende casussen is meer ingezet op gebruik van de basis GGZ, ondanks deze afschaling van zorg van specialistische jeugd GGZ naar basis GGZ is dit hogere gebruik van de basis GGZ in de onderlinge verhouding niet zichtbaar door de stijging van de inzet van specialistische GGZ-zorg.

Overzicht invulling taakstelling technische maatregelen en verzilveringsmaatregelen

Technische maatregelen	Vastgesteld, 2019	Gerealiseerd, 2019
Afbouw frictiekosten Sociaal Teams	100.000	135.000
Vrijval begroting	150.000	150.000
MO/VO omzetten lokaal naar regionaal budget	130.000	130.000
Afbouw procesmanagement CJG	50.000	50.000
Vervallen projectbudget preventie VO scholen	25.000	25.000
	455.000	490.000
Verzilveringsmaatregelen		
Gewoon Thuis: ambulantiseren BW	100.000	100.000
Gewoon Thuis Jeugd: ambulantiseren	200.000	200.000
Normaliseren: (s)GGZ Jeugd naar BGGZ Jeugd	250.000	0
Toets op maatwerk Jeugd	350.000	350.000
Ombuigen ongewenste effecten transformatie	200.000	0
	1.100.000	650.000
Totaal	1.550.000	1.140.000

Ondanks dat de verzilveringsmaatregelen voor een groot deel zijn gerealiseerd is in 2019 toch een tekort van circa € 3 miljoen ontstaan op het budget van (ZIN) jeugd en de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Hier liggen verschillende factoren aan ten grondslag, zoals het stijgend aantal jeugdigen dat zorg ontvangt (dat wordt veroorzaakt door een toename van verwijzingen als gevolg van bijvoorbeeld rechterlijke uitspraken), prijsstijgingen binnen de contracten, de verschuiving naar het gebruik van zwaardere zorg, een stijging van het aantal eenheden geleverde zorg en een langere looptijd van de toegekende zorg. Naast de maatregelen zijn er ook verschillende acties in gang gezet in 2019. In de gesprekken met de zorgaanbieders is meer aandacht besteed aan het nakomen van afspraken en de wederzijdse belangen om zo tot meer sturing te komen en is er regionaal in projectverband begonnen met het verbeteren van het inzicht in meer gedetailleerde kostenontwikkeling en daaruit volgend de kostenbeheersing.

Bij Wmo (hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding) zien we een forse toename van de vraag door de lagere eigen bijdragen (abonnementstarief). De gemeente heeft vanuit de wettelijke kaders weinig tot geen mogelijkheden om de gevolgen van het abonnementstarief te beperken. De enige ruimte lijkt te zitten in de gespreksvoering door de consulenten. Het gaat dan om een moreel beroep dat we doen op de inwoner. Hier is in Gouda ook al op ingezet. De signalen over de forse financiële gevolgen worden gedeeld met de VNG. De VNG heeft met het rijk afspraken over de monitoring van de effecten van het abonnementstarief. Vanuit het rijk zijn er geen toezeggingen gedaan voor compensatie.

Integrale beleidsnota sociaal domein

In 2019 is gestart met het formuleren van nieuw integraal beleid. Eind 2019 heeft de raad de uitgangspunten voor de nieuwe nota sociaal domein vastgesteld. De integrale nota wordt in 2020 ter besluitvorming gebracht ten behoeve van implementatie voor de periode 2020 en verder.

3.4.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2019
6.1 Samenkracht en participatie	Sociale kracht: % inwoners dat tevreden is over de eigen participatie	2018: 68%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 65-70%	69%
6.1 Samenkracht en participatie	Percentage vrijwilligers: % inwoners dat vrijwilliger is	2017: 32%	Gelijk blijven of groter; bandbreedte 30-40%	35%
6.2 Wijkteams	Bekendheid sociaal team: % inwoners dat weet waar men terecht kan voor ondersteuning	2018: 35%	Toename	35%
6.3 Inkomensregelingen	Aantal stadspassen voor kinderen uit de doelgroep met Kindpakket	In 2017 geïntroduceerd	Toename	1722
6.4 Begeleide participatie	Aantal plaatsingen op een garantiebanaan		60	45
6.4 Begeleide participatie	Aantal plaatsingen op een garantiebanaan bij de gemeente Gouda		13,1	41
6.6 Maatwerk-voorziening Wmo	Doorlooptijd afgifte indicatie Wmo en Jeugd	% binnen 8 weken	90%	90%
6.71 Maatwerk-dienstverlening 18+	Bekendheid schuldhulpverlening in %	2018: 54%	Toename	68%
6.71 Maatwerk-dienstverlening 18+	Schuldhulpverlening: verhouding meldingen en aantal trajecten	Sinds 2018 in eigen beheer	De streefwaarde wordt nader bepaald	72%
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Aantal cliënten dat beschermd woont (intramuraal)	2018: 269	Afname (<200 of lager)	263

3.4.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2017	752,9	758,2	Minimaal gelijk of toename	
			2018	762,5	774		Toelichting 1.
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2018	1	1	Geen	
6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	%	2018	7	7	Geen	
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%	2017	66,4	66,7	Toename	
			2018	67,7	67,8		Toelichting 2.
6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	%	2018	2	2	Geen	
6. Sociaal domein	Personen met een bijstands-uitkering	per 10.000 inwoners	eerste halfjaar 2019	392,7	381,7	Afname	meeteenheid in 2019 gewijzigd, geen vergelijk mogelijk
6. Sociaal domein	Lopende re-integratie-voorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	eerste halfjaar 2018	319,3	305,2	Geen; aantal is geen doel	
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2017	9,7	9,7	Afname of gelijk	
			eerste halfjaar 2019	13	10		Toelichting 3.
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2017	1,3	1	Afname of gelijk	
			eerste halfjaar 2019	1,5	1,1		Toelichting 4.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2017	0,5	0,4	Afname of gelijk	
			eerste halfjaar 2019	0,4	0,3		Toelichting 5.
6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	eerste halfjaar 2019	640	610	Geen; aantal is geen doel	

Toelichting op de tabel (zie de cijfers in de kolom realisatie)

ad 1)

De gemeente heeft slechts indirect invloed op het aantal banen (bijvoorbeeld via verbetering vestigingsbeleid (EZ) of door goede werkgeversbenadering). De streefwaarde "indirecte sturing op behoud of toename" is in dit kader beter dan de bij de begroting vastgestelde "Minimaal gelijk of toename".

ad 2)

De gemeente heeft hier maar zeer beperkt invloed op, nl. voor wat betreft de arbeidsdeelname van bijstandsgerechtigden/ NUG-ers uit de doelgroep PW. Hier wordt niet op gestuurd. Het cijfer wordt wel in de gaten gehouden als indicator hoe het gaat op de arbeidsmarkt. De streefwaarde "monitoring Goudse cijfer t.o.v. landelijke waarde" is in dit kader beter dan de bij de begroting vastgestelde "Toename".

ad 3)

Het verschil tussen het percentage jeugdigen met zorg in Gouda en in Nederland is moeilijk te verklaren. Overigens is het beeld ten opzichte van 2017 nauwelijks gewijzigd omdat destijds in de cijfers uitsluitend het aantal jeugdigen met maatwerk opgenomen was. In de cijfers is nu ook rekening gehouden met jeugdigen die geen maatwerk ontvangen maar aan wie wel jeugdhulp onder verantwoordelijkheid van de gemeente (het Sociaal Team) binnen de kaders van de Jeugdwet verleend is'.

ad 4)

De stijgende tendens in het aantal jeugdbeschermingsmaatregelen (OTS en Voogdij) zette zich in de eerste helft van 2019 door, vanaf kwartaal 3 zien we een licht dalende tendens. Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke oorzaken waarom Gouda (en de regio Midden- Holland) relatief hogere aantallen jeugdbeschermings- en jeugd-reclasseringsmaatregelen kent. Dit zal in de loop van 2020 afgerond worden.

ad 5)

Bij jeugdreclassering is al enige tijd sprake van een stabilisatie. Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar mogelijke oorzaken waarom Gouda (en de regio Midden- Holland) relatief hogere aantallen jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen kent. Dit zal in de loop van 2020 afgerond worden.

3.4.4 Wat heeft het gekost?

3.4.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	116.148	122.250	122.951	-701
Baten	-25.775	-27.955	-29.115	1.160
Saldo van baten en lasten	90.373	94.295	93.836	459
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	1.000	1.000	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-2.210	-3.590	-3.590	0
Gerealiseerd resultaat	88.163	91.705	91.246	459

3.4.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie lasten	7.539	8.863	8.004	859
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie baten	-88	-785	-1.057	272
Saldo	7.450	8.078	6.947	1.131
6.2 Wijkteams lasten	6.422	6.387	6.327	61
6.2 Wijkteams baten	0	0	0	0

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Saldo	6.422	6.387	6.327	61
6.3 Inkomensregelingen lasten	31.953	30.897	31.495	-599
6.3 Inkomensregelingen baten	-24.507	-25.508	-26.078	570
Saldo	7.446	5.389	5.418	-29
6.4 Begeleide participatie lasten	11.001	11.179	11.056	123
6.4 Begeleide participatie baten	0	0	0	0
Saldo	11.001	11.179	11.056	123
6.5 Arbeidsparticipatie lasten	3.008	3.901	4.077	-176
6.5 Arbeidsparticipatie baten	0	-190	-296	106
Saldo	3.008	3.711	3.781	-70
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO) lasten	2.926	2.846	2.782	63
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO) baten	0	0	0	0
Saldo	2.926	2.846	2.782	63
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ lasten	12.481	13.118	13.848	-730
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ baten	-1.082	-412	-619	206
Saldo	11.398	12.706	13.229	-523
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- lasten	15.591	19.365	21.559	-2.194
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- baten	0	0	0	0
Saldo	15.591	19.365	21.559	-2.194
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+ lasten	20.370	19.181	18.061	1.121
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+ baten	0	-890	-895	5
Saldo	20.370	18.291	17.166	1.125
6.82 Ge-escaleerde zorg 18- lasten	2.326	3.877	3.175	702
6.82 Ge-escaleerde zorg 18- baten	-98	-170	-170	0
Saldo	2.227	3.707	3.005	702
7.1 Volksgezondheid lasten	2.487	2.605	2.537	68
7.1 Volksgezondheid baten	0	0	0	0
Saldo	2.487	2.605	2.537	68
7.5 Begraafplaatsen en crematoria lasten	41	31	31	0
7.5 Begraafplaatsen en crematoria baten	0	0	0	0
Saldo	41	31	31	0
Totaal saldo taakvelden	90.368	94.295	93.836	459

3.4.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	859.000	V		272.000	V	
Brede basis jeugd: € 106.000 van het verschil zit bij het CJG: € 32.000 daarvan wordt verklaard door de bijstelling van de huur van CJG (met € 10.000) en de afrekening van de huur van 2019 (€ 17.000). Daarnaast is in 2019 minder subsidie verstrekt dan begroot en is over 2018 voor € 31.000 aan subsidie teruggevorderd. € 55.000 van het verschil zit bij het jongerenwerk en kan worden verklaard door onderuitnutting van personele inzet vanwege vacatures.	161.400	V	I			
Burgerinitiatieven: Op basis van de verantwoording van de verstrekte subsidies over 2018 zijn er bedragen terugontvangen; mede hierdoor is een voordeel ontstaan op deze post.	26.100	V	I			
Statushouders: De rijksmiddelen t.b.v. statushouders zijn afhankelijk van de taakstelling in het voorgaande jaar. In 2018 lag de taakstelling hoger dan in 2019. Het voordeel van € 368.900 is benodigd om aan de taakstelling van 2020 te kunnen voldoen.	368.900	V	I			
Gezondheidsbeleid: € 30.000 kan verklaard worden doordat de inzet van tijdelijke personele capaciteit later is gestart dan begroot. De overige € 25.000 wordt verklaard door het niet volledig besteden van de GIDS-gelden.	55.000	V	I			
Subsidiering jeugdbeleid: In 2019 is duidelijk geworden dat het daadwerkelijk opzetten van een pilot PIT volgens de Amsterdamse methodiek meer financiële middelen vergt dan door gemeente Gouda was begroot. Voor deze aanvullende middelen bleek echter geen dekking te zijn zodat een PIT-pilot volgens de Amsterdamse methodiek niet kon starten. Er is besloten dat onderzocht zal worden of er aansluiting gevonden kan worden bij bestaande initiatieven/bestaand aanbod die er op het gebied van risico-jeugd zijn. Dit onderzoek zal in 2020 plaatsvinden, met als planning om de pilot in 2021 te laten starten.	208.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Participeren in de buurt: Anders dan in januari 2019 werd voorzien, is de oplevering van de Lekkenburg op 1 mei 2020. De kosten voor de vaste inrichting en de huur (samen € 152.000) zijn daardoor niet gemaakt in 2019. Wel zijn er in 2019 kosten gemaakt om de samenwerking tussen de partijen te bevorderen. Het totale positieve saldo is hierdoor € 143.400.	149.600	V	I	6.300	V	I
Collectief vervoer: Het tekort aan de lastenkant kan worden verklaard door de introductie van de Voor Elkaar Pas. Het overschot aan de batenkant kan verklaard worden door opbrengsten die niet in de begroting zijn opgenomen. Dit betreft een subsidiebijdrage van de provincie Zuid-Holland en de geïnde eigen bijdrage.	55.000	N	I	254.100	V	I
Overig	55.000	N	I	11.600	V	I
6.2 Wijkteams	61.000	V				
Sociaal Teams: Het overschot wordt verklaard door de incidentele Rijksmiddelen t.b.v. het Koploperproject, dat doorloopt in 2020. Hierop zit een positief saldo van plm. € 172.000. Dit positieve saldo wordt teruggedrongen door een, achteraf incorrect ingeschatte, saldo op het structurele budget. In het kader van ontschotting binnen het Sociaal Domein is dit saldo gebruikt om tekorten elders op te vangen. De subsidie aan het Sociaal Team is conform afspraken afgewikkeld.	61.000	V	I			
6.3 Inkomensregelingen	599.000	N		570.000	V	
Participatiewet-uitkeringen: De uitgaven voor de PW-uitkeringen zijn in 2019 verder gedaald omdat de het aantal dossiers verder is afgenomen. Dat komt doordat de economie goed is, inwoners werk vinden en minder inwoners een uitkering hoeven aan te vragen. Ook heeft de gemeente met alle cliënten zonder ontheffing een plan voor participatie of re-integratie opgesteld, waaraan uitvoering wordt gegeven. Aangezien de gemeente bij het 2e ijkmoment reeds € 1,5 miljoen meegenomen heeft resteert bij de jaarrekening nog eens € 300.000 extra voordeel.	150.000	N	I	451.000	V	I
BBZ: Zowel de uitgaven als de inkomsten van de zelfstandigen zijn lastig vooraf te ramen. De uitgaven zijn hierdoor iets hoger dan begroot (nadeel € 6.000). Er zijn in 2019 € 35.000 aan invorderingen ingeboekt en de rijkssubsidie geeft een voordeel van € 51.000. Ten opzichte van de begroting is er per saldo een voordeel op de baten van € 86.000.	6.000	N	I	86.000	V	I
Bijstandsvorderingen: De inbaarheid van uitstaande bijstandsvorderingen wordt jaarlijks geactualiseerd, mede op basis van historie. In verband met de afname van de uitstaande debiteurenvorderingen voor de bijzondere bijstand wordt de voorziening ook verlaagd (€ 40.000 voordeel). Er zijn ook meer nieuwe vordering ontstaan dan begroot; dit levert nog een voordeel op de baten op van € 18.000.	40.000	V	I	18.000	V	I
Armoedebeleid: voor armoedebeleid is met het 2e ijkmoment € 200.000 toegevoegd aan het armoedebudget; dit was toereikend om de verwachte extra uitgaven te kunnen dekken. Per saldo blijft er nog een bedrag over van € 92.000 mede vanwege het feit dat er sprake is van openeinde-regelingen die nooit met 100% zekerheid zijn in te schatten.	78.000	V	I	14.000	V	I
Kwijtschelding rioolheffing: Voor een bedrag van € 76.000 is meer kwijtschelding verleend dan begroot. De verdere toelichting op deze post vindt plaats bij de verschillenanalyse binnen Programma 2, Energie en Klimaat, Taakveld 7.2: Riolerings	76.000	N	I			
Kwijtschelding afvalstoffenheffing: Voor een bedrag van € 71.000 is meer kwijtschelding verleend dan begroot. De verdere toelichting op deze post vindt plaats bij de verschillenanalyse binnen Programma 2, Energie en Klimaat, taakveld 7.3: Afval	71.000	N	I			
Overige kosten: Daarnaast zijn er diverse extra uitgaven gedaan voor bijvoorbeeld fraudeonderzoek (nadeel per saldo € 57.000).	57.000	N	I	1.000	V	I
Programma naar een nieuwe sociale dienst: Voor het uitvoeren van het programma, met in 2019 de focus op het op orde brengen van de basis van de sociale dienst, het in beeld brengen van alle cliënten, professionaliseren van personeel en een meer klantgerichte benadering van werkgevers, is meer uitgegeven op personeel dan vooraf ingeschat (€ 245.000). Omdat de totale omvang van de bijstandsvorderingen is toegenomen, wordt tevens een extra dotatie gedaan aan de voorziening bijstandsvorderingen (nadeel € 111.000).	356.000	N	I			
6.4 Begeleide participatie	123.000	V				
Beschut werk en wsw: Door extra uitkeringen vanuit het Rijk met ook betrekking op eerdere jaren is er een voordeel ontstaan voor 2019 van € 123.000.	123.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
6.5 Arbeidsparticipatie	176.000	N		106.000	V	
Regionale projecten: Bij deze vaak jaaroverstijgende projecten is het saldo van de baten en lasten budgetneutraal. Het verschil tussen de baten en de lasten (per saldo € 31.000) wordt grotendeels verklaard door het project 'Perspectief op werk'; hiervoor zijn in 2019 al uitgaven gedaan waarvoor pas in de decembercirculaire geld beschikbaar is gekomen van het Rijk (€ 1 miljoen); het restant van het totale bedrag zal weer beschikbaar worden gesteld in 2020, waardoor ook dit project per saldo budgetneutraal blijft.	109.000	N	I	78.000	V	I
Diverse kleine posten binnen de re-integratiegelden.	67.000	N	I	28.000	V	I
6.6 Maatwerkvoorziening (Wmo)	63.000	V				
Hulpmiddelen: Bij hulpmiddelen is er rekening gehouden met een stijging van uitgaven i.v.m. de invoering van het abonnementstarief. Op dit onderdeel zijn de extra uitgaven meegevallen, waardoor hier sprake is van een positief saldo.	91.000	V	I			
Woningaanpassingen: Het tekort is te verklaren door een toename van de vraag door de invoering van het Abonnementstarief Wmo.	-53.000	N	I			
Overig	25.000	V	I			
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	730.000	N		206.000	V	
Effect abonnementstarief: Op Begeleiding/Dagbesteding en HBH is het tekort te verklaren door een toename van de vraag door de invoering van het abonnementstarief Wmo. Daarnaast is plm. € 400.000 minder ontvangen dan begroot vanuit de Compensatieregeling Beschermd Wonen.	880.000	N	I	6.000	V	I
Eigen bijdrage Wmo: Het voordeel aan de batenkant wordt veroorzaakt door ontvangen eigen bijdrage m.b.t. 2018.				200.000	V	I
Schuldhelpverlening: Een aantal ingezette projecten zijn lager uitgevallen qua kosten waardoor een voordeel is ontstaan van € 97.000. In 2018 en 2019 zijn incidenteel extra middelen toegekend vanuit het Rijk voor het verbeteren van de regie en effectiviteit van schuldhelpverlening. Na input van ervaringsdeskundigen is besloten om meer bekendheid te gaan geven aan schuldhelpverlening via de gemeente onder inwoners. Hiervoor is een communicatiecampagne voorbereid die inwoners moet bewegen zich eerder te melden bij betalingsproblemen en schulden. Verwachting was dat deze in 2019 zou worden gelanceerd maar dit is uitgesteld naar het voorjaar 2020, reden waarom niet alle middelen zijn besteed.	97.000	V	I			
SMI: De geschatte jaarlijkse kosten voor SMI zijn € 55.000. Tot en met november 2019 zijn de kosten op taakveld 6.3 geboekt.	53.000	V	I			
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.194.000	N				
ZIN Jeugd: Voor het gehele Jeugd-domein geldt dat de ontwikkeling van de uitgaven afhankelijk is van vele variabelen, zoals het aantal, de looptijd en de omvang van indicaties en de prijs. Het opstellen van een begroting op detailniveau, rekening houdend met deze variabelen, is daarom complex. Dit resulteert in verschillen tussen de begrotingsposten onderling. De belangrijkste toename in kosten ten opzichte van vorig jaar en ook ten opzichte van de begrote bedragen zijn waarneembaar op de posten individuele begeleiding en behandeling. Bij begeleiding is naast een toename van het aantal cliënten en indicaties een verschuiving naar meer specialistische zorg zichtbaar. Bij behandeling is het aantal uren per indicatie met name toegenomen wat kan duiden op een gewenste verschuiving van residentiële zorg naar behandelingstrajecten. € 485.000 van het (negatieve) verschil komt door de afwikkeling van 2018; zorgaanbieders hebben in de productieverantwoording de foutieve productcode vermeld. Per saldo is dit budgetneutraal (zie JBJR).	3.071.000	N	I			
Transformatiefonds Jeugd: Er zijn voor drie jaar rijksmiddelen ontvangen t.b.v. de transformatie. Een aantal projecten is later gestart dan gepland en zullen, zoals besloten in het BOSD, pas in 2020 en 2021 worden uitgevoerd.	877.000	V	I			
6.81 Ge-escaalde zorg 18+	1.121.000	V		5.000	V	
Beschermd Wonen: Het positieve resultaat op Beschermd Wonen wordt o.a. verklaard door het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis in 2018 (restant ca. € 100.000); het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis Jeugd (restant ca. € 90.000); de reservering voor het opvang van tekorten voor MO/VO is niet volledig benut (restant ca. € 450.000); het niet volledig uitkeren van het doorbraakfonds transformatie MZ (restant ca. € 50.000). Daarnaast zijn in de mei- en septembercirculaire zijn extra middelen beschikbaar gekomen, die in de begroting van BW was verwerkt (ca. € 650.000).	1.282.000	V	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
MO/VO: Bij Vrouwenopvang is sprake van een positief saldo van plm. € 200.000 omdat bij de definitieve afrekening 2019 minder subsidie is verstrekt dan begroot. Daarnaast is over 2018 plm. € 39.500 subsidie teruggevorderd (wat niet is voorzien). Het voordeel aan de batenkant kan worden verklaard doordat gemeente Leiden de Rijksmiddelen voor het project 'Het is onze zorg' heeft ontvangen omdat zij de Kassiersfunctie hebben vervuld. Dit bedrag is naar Gouda overgemaakt, waar projectkosten uit gedekt zijn. Uitgaven voor MO worden gefinancierd vanuit de doeluitkering maatschappelijke opvang (DU MO) en het budget voor Beschermd Wonen. Omdat er niet voldoende middelen in de DU MO zitten om het geheel aan activiteiten dat onder dat budget staat te financieren, wordt een (klein) deel van het budget van Beschermd Wonen hiervoor ingezet.	161.000	N	I	5.000	V	I
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	702.000	V				
JB-tafel: Het verschil kan verklaard worden doordat een PIA (privacy impact assessment) is uitgevoerd en extra vervanging is ingehuurd i.v.m. langdurige ziekte.	11.000	N	I			
JBJR: Plm. € 230.000 van het verschil is te verklaren doordat de bijgestelde prognose o.b.v. het onderzoek dat eind 2018 is uitgevoerd naar de stijging van de prijs en de aantallen, te hoog is gebleken. Zie ZIN Jeugd voor verdere toelichting m.b.t. het Jeugd-domein. € 485.000 van het (positieve) verschil komt door de afwikkeling van 2018; zorgaanbieders hebben in de productieverantwoording de foutieve productcode vermeld. Per saldo is dit budgetneutraal (zie ZIN Jeugd).	713.000	V	I			
7.1 Volksgezondheid	68.000	V				
Openbare gezondheidszorg: Het voordeel wordt veroorzaakt door de doorschuif BTW.	68.000	V	I			

3.4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Promen	Promen voert voor de gemeente Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW). Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelmogelijkheden voor inwoners met een indicatie op grond van de WSW. Daarnaast worden activiteiten uitgevoerd voor werkzoekenden die gemeentelijke ondersteuning krijgen op grond van de Participatiewet. Doel is om deze inwoners kansen te bieden op zo regulier mogelijk werk. Promen biedt daarvoor in samenwerking met de gemeente onder meer beschermd en beschermd werk, re-integratietrajecten, trainingen en begeleiding.
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisismoments. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.

Promen

Een van de doelen binnen het programma sociaal domein is dat iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of actief is voor de samenleving. Voor wie dat nodig heeft, is een veilig vangnet beschikbaar. Promen levert een bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen van dit programma. Promen voert via een gemeenschappelijke regeling voor Gouda de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een arbeidsbeperking met een WSW-indicatie. De WSW is in 2015 samen met andere wetten opgegaan in de Participatiewet (PW). Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom in de WSW meer. De huidige arbeidsbeperkten (beschut werk en garantiebannen) worden nu via Promen BV Prowork bediend. Prowork is opgericht als uitloei van het hoofdlijnenbesluit 2018-2025.

Voor de WSW geldt dat er sprake is van solidariteit binnen de GR. Voor de PW kan de gemeente Gouda zelf bepalen op welke wijze zij Promen wil inzetten. De kosten en baten daarvan komen volledig ten laste van de gemeente Gouda. Een en ander wordt niet langer regionaal verrekend. Uitgangspunt van Gouda is om de opgebouwde kennis en kunde van Promen voor de inwoners met een arbeidsbeperking te behouden en optimaal te benutten. Sinds de uitvoering van het hoofdlijnenbesluit is Promen bezig om de omslag te maken van een productiebedrijf naar een vooruitstrevend mensontwikkelbedrijf. Daarom werken Gouda en Promen samen aan een nog betere dienstverlening op basis van deze gedeelde doelen.

Daarnaast voert Prowork in opdracht van de gemeente Gouda re-integratie activiteiten uit op grond van de PW. Dit in de vorm van leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen en aangepast(e) werk(plekken) en re-integratiemodules. Het beleid is er vooral op gericht de medewerkers zoveel mogelijk in een reguliere omgeving te laten werken en waar nodig op een beschutte werkplek. De afgesproken doelen in 2019 voor zowel Promen als Prowork zijn gerealiseerd.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidsdienst Hollands Midden (RDOG HM)

De meest omvangrijke taak van de RDOG HM is de jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar. Het betreft o.a. over- en ondergewicht, kindermishandeling, internetgebruik en school-/ziekteverzuim/schooluitval. De RDOG HM voert werkzaamheden uit voor Veilig Thuis, het Meldpunt Zorg en Overlast, Basiszorg, Kwetsbare Kinderen (BKK) en draagt zij bij aan het op gang brengen van de hulpverlening bij een huisverbod.

Ten slotte ondersteunt de RDOG HM gemeenten in de ontwikkeling van beleid voor kwetsbare burgers.

Leefbaarheid en veiligheid

Belangrijke thema's 2019

Vitale ouderen: zorgen dat ouderen met een kwetsbare gezondheid voldoende ondersteund worden om zo lang mogelijk gezond en gelukkig thuis te kunnen blijven wonen.

Verkleinen gezondheidsverschillen: zorgen dat mensen met een lage opleiding en laag inkomen langer in goede gezondheid leven.

Bevorderen gezonde omgeving: zorgen dat het bewustzijn van duurzaamheid en aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving stijgt. Specifieke aandacht voor de implementatie van de omgevingswet en de verankering van de Publieke Gezondheid in de bijbehorende implementatieactiviteiten.

Versterken van de sociale en fysieke veiligheid: beschermen tegen het gevaar dat veroorzaakt wordt of dreigt vanuit menselijk handelen in de openbare ruimte of door ongevallen in de natuur of technologie.

Visie

De RDOG Hollands Midden en gemeenten omarmen het concept van positieve gezondheid, met de bijbehorende zes dimensies, als uitgangspunt voor beleidsontwikkeling en uitvoering.

De zes pijlers van Positieve Gezondheid zijn:

- Lichaamsfuncties – Ik voel me gezond en fit
- Mentaal welbevinden – Ik voel me vrolijk
- Zingeving – Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst
- Kwaliteit van leven – Ik geniet van mijn leven
- Meedoen – Ik heb goed contact met andere mensen
- Dagelijks leven – Ik kan goed voor mezelf zorgen

Volgens het gedachtegoed van positieve gezondheid zijn niet alleen een gezond lichaam maar ook leuk werk, zinvolle dagbesteding, prettige woonbuurt en maatschappelijke participatie belangrijk voor het welbevinden. Uitgegaan wordt van de kracht van mensen en wat zij zelf belangrijk vinden om hun welbevinden te verbeteren.

Ontwikkelingen

Momenteel zijn er ingrijpende veranderingen gaande in de zorg en het sociaal domein. De rode draad hierin is de omslag van denken in termen van 'ziekte, zorg en afhankelijkheid' naar 'gezondheid, preventie, participatie en eigen kracht'. De rol van inwoners, overheid, zorgverleners en verzekeraars verandert hiermee. Dit heeft consequenties voor de manier waarop de publieke gezondheidszorg georganiseerd wordt en een logisch samenhangend geheel is met de rest van de zorg en het sociaal domein. Gezondheidspreventie gaat niet alleen over het veranderen van individueel gedrag en het stimuleren van een gezonde fysieke omgeving, maar ook over het versterken van ondersteuning en verminderen van keuzestress. Een brede en positieve benadering dragen bij aan een integrale aanpak.

Risico's

Daar waar het kan, wordt het concept van positieve gezondheid vertaald naar beleidsadviezen voor gemeenten en keuzes in de taakuitvoering van de RDOG Hollands Midden.

De RDOG heeft het netwerk meer dan ooit nodig om dit te realiseren en richt zich op het samenbrengen van mensen en onderwerpen, intern en extern. Zij doet dat intern door van elkaar te weten wie wat doet voor wie. In de omgeving brengt zij het netwerk aan zorg en veiligheid bij elkaar samen om te komen tot betere dienstverlening aan gemeenten. Dit betekent een transformatie naar een flexibele, slagvaardige organisatie die in wisselende samenstelling en met meer eigen verantwoordelijkheid samen gemeenschappelijke doelen bereikt.

Technologische en sociale innovatie gaan pijlsnel. Dit heeft grote maatschappelijke consequenties. Informatiestromen verlopen bijna nog uitsluitend digitaal. Daar staat tegenover dat een deel van de inwoners in Hollands Midden het lastig en ingewikkeld vindt om hierin mee te gaan. Het gaat dus om maatwerk; de ontwikkeling van de digitale samenleving is een ontwikkeling voor wie dat aankan.

Deze ontwikkeling raakt de GGD Hollands Midden in al haar taakvelden. Voor meer en meer taken verloopt de gegevensuitwisseling met ketenpartners via beveiligde netwerken. Cliënten wensen bijvoorbeeld toegang tot eigen

medische dossiers, er ontstaan nieuwe analysevormen op risicogroepen, domotica in huis, online gezondheidsapps en zelfmetingen online. Bij het 'managen' van de eigen gezondheid speelt technologie een belangrijke rol. Meer dan ooit benut zij nieuwe technologie om de zelfredzaamheid en gezondheid te bevorderen.

Meebewegen met deze veranderingen vraagt om forse investeringen. Niet alleen in nieuwe applicaties, maar ook in maatregelen gericht op informatiebeveiliging en vernieuwingen van de werkprocessen. De organisatie kiest ervoor om hierin te investeren. Dit door- zoveel mogelijk- binnen de bestaande begroting meer middelen vrij te maken voor Informatiemanagement, procesmanagement en ICT ondersteuning.

Concreet:

	Maatschappelijk effect	Toelichting	Taken GGD Hollands Midden, die bijdragen aan het effect
A.	Gefundeerde basis bieden voor beleid / bewaken volksgezondheid	Vanuit verschillende taken zijn gegevens beschikbaar over de Publieke Gezondheid in Hollands Midden. Kerntaak van de GGD Hollands Midden is om deze informatie te vertalen naar adviezen, beleidsplannen of interventies.	Epidemiologie, groepsgerichte monitoring, OGGZ monitor, Advisering gezondheidsbeleid Gezondheidsbevordering, Medische milieukunde, Sociaal medische advisering Deelname academische werkplaatsen, Ondersteuning Programma JOGG, OGGZ preventie en beleid, GROEP
B.	Gezonde omgeving	Opdracht voor de GGD Hollands Midden bij diverse taken is om risico's en nadelige effecten op de volksgezondheid van inwoners van Hollands Midden te beperken	Medische milieukunde, Algemene infectieziektebestrijding, Seksuele gezondheid, tuberculosebestrijding, technische hygiënezorg, Reizigersadviesing. Rijksvaccinatieprogramma, Prenatale voorlichting, Verslavingspreventie, Maatschappelijke zorg, preventie beleid, participatie en herstel, Forensische geneeskunde, Besmettingsaccidenten, Gezondheidsbevordering
C.	Verkleinen sociaal economische gezondheidsverschillen	Inwoners rekenen erop dat zij beschermd worden door de overheid om gezond te blijven en dat groepen met een kwetsbare gezondheid extra aandacht krijgen.	Gezondheidsbevordering, Advisering gezondheidsbeleid, Seksuele gezondheid, CJG dienstverlening, Medische milieukunde Verslavingspreventie
D.	Inwoners voelen zich gesteund bij de bevordering van een gezonde leefstijl en hun gezondheid	Twee invalshoeken: Gezonde leefstijl van inwoners, smal: infectieziekten, alcohol, roken, overgewicht, bewegen etc. Gezond leven van inwoners, breder: diabetes, depressie, eenzaamheid, dementie, leefomgeving etc. in relatie tot dimensies meedoen en zingeving	Monitoring, kerncijfers, adviseren gemeenten en beroepskrachten, CJG dienstverlening, ander gesprek met beroepskrachten leidt tot andere perspectieven en mogelijkheden, gezonde school, ouderschap, GLZ, depressiepreventie, aandacht voor pubers en voor jong volwassenen (18 -23 jaar), wijkgericht werken (p.m.), vitale coalities (p.m.), In samenwerking met sociaal domein (sport, onderwijs, jeugdbeleid, jeugdhulp, participatie, Wmo/welzijn), met zorgkaders (langdurige zorg, eerstelijnszorg en sociale wijkteams) en fysieke domein (wonen en bouwen, ruimte en milieu, vergunning/handhaving en veiligheid)
E.	Voorkomen van Kindermishandeling en huiselijk geweld	Gemeenten hebben een nadere uitwerking van dit maatschappelijk effect en de bijbehorende indicatoren vastgesteld als uitkomst van RDOG2020	Veilig Thuis (waaronder Crisisinterventieteam), Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, Toezicht kinderopvang
F.	Kinderen groeien gezond en veilig op	Gemeenten hebben een nadere uitwerking van dit maatschappelijk effect en de bijbehorende indicatoren vastgesteld als uitkomst van RDOG2020 Jonge inwoners functioneren lichamelijk goed, mentaal goed, jonge inwoners hebben positief toekomstbeeld, jonge inwoners zitten goed in hun vel, jonge inwoners doen mee en jonge inwoners hebben de vaardigheden om voor zichzelf te zorgen.	Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, Prenatale zorg, Inzet Pedagoog in CJG, Triple P niveau 3, Preventieve logopedie, CJG dienstverlening, Verslavingspreventie, Regisseur complexe gezinnen (BKK), PGA, Beleidsadviesing jeugd.
G.	Kwetsbare inwoners voelen zich gesteund bij het oplossen van hun problemen	Inwoners met verward gedrag en inwoners/ gezinnen met problemen op meerdere vlakken	JGZ 0-19 jaar, Regisseur complexe gezinnen (BKK), Verslavingspreventie, Triple P niveau 3, De pedagoog in het CJG, Maatschappelijke zorg, preventie, beleid, participatie en herstel, Crisisinterventieteam, Meldpunt zorg en overlast, (Bijdrage aan) Integrale vroeghulp, Monitoring, kerncijfers, adviseren gemeenten en beroepskrachten, incl. schuldhulpverleners,

	Maatschappelijk effect	Toelichting	Taken GGD Hollands Midden, die bijdragen aan het effect
			valpreventie, ondersteuning statushouders, welzijn op recept, lekker in je lijf, etc.
H.	Voorkomen van criminaliteit	De activiteiten van de RDOG Hollands Midden dragen bij aan het signaleren van crimineel gedrag en/of bijsturing daarvan	Jeugdpreventieteam
I.	Vitale ouderen; Oudere inwoners kunnen langer zelfstandig wonen en leven in de wijk	Bestaande inzet van de GGD op dit effect is relatief gering, maar vergrijzing gecombineerd met langer thuis wonen van ouderen leidt tot verschuivingen in de gezondheidsproblematiek per wijk	Verslavingspreventie Veilig Thuis Gezondheidsbevordering Beleidsadvisering
J.	Toezicht houden op implementatie beleid		Toezicht kinderopvang Toezicht WMO

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Lasten in €
17.632

Baten in €
3.098

Percentage van totale uitgaven
6%

Waar staat het programma voor?

Gouda is een bruisende, vitale en authentieke stad, waar de historie volop wordt beleefd. Goede voorzieningen en toonaangevende evenementen zijn cruciaal voor Gouda als aantrekkelijke stad om te wonen en werken. Mede daarom investeren we in cultuur. Het beleid uit de nieuwe cultuurnota wordt de komende jaren uitgevoerd en de relatie tussen cultuur en het sociaal domein en tussen cultuur en economie wordt versterkt. Bewegen en sporten brengt mensen dichter bij elkaar. Dat geldt voor jong en oud, via het sporten zelf maar ook via het verenigingsleven. In een stad met voor iedereen toegankelijke sportvoorzieningen is het goed en gezond leven. Toerisme is van wezenlijk belang voor Gouda. Om de ambitie van 1 miljoen bezoekers te realiseren, wordt de komende jaren hierin extra geïnvesteerd.

Wat heeft Gouda bereikt?

Cultuur: Significante stijging bezoekers cultuurinstellingen; Chocoladefabriek is de best bezochte bibliotheek van Nederland. En er is een besluit genomen over de doorontwikkeling van de Chocoladefabriek.

Toerisme en recreatie: Mijlpaal 1 miljoen bezoekers met 1,1 miljoen in 2018 ruimschoots gehaald. Realisatie Weeshuisproject van start. Intentieverklaring Cheese Valley is ondertekend en de eerste editie van de Gouda Cheese Awards vond plaats. Een coalitie rond zakelijk toerisme is gestart.

Sport: Ontwikkelen en ondertekenen Gouds Sportakkoord met en door bewoners en vele organisaties uit de stad.

Programma Binnenstad: Start projecten Cheese Experience, Zuidelijk stationsgebied en 2^e supermarkt. Krediet herinrichting Agnietenstraat beschikbaar gesteld.

Gouda 750 jaar: Twee grote stadsbijeenkomsten over het programma op hoofdlijnen en de start van Fonds Gouda750. Gemeente stort 1^e budget.

Evenementen: Gouda verkozen tot Nationale Evenementenstad. SamenLoop levert geld op voor KWF en zorgt voor sociale verbinding.

Evenementenbeleid: Evenementenbeleid geactualiseerd. Extra budget en nieuwe regeling voor evenementen, met focus op jongeren.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Aantal bezoekers

Bestedingen bezoekers (2018)

Percentage niet-sporters

3.5.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Cultuurnota

In 2019 is verder uitvoering geven aan de ambities uit de cultuurnota. De culturele organisaties in Gouda hebben via de meerjarige subsidie de opdracht om op de verschillende onderdelen hieraan uitvoering te geven. In die uitvoering zijn ze goed op koers en zijn (ver)nieuw(d)e activiteiten opgezet. Museum Gouda, de Garensponnerij en de andere culturele organisaties hebben in 2019 het bereik van hun activiteiten in de stad verder uitgebreid. De bibliotheek was in 2019 de best bezochte bibliotheek van Nederland.

De gemeenteraad heeft op basis van de businesscase leren & creëren besloten om de Chocoladefabriek door te ontwikkelen en uit te breiden met nieuwe partners en heeft daarvoor budget beschikbaar gesteld. In 2019 is gewerkt aan het inhoudelijke concept en het ontwerp van deze 2e etage. Het Verzetsmuseum Zuid-Holland is omgedoopt tot Stichting Libertum.

Voor de Goudse Schouwburg is in 2019 gewerkt aan een businesscase, die in voorjaar van 2020 wordt afgerond. Hierin komen de ambities van de schouwburg voor het bereiken van nieuwe en behouden van bestaande doelgroepen en het aantrekken van de zakelijke markt, samen met diverse aspecten op het gebied van vastgoed en interieur. Het eventuele vervolg op de businesscase wordt in 2020 verder uitgewerkt.

Gouda 750

Vanuit de Stuurgroep Gouda750, alsook de gemeenteraad, zijn kaders gesteld voor de viering van 750 jaar stadsrechten.

In 2019 hebben diverse publieksactiviteiten plaats gevonden om bekendheid te geven aan het feestjaar. Daartoe zijn twee grote stadsbijeenkomsten georganiseerd waar in beide gevallen tussen de 150 en 180 personen aanwezig waren. Deze bijeenkomsten waren er vooral op gericht om organisaties en mensen te enthousiasmeren om feestelijkheden te gaan organiseren en om bekendheid te geven aan het Fonds Gouda750.

In juli is de Stichting Fonds Gouda750 'Geef Gouda Door' opgericht. De gemeente heeft 1,2 miljoen euro in het fonds gestort, met de missie voor het aangestelde fondsbestuur om dit bedrag te verdubbelen. Vanaf 1 januari 2020 kunnen organisaties aanvragen voor een financiële bijdrage indienen bij het fonds. Momenteel wordt gewerkt aan een sponsorpakket om meer financiële middelen te genereren voor het feestjaar.

In 2019 is ook hard gewerkt aan de totstandkoming van de Verordening Instandhouding Erfgoed waar de subsidieregeling panden Gouda750 een onderdeel van is. Met als doel om veel panden opgeknapt te hebben tijdens het feestjaar.

Kaas

Cheese Valley is nader vorm en inhoud gegeven. De kwartiermaker heeft gewerkt aan een nieuw marketingplan. Concrete resultaten zijn een online strategie en de inzet van "the taste of the Dutch masters" - een 3d stilleven met kaas uit Cheese Valley. Daarnaast is vooral gewerkt aan het uitbouwen van de samenwerking met private partners. De op te richten stichting Cheese Valley, met steun van publieke en private organisaties, is hierin de verbinder. Op 17 oktober 2019 is hiervoor een intentie overeenkomst getekend. In 2019 is de eerste editie van de Gouda Cheese Awards georganiseerd.

De website Goudakaasstad.nl heeft het afgelopen jaar een eigentijdse uitstraling gekregen. Ook zijn de ambachtenmarkt en de optredens aangepast waardoor er nog meer levendigheid ontstaat rondom de kaasmarkt en in de Goudse binnenstad. De stichting werkt ook aan meer verbinding met horeca rondom de Markt. De eerste editie van de Gouda Cheese Awards was tijdens de kaasmarkt van 6 juni, met prijzen voor de lekkerste kazen van Nederland.

De plannen voor de Cheese Experience zijn in 2019 afgerond en de verbouwing van de Kazerne aan de Agnietenstraat is gestart. De opening voor publiek is gepland op 1 maart 2020. De gemeenteraad heeft budget ter beschikking gesteld voor de herinrichting van het gebied rondom de Experience (Agnietenstraat/Korte Vest). In de plannen is een nieuwe aanlegsteiger langs de kade opgenomen, welke bezoek via het water mogelijk maken, bijvoorbeeld vanuit Landal in Reeuwijk. De provincie heeft subsidie toegezegd voor de realisatie van de steiger.

Wattoerisme en -recreatie

Met de regio Midden-Holland en de provincie Zuid-Holland heeft Gouda een kansenkaart waterrecreatie opgesteld. Dit heeft ook een plek gekregen binnen de nieuwe visie Rijke Groenblauwe leefomgeving van de provincie Zuid-Holland en de Uitvoeringsagenda hiervan. Voor het thema waterrecreatie worden voor drie prioritaire gebieden, waaronder Midden-Holland, regionale uitvoeringsagenda's voorbereid. Na een succesvolle vaarproef in 2018, heeft in het kader van het mogelijk maken om een "rondje Rijn-IJssel" te kunnen varen, in de zomer 2019 voor het tweede jaar een vaarproef plaatsgevonden op het traject Gouda-Reeuwijk. Ongeveer 150 bootjes maakten gebruik van de mogelijkheid onbepert heen en weer te varen op twee zaterdagen. De pilot is in 2019 voor de tweede keer gehouden. Wens is om het geen pilot meer te laten zijn, maar een jaarlijks terugkerend moment dat varen van Gouda naar Reeuwijk en omgekeerd mogelijk is.

De gemeente blijft in gesprek met de Wateralliantie over haar visie op water en het gezamenlijke onderzoek over revitalisering van de zuidelijke binnenstad en de verbinding met de Hollandse IJssel. De Wateralliantie is gevraagd om samen met de gemeente en andere organisaties na te denken over de gevolgen van bodemdaling voor het historisch stadsgezicht. Voor de opgave op het gebied van klimaatadaptatie zal worden teruggegrepen naar de afspraken die worden gemaakt in het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad.

Uitvoeren Programma Binnenstad

In 2019 zijn diverse acties ondernomen voor een (economisch) vitale en levendige binnenstad. Zo is er geïnvesteerd in een aantrekkelijke binnenstad. Er zijn plannen opgesteld om de Korte Vest en de Agnietenstraat opnieuw in te richten en er zijn voorbereidingen getroffen om de uitvoering in het Zuidelijke Stationsgebied op te starten. Bij de Korte Vest en de Agnietenstraat levert de herinrichting een gewenst winkelrondje op waardoor de Kop van de Kleiweg beter in beeld komt. Bij het Zuidelijk Stationsgebied ontstaat er een rode loper naar de binnenstad. Beiden zijn belangrijk voor de aantrekkingskracht van de Goudse binnenstad.

Door het continueren van de wonen-boven-winkels-regeling (welke in 2019 wederom volledig is benut) is de levendigheid van de binnenstad gestimuleerd. Ook door de extra middelen voor evenementen, de transformatie van het oude stadskantoor tot woningen en door herbesteding van het Weeshuis tot een hotel neemt de levendigheid toe. Voor 2020 staat de opening van de Cheese Experience gepland en is gestart met de voorbereiding van Gouda750. Beide activiteiten zullen een stimulans voor de binnenstad opleveren.

In 2019 is er in het winkelgebied hard gewerkt aan het bestrijden van leegstand. Leegstand ontsiert winkelgebieden en brengt de economische vitaliteit van winkelgebieden in gevaar. De leegstand is gedaald van 8,8% naar 7,6%. Door middel van het accountmanagement werkt de gemeente eveneens hard om het ondernemersklimaat in de binnenstad te verbeteren. Om de binnenstad verder te versterken is de gemeente in 2019 gestart met een traject voor bredere samenwerking tussen alle partijen met binnenstad-belangen te komen. Het is de bedoeling om in 2020 dit Centrummanagement te realiseren.

Verbeteren toegankelijkheid winkels

Naar aanleiding van de inspraakreactie van de GAB (Goudse Adviesraad voor mensen met een beperking) zijn in 2019 twee concrete acties ondernomen. Studenten van het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Smart Technology (CIV ST) hebben op basis van een 'ervaringsrondje' door de binnenstad nagedacht over technische hulpmiddelen om mensen met een beperking te helpen bij hun rondgang in de binnenstad. De SOG heeft op 8 oktober een inspiratiedag georganiseerd samen met het GAB onder het motto "Gouda, niks mis mee" op verschillende locaties in de binnenstad. Er is aandacht gevraagd voor de "Hoge Nood" app en winkeliers is gevraagd om zich hierbij aan te melden. Het openbare toilet op de Markt zal komend jaar vervangen worden.

Meer groen in de binnenstad

Samen met een aantal winkeliers is gezocht naar quick wins in het openbaar gebied om meer groen en zitgelegenheid te creëren. Dit heeft ertoe geleid dat een aantal boombakken zijn veranderd in bloembakken met zitgelegenheid er omheen (Zeugstraat en Achter de Waag). In het kader van de energietransitie en het Groenfonds wordt nu naar overige plekken in de stad gekeken voor vergroening.

Fiets parkeren in de binnenstad

Op basis van een uitgebreide inventarisatie in 2019 wordt een pilot fietsparkeren voorgesteld waarbij het beter faciliteren van stallingsplaatsen voor fietsen voorop staat. Ook zullen weesfietsen en wrakken worden verwijderd. Naast de reeds verplichte toepassing van fietsparkeernormen bij woningen worden aanvullende kencijfers voorgesteld die als richtlijn gehanteerd dienen te worden bij gestapelde woningbouw en bij niet-woonfuncties. Hiermee worden toekomstbestendige parkeervoorzieningen gerealiseerd die het fietsgebruik stimuleren. Het aantal fietsers in de binnenstad, en daarmee de behoefte aan stallingsplaatsen neemt toe. De reden voor dit onderzoek was dat op piekmomenten er in de binnenstad onvoldoende fietsenrekken beschikbaar zijn op de plekken waar de meeste bezoekers hun bestemming hebben. Binnen de beschikbare ruimte is gezocht naar oplossingen om te voorzien in voldoende fietsparkeerplaatsen, zowel in de binnenstad als bij nieuwbouwwontwikkelingen

Horecanota

Het traject voor de vaststelling van een actuele horecanota is gestart. In overleg met de horeca wordt bekeken wat nodig is om op actuele ontwikkelingen in de praktijk in te spelen. Over een aantal onderwerpen wil de gemeente Gouda op basis van wederkerigheid afspraken maken.

Evenementenbeleid

In 2019 is de nota 'Actualisatie evenementenbeleid' vastgesteld door de raad. Hierdoor wordt blijvend een stevige basis geboden aan sterevenementen en volksfeesten. De Goudse Kaasmarkten hebben extra budget ontvangen voor verdere uitbreiding van het programma en professionalisering. Het programma voor Gouda bij kaarslicht kan op peil blijven en Zotte Zaterdag is toegevoegd als sterevenement. Bij de Volksfeesten is de intocht van Sinterklaas toegevoegd. Tevens is een nieuwe subsidieregeling voor stadsbrede culturele evenementen voor met name jongeren in het leven geroepen: 'Gouda op de Kaart'. In 2020 volgt als uitwerking van het evenementenbeleid een handboek 'Richtlijnen voor evenementen', waarin aspecten als veiligheid, duurzaamheid en toegankelijkheid zijn opgenomen.

Sportbeleid

Gouds Sportakkoord

In 2019 is het Gouds Sportakkoord opgesteld. Onder begeleiding van een 'sportformateur' is samen met Sport.Gouda, sportverenigingen, sport- en andere ondernemers en Goudse organisaties uit het welzijnswerk, de gezondheidszorg en het onderwijs gewerkt aan dit lokale Sportakkoord. Op een drukbezochte avond werd het sportakkoord op feestelijke wijze gepresenteerd met als resultaat: veel energie in de stad én een inspirerend en door tientallen partijen gedragen Sportakkoord met meer dan 50 acties om 'de kracht van sport en bewegen' optimaal te benutten. De komende twee jaar wordt het Sportakkoord uitgevoerd.

Sportimpulsregeling

Ook in 2019 hebben weer meerdere verenigingen en andere organisaties gebruik gemaakt van de subsidieregeling Sportimpuls. Er konden dankzij de regeling sportieve activiteiten opgezet worden voor diverse 'kwetsbare' doelgroepen zoals kinderen met een verstandelijke beperking, rolstoelbasketballers, statushouders, mensen met overgewicht, probleemjongeren en dak- en thuislozen.

Fiscaal-juridische zaken verenigingsaccommodaties

In 2019 zijn diverse slagen gemaakt met het op orde krijgen van fiscale en juridische zaken met betrekking tot verenigingsaccommodaties. Met voetbalvereniging Jodan Boys werd een al langlopend traject rondom het regelen van een recht van opstal afgerond. In samenspraak met de BSGR en verenigingen met een eigen accommodatie werd meer duidelijkheid gecreëerd over de gang van zaken rondom WOZ-bepaling en onroerendezaakbelastingen, onder andere door een goed bezochte workshop door de BSGR.

Sporthal Dick van Dijk

De nieuwe Sporthal Dick van Dijk aan het Tobbepad in het Groenhovenpark is in 2019 gerealiseerd en eind november opgeleverd, waarna exploitant Sport.Gouda met de inrichting kon beginnen. Na besluitvorming in de raad is het proces van de bouw én de inrichting van de omliggende openbare ruimte voorspoedig verlopen. De sporthal staat er in principe voor een periode van tien jaar.

Regionale samenwerking aangepast sporten

Met de provinciale sportondersteuningsorganisatie Team Sportservice en de regiogemeenten is een samenwerkingsverband opgezet op het gebied van sport en bewegen voor mensen met een beperking. Een regionale coördinator zorgt (in ons geval samen met Sport.Gouda) voor een gemeentegrensoverschrijdende aanpak om mensen met een beperking de gelegenheid te geven aan sportieve activiteiten deel te nemen.

Verzakelijking relatie met Sport.Gouda

Sport.Gouda heeft voor 2019 als gebruikelijk een jaarplan opgesteld, waarin is geconcretiseerd hoe invulling wordt gegeven aan de taken volgens de zogenoemde Dienstverleningsovereenkomst. In maand- (ambtelijk) en kwartaaloverleggen (bestuurlijk) tussen de gemeente en Sport.Gouda is de voortgang besproken, onder andere aan de hand van kwartaalrapportages.

In 2019 is een zogenoemde "allonge" huurcontracten gemaakt vanwege de wijzigingen in de btw-regelgeving. Bovendien zijn afspraken tussen gemeente en Sport.Gouda vastgelegd met betrekking tot tekorten die eventueel ontstaan als gevolg van die BTW-wijzigingen. In 2020 gaan Sport.Gouda en de gemeente samen verder aan de slag met de verdere professionalisering van de samenwerking,

Monitoring klanttevredenheid Sport.Gouda

Gouda vindt het belangrijk dat klanten (sporters en verenigingen) tevreden zijn over de dienstverlening van Sport.Gouda en dat dit op een structurele wijze wordt georganiseerd en gemonitord. Dit is een regelmatig terugkerend onderwerp van gesprek tijdens de maand- (ambtelijk) en kwartaaloverleggen (bestuurlijk) tussen de gemeente en Sport.Gouda. De resultaten van het eind 2018 door Sport.Gouda uitgevoerde klanttevredenheidsonderzoek zijn in 2019 gepubliceerd. Sport.Gouda wordt in z'n algemeenheid met een 7,3 gewaardeerd en heeft inmiddels actie ondernomen ten aanzien van concreet benoemde verbeterpunten zoals veiligheid rondom de accommodaties en communicatie.

Meerjarig investerings- en onderhoudsplan voor de sportaccommodaties

Het bestaande plan is geactualiseerd, rekening houdend met de via het coalitieakkoord beschikbaar gestelde extra bijdrage voor achterstallig onderhoud en noodzakelijke investeringen. Het meerjarig investerings- en onderhoudsplan wordt in 2020 vastgesteld. Dat kon niet eerder door onder andere de langdurende onduidelijkheid over de gevolgen van de gewijzigde landelijke btw-regelgeving.

In 2019 werd het hoofdveld van voetbalvereniging Olympia vervangen door een kunstgrasveld, waardoor voor deze vereniging de jarenlange wens om uitbreiding van de capaciteit gerealiseerd werd.

Inventarisatie behoefte sportaccommodaties

In opdracht van de gemeente is in 2019 de beschikbare ruimte voor de georganiseerde binnen- en buitensport in de gemeente onderzocht. In het onderzoek is gebruikgemaakt van verschillende data, zoals reserveringsoverzichten van binnensportaccommodaties, bevolkingsprognoses en recente (landelijke) trends in de sportdeelname. De uitkomsten van dit onderzoek en de aanbevelingen worden in 2020 gebruikt bij het opstellen van de nieuwe Nota sportaccommodaties Gouda.

In samenwerking met sportverenigingen stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen

Duurzaamheid is een belangrijk thema binnen de gemeente. Ook op sportcomplexen zijn er veel mogelijkheden om invulling te geven aan een verduurzaming. In samenwerking met Sport.Gouda stimuleert de gemeente sportverenigingen om zo veel mogelijk gebruik te maken van de mogelijkheden en van de bestaande financieringsbronnen.

In 2019 hebben diverse verenigingen duurzaamheidsmaatregelen doorgevoerd. Zo zijn er bij sv DONK, Olympia en AV Gouda zonnepanelen geplaatst op de daken van hun kantines en/of kleedaccommodaties. Zowel Sport.Gouda als gemeente hebben daarbij waar nodig ondersteuning geleverd. Concreet ging het om het regelen van juridische zaken met betrekking tot eigendom van opstallen, het wijzen op het bestaan van subsidieregelingen en het geven van technisch advies.

3.5.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda	Streefwaarde	Stand 2019
5. Sport, cultuur en recreatie	Aantal bezoekers Gouda		1 miljoen bezoekers vanaf 2017	1,1 miljoen bezoekers in 2018
5. Sport, cultuur en recreatie	Bestedingen bezoekers		Stijgende trend in 2020	In 2018 was de gemiddelde besteding € 35,10
5. Sport, cultuur en recreatie	Leegstand: winkels gemeten in vloeroppervlak	De huidige leegstand: 9,2% van het vloeroppervlak (10.243 m ²)	Doel in 2023 (eind van collegeperiode) het leegstandspercentage in het kernwinkelgebied: 7%. Doel in 2019: 8,6%	Leegstandspercentage in 2019 was 7,6%
5. Sport, cultuur en recreatie	Bezoekers gesubsidieerde instellingen		Stijgende trend vanaf 2010	In 2018 bezochten 777.500 mensen een van de C4-organisaties, hiermee zet de stijgende trend ten opzichte van voorgaande jaren door.
5. Sport, cultuur en recreatie	Aantal inwoners dat voldoet aan de Beweegrichtlijn		Stijging	Deze cijfers worden eens per vier jaar geactualiseerd d.m.v. de Gezondheidsmonitor van het RIVM i.s.m. CBS en GGD (naar verwachting in 2021).

3.5.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op www.waarstaatjegemeente.nl. Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen. Deze zijn in dit programma te vinden onder het kopje "Wat heeft de gemeente ervoor gedaan".

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
5. Sport, cultuur en recreatie	Niet-sporters	%	2016	50,4	48,7		

3.5.4 Wat heeft het gekost?

3.5.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	17.275	16.891	17.632	-741
Baten	-2.628	-2.594	-3.098	504
Saldo van baten en lasten	14.647	14.296	14.534	-238
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	54	54	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-146	-146	0
Gerealiseerd resultaat	14.647	14.204	14.442	-238

3.5.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
2.3 Recreatieve havens lasten	261	258	255	2
2.3 Recreatieve havens baten	-104	-104	-111	8
Saldo	158	154	144	10
5.1 Sportbeleid en activering lasten	6.111	6.002	6.649	-647
5.1 Sportbeleid en activering baten	0	0	-544	544
Saldo	6.111	6.002	6.105	-103
5.2 Sportaccommodaties lasten	2.798	2.688	2.702	-15
5.2 Sportaccommodaties baten	-2.523	-2.491	-2.440	-51
Saldo	275	197	263	-66
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part lasten	3.891	3.777	3.705	72
5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part baten	0	0	-3	3
Saldo	3.891	3.777	3.702	75
5.4 Musea lasten	2.142	2.142	2.134	7
5.4 Musea baten	0	0	0	0
Saldo	2.142	2.142	2.134	7
5.5 Cultureel erfgoed lasten	229	175	328	-153
5.5 Cultureel erfgoed baten	0	0	0	0
Saldo	229	175	328	-153
5.6 Media lasten	1.842	1.850	1.858	-8
5.6 Media baten	0	0	0	0
Saldo	1.842	1.850	1.858	-8
Totaal saldo taakvelden	14.647	14.296	14.534	-238

3.5.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
5.1 Sportbeleid en activering	647.000	N		544.000	V	
In 2017 is de subsidieregeling Sportimpuls Gouda 2017 vastgesteld. De regeling is gericht op activiteiten in het sociaal domein. Sportverenigingen die een bredere maatschappelijke rol willen vervullen, konden een financiële bijdrage aanvragen voor sport- en beweegactiviteiten op het gebied van gezondheid, preventie en participatie die Goudse inwoners met elkaar verbindt. Nog niet alle initiatieven waren aan het einde van 2019 financieel afgewikkeld. Aan de raad wordt voorgesteld het restantbudget opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.	35.000	V	I			
Uitvoering sportbeleid: Als compensatie van gewijzigde BTW-wetgeving is de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) geïntroduceerd. In 2019 is een bijdrage van het ministerie van VWS ontvangen en doorbetaald aan Sport.Gouda.	590.000	N	I	590.000	V	I
Uitvoering sportbeleid: Aan Sport.Gouda is een extra bijdrage verstrekt ter hoogte van het werkelijk tekort als gevolg van de gewijzigde BTW-wetgeving.	125.000	N	I			
Overig	33.000	V	I	46.000	N	I
5.2 Sportaccommodaties	15.000	N		51.000	N	
Het budget van de huuropbrengsten van het zwembad is voor 2019 geïndexeerd. Hierover zijn in het verleden echter afspraken met Sport.Gouda gemaakt.				45.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Overig	15.000	N	I	6.000	N	I
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	72.000	V		3.000	V	
Erfgoed - Kunst in de openbare ruimte: Het bedrag betreft een eenmalig budget voor een groot onderhoudsronde van de culturele kunstwerken en reguliere jaarlijkse middelen voor regulier onderhoud en reparaties. Offertes zijn aangevraagd maar het was te kort dag om de werkzaamheden nog in 2019 uit te laten voeren. In 2020 krijgt het totale bestand van kunstwerken een nulbeurt en wordt waar nodig opgeknapt/gerepareerd. In 2020 staat een aanzienlijke hoeveelheid werkzaamheden in een keer gepland, mede als voorbereiding op Gouda750. Voorgesteld wordt om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen.	49.000	V	I			
Evenementen: Het voordeel op evenementen wordt veroorzaakt door het doorschuiven van een aantal evenementensubsidies van 2019 naar 2020. Op basis van de subsidieverordening dienen overschotten op deze subsidies beschikbaar te blijven voor een volgend jaar. Voorgesteld wordt dan ook om dit bedrag opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.	25.000	V	I			
Overig	2.000	N	I	3.000	N	I
5.5 Cultureel erfgoed	153.000	N				
Voor een bedrag van € 169.000 zijn subsidies gemeentelijke monumenten uitbetaald, ook op verplichtingen voorgaande jaren. De dekking van deze kosten komt uit het nog resterende Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3). Zie ook de toelichting in programma 3, taakveld 8.3: Wonen en Bouwen.	169.000	N	I			
Overig	16.000	V	I			

3.5.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Renovatie sportvelden	726	631	96
Sport zonnepanelen	381	306	74
Sport	840	605	235
TOTAAL	1.947	1.542	405

Toelichting op het investeringsoverzicht

Renovatie sportvelden

Het hoofdveld van GC&FC Olympia is in 2019 omgebouwd van natuurgras naar kunstgras. De raad heeft bij het 1e ijkmoment 2019 ingestemd met een ophoging van het investeringsbudget naar € 726.000. Als compensatie van gewijzigde BTW-wetgeving is de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) geïntroduceerd. In 2019 is een bijdrage van het ministerie van VWS ontvangen waardoor het voordeel ontstaat.

Sport Zonnepanelen

De investeringsbudgetten voor de zonnepanelen en zonnecollectoren voor Mammoet, Zebra en Groenhovenbad worden doorgeschoven naar 2020. De installaties van de Mammoet en Zebra zijn opgeleverd. Het plaatsen van de zonnepanelen op het Groenhovenbad heeft in 2019 vertraging opgelopen door verschil van inzicht met de aannemer over de geleverde prestatie. Naar verwachting wordt dit in de loop van 2020 opgelost en vindt de financiële afwikkeling van deze installaties eveneens in 2020 plaats.

Sport

Sporthal Dick van Dijk (de nieuwe sporthal in het Groenhovenpark) is in 2019 opgeleverd. Bij de raadsbehandeling op 3 april 2019 over deze tijdelijke sporthal voor 10 jaar is een motie aangenomen inzake "opties verlenging levensduur openhouden". In het door de raad gevoterde investeringsbudget was rekening gehouden met een bedrag voor de sloop. Als uitvoering van de motie wordt het niet bestede budget (€ 116.000) voor het demonteren en verwijderen van de hal nu afgesloten en opnieuw aangevraagd als sloop aan de orde is.

De terreininrichting bij deze tijdelijke sporthal was eind 2019 nog niet volledig gerealiseerd. De (financiële) afwikkeling, zoals hekwerk en inkoop gevelbelettering, vindt in 2020 plaats.

3.5.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden zoals het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten en de biodiversiteit binnen de groengebieden, evenals de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht.
Streekarchief Midden-Holland	Het Streekarchief Midden-Holland bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de deelnemende gemeenten en Regio Midden Holland.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
Sport.Gouda	Sport.Gouda B.V. heeft als doel: het op economisch verantwoorde wijze beheren en exploiteren van de sportaccommodaties in Gouda ten behoeve van de sportbeoefening en vrije tijdsbesteding van de inwoners van de Gouda en de regio; het ontwikkelen en verzorgen van sport- en activiteitenprogramma's ten behoeve van de inwoners van de Gouda en de regio.

Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland

De gebieden van de Groenalliantie hebben recreatieve waarde voor bewoners. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden, waarmee wordt bijgedragen aan een actieve en gezonde samenleving. De natuurspeelplaats in de Goudse Hout is aangelegd. Ouders en kinderen weten de speelplek goed te vinden en te waarderen; het bezoek aan de Goudse Hout is daardoor toegenomen. In overleg met Vrienden-van-de-Goudse-Hout, waar inmiddels veel partijen bij zijn aangesloten, wordt overlegd over de verdere ontwikkeling en inrichting van de Goudse Hout. Er wordt o.a. gezocht naar het aantrekkelijker maken voor wandelaars en fietsers door meer scheiding van deze stromen, aangezien die elkaar geregeld in de weg zitten op de soms smalle paden.

Streekarchief Midden-Holland

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland. SAMH behoudt, beheert en ontsluit relevante publicaties uit Gouda en de regio. Streekarchief Midden-Holland beheert, in het kort gezegd, het geheugen van de regio Midden-Holland. Iedereen die iets wil weten over de geschiedenis van zijn familie, huis of buurt in deze regio kan terecht in de studiezaal van het streekarchief.

Belangrijke ambities die SAMH uitgesproken heeft in haar beleidsvisie zijn:

- Open digitale beschikbaarstelling van de collectie
- Ontsluiten van archiefcollecties door het publiek (crowdsourcing): het aantal online raadpleegbare collecties van het Streekarchief moet omhoog.
- Consolideren en uitbouwen van de educatiefunctie
- Digitaal atelier: Het is de ambitie van het Streekarchief om in de vorm van een digitaal atelier te bouwen aan een nieuwe visie omtrent digitaal informatie- en archiefbeheer
- Het SAMH zal zich in toenemende mate gaan richten op "archieftoezicht 2.0". Toetsing aan het begin van de keten.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven- en liggelden als algemeen dekkingsmiddel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Sport.Gouda

Sport.Gouda zorgt voor de instandhouding van het aanbod aan sportvoorzieningen, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en sportvelden. Daarnaast stimuleert Sport.Gouda actieve sportbeoefening, o.a. door het ondersteunen van sportverenigingen en het organiseren van buitenschoolse activiteiten en sportevenementen.

In 2019 heeft Sport.Gouda net als andere jaren gemeentelijke gymzalen, sportzalen, sporthallen en het zwembad geëxploiteerd. Er is gewerkt aan een meerjarig onderhouds- en investeringsplan voor de sportaccommodaties dat vanaf 2020 geïmplementeerd gaat worden. Sportverenigingen werden ondersteund op een groot aantal terreinen en vele buitenschoolse activiteiten en evenementen werden georganiseerd. Dat gebeurde onder andere met behulp van een groot aantal gesubsidieerde medewerkers (combinatiefunctionarissen), programma's als Gouda Goed Bezigt en medewerking aan de totstandkoming van het Gouds Sportakkoord.

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Lasten in €
9.699

Baten in €
184

Percentage van totale uitgaven
3%

Waar staat het programma voor?

Het programma Leefbaarheid en veiligheid omvat een breed scala aan onderwerpen, van jeugdoverlast en jonge veelplegers tot de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Veel energie is gericht op de aanpak van woninginbraken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. De afdeling stadstoezicht ondersteunt de uitvoering van het beleid met toezicht en handhaving.

Wat heeft Gouda bereikt?

Daling aantal woninginbraken

In 2019 is het aantal woninginbraken gedaald met 25% ten opzichte van 2018. In totaal zijn er 276 inbraken gepleegd, waarvan 45% een poging betrof. Vanuit de subsidieregeling inbraakwerende middelen zijn 314 aanvragen gehonoreerd.

Afname jeugdcriminaliteit

Er zijn meer meldingen jeugdoverlast gedaan, maar de overlast van groepen op straat is merkbaar afgenomen. In Goverwelle is een groep jonge jeugd met succes intensief aangepakt door jongerenwerk en politie

Tegengaan van ondermijning en drugscriminaliteit

In het afgelopen jaar zijn zeven panden gesloten en zijn er elf bestuurlijke waarschuwingen afgegeven na de vondst van soft- of harddrugs. In het programma Aanpak Ondermijning zijn 40 signalen geduid.

Voorkomen van radicalisering en polarisatie

In verband met de verwachte terugkeer van uitgereisde Gouwenaars is gewerkt aan een plan van aanpak terugkeerders. Er zijn sessies opvoedondersteuning georganiseerd voor moeders in het kader van tegengaan van radicalisering.

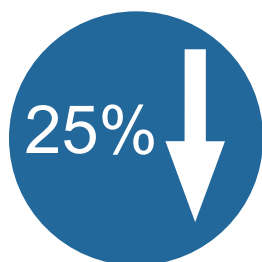
Afname sociale overlast: woonoverlast en verwarde personen op straat

De samenwerking tussen ketenpartners op het gebied van sociale overlast is verbeterd door meer afstemming rond bemoeizorg- en extreme (woon)overlastzaken. In 2019 zijn in het kader van integrale handhaving in samenwerking met de ketenpartners 42 gevallen van extreem (woon)overlast onderzocht door middel van een pandencontrole

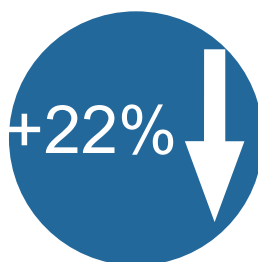
Stadstoezicht

Er zijn bij handhaving op het verkeerd of te vroeg aanbieden van afval (Diftar) 416 boetes uitgeschreven. Er zijn bijna 2500 MOG meldingen opgepakt en ruim 6300 naheffingen opgelegd voor parkeren.

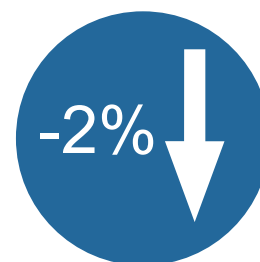
Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

Resultaat aantal woninginbraken

Resultaat meldingen
jeugdoverlast

Resultaat aantal meldingen
burenruzie

3.6.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

In 2019 is de nieuwe Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid vastgesteld, voor de periode 2019-2022. Per prioriteit wordt de voortgang gerapporteerd die door de gemeente, in nauwe samenwerking met de veiligheidspartners, in het afgelopen jaar behaald is.

Jeugdcriminaliteit: meer overlast meldingen, maar minder groepen op staat

Het aantal meldingen jeugdoverlast bij politie is in 2019 gestegen van 582 naar 708 meldingen. De meldingen zijn divers van aard en verspreid over de stad. De cijfers zijn samen met de politie gedeeld: wat speelt er en wanneer. Het percentage Top60ers dat in 2019 werd verdacht van een misdrijf (recidive) bedroeg 54%. In 2018 was dit 58%. Hiermee is de doelstelling van <50% bijna gehaald.

In Plaswijck gold gedurende het eerste half jaar een samscholingsverbod voor een locatie in de omgeving van het winkelcentrum. Dit instrument heeft geleid tot rust en het doorbreken van het overlastpatroon.

In Goverwelle heeft het jongerenwerk een intensieve activiteit gedaan met jonge jeugd die in beeld was gekomen bij de groepsscan Goverwelle: men heeft goed zicht gekregen op het gedrag, ouders gesproken over dit gedrag en over de impact van dit gedrag in de wijk. Het jongerenwerk heeft jongeren positieve ervaringen laten opdoen en duurzaam contact opgebouwd met deze jeugd. Daar waar nog zorgen waren over jonge jeugd is een individuele aanpak vanuit Veilig Thuis opgestart. De structurele overlast in Goverwelle die aanleiding gaf tot het opstellen van de groepsscan is in 2019 niet geconstateerd. Door verhuizing van oudere leden van de groepsscan is er ook meer rust in de wijk.

In 2019 is Loods15 gestart binnen de aanpak sluitende jeugdwerkloosheid. Er hebben vijf jongeren deelgenomen. Alle jongeren zijn positief uitgestroomd naar vervolgonderwijs. In 2020 wordt met scholen gekeken naar een nieuwe vorm van Loods15 waardoor meer jongeren deel kunnen nemen.

Op straat worden weinig groepen jongeren gezien. Voor het opbouwen van duurzaam contact, is de vindplek op straat verder uitgebouwd. Scholen zijn belangrijk hierbij. In 2019 heeft het jongerenwerk (vaak samen met politie) actief ingezet op diverse basisscholen en middelbare scholen door het opzetten van activiteiten of het meedraaien met projecten (onder andere Educatief Programma Jongeren (EPJO) en Mobile Media Lab van politie).

Woninginbraken: een daling van 25% in 2019

In 2019 is het aantal woninginbraken gedaald met 25%: van 366 naar 276. Het totaal aantal High Impact Crimes (oftewel HIC: overvallen, inbraken, straatroof, geweld) is afgenomen met 9%. Hiermee zijn de voor 2019 vastgestelde doelstellingen ruimschoots gehaald. Als afzonderlijk gekeken wordt naar de verschillende HIC-delicten, komt uit de cijfers naar voren dat aantal overvallen is gedaald van zeven in 2018 naar twee in 2019. Voor straatroof gaat het om tien gevallen in 2018 en vijftien gevallen in 2019. Het aantal geweldsincidenten is licht gestegen. Het betrof 362 incidenten in 2018 en 385 incidenten in 2019.

Er is tienmaal een last onder dwangsom opgelegd voor het vervoeren of bij zich hebben van inbrekerswerktuigen, één maal is de dwangsom van 2500 euro verbeurd.

Door middel van vakantietoezichtservice is het toezicht op door vakantie onbewoonde woningen geïntensiveerd. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de medewerkers van stadstoezicht in afstemming met de politie. Totaal hebben zich vorig jaar 507 huishoudens aangemeld voor de vakantieservice.

In twee buurten zijn de buurtvoorlichters ingezet om buurt voorlichting te geven over inbraakpreventie en de beschikbare subsidieregelingen. Met de 114 beheerders van nieuwe en bestaande app-groepen is veel informatie gedeeld over hotspotlocaties, actuele gebeurtenissen en de bestaande regelingen. Daarnaast deelt de politie via de zogenoemde Heterdaadgroep tijdkritische informatie met de BuurtWhatsAppgroepen om zo tips te krijgen van mogelijke getuigen van de inbraak of verdachte situatie.

In totaal zijn er vorig jaar onder de Subsidierегeling inbraakwerende maatregelen 314 aanvragen gehonoreerd. Gedurende het jaar zijn samen met bewoners diverse hotspots geschouwd om zo zwakke plekken te kunnen aanpakken. Er is gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van de straatverlichting, overhangend groen en de mogelijkheid om achterpaden te compartimenteren en beter te verlichten. Een plan om de achterpaden met poorten af te sluiten in de Vogelbuurt Korte Akkeren, is begin 2019 uitgevoerd.

Drugscriminaliteit: zeven sluitingen en elf bestuurlijke waarschuwingen

Er is een horecabedrijf tijdelijk gesloten voor negen maanden, er zijn vijf woningen en een lokaal gesloten voor 6-12 maanden en er zijn elf bestuurlijke waarschuwingen gegeven. Vijf rapportages die eind 2019 zijn ontvangen van de politie, zijn nog in behandeling. Bij alle sluitingen is een juridische procedure doorlopen, dit betreft gemeentelijke bezwaarprocedures en rechtelijke beroepsprocedures. De politie stelt bij het aantreffen van soft- en harddrugs in een pand een rapportage op. Bij het aantreffen van een hennepkwekerij ontvangt de gemeente een Hennep Informatie Bericht (HIB), bij het aantreffen van harddrugs (in combinatie met wapens) ontvangt de gemeente een bestuurlijke rapportage. Op basis hiervan zijn bovenstaande bestuurlijke maatregelen getroffen.

Radicalisering en polarisatie: plan van aanpak terugkeerders

In verband met de verwachte terugkeer van uitgereisde Gouwenaars is gewerkt aan een plan van aanpak terugkeerders. Hierover is ook voorlichting gegeven aan andere gemeenten. De casusregisseur heeft met achtergebleven familieleden van uitreizigers contact gehad. Indien nodig is hulpverlening ingezet. De casusregisseur probeert waar mogelijk zicht te houden op aanhangers van het jihadisme in Gouda. De casusregisseur zet indien nodig ook in op andere vormen van extremisme, denk hierbij aan extremistisch rechts, -links of dierenactivisme. In het casusoverleg zijn 32 casussen besproken.

De netwerkregisseur onderhoudt de contacten met de islamitische gemeenschap en heeft in dit kader in 2019 diverse keren een overleg georganiseerd tussen de moskeebesturen en het bestuur. In 2019 is er door de GGD een aantal sessies opvoedondersteuning georganiseerd voor moeders en jonge vrouwen in het kader van het tegengaan van radicalisering. In ditzelfde kader zijn er door de organisatie Oumnia een aantal sessies weerbaarheidstraining gegeven. In 2019 is driemaal het sleutelnetwerk betrokken om in te spelen op actuele gebeurtenissen. Verschillende signalen, onder meer met betrekking tot "omstreden" predikers en informeel onderwijs zijn nagelopen en geduid. Vier maal is door het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR) een trainingssessie voor professionals georganiseerd. Het ROR verspreidt kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van radicalisering en de bestrijding van jihadisme. Tot slot is op 12 november een goedbezocht stadsdebat georganiseerd.

Tegengaan van ondermijning: 40 signalen opgepakt

In 2019 is vanuit het landelijk Ondermijningsfonds een extra impuls gegeven aan de inzet op de malafide horeca en de familie aanpak. Voor het project 'Gezonde horeca' zijn de integrale horecacontroles doorontwikkeld en verder geprofessionaliseerd, in samenwerking met de ketenpartners. Het Haags Economisch Interventieteam (HEIT) is o.a. officieel aangewezen als toezichthouder. Alle 28 aanvragen voor een exploitatievergunning Drank- en Horeca zijn getoetst aan de Wet Bibob. BIBOB staat voor de Bevordering Integriteitbeoordelingen door het Openbaar Bestuur. De Wet Bibob regelt dat de overheid vergunningen kan weigeren of intrekken als er gevaar bestaat dat criminelen misbruik van een vergunning (gaan) maken. Sinds 2019 kijkt het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) hierbij mee en adviseert op de bibob-toetsen die worden uitgevoerd. Bij één aanvraag was er sprake van valsheid in geschrifte, hiervan is aangifte gedaan bij de politie. De Wet Bibob biedt de mogelijkheid om extra voorwaarden te stellen aan een vergunning, dit is in 2019 voor het eerst ingezet. Zo zijn bijvoorbeeld extra voorwaarden gesteld om te zorgen dat exploitanten geen nieuwe criminele antecedenten meer mogen opbouwen en om te zorgen dat er jaarlijks een financieel overzicht moet worden overhandigd (om witwassen te voorkomen).

In 2019 zijn circa 40 signalen van ondermijning opgepakt. Ook is afgelopen jaar een programmamanager Ondermijning aangetrokken om het programma Aanpak Ondermijning structureel aan te sturen. Ondermijning ziet toe op criminelen die gebruik maken van de Goudse infrastructuur om hun criminele activiteiten te faciliteren. Het gaat om (zwaardere) criminele activiteiten zoals drugscriminaliteit, witwassen en mensenhandel. Onder het convenant van het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC), werkt de gemeente samen met ketenpartners zoals het Openbaar Ministerie, de belastingdienst en de politie om signalen van ondermijning te kunnen triageren en integraal te kunnen interveniëren. Het streven is niet om zoveel mogelijk signalen te bespreken, maar om daadwerkelijk effectief met de ketenpartners te kunnen interveniëren. Ondermijning kenmerkt zich door criminelen die zoveel mogelijk 'bedekt' vanuit normale woonhuizen en bedrijven werken, zodat ze minder zichtbaar zijn en de pakkans lager is. Deze werkwijze zorgt ervoor dat er vanuit de overheid meer geïnvesteerd moet worden in het in beeld krijgen van de criminele activiteiten, voordat interventies kunnen worden gepleegd. Dit betekent vaak over langere tijd zorgvuldig dossiers opbouwen. De aanpak van ondermijning is er één van de lange adem.

Om de gemeentelijke organisatie goed in te richten voor de aanpak op ondermijning (ook wel bestuurlijke weerbaarheid genoemd), wordt gewerkt langs drie lijnen: 1) goede informatiepositie, 2) kunnen doorpakken en 3) veilig en integer werken. Hiervoor is extra impuls geld ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In 2019 is door het RIEC gestart met het opstellen van een Gouds Ondermijningsbeeld. Hiermee wordt in kaart gebracht welke criminele fenomenen (in welke mate) aanwezig zijn in Gouda.

Sociale overlast: extreme (woon)overlast en 120 zaken voor buurtbemiddeling

Er zijn in 2019 120 zaken buurtbemiddeling in behandeling genomen, halverwege 2019 waren dit 71 zaken, het oplossingspercentage was toen 78%. Team integrale toegang pakt complexe problematiek op, waar nodig in samenwerking met veiligheid en het sociaal domein (zorg) en past maatwerk toe om zo snel tot een oplossing te komen en verergering te voorkomen.

De samenwerking tussen ketenpartners op het gebied van sociale overlast is verbeterd door meer afstemming rond bemoeizorg- en extreme (woon)overlastzaken. In 2019 zijn in het kader van integrale handhaving in samenwerking met de ketenpartners 42 gevallen van extreem (woon)overlast onderzocht door middel van een pandencontrole. Door aansluitend op de controles de juiste zorg en begeleiding in te zetten, is de recidive verminderd. Ook gebiedsregie heeft inzet gepleegd in situaties van woonoverlast. Een aantal casussen zijn door gebiedsregie opgepakt door de inzet te coördineren en te zorgen dat de overlast verminderde.

Landelijk gezien is er een stijging van het aantal gevallen 'overlast door personen'. In Gouda is het aantal meldingen hiervan gestegen met 22% naar 774 meldingen. Deze stijging is naar het oordeel van de politie te verklaren door de toename van het aandeel personen met verward gedrag.

Gebiedsregie: van verkeersknelpunten tot samenwerking op basisscholen

Gebiedsregie draagt bij aan het behalen van de Veiligheids- en leefbaarheidsdoelstellingen in de gemeente Gouda. In gebied Noord was dit met name op het gebied van jeugdoverlast bij het Driewegplein en de Lekkenburg, een project tegen restafval vanaf het Van Hogendorpplein tot aan de scholen en de inzet van bewonersteams ten tijde van de autobranden. In West is een aantal verkeersknelpunten aangepakt, onder andere bij de Lange Noodgodstraat en de Herenstraat. Daarnaast zijn de wijkteams en andere bewonersgroepen ondersteund bij diverse bewonersinitiatieven en is jeugdoverlast in de Binnenstad aangepakt. In Oost is een opbouwwerker ingezet om de sociale cohesie in een buurt in Goverwelle te versterken. Samen met bewoners organiseert zij ontmoeting in de buurt. De gebiedsregisseur Oost heeft het afgelopen jaar geïnvesteerd in verbreding van het netwerk op jeugd en met name in het contact met de basisscholen. Dit heeft geresulteerd in afspraken over nauwere samenwerking in 2020.

Naast de resultaten per gebied zijn er ook resultaten te benoemen die meer algemeen van aard zijn. Zo adviseren de gebiedsregisseurs bij aanpassingen van de APV op praktische uitvoerbaarheid, adviseren zij bij subsidietrajecten (o.a. Gezond in Gouda) en leveren zij input bij stedelijke projecten waarbij bewoners zijn betrokken zoals: het Groenfonds, de Energietransitie, de invoering van de Omgevingswet, gebiedsontwikkeling en verkeerskundige vraagstukken.

Inzet van de afdeling Stadstoezicht

Per 1 oktober 2019 is Stadstoezicht een zelfstandige afdeling geworden. Gezien de toename en terugname van taken en Fte's, bijvoorbeeld bij de havendienst, ondermijning en handhaving op afval, was voor een goede aansturing een aparte afdeling nodig.

Dit om beter vorm te kunnen geven aan de ingezette verdiepingsslag bij de Handhaving. Een hoeveelheid toezichthouders is omgeschoold naar Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA). Op deze wijze kunnen zij ook invulling geven aan de noodzakelijke repressieve kant richting misdragingen in de leefomgeving. Als gevolg van de Diftar regeling is er inzet gepleegd op te vroeg of verkeerd aangeboden afval en daar waar is mogelijk bestuursrechtelijk gehandhaafd.

Er is speciale aandacht geweest voor het verminderen van parkeeroverlast door controle uit te voeren op het betaald parkeren. In deze zones worden door de medewerkers van Stadstoezicht scans gemaakt van de voertuigen waarna gecontroleerd wordt of er betaald is. Indien dit niet het geval is krijgt de voertuigeigenaar een naheffing. Er is tevens gecontroleerd op fout parkeren van allerlei soorten vervoersmiddelen en aanhangwagens. Deze eigenaren krijgen een bekeuring en/of het voertuig wordt op kosten van de eigenaar weggesleept. In onderstaande tabel zijn de aantallen weergegeven.

Op verschillende scholen is voorlichting gegeven over goed gedrag in het verkeer. Er is tevens ondersteuning geleverd bij de grotere evenementen zoals Gouda bij kaarslicht, maar ook bij speciale markten en de 4 mei herdenking.

Omschrijving	aantal	bedragen in €
Kentekenscans	175.669	395.000
Naheffingen parkeren	6.364	258.000
Reclameheffingen	4.574	0 (*)
Bekeuringen	3.875	
Meldingen Openbaar Gebied milieu	3.399	
Waarnemingen	2.636	
Meldingen Openbaar Gebied overig	2.497	
Waarschuwingen	669	
Diftar bestuurlijke handhaving	416	37.000
Totaal		690.000

Toelichting

* De opbrengst van de 3.875 bekeuringen is niet voor de gemeente maar gaat naar het Rijk.

3.6.2 Eigen indicatoren

Taakveld	Omschrijving	Gouda (31/12/2019)	Streefwaarde	Stand 2019
1.2 Openbare orde en veiligheid	Afname aantal woninginbraken	276	-10% per jaar	-25%
1.2 Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen jeugdoverlast	708	-5% per jaar	+22%
1.2 Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen overlast door personen	774	-5% per jaar	+22%

Taakveld	Omschrijving	Gouda (31/12/2019)	Streefwaarde	Stand 2019
1.2 Openbare orde en veiligheid	Afname aantal meldingen conflictbemiddeling en burenruzie	657	-5% per jaar	-2%

3.6.3 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2014	201	138	Hier wordt niet op gestuurd in het IVB.	
			2015	180	134		
			2016	117	137		
			2017	136	131		
			2018	97	119		Toelichting 1.
1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2017	2,6	2,2	Hier wordt niet op gestuurd in het IVB.	
			2018	2,2	2,2		
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2017	6,6	5,0	Hier wordt niet op gestuurd in het IVB.	
			2018	5,6	4,8		
1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2017	7,1	2,9	De streefwaarde voor 2020 is vastgesteld op 4,1.	
			2018	5	2,5		In 2018 is het cijfer gedaald door de sterke afname van het aantal woninginbraken.
1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2017	6,1	4,8	Hier wordt niet op gestuurd in het IVB.	
			2018	6,5	5,4		

Toelichting

1. Het aantal HALT-verwijzingen ligt in 2018 onder het Nederlands gemiddelde maar is nog altijd een aanzienlijk aantal. De criteria die gehanteerd worden door HALT zijn niet altijd van toepassing op de Goudse jongeren, nl. first-offender, relatief licht vergrijp.

3.6.4 Wat heeft het gekost?

3.6.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	8.957	9.806	9.699	107
Baten	-163	-242	-184	-58
Saldo van baten en lasten	8.794	9.564	9.515	49
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-1.120	-1.178	-1.178	0
Gerealiseerd resultaat	7.674	8.386	8.337	49

3.6.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
1.1 Crisisbeheersing en brandweer lasten	4.637	4.637	4.631	6
1.1 Crisisbeheersing en brandweer baten	-46	-46	-33	-13
Saldo	4.591	4.591	4.598	-7
1.2 Openbare orde en veiligheid lasten	4.323	5.169	5.068	101
1.2 Openbare orde en veiligheid baten	-118	-196	-151	-45
Saldo	4.205	4.973	4.917	56
Totaal saldo taakvelden	8.796	9.564	9.515	49

3.6.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
1.2 Openbare orde en veiligheid	101.000	V		45.000	N	
High Impact Crime (HIC): Door daling van het aantal woninginbraken zijn er minder interventies geweest waardoor hier een voordeel is ontstaan van € 41.000.	41.500	V	I			
Ondermijning: Voor ondermijning heeft Gouda twee subsidies ontvangen. Dit betreft een bedrag uit het ondermijningsfonds onder andere voor familie-aanpak (€ 116.000); van dit bedrag is € 78.000 uitgegeven en het restant zal uitgegeven worden in 2020; deze onderschrijving op zowel de lasten als op de baten van € 38.000 is per saldo budgetneutraal. Verder heeft de gemeente geld van het Rijk ontvangen voor 'Weerbaarheid bestuur' (€ 120.000). De verwachting was dat in 2019 reeds € 45.000 zou worden uitgegeven maar alle activiteiten zullen pas plaatsvinden in 2020. Voorgesteld wordt daarom om de begrote € 45.000 voor 2019 opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.	98.000	V	I	38.000	N	I
Overig J&V: Dit betreft een aantal verschillende begrotingsposten die flexibel ingezet kunnen worden, onder andere voor onderzoek naar drugs en het opvangen van incidenten. Per saldo is hiervan nog € 61.000 over.	61.000	V	I			
Radicalisering: Ter bestrijding van jihadisme hebben we in de decembercirculaire 2019 € 238.000 versterkingsgelden ontvangen van het Rijk. Dit bedrag kon nog niet in de begroting verwerkt worden, maar de uitgaven hiervoor hebben al wel plaatsgevonden in 2019. Het restantbedrag van het Rijk komt in 2020 via opnieuw beschikbaar stellen terug in de begroting (onder aftrek van de reeds gedane uitgaven ad € 174.000).	174.000	N	I			
Thematisch werken: dit betreft een flexibel budget om incidenten op te kunnen vangen zoals bij voorbeeld autobranden. In 2019 resteert een voordeel van € 57.000.	57.000	V	I			
Fietsparkeren: Het voordeel op de lasten van € 48.000 wordt voor het grootste deel veroorzaakt doordat de begrote bijdrage afkoop betaalde fietsenstalling noordzijde station niet ingezet is. De afspraken met Prorail daaromtrent zijn nog niet afgerond. De hogere opbrengsten uit opgehaalde / verkochte fietsen leidde tot een voordeel bij de baten.	48.000	V	I	3.000	V	I
Turfmarktkeerk: de afwikkeling van dit dossier in 2019 leidde tot meerkosten ten opzichte van de begroting van € 27.000, voornamelijk veroorzaakt door juridische kosten.	27.000	N	I			
Overig	3.500	N	I	10.000	N	I

3.6.4.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Parkeren	228	218	10
Vervanging cameratoezicht	71	40	31
TOTAAL	298	258	41

Toelichting op het investeringsoverzicht

Vervanging cameratoezicht

Nog niet alle camera's zijn vervangen in 2019; dit vindt verder plaats in 2020.

3.6.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	De Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissituaties. Daarnaast probeert de RDOG HM de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.
Veiligheidsregio Hollands Midden	De Veiligheidsregio Hollands Midden geeft uitvoering aan hetgeen is bepaald in de Wet veiligheidsregio's op de volgende terreinen: <ul style="list-style-type: none"> ■ de brandweezorg; ■ de geneeskundige hulpverlening; ■ de samenwerking bij de gemeentelijke crisisbeheersing en rampenbestrijding; ■ de multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing; ■ het inrichten en in stand houden van de gemeenschappelijke meldkamer.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.

Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG HM)

Het GGD Rampenopvangplan houdt het volgende in: ten tijde van crises en rampen zorgdragen voor de bescherming en bewaking van de gezondheid van burgers en wel in nauwe samenwerking en afstemming met ketenpartners. Na een crisissituatie wordt zo snel mogelijk herstel van (psychosociale) gezondheid en een veilige leefomgeving bewerkstelligd, zoals die vóór de crisis aanwezig was.

Visie, ontwikkelingen en risico's zie 3.4.5.

Concreet

In de beleidsplanperiode 2016-2019 hebben Veiligheidsregio en GHOR Hollands Midden laten zien dat de organisatie er staat. Nu is de veiligheidsregio klaar om een stap voorwaarts te maken en nieuwe veiligheidsuitdagingen in de samenleving tegemoet te treden. Dat blijkt uit het nieuwe regionale beleidsplan, 2020 – 2023, waarvan het beleid GHOR een hoofdstuk is.

Samenhang in taken

Op basis van de vijf taken van de veiligheidsregio is samenhang aangebracht in de ontwikkeling en werkzaamheden van onze veiligheidsregio voor de komende jaren.

De vijf taken die namens de achttien gemeenten in Hollands Midden worden uitgevoerd zijn:

1. brandweezorg
2. GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio)
3. coördinatie gemeentelijke crisisbeheersing (bevolkingszorg)
4. risico- en crisisbeheersing
5. meldkamerfunctie voor brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening

Ook aan de algemene doelen van de veiligheidsregio levert GHOR een bijdrage. Dat zorgt voor *Samenhang* in taken.

In het regionaal beleidsplan is rekening gehouden met risico's die beschreven staan in het regionaal risicoprofiel.

H. Voorkomen van criminaliteit	De activiteiten van de RDOG Hollands Midden dragen bij aan het signaleren van crimineel gedrag en/of bijsturing daarvan	Jeugdpreventieteam
--------------------------------	---	--------------------

Veiligheidsregio Hollands Midden

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijv. een terrasvergunning of het houden van een evenement. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

3.7 Bestuur en organisatie

Lasten in €
30.085

Baten in €
4.239

Percentage van totale uitgaven
11%

Waar staat het programma voor?

De gemeente Gouda staat met twee benen in de stad, werkt volop samen met bewoners en biedt initiatieven de ruimte. Het is hierbij belangrijk dat iedereen onderdeel is van de stad, in al zijn diversiteit. Daarom wordt actief gewerkt aan het stimuleren van bewonersinitiatieven en (burger-)participatie en is er aandacht voor diversiteit, integratie en burgerschap. Naast de samenwerking met de inwoners van de stad, behartigt Gouda haar belangen ook samen met de omliggende regio. Zowel met de gemeenten die direct om Gouda heen liggen als de "collega" steden Alphen aan den Rijn en Woerden is er op vele vlakken sprake van een constructieve samenwerking die al veel resultaat heeft opgeleverd.

Wat heeft Gouda bereikt?

Ruimte voor initiatieven

Burgers, ondernemers en organisaties kunnen contact opnemen met participatiemedewerkers wanneer zij initiatieven willen ontplooiën of willen reageren op projecten in de openbare ruimte. De wijkteams hebben een extra budget van € 20.000 besteed aan projecten op het gebied van groen, leefbaarheid en energietransitie.

Diversiteit, integratie en burgerschap

In 2019 is de Uitvoeringsagenda SamenLeven vastgesteld. Deze uitvoeringsagenda is de aanleiding geweest voor nieuwe initiatieven uit de stad. Ook is in januari de Charter Diversiteit ondertekend.

In november is er een Bruispunt Gouda georganiseerd door Gouda Bruist over "Allemaal Gouvenaars" en de vele initiatieven in de stad die werken aan de inclusieve samenleving.

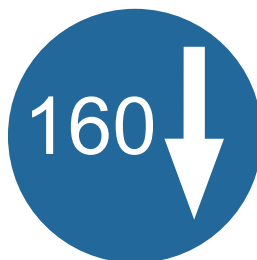
Regionale samenwerking

In 2019 is gezamenlijk met de regio gewerkt aan de woonopgave en het verkeers- en vervoersplan. In november is de Regio Deal bodemdaling Groene Hart gesloten. Dit is tot stand gekomen vanuit de samenwerking Alphen-Gouda-Woerden en met inbreng van het Platform Slappe Bodem. Het Rijk stelt hiermee 10 miljoen euro beschikbaar voor de aanpak van bodemdaling, de partijen investeren gezamenlijk 20 miljoen euro in de Regio Deal bodemdaling.

Wat zijn de belangrijkste indicatoren?

In 2019 heeft Gouda pot 210.000 euro uitgekeerd aan initiatiefnemers

In 2019 daalde het aantal statushouders met een uitkering tot 160

Raadsbrede samenwerking op 4 onderwerpen

3.7.1 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Ruimte voor initiatieven

Participatie

Op diverse plekken in de organisatie zijn medewerkers aangesteld voor bewonersparticipatie en initiatieven. Zo krijgen afdelingen meer oog en aandacht voor inbreng die belanghebbenden in de stad kunnen hebben. Inbreng in de zin van belangen, maar ook wensen en behoeften. Dergelijke betrokkenheid kan bijdragen aan de acceptatie van een plan of voornemen en het ook beter maken vanwege andere en verfrissende blikken. Door aandacht te hebben voor belanghebbenden en hen ook actiever te betrekken, wordt het laagdrempeliger voor hen om initiatieven aan te dragen.

Burgers, ondernemers en organisaties kunnen contact opnemen met de participatiemedewerkers wanneer zij initiatieven willen ontplooiën of willen reageren op projecten in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld als er behoefte is aan extra speeltoestellen, meer groen in een buurt of het plaatsen van borden, bankjes of plantenbakken. Of, in voorkomende gevallen, zelfs een andere weginrichting.

De gemeente stond open voor challenges in het kader van het Right to Challenge. Drie (groepen) bewoners hebben in 2019 een gesprek aangevraagd over het indienen van een challenge. Twee bewoners zijn voornemens in 2020 samen een plan in te gaan dienen. Na het aanleveren van informatie heeft een andere aanvrager besloten niet over te gaan tot definitieve aanvraag. Een derde aanvrager bleek op een andere manier zijn initiatief te kunnen verwezenlijken.

Goudse wijkteams

De Goudse wijkteams ontvingen ook dit jaar € 3.000 als werkbudget voor communicatie en kleine uitgaven. Om activiteiten van wijkteams die bijdragen aan de maatschappelijke opgaven op het gebied van veiligheid, leefbaarheid, energietransitie en groen mogelijk te maken, zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor 2019 en 2020. Voor € 20.000 konden de wijkteams gezamenlijke voorstellen indienen. Onder andere de volgende projecten zijn met dit budget gerealiseerd: gevelgedichten (Raambuurt), watertappunt Noorderhout (Plaswijck), Social Sofa (Nieuwe Park), geluidsabsorberende maatregelen in de Buhne (Achterwillens), geveltuintjes (Korte Akkeren), stroomopwekkende fiets voor speeltuin het Eiland (Oost), bijdrage aan Huttenbouwdorp (Gouda Noord), AED's in de wijk (Goverwelle), reanimatiecursus voor bewoners (Westergouwe).

GoudApot

Stichting GoudApot ontvangt 240.000 euro subsidie van de gemeente Gouda om inwonersinitiatieven te stimuleren in de stad. Vrijwillige medebewoners verstrekken geld en adviezen aan Goudse initiatiefnemers die de straat, de wijk of de stad een stuk leuker of beter wil maken. Alle aanvragen worden direct online gepubliceerd en de stichting verantwoordt haar uitgaven jaarlijks aan de gemeente. In 2019 is er circa 210.000 euro uitgekeerd door de stichting. Het bestuur zocht in 2019 naar een goede manier om ruimte te geven aan zowel terugkerende activiteiten als aan nieuwe initiatieven.

Diversiteit, integratie en burgerschap

In juli 2019 is de Uitvoeringsagenda SamenLeven 2019 vastgesteld door het College en toegezonden aan de gemeenteraad. Vanaf dat moment is met vele partijen in de stad overlegd over het gezamenlijk uitvoeren van de Agenda. De Uitvoeringsagenda is ook aanleiding geweest voor nieuwe initiatieven uit de stad, zoals een overleg tussen Raad van Kerken en moskeebesturen, en een initiatief voor een regulier overleg tussen scholen, kerken, moskeeen, politie en gemeente. Daarnaast verbindt en versterkt de Uitvoeringsagenda veel activiteiten van betrokken partijen in de stad op de gebieden diversiteit, inclusie en burgerschap. Een beknopte Visie op Samenleven is opgenomen in de Ontwerp Kadernota Sociaal Domein, die in 2020 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Ondertekenen van het Charter Diversiteit

In het kader van de Charter Diversiteit, die in januari 2019 door gemeente Gouda is ondertekend, zijn binnen de gemeentelijke organisatie trainingen/workshops gegeven over Diversiteit en Inclusie, en over het bevorderen en benutten van (cultuur)verschillen op de werkvloer.

Integraal werken aan samen-leven in Goudse buurten met een grote diversiteit

De samenstelling van de bevolking maakt soms dat sociale samenhang niet vanzelfsprekend is. Samen met onder meer bewoners, vrijwilligersorganisaties en professionals werkt de gemeente in de buurt aan een integrale aanpak om bewoners met elkaar in contact te brengen. Zo is, als onderdeel van de Uitvoeringsagenda SamenLeven, op 28 november een Bruispunt Gouda georganiseerd door Gouda Bruist over "Allemaal Gouwenaars" en de vele initiatieven in de stad die werken aan de inclusieve samenleving.

Actieplan tegen discriminatie

Op basisscholen zijn in totaal 15 gastlessen tolerantie en anti-discriminatie gegeven. Samen met de Regenboog Alliantie Gouda is via activiteiten en voorlichting vormgegeven aan Gouda Regenboogstad, bijvoorbeeld met de feestelijke opening van tentoonstelling With Pride in het Huis van de Stad, op Coming Out-dag 11 oktober. Daarnaast is met de Gender and Sexuality Alliances (GSA's) op VO-scholen verkend hoe een Gouda-breed contact tussen de verschillende GSA's kan worden vormgegeven. Met de stichting Inclusie en Discriminatiebestrijding en onder meer Stichting 21 maart en de Regenboog Alliantie Gouda is ook in 2019 verkend hoe we de meldingsbereidheid bij discriminatie kunnen vergroten.

Gemeentelijke rol ten aanzien van inburgering statushouders

Vanaf 2020 hebben alle Nederlandse gemeenten, en dus ook Gouda, zelf de regie in de inburgering van statushouders. Als voorbereiding wordt bekeken hoe dit in Gouda ingevuld kan worden samen met de bestaande inburgeringsscholen en lokale initiatieven voor statushouders. Er wordt aangesloten bij gemeentelijke ontwikkelingen zoals de vernieuwing van de sociale dienst, het Taalhuis en ontwikkelingen binnen het sociaal domein en bij regionale samenwerkingsverbanden.

Burgerschap

De gemeente vindt het belangrijk dat iedere inwoner zich Gouenaar voelt en bijdraagt aan de samenleving. Kennis van de democratische rechtsstaat. Het nadenken over en bespreken van controversiële onderwerpen en het leren discussiëren zijn van grote waarde. Om die reden wordt er gewerkt met maatschappelijke partners aan de verankering van kritische denkvaardigheden en mensenrechten. Gouda participeert bijvoorbeeld, samen met lokale partners, in zowel de Week van Respect als de Nationale Respect Tour. Tijdens de Week van Respect (4-10 november) is in de Chocoladefabriek de Muur van Respect geopend. In de raadszaal is eind 2019 met 7 klassen van basisscholen het spel Democracy van ProDemos gespeeld en in de Chocoladefabriek is het spel Terra Nova: Minimaatschappij beschikbaar. Op deze twee manieren worden kinderen uitgedaagd na te denken over samenleven en democratie.

Toekomstvisie Gouda 2030

In 2019 is de Toekomstvisie Gouda licht goed! vastgesteld. In deze toekomstvisie staan vier ambities centraal die raken aan de kernkwaliteiten van Gouda, zoals een stad die innoveert vanuit historie en een stad met een belangrijke knooppuntfunctie. De positie van Gouda in de regio maakt daarvan een belangrijk onderdeel uit. De toekomstvisie geeft richting aan de ontwikkeling van Gouda. De komende periode wordt gewerkt aan de centrale opgaven van Gouda, waardoor we het gewenste toekomstbeeld een stap dichterbij brengen.

G40

De gemeente Gouda maakt onderdeel uit van het Grotestedennetwerk. Speerpunten binnen de G40 zijn onder meer de aanpak van de financiële problematiek in het sociaal domein, de voorbereidingen in relatie tot de Omgevingswet en de positionering van steden en regio's. Gouda positioneert zich op die onderwerpen die bijdragen de toekomstbestendigheid van de stad.

Regionale samenwerking

Op belangrijke dossiers wordt samengewerkt met diverse gemeenten in de omgeving van Gouda, zowel dichtbij als verder weg, zoals met Alphen aan den Rijn en Woerden. Regionale samenwerking is een belangrijk aspect van de Goudse Toekomstvisie.

Regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland werken de gemeente Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. Dit gebeurt in de vorm van een netwerksamenwerking en rond vijf inhoudelijke tafels. Als inhoudelijke basis is een aantal jaren geleden een gezamenlijke strategische agenda opgesteld. In 2019 is in de regio Midden-Holland gewerkt aan herijking van deze agenda.

In 2019 is verder gewerkt aan:

- Het intensiveren van de samenwerking met onderwijsinstellingen en ondernemers (triple helix agenda)
- Het gezamenlijk optrekken bij het bepalen van de woonopgave;
- Het realiseren van de afspraken uit het regionale verkeers- en vervoersplan (waaronder de versnelling van de A20 en invulling geven aan de getekende intentieverklaring A12 Gouda - De Meern) waarbij méér dan voorheen de samenhang tussen verschillende vervoersvormen (auto, OV en fiets) wordt gezocht (multimodaliteit);
- Het uitvoeren van het programma sociaal domein, waarin onder andere wordt ingezet op de transformatie in het sociaal domein, de verbinding tussen het onderwijsdomein en jeugdzorg, de voorbereiding op de overdracht van de centrumfunctie rondom maatschappelijke zorg en beschermd wonen en de aansluiting tussen doelgroepenvervoer en regulier vervoer;
- Gezamenlijke inzet op het thema klimaatadaptatie en energietransitie.

In maart 2019 is in samenwerking met het Nederlands Debat Instituut, een succesvol provinciaal verkiezingsdebat georganiseerd. Elf politieke partijen debatteerden met elkaar over de positie van regio Midden-Holland in de Randstad. Verder hebben er in 2019 diverse bijeenkomsten plaatsgevonden voor colleges of raden, gericht op de nieuwe strategische agenda van regio Midden-Holland of specifiek gericht op inhoudelijke thema's zoals de voorbereidingen voor de energietransitie.

Samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden (AGW)

Er is een netwerksamenwerking met de gemeenten Alphen en Woerden. Deze samenwerking is georganiseerd rondom drie bestuurlijke tafels: Infra en bodem, Groene Hart Werkt! en Vrije tijd, Water en Groen. Binnen deze AGW samenwerking is eveneens gewerkt aan de voorbereiding van een nieuwe strategische agenda. In november 2019 vond een brede bestuurlijke conferentie plaats. Doel van deze conferentie was om met elkaar in gesprek te gaan over de thema's waar het Groene Hart zich de komende tijd op moet gaan richten. Dit aan de hand van de uitkomsten van een onderzoek door bureau Birch naar de kenmerkende kracht van het Groene Hart. Daarnaast heeft het Rijk in november 2019 de Regio

Deal bodemdaling Groene Hart gesloten met de 8 regionale overheden. Dit is tot stand gekomen vanuit de samenwerking Alphen-Gouda-Woerden en met inbreng van het Platform Slappe Bodem. Het Rijk stelt hiermee 10 miljoen euro beschikbaar voor de aanpak van bodemdaling, de partijen investeren gezamenlijk 20 miljoen euro in de Regio Deal bodemdaling.

3.7.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht de gemeente om in de programma's te rapporteren over de realisatie van de maatschappelijke effecten aan de hand van voorgeschreven beleidsindicatoren, die gepubliceerd worden op waarstaatjegemeente.nl. Op die website staan alleen de actuele waarden. Om de waarden in perspectief te kunnen plaatsen, zijn in onderstaande tabel ook de relevante waarden uit de Goudse programmabegroting 2019-2022 opgenomen. De wetgever wil met deze kengetallen de vergelijkbaarheid tussen gemeenten vergroten. Alle gemeenten zijn immers verplicht deze kengetallen te publiceren. Veel kengetallen zijn echter niet van recente datum en sluiten vaak onvoldoende aan bij wat de gemeente zelf wil bereiken. Daarom heeft de gemeente naast de wettelijke verplichte indicatoren ook eigen indicatoren opgenomen.

Taakveld	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Streefwaarde	Realisatie
	Wettelijke indicatoren op basis van eigen bronnen						
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	n.v.t.	n.n.b.		n.v.t.
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,72	n.n.b.		6,2
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 560	n.n.b.		€ 596
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	n.v.t.	n.n.b.	20%	21,9%
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	2019	7%	n.n.b.		7,4%

3.7.3 Wat heeft het gekost?

3.7.3.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	27.467	28.437	30.085	-1.648
Baten	-3.221	-3.610	-4.239	629
Saldo van baten en lasten	24.246	24.827	25.846	-1.019
Toevoegingen aan reserves (lasten)	557	620	620	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-748	-891	-748	-143
Gerealiseerd resultaat	24.054	24.555	25.718	-1.163

3.7.3.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur lasten	3.461	3.891	4.823	-932
0.1 Bestuur baten	-61	-263	-310	48
Saldo	3.400	3.628	4.512	-884
0.2 Burgerzaken lasten	2.000	1.995	2.041	-46
0.2 Burgerzaken baten	-900	-896	-1.109	213
Saldo	1.100	1.099	932	167
0.4 Overhead lasten	21.998	22.551	23.221	-669
0.4 Overhead baten	-2.260	-2.451	-2.819	368
Saldo	19.738	20.100	20.402	-302
Totaal saldo taakvelden	24.238	24.827	25.846	-1.019

3.7.3.3 Verschillenverklaring

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
0.1 Bestuur	932.000	N		48.000	V	
BenW: In verband met de herberekening van de Appa-voorziening door een extern bureau moest de voorziening worden verhoogd. Deze toevoeging is € 1.130.000 hoger dan begroot. Daarentegen zijn de overige collegekosten (waaronder salarislasten, opleidingen enz.) € 107.000 lager dan vooraf ingeschat.	1.024.000	N	I			
Intergemeentelijke samenwerking: Naast een aantal kleinere posten (met een voordeel van € 28.000) is ook de afrekening over 2018 (in 2019 ontvangen) van de Regio Midden Holland € 63.000 voordelig uitgevallen.	91.000	V	I			
AGW-Tafel: In de jaarrekening 2019 van Gouda laat de exploitatie Samenwerking Alphen aan den Rijn - Gouda - Woerden (AGW-tafel) een batig saldo zien van per saldo € 86.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag in 2020 opnieuw beschikbaar te stellen ter dekking van de meerjarenlasten.	63.000	V	I	25.000	V	I
Gemeenteraad: Het nadeel wordt veroorzaakt door een door het ministerie van BZK opgelegde hogere vergoeding van raadsleden en door toegenomen accountantskosten. Daarnaast kon een deel van de kosten van de twee burgemeester-wissels niet binnen de bestaande budgetten opgevangen worden.	56.000	N	I	10.000	N	I
Overig	6.000	N	I	33.000	V	I
0.2 Burgerzaken	46.000	N		213.000	V	
Reisdocumenten: Per saldo is er een voordeel op de baten en de lasten van € 69.000. In de begroting voor 2019 was rekening gehouden met de zogenaamde reisdocumententrip (i.v.m. de verlenging van de geldigheid van de documenten van 5 naar 10 jaar) maar de daling in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten was minder sterk dan vooraf ingeschat.	91.000	N	I	160.000	V	I
Burgerlijke stand: Een hoger aantal huwelijken heeft geleid tot per saldo een voordelig resultaat voor dit onderdeel.	11.000	N	I	33.000	V	I
Overig	56.000	V	I	20.000	V	I
0.4 Overhead	669.000	N		367.000	V	
Voor Portfoliomanagement en overige bedrijfsvoering is er meer uitgegeven aan automatiseringskosten.	577.000	N	I			
Veiligheid en Wijken, gedetacheerd personeel: De gemeente heeft extra inkomsten gekregen als gevolg van het detacheren van personeel. Hier staan voor hetzelfde bedrag lasten tegenover. Per saldo is dit nagenoeg budgetneutraal.	103.000	N	I	107.000	V	I
Contractmanagement MH: Door indexering en stijging van de loonkosten is de doorbelasting naar andere gemeenten hoger dan begroot.				54.000	V	I
INA applicaties: Er zijn meer baten ontvangen.				91.000	V	I
Overig	11.000	V	I	116.000	V	I

3.7.3.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Reserve Organisatieontwikkeling: Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen. In 2019 is € 620.000 (conform begroting) aan deze reserve toegevoegd. De onttrekking binnen dit programma bedroeg € 648.000 (begroot € 791.000). Daarnaast is € 143.000 onttrokken binnen 'programma' Financiering en algemene dekkingsmiddelen.	143.000	N	I

De onttrekkingen aan de ROO zijn alleen geraamd op programma 7 terwijl ook een deel betrekking heeft op programma 8. De realisatie heeft plaatsgevonden op de juiste programma's waardoor bij beide programma's afwijkingen optreden ten opzichte van de begroting; Per saldo zijn de onttrekkingen aan de ROO op programma 7 en 8 echter conform de begroting.

3.7.3.5 Investeringen

Investeringen op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2019	Werkelijk 2019	Vershil
Automatisering	600	605	-5
Huisvesting	179	20	159
Overige kosten raad	489	0	489
TOTAAL	1.268	624	643

Toelichting op het investeringsoverzicht

Huisvesting

De vervanging van het meubilair is geïnventariseerd en zal daadwerkelijk plaatsvinden in 2020. Er is in 2019 begonnen met het plaatsen van nieuwe zonweringen maar dit is nog niet afgerond en loopt door in 2020. De vervanging van koffieautomaten is uitgesteld naar 2020 mede in verband met interne verhuizingen.

3.7.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente. Meer informatie over de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	Regio Midden-Holland (RMH) is een samenwerkingsverband dat de belangen van de regio behartigt en bestuurlijke samenwerking in programma's bundelt.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en negen gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.

Regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland werken de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen. Daar ligt een formele GR (gemeenschappelijke regeling) aan ten grondslag, maar in de praktijk krijgt de samenwerking in toenemende mate een netwerk-karakter. Dit houdt in dat het uitgangspunt 'zinnvolle samenwerking' is. De nieuwe wijze van werken gaat uit van grotere betrokkenheid van gemeenten, gemeenteraden en externe partners. Uitgangspunt hierbij is een versterking van de belangenbehartiging, de lobby waarbij op de juiste strategische tafels de speerpunten uit de programma's van de regio geagendeerd kunnen worden.

Inhoudelijk is het netwerk binnen de regio Midden-Holland georganiseerd langs vijf tafels, namelijk (1) economie, onderwijs en arbeidsmarkt, (2) ruimte en wonen, (3) verkeer en vervoer, (4) sociaal domein en (5) duurzaamheid. In toenemende mate doen zich echter opgaven voor die de grenzen van elk van de tafels overstijgen en die vragen om een bredere aanpak en een stevigere verbinding tussen de tafels. Deze opgaven zijn de focus van de nieuwe strategische agenda voor Midden Holland.

In deze agenda zijn vier opgaven geformuleerd voor de periode vanaf 2020.

1. Op weg naar 2050: regio Midden-Holland energie- en klimaatneutraal
2. Vitale regio en bereikbare woon- en werklocaties
3. Toekomstbestendige economie
4. Voldoende en passende woningen van goede kwaliteit

Het formuleren van de gedeelde opgaven is een belangrijke stap in het regionaal samenwerkingsverband. Maar om deze samenwerking succesvol te laten zijn, blijven een aantal belangrijke randvoorwaarden belangrijk. Het gaat om het blijven inspelen op veranderingen door de agenda niet als een statisch gegeven te zien, maar als een adaptieve koers. Daarnaast moet het eigenaarschap over deze opgaven expliciet gemaakt worden, om te voorkomen dat zij tussen de tafels blijven 'hangen'. Een ander belangrijke randvoorwaarde is dat er binnen de regio Midden Holland, het besef is dat de rol van de overheid per opgave kan verschillen. Ook kunnen deze opgaven alleen goed opgepakt worden door strategische allianties aan te gaan met andere (maatschappelijke) partijen zoals woningcorporaties, energiemaatschappijen, onderwijsinstellingen etc. Tot slot blijft het een belangrijk aandachtspunt dat bij de uitvoering van de agenda er tussentijds gemonitord wordt op de voortgang en verantwoording wordt afgelegd over de bereikte resultaten. Daarbij is de verbinding tussen wat er regionaal gebeurt en waar lokale colleges en raden 'over gaan' van cruciaal belang.

Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting 2019-2022 onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

Voorbeelden van kosten die tot de overhead worden gerekend zijn de salarislasten van leidinggevenden en van medewerkers van de afdeling financiën. Ook de exploitatielasten van het Huis van de Stad maken deel uit van de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, worden de overheadkosten centraal begroot. Voorheen werden deze kosten verdeeld over de programma's en niet apart inzichtelijk gemaakt.

De overheadkosten (inclusief het bedrag dat is toegerekend aan externe kostendragers) bedragen in het jaar 2019 € 23,2 miljoen en zijn daarmee 7,5% van de totale lasten (excl. mutaties reserves).

Voor het specificeren van de overheadkosten hanteert de gemeente Gouda een indeling in elf onderdelen.

Onderdeel	Toelichting
Directie	Kosten van de 3 directieleden en de bijbehorende management ondersteuning.
Primair proces	Loonkosten van het personeel die niet direct aan een taakveld kunnen worden toegerekend, zoals alle leidinggevenden in het primaire proces en ondersteuning in het primaire proces (managementassistentes en administratieve medewerkers).
Bestuursondersteuning en Communicatie	Kosten die worden ingezet ten behoeve van de interne en externe communicatie en de bestuursondersteuning.
Concernstaf	Kosten die gemaakt worden ten behoeve van interne controle en advies.
Informatisering en Automatisering	Kosten die gemaakt worden voor het aanschaffen van hardware- en software, licenties, onderhoud, systeem- en netwerk beheer, helpdesk, applicatiebeheer en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Ook vallen hier de telefoonkosten, de kopieerkosten en de kosten van DIV onder. Hiervoor zijn alle automatisering en ICT kosten doorgelopen en indien van toepassing direct toegerekend aan een taakveld. De overgebleven kosten zijn verantwoord onder overhead.
HRM	Kosten die gemaakt worden voor het personeelsbeheer, zoals de salariskosten van de HRM-medewerkers, de kosten van het personeelssysteem, concern brede opleidingskosten en trainingen, werving en selectie, arbodienst, OR, detachering en kosten organisatieontwikkeling.
Huisvesting	Kapitaallasten en onderhoud die betrekking hebben op het Huis van de Stad, alsmede waterverbruik, energiekosten, schoonmaakkosten, beveiliging en het onderhoud binnen het Huis van de Stad.
Facilitaire zaken	Kosten die betrekking hebben op het callcentrum, catering/ kantine, en portokosten.
Financiën	Kosten voor het voeren van de administratie, de planning- en controlfunctie en adviesfunctie op het gebied van financiën, treasury en fiscale zaken.
Inkoop	Kosten die worden gemaakt t.b.v. inkoop, waaronder ondersteuning aanbestedingen, ontwikkelen contractenbank en contractmanagement en de verzekeringen.
Juridische Zaken	Kosten die betrekking hebben op juridische zaken, zoals juridische advieskosten, proceskosten en schadevergoeding.

In het BBV is voor de grondexploitaties, investeringen en voorzieningen een uitzondering gemaakt voor wat betreft het centraal begroten en verantwoord van overheadkosten. Deze uitzondering is gemaakt omdat het niet toerekenen van de overhead zou leiden tot een nadelig resultaat. De jaarlijkse last zou dan namelijk ineens ten laste van het begrotingsresultaat moeten worden gebracht in plaats van deze toe te rekenen aan het grondbedrijf, de onderhoudsvoorzieningen en de investeringen. De overhead die door wordt berekend aan deze externe kostendragers bedraagt € 2,8 miljoen.

Toerekening overhead aan heffingen en tarieven

Doordat de overhead sinds de BBV wijziging op een apart overzicht wordt verantwoord en niet worden doorbelast aan de producten in het primaire proces, ontstaat een beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten binnen de programma's. Dit betekent niet dat de overhead buiten beschouwing wordt gelaten bij de berekening van de heffingen en tarieven. Deze wordt namelijk extracomptabel (buiten de boekhouding om) berekend ten behoeve van de tariefstelling en om aan te tonen dat de gemeente met deze heffingen geen winst maakt (voor 2019: 7,5%; was 2018: 8%). De toegerekende overhead aan de heffingen en tarieven maken onderdeel uit van de in dit onderdeel gepresenteerde kosten van overhead.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019
Beheer openbare ruimte	62	194
Bestuurs- en managementondersteuning	1.236	1.368
Centraal juridische afdeling	1.634	1.473
Concernstaf	490	497
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	2.546	2.579
Directie algemeen	302	297
Directie Dienstverlening	0	0
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	747	763
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	169	135
Facilitaire Zaken	2.417	2.462
Financiën	251	284
Human resource management	2.345	2.548
Informatievoorziening en automatisering	6.145	6.722
Inkomen	404	428
Maatschappelijk beleid	451	245
Projecten openbare ruimte	67	154
Regionale dienstverlening sociaal domein	1.092	976
Ruimtelijk beleid en advies	215	313
Services	1.151	1.164
Stadstoezicht	62	-67
Veiligheid en wijken	176	224
Werk en Participatie	314	344
Zorg en welzijn	277	119
Totaal lasten	22.551	23.221

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019
Bestuurs- en managementondersteuning	0	0
Centraal juridische afdeling	-70	-57
Cultuur, vastgoed en ontwikkeling	-3	-5
Facilitaire Zaken	-484	-517
Financiën	0	-18
Human resource management	0	-50
Informatievoorziening en automatisering	-1.119	-1.210
Inkomen	0	-5
Maatschappelijk beleid	-18	-17
Netwerk Sociaal Domein Midden Holland	0	0
Regionale dienstverlening sociaal domein	-757	-811
Ruimtelijk beleid en advies	0	-3
Stadstoezicht	0	-18
Veiligheid en wijken	0	-107
Werk en Participatie	0	-1
Totaal baten	-2.451	-2.819

3.7.5.4 Overheadpercentage

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moeten worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

omschrijving	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019
Totale overheadkosten (programma totaal)	22.551	23.221
Toerekening externe kostendragers	-2.451	-2.819
Totale overheadkosten (excl toerekening)	20.100	20.402
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	269.249	271.860
Berekend overheadpercentage	7,5%	7,5%
Overheadpercentage gebruikt voor toerekening aan heffingen en tarieven	5,0%	5,0%

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat het programma voor?

Lasten in €
7.129

Baten in €
190.646

Percentage van totale uitgaven
3%

In de zeven programma's van deze jaarstukken zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten, die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, de algemene belastingen, de financiering, onvoorziene uitgaven en stelposten en ook de vennootschapsbelasting. Deze maken deel uit van de Financiering en Algemene dekkingsmiddelen.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (OZB, precariobelasting etc.) of de treasury. Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de jaarrekening geen overzicht met indicatoren.

Met ingang van deze jaarrekening is de presentatie van dit onderdeel in lijn met de programmabegroting gewijzigd waarbij de toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. De strekking van het hoofdstuk is ongewijzigd.

In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- algemene baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Op het taakveld treasury worden het renteresultaat en het resultaat op deelnemingen verantwoord.

Het renteresultaat wordt ook wel aangeduid als het saldo van de financieringsfunctie. Dit geeft het saldo weer tussen enerzijds:

- de betaalde rente (lasten) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken kortlopende middelen zoals kasgeld en middelen in rekening courant en
- de ontvangen rente (baten) over de uitzettingen, zoals deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen en anderzijds de rente die wordt doorberekend aan de producten, de investeringen en de grondexploitaties.

Het resultaat op deelnemingen bestaat uit ontvangen dividend van aandelen BNG. Oasen en Cyclus keren geen dividend uit. Naast dividend worden op deze post ook de in rekening gebrachte garantiepremies als gevolg van verleende borgstellingen aan Stichting Schouwborgcomplex Gouda, Stichting Gouda Cheese Experience en de Vof Westergouwe verantwoord.

Tot slot worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Cyclus N.V. en Oasen hier verantwoord.

Per saldo resteert een voordelig resultaat op het taakveld treasury van circa € 2,1 miljoen in 2019. In de paragraaf Financiering is een uitgebreide toelichting opgenomen.

3.8.3 Toelichting op algemene dekkingsmiddelen

De overige onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen worden als volgt toegelicht.

3.8.3.1 Lokale heffingen

Onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen)

De onroerende zaakbelasting (OZB) is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De OZB maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, OZB, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op een na hoogste belastingopbrengst. De OZB kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen OZB worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

Het tarief voor de heffing van de OZB wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag OZB wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2019 werden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2018. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Aan de lastenkant worden kosten verantwoord voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen

Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgen met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad en de stationsparkeergarage voor jaarlijkse inkomsten. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

Overige belastingen

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting. In de paragraaf Lokale heffingen is een uitgebreide toelichting opgenomen.

3.8.3.2 Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven zoals bij voorbeeld het aantal inwoners, de sociale en fysieke samenstelling van de gemeente en het aantal woonruimten.

In 2019 heeft het Rijk in de decembercirculaire een voor Gouda ongekend groot bedrag van € 1,6 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag kon niet meer of eerder in een begrotingswijziging worden verwerkt en bepaalt hiermee in belangrijke mate het rekeningresultaat.

3.8.3.3 Overige baten en lasten

Binnen dit taakveld komt de post voor onvoorziene uitgaven algemeen aan de orde en ook de overige stelposten. Op dit taakveld staan ook de loonkosten voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven

Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Gebruik ervan is alleen onder voorwaarden toegestaan. In de primitieve begroting was een bedrag van € 151.000 opgenomen. Deze post is niet ingezet gedurende 2019.

Stelposten

De gemeente Gouda had bij het opstellen van de begroting 2019 stelposten opgenomen voor loon- en prijscompensatie, taakmutaties algemene uitkering, uitbreiding Westergouwe. In de primitieve begroting daartoe € 319.000 opgenomen. Daarvan is uiteindelijk € 163.000 niet ingezet.

Niet-actieven

De aanspraken voor niet-actieven zijn lager uitgevallen dan geraamd (€ 84.000).

Gedetacheerd personeel

De gemeente Gouda heeft extra inkomsten ontvangen als gevolg van het detacheren van personeel. Daarnaast stonden er meer salarislasten tegenover dan begroot.

3.8.3.4 Vennootschapsbelasting (VPB)

In 2019 heeft de gemeente Gouda een inventarisatie van het financieel resultaat 2018 uitgevoerd, waarbij de gemeentelijke activiteiten zijn beoordeeld op VPB-plicht.

In totaal is van 38 clusters bepaald of ze door de ondernemerspoort komen voor de VPB en zo ja, wat het fiscaal resultaat is. Uit deze analyse blijkt dat alleen de clusters Parkeergarage en Straatparkeren door de ondernemerspoort gaan:

- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de cluster Parkeergarage geldt geen vrijstelling en ontstaat een VPB-druk van ongeveer € 15.000.

De optelsom van de clusterresultaten die door de ondernemerspoort gaan, heeft geresulteerd in een aangifte van € 75.000 bij de belastingdienst over 2018, inclusief verrekende verliezen over 2016 en 2017. Dit resulteert in een VPB-druk 2018 van ongeveer € 15.000.

Voor 2019 wordt een VPB-druk van ongeveer € 33.000 verwacht.

3.8.4 Wat heeft het gekost?

3.8.4.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten	798	48	453	-405
Baten	-174.801	-180.016	-182.521	2.506
Saldo van baten en lasten	-174.003	-179.967	-182.068	2.101
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	-115	-259	143
Gerealiseerd resultaat	-174.003	-180.082	-182.327	2.245

3.8.4.2 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld zijn de lasten, de baten en het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.5 Treasury lasten	-1.673	-1.908	-1.755	-154
0.5 Treasury baten	-256	-316	-350	34
Saldo	-1.929	-2.224	-2.104	-120
0.61 OZB woningen lasten	671	577	610	-33
0.61 OZB woningen baten	-7.349	-7.349	-7.160	-190
Saldo	-6.678	-6.772	-6.549	-223
0.62 OZB niet-woningen lasten	304	174	179	-6
0.62 OZB niet-woningen baten	-7.159	-7.159	-7.751	592
Saldo	-6.855	-6.985	-7.571	586
0.63 Parkeerbelasting lasten	166	180	188	-9
0.63 Parkeerbelasting baten	-3.735	-3.904	-4.142	238
Saldo	-3.569	-3.724	-3.953	230
0.64 Belastingen overig lasten	85	85	83	2
0.64 Belastingen overig baten	-2.556	-2.546	-2.533	-13
Saldo	-2.471	-2.461	-2.450	-11
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds baten	-153.124	-158.118	-159.696	1.578
Saldo	-153.125	-158.118	-159.696	1.578
0.8 Overige baten en lasten - lasten	1.248	940	1.107	-166
0.8 Overige baten en lasten - baten	-623	-623	-891	267
Saldo	624	317	216	101
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB) lasten	0	0	40	-40
Saldo	0	0	40	-40
Totaal saldo taakvelden	-174.003	-179.967	-182.068	2.101

3.8.4.3 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
0.5 Treasury	154.000	N		34.000	V	
Minder betaalde rente op afgesloten geldleningen vanwege lage en voor kort geld negatieve rente.	104.000	V	I			
Het saldo van de doorbelastingen van rente aan investeringskredieten en grondexploitaties is negatief, met name door de lagere rente tijdens de bouw/ investeringen als gevolg van een lager investeringsniveau.	247.000	N	I			
Overig	11.000	N	I	34.000	V	I
0.61 OZB woningen	33.000	N		190.000	N	
De minderopbrengst bij de OZB voor woningen wordt veroorzaakt door een te ruim begroot bedrag en opbrengsten die nog moeten worden opgelegd: bij het opmaken van de begroting is uitgegaan van een te hoge totale WOZ-waarde. Tevens dient een aantal aanslagen betreffende 2019 nog te worden opgelegd in 2020.				190.000	N	I
Overig	33.000	N	I			
0.62 OZB niet-woningen	6.000	N		592.000	V	
De OZB niet woningen laat een behoorlijke meeropbrengst zien. Grotendeels is dit te verklaren door de aanslagen betreffende 2017/2018 die in 2019 zijn opgelegd.				592.000	V	I
Overig	6.000	N	I			
0.63 Parkeerbelasting	9.000	N		238.000	V	
Het voordeel bij parkeerbelasting wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door een stijging van het aantal mobiele betalingen bij straatparkeren. De inkomsten parkeerterreinen stegen licht ten opzichte van 2018. Ook de inkomsten Stationsgarage lagen hoger dan begroot door een gestegen aantal abonneementhouders.				238.000	V	I
Overig	9.000	N	I			

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds				1.578.000	V	
De uitkering uit het gemeentefonds is bijna € 1,6 miljoen hoger dan geraamd. Dit komt nagenoeg volledig door de middelen die het Rijk met de decembercirculaire 2019 beschikbaar heeft gesteld. Onderdeel hiervan is € 1 miljoen voor het onderwerp Perspectief op werk om de kansen optimaal te benutten om het aanbod van werk en de vraag van werkzoekenden samen te brengen. Gelet op de late berichtgeving konden de middelen (vrijwel) niet worden besteed en zal aan de raad worden voorgesteld om deze opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.				1.578.000	V	I
0.8 Overige baten en lasten	166.000	N		267.000	V	
Gedetacheerd personeel: De gemeente Gouda heeft extra inkomsten ontvangen als gevolg van het detacheren van personeel. Daarnaast stonden er meer salarislasten tegenover dan begroot.	414.000	N	I	267.000	V	I
ROO niet-actieven: Op basis van nieuwe afspraken zijn medewerkers eerder van de loonlijst afgegaan dan aanvankelijk begroot.	65.000	V	I			
Stelposten en taakstellingen: Enkele budgetten voor taakmutaties binnen de uitkering uit het gemeentefonds zijn op een algemene post blijven staan. De hiermee gemoede bedragen voor in totaal € 163.000 vallen vrij in het rekeningssaldo.	163.000	V	I			
Overig (w.o. afwikkeling oude jaren BTW/BCF)	20.000	V	I			

3.8.4.4 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
Reserve Organisatieontwikkeling: Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen. In 2019 is € 143.000 aan deze reserve onttrokken (begroot nihil). De onttrekking moet in samenhang worden gezien met de toevoegingen en onttrekkingen die binnen programma 7 zijn verantwoord.	143.000	V	I

De onttrekkingen aan de ROO zijn alleen geraamd op programma 7 terwijl ook een deel betrekking heeft op programma 8. De realisatie heeft plaatsgevonden op de juiste programma's waardoor bij beide programma's afwijkingen optreden ten opzichte van de begroting; Per saldo zijn de onttrekkingen aan de ROO op programma 7 en 8 echter conform de begroting.

3.8.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Belastingen samenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van lokale belastingen voor het Hoogheemraadschap van Rijnland en 9 gemeenten. Daarnaast bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG draagt met gespecialiseerde financiële dienstverlening bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Oasen NV	Oasen voorziet op een efficiënte, effectieve en duurzame wijze de aangesloten gemeenten van drinkwater.
Cyclus N.V.	Cyclus NV voert taken uit op het gebied van Afvalbeheer (onder meer inzameling en verwerking), Reiniging en Gladheidsbestrijding.

Belastingen samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)

De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerende-zaakbelastingen, de hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel. De aanslagen zijn overeenkomstig de betreffende belastingverordeningen opgelegd.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente Gouda heeft 82.446 aandelen BNG Bank à € 2,50 nominaal van de in totaal 55.690.720 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan de BNG. De betrokkenheid van de BNG Bank bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen beperkt zich tot de dividenduitkering die als algemeen dekkingsmiddel wordt gebruikt. In 2019 is een dividenduitkering van € 234.971 ontvangen over het boekjaar 2018 van BNG Bank.

Oasen

De gemeente Gouda heeft 72 aandelen Oasen à € 455,00 nominaal van de in totaal 2.500 uitgegeven aandelen. Het aandelenbezit blijft in stand en er zijn geen jaarlijkse bijdragen aan Oasen. De betrokkenheid van Oasen bij de doelstellingen van het programma Algemene dekkingsmiddelen is gering. Oasen keert geen dividend uit en levert in dit verband geen bijdrage aan de algemene dekkingsmiddelen.

4 Jaarverslag: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Onderstaand de rapportage over de uitvoering van het vastgestelde lokale belastingbeleid voor het jaar 2019.

Deze paragraaf geeft inzicht in de effecten van diverse gemeentelijke belastingen van het afgelopen jaar en de consequenties daarvan voor de inwoners en bedrijven.

4.1.2 Beleid

De raad heeft in december 2018 de belastingverordeningen 2019 vastgesteld, met daarin opgenomen de tarieven 2019. De tarieven voor de meeste belastingen zijn hierbij verhoogd met het inflatiepercentage van 2,4%. Dit percentage was vermeld in de circulaire Gemeentefonds mei 2018. Het specifieke tarief voor het parkeren op een algemene gehandicaptenparkeerplaats in sector 1 is geschrapt. Daarmee is uitvoering gegeven aan hetgeen in het Coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen: parkeren voor gehandicapten wordt gratis. Het gehalveerde precariatotarif voor terrassen en het tijdelijke 0-tarief voor uitstallingen is vervallen. Bij de afvalstoffenheffing is heffen op basis van diftar ingevoerd. Er is een vast tarief en een variabel tarief. Voor belastingplichtigen die vanwege een chronische ziekte of aandoening een substantiële hoeveelheid medisch afval aanbieden geldt een vrijstelling van maximaal € 75,00. Overeenkomstig het Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2018 zou de rioolheffing eigenaren met 17,4% en de rioolheffing gebruikers met 9,4% stijgen. De stijging van de rioolheffing eigenaren kon echter beperkt blijven tot 11,4%. De tarieven voor onroerende zaak belasting zijn conform hetgeen is aangegeven in het coalitieakkoord alleen bijgesteld met het inflatiepercentage van 2,4%.

4.1.3 Aanslagoplegging, kwijtschelding en bezwaarschriften

In onderstaande tabel is de totale productie van de BSGR in 2019 voor de gemeente Gouda opgenomen. Ter vergelijking zijn de cijfers 2018 toegevoegd.

Omschrijving	2019	2018
Aantal aanslagregels belastingjaar	195.901	160.923
Aantal aanslagregels 2 voorliggende belastingjaren	4.232	2.858
Bruto opgelegd	€ 47.152.450	€ 45.253.460
Correcties	- € 1.027.112	- € 964.375
Kortingen (afvalstoffenheffing diftar)	- € 21.006	
Kwijtscheldingen	- € 1.509.846	- € 1.620.487
Netto	€ 44.594.486	€ 42.668.598

De bedragen in bovenstaande tabel betreffen ook oudere belastingjaren. Zo is in het nettobedrag van € 44.594.486 een bedrag van € 1.110.037 opgenomen dat betrekking heeft op belastingjaren vóór 2019.

Opbrengsten

De opbrengst OZB is 2,1% hoger dan de raming. Dit wordt veroorzaakt doordat een aantal aanslagen in 2019 zijn opgelegd betreffende voorgaande belastingjaren.

De opbrengst afvalstoffenheffing is 1,4% hoger dan de raming.

De opbrengst rioolheffingen is 5,3% hoger dan de raming. Bij het opmaken van de begroting is nog geen rekening gehouden met het uiteindelijke vastgestelde (hogere) belastingtarief.

De opbrengst hondenbelasting is 2,0% hoger dan de raming.

De opbrengst toeristenbelasting is € 22.221 hoger dan de raming. De hogere opbrengst heeft betrekking op het belastingjaar 2018 en wordt onder andere veroorzaakt door een hoger aantal overnachtingen ten opzichte van 2017 (van plm. 83.000 naar 86.000). De aanslagen toeristenbelasting worden nog eenmalig achteraf opgelegd. Dit betekent dat de aanslagen toeristenbelasting 2019 begin 2020 worden opgelegd.

Kwijtschelding

In het kalenderjaar 2019 is een bedrag van € 1.509.846 kwijtgescholden. Hiervan had € 1.421.611 betrekking op het belastingjaar 2019 en € 88.235 op voorliggende belastingjaren. In de drie daaraan voorafgaande kalenderjaren bedroeg de kwijtschelding als volgt: € 1.499.417 (2016); € 1.513.770 (2017); € 1.620.487 (2018).

Bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen

Per 1 januari 2019 waren er bij de BSGR met betrekking tot Gouda nog 94 bezwaarschriften tegen WOZ-beschikkingen in behandeling. In 2019 zijn er 889 nieuwe bezwaarschriften bijgekomen. Het aantal nog af te handelen bezwaarschriften per 31 december 2019 bedroeg 124.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:

1. Overzicht lokale heffingen;
2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

ad 1. Overzicht lokale heffingen

Belasting	Opbrengst 2019 begroot	Opbrengst 2019 rekening	Kwijtschelding begroot 2019	Kwijtschelding rekening 2019		Tarieven
Onroerende-zaakbelastingen	14.508.114	14.815.214	10.000	3.258	eigenaar woning eigenaar niet-woning gebruiker niet woning	0,1081% 0,3144% 0,2507%
Afvalstoffenheffing	8.035.000	8.151.230	700.000	770.961		284,00
Rioolheffingen	16.480.604	17.360.241	659.813	735.627	eigenaren gebruikers	244,35 243,60

N.B. Het tarief voor afvalstoffenheffing is als volgt opgebouwd:

- vast tarief + (variabel tarief 140 liter container x gemiddeld aantal inzamelingen)
- € 209,00 + (€ 1,50 x 50)

ad 2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder

Onderstaand een tabel met de lastendruk in Gouda in het jaar 2019 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder. Ter vergelijking zijn de cijfers 2018 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de OZB 2019 is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 206.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda per waardepeildatum 1 januari 2018).

Omschrijving	2019		2018	
	eigenaar/gebruiker	huurder	eigenaar/gebruiker	huurder
OZB eigenaar	222,70		213,70	
Afvalstoffenheffing	284,00	284,00	325,80	325,80
Rioolrechten eigenaar	244,35		219,35	
Rioolrechten gebruiker	243,60	243,80	222,60	222,60
Totaal	994,65	527,80	981,45	548,40

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

In deze paragraaf geven we per titel en per hoofdstuk aan hoe, gebaseerd op de realisatie 2019, de kostendekkendheid van de legesgerelateerde tarieven is geweest. Per hoofdstuk mogen afzonderlijke onderdelen van de legesverordening een kostendekkendheid hebben van meer dan 100% zolang het totaal van de kostendekkendheid per titel maar niet boven die 100% uit komt. Op basis van de realisatie 2019 is een kostendekkendheid van meer dan 100% per titel niet voorgekomen.

Titel 1 Algemene dienstverlening - Realisatie 2019

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kostendekkendheid
1.1 Burgerlijke stand	135.919	10.534	2.677	149.130	146.943	146.943	98,5%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	604.323	46.835	11.421	662.579	383.620	383.620	57,9%
1.3 Rijbewijzen	297.037	23.020	7.263	327.320	322.954	322.954	98,7%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	59.463	4.608	1.898	65.970	28.746	28.746	43,6%
1.5 Publiekszaken ov	156.225	12.107	1.885	170.218	157.571	157.571	92,6%
1.7 Gemeentearchief	10.755	834	0	11.589	3.930	3.930	33,9%
1.9 Geluidshinder	133	10	0	143	54	54	37,9%
1.10 Winkeltijdenwet	0	0	0	0	0	0	0,0%
1.11 Huisvestingswet	14.276	1.106	0	15.382	0	0	0,0%
1.13 Verkeer en Vervoer	58.696	4.549	3.936	67.181	22.086	22.086	32,9%
1.14 Leegstandswet	5.544	430	0	5.974	125	125	2,1%

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
1.16 Kansspelen	3.376	262	0	3.637	1.129	1.129	31,0%
1.17 Telecommunicatie	67.745	5.325	0	73.070	48.058	48.058	65,8%
1.18 Diversen	55.943	4.336	0	60.278	48.418	48.418	80,3%
Totaal titel 1	1.469.434	113.956	29.080	1.612.470	1.163.635	1.163.635	72,2%

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (FLO) / Omgevingsvergunning - Realisatie 2019

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
Totaal titel 2	1.657.217	125.783	297.624	2.080.624	2.030.693	2.030.693	97,6%

De lasten en baten binnen titel 2 (fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning) worden niet op hoofdstukniveau begroot maar op titelniveau. Het totaal van titel 2 heeft daarom betrekking op de totalen van hoofdstuk 2.1 tot en met hoofdstuk 2.10.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn - Realisatie 2019

Legesverordening	Lasten taakvelden	Overhead	BCF BTW	Totale lasten	Baten Leges	Totale baten	Kosten-dekkend-heid
3.1 Horeca	96.990	6.976	0	103.966	12.586	12.586	12,1%
3.2 Organiseren evenementen of markten	112.517	0	0	112.517	14.003	14.003	12,4%
3.3 Prostitutiebedrijven	2.250	174	0	2.425	655	655	27,0%
3.5 Brandbeveiligingsverordening	2.250	177	0	2.427	447	447	18,4%
3.6 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0	0	0	0	0	0,0%
Totaal titel 3	214.007	7.327	0	221.335	27.691	27.691	12,5%

Voor de berekening van de kostendekkendheid van de legestarieven uit de legesverordening worden aan de kostenkant alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan, betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en bouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de kosten voor afdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, maar ook aan automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

Aan de batenkant worden de werkelijke inkomsten in 2019 in beeld gebracht. Wanneer de baten worden afgezet tegen de lasten resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% impliceert dat de geraamde lasten de geraamde baten overschrijden.

Uit de tabel met betrekking tot de kostenonderbouwing van de leges blijkt dat de baten niet uitgaan boven de totale lasten verordening. Dit geldt ook wanneer de drie titels in de legesverordening individueel worden bekeken.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee inzicht in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de nota risicomangement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Belangrijkste conclusies

De ratio van de weerstandscapaciteit bedraagt ultimo 2019 1,7. Dit betekent dat het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende" krijgt om de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen.

De Goudse schuldquote wordt door de VNG als neutraal (onder de norm van 130%) bestempeld.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten meerjarig volledig worden gedekt door structurele baten.

De woonlasten zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde aan de hoge kant. Dat geldt niet voor de OZB voor woningen: hier hanteert Gouda een relatief laag tarief. Onderzocht wordt op welke manier Gouda binnen de top 25 van de duurste gemeenten kan zakken over een periode van 10 jaar.

4.2.3 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's. De weerstandscapaciteit wordt doorgaans uitgedrukt in een weerstandsratio.

Weerstandsratio = beschikbaar weerstandsvermogen : benodigd weerstandsvermogen

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve, de reserve sociaal domein en het saldo van mutaties in de exploitatiesfeer, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve of de reserve sociaal domein.

De ontwikkeling van het beschikbaar weerstandsvermogen fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. Het traceren van het beschikbaar weerstandsvermogen is begin 2019 aangescherpt, opdat een beter beeld wordt verkregen van dit beschikbaar weerstandsvermogen.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het beschikbare weerstandsvermogen in 2019 weergegeven. Aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van besluitvorming in de gemeenteraad.

Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat in de cijferopstelling geen rekening is gehouden met mogelijke gevolgen van de corona-pandemie. Elders in deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de impactanalyse die in dit kader is uitgevoerd.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2019	2018
Algemene reserve (31/12)	23.617	16.453
Reserve sociaal domein (31/12)	5.666	6.325
Verwacht resultaat 2e ijkmoment	750	7.067
<i>Stand voor resultaatbestemming</i>	<i>30.033</i>	<i>29.845</i>
Wijziging vanuit resultaatbestemming	1.021	1.858
Beschikbaar weerstandsvermogen	31.054	31.703

De startpositie per 1 januari 2019 correspondeert met de jaarstukken 2018, na verwerking van de besluitvorming ten aanzien van het rekeningresultaat 2018. Voor 2019 is rekening gehouden met de voorgestelde besluitvorming ten aanzien van het rekeningresultaat. Uiteindelijk leidt dit tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 31.054.000 ultimo 2019.

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie. Beide methoden zijn begin 2019 verder verfijnd om in deze jaarrekening een zo goed mogelijk beeld te geven van het benodigd weerstandsvermogen.

In onderstaand tabel worden de risico's met de grootste financiële impact toegelicht.

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	In september 2018 heeft de raad fase drie toegevoegd aan fase een en twee. Inmiddels is fase 1 zo goed als afgerond. De risico's voor fase twee nemen geleidelijk af. Fase 2 is in verkoop en met de bouw is gestart. Er komt stap voor stap meer zekerheid over kosten en opbrengsten. Voor fase drie bestaat meer onzekerheid over kosten en opbrengsten. Naar verwachting wordt medio 2020 het stedenbouwkundig plan voor fase 3 vastgesteld. Pas daarna kan gemeente starten met de verkoop van haar aandeel in de te ontwikkelen gronden.
	Spoorzone	De laatste kavel binnen de grondexploitatie is in optie uitgegeven aan een woningcorporatie. De locatie kent beperkingen door de ligging aan het spoor (geluid), de beperkte kavelomvang in relatie tot de noodzakelijke ruimte voor een bouwplaats. Hiermee is het een relatief complex project met hoger risicoprofiel en zijn de investeringskosten hoog.
	Materiële vaste activa	Gouda bezit een voorraad potentiële bouwgronden langs de spoorzone en rondom Westergouwe die in de toekomst geschikt zijn voor bebouwing. Deze gronden worden gefaseerd in exploitatie genomen. De omvang van de ontwikkellocatie en daadwerkelijke bestemming volgt de actuele marktvrage. De percelen langs de spoorzone hebben een kantoorbestemming. De vraag naar bouw kavels voor kantoren is klein. Het aanbod aan beschikbare bestaande kantoorgebouwen is groot. Voor de Spoorzone in het algemeen en de kavels langs de spoorzone in het bijzonder wordt een bestemmingsverbreding voorbereid. De basis hiervoor wordt gevormd door het Ontwikkelperspectief Spoorzone. De grondwaarde van de kavels langs het Spoor zijn hergewaardeerd naar wonen. Hiermee is het afzetrisico van deze percelen verkleind. Wel blijft het risico rond lagere grondwaardes bestaan: de daadwerkelijke waarde hangt samen met de gekozen functie, het uit te geven bouwoppervlak en de fasering. De vraag naar nieuwbouwwoningen in Westergouwe is momenteel groot. De VON prijzen van woningen stijgen – helaas stijgen ook de bouwkosten. Dit kan in combinatie met de beperkte bouwcapaciteit de grondwaardes onder druk zetten. De waarde van toekomstige bouwgronden hangt samen met het gekozen bouwprogramma. Ambities en aanvullende eisen bepalen de daadwerkelijke grondprijzen. Dergelijke eisen zijn grotendeels gemeentelijke keuzes. Marktrisico's zijn moeilijker te beïnvloeden – wel kan door de gekozen fasering en kleinschalige deelgebieden snel worden ingespeeld op veranderingen in de vraag.
	Grondbank	Voor de Grondbank heeft de gemeente Gouda een voorziening getroffen. Het risico bestaat dat deze voorziening niet hoog genoeg is. De huidige waardering is gebaseerd op de in provinciale plannen vastgelegde perspectieven voor ontwikkeling van de Zuidplas. In 2019 is door de gemeente Zuidplas een concept Ontwikkelingsvisie vrijgegeven voor de inspraak. Medio 2020 zal duidelijk worden wat deze visie voor gevolgen heeft op de waarde van de Grondbankgronden.

Risico categorie	Toelichting
Going Concern	
Open einde regeling Jeugd	De Wmo en Wet Jeugdzorg zijn open-einde regelingen en kennen daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Jeugd advisering wordt door de Sociaal Teams uitgevoerd. WMO door de gemeente zelf. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda maatwerkvoorzieningen levert en optreedt op als financier. Extra groei, bovenop de geraamde groei, van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.

Risico categorie	Toelichting
Open einde regeling WMO	<p>De Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een open-einde regelingen en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. WMO doet de gemeente zelf.</p> <p>Voor de voorzieningen Wmo is een abonnementstarief ingevoerd. Door het invoeren van een abonnementstarief voor Wmo-voorzieningen worden minder eigen bijdragen ontvangen en extra kosten gemaakt door de mogelijke toenemende vraag naar Wmo-maatwerkvoorzieningen. Invoering van het abonnementstarief kan een aanzuigende werking hebben.</p>
Participatiewet (BUIG)	<p>Het PW-budget (v/h WWB BUIG-budget) is voor de gemeente Gouda sinds 2011 onvoldoende gebleken om de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te betalen. Kenmerkend voor dit budget is dat deze een open einde regeling is. Vooraf is niet duidelijk hoe de bijstandsvraag zich zal ontwikkelen en in hoeverre het budget wordt overschreden. Gemeenten moeten een tekort op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen.</p>
Niet voldoen aan de privacy regelgeving (AVG)	<p>Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de op 25 mei 2018 in werking getreden Europese Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De nieuwe wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingsregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imago schade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.</p>
Informatieveiligheid: cybercrime en datalekken	<p>Door het uitvoeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid wordt via 103 controls en bijbehorende verplichte maatregelen de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Hoe een maatregel wordt ingezet hangt af van risico-analyse en kosten/baten analyse waarbij de proceseigenaar nu kan kiezen uit 3 niveaus van beveiligen op basis van het onderkende belang.</p> <p>Ondanks dat gestreefd wordt naar optimale informatieveiligheid is 100% een illusie. Ten aanzien van beschikbaarheid kan het voorkomen dat een kritieke enkelvoudige glasvezel verbinding wordt verbroken waardoor ICT voorzieningen niet of beperkt beschikbaar zijn totdat de verbinding is hersteld (backups en recovery). Continuïteit van de dienstverlening komt daardoor in gevaar (burgerservicezaken, handhaving, uitkeringen, vergunningen, enz). Ten aanzien van vertrouwelijkheid kan bijvoorbeeld door phishing mails informatie ontfoetselt worden. Ten aanzien van integriteit kan bijvoorbeeld door ransomware, productie- en back-up data door criminelen gecijferd worden en daarmee verloren gaan.</p> <p>We verzorgen ook de ICT voor de gemeentes Waddinxveen en Zuidplas. Bij incidenten bestaat hierbij de kans op claims omdat wij dienstverlening niet kunnen leveren.</p>
Lagere uitkeringen vanuit het Rijk	<p>Risico is dat de inkomsten uit het Rijk lager uitvallen dan in de begroting is geraamd. Algemene en specifieke uitkeringen bepalen voor 63% van onze inkomsten zijn we hiervan afhankelijk (bron: jaarrekening 2018). Lagere inkomsten leiden tot een tegenvaller in de begroting. Om structurele tegenvallers op te vangen moeten inkomsten worden verhoogd of kosten worden verlaagd.</p> <p>De Algemene Uitkering kan lager uitvallen door ontwikkelingen in het accres (het fonds is via de normeringssystematiek gekoppeld aan de ontwikkeling van de accres relevante uitgaven (ARU) van het Rijk; ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners / woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeenten).</p>
Specifieke Uitkeringen (SiSa)	<p>De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet.</p> <p>Als indicator kan het accountantsverslag dienen. Indien er een onzekerheid optreedt, wordt het gehele bedrag teruggevorderd.</p>
Geheugen van Gouda	<p>Het Geheugen van Gouda is een groots programma waarbij een centraal organisatiegeheugen wordt opgezet met een focus op zaakgericht werken en centrale opslag van documenten.</p> <p>Belangrijkste risico's zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De capaciteit/ bemensing van het programma. • Digivaardigheid van de organisatie, risico dat niet alle medewerkers mee kunnen of willen. • Samenhang/ afhankelijkheden met andere programma's (bijv. omgevingswet, sociaal domein). • Verantwoordelijkheid/ eigenaarschap van het management, bij overdracht van de taken

Risico categorie	Toelichting
	naar de lijn. • Afhankelijkheid van leveranciers met vertragingen als gevolg.
Borgstellingen	Het risico van borgstellingen is dat de betreffende instelling waarvoor de gemeente borg staat zijn financiële verplichtingen uit de lening niet meer kan nakomen. In dat geval wordt door de bank aanspraak gemaakt op de borgstelling. Om deze risicopositie te mitigeren vestigen we zo veel mogelijk zekerheden. Hoogste risico zijn de borgstellingen waar de minste zekerheden zijn gesteld. De boekwaarde van het totaal aan borgstellingen met hoger/hog risicoprofiel is € 5.317.000 en het totaal aan borgstellingen met een lager risicoprofiel € 20.153.000. Hoogste risico is de gemeentegarantie op een door de Stichting Cheese Experience Gouda bij BNG Bank gesloten geldlening tot een maximaal borgstellingsbedrag van € 3 miljoen. De gevestigde zekerheden bestaan onder andere uit gevestigde pandrechten.
Borgstelling via het Waarborgfonds. Eigen Woningen (WEW) en WSW-borgstellingen voor woningcorporaties	Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.
Rampen en Crises	Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico's: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen, terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risico's genoemd. Natuur en milieu: • Overstromingen (omdat Gouda een laaggelegen gebied is en aan een grote rivier ligt) • Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag, windhozen) Voorzieningen: • Verstoring gasvoorziening • Verstoring elektriciteitsvoorziening • Verstoring drinkwatervoorziening Gebouwde omgeving: • Grote branden • Instorting Vervoer: • Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) • Wegvervoerincidenten Gezondheid: • Ziektegolf Publieke veiligheid: • Extreem geweld • Verstoring openbare orde
Saldo Financieringsfunctie	Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentenadeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt vanaf 2018 een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee.
Aansprakelijkheid	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen etc.) of door handelen/nalaten gemeente (onterecht weigeren/verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan.
Verbonden partijen	Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de verbonden partijen bedroeg in 2018 € 34,3 miljoen.

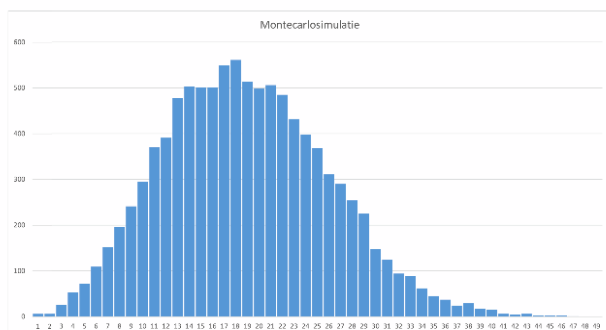

Risico categorie	Toelichting
	Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: uittredingen van deelnemers, het verminderen van bijdragen aan regelingen door de overheid, daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Andere markteisen. Daarnaast kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen.
Langdurige stroomuitval	Langdurige stroomuitval brengt de continuïteit van de dienstverlening in gevaar. De kans dat de elektriciteit langdurig uitvalt, wordt klein geacht. Ook zijn de nodige waarborgen ingebouwd (bijvoorbeeld noodaggregaat; noodaggregaat ondersteunt overigens niet alles, alleen meldkamer bestuurscentrum en enkele andere voorzieningen). Het kan voor komen dat één of meerdere ict-voorzieningen (langdurig) niet beschikbaar zijn. Hierdoor kunnen problemen ontstaan. Het kan bijvoorbeeld zijn dat bepaalde producten of diensten niet kunnen worden afgegeven of dat beveiligingssystemen niet werken. Hoewel de kans op uitval klein wordt geschat, kan de impact groot zijn. Bijkomend risico is dat de ict ondersteuning van andere gemeenten mogelijk niet kunnen worden uitgevoerd. Dit kan weer leiden tot mogelijke schade claims. Daarnaast kan imagoschade optreden. Risico is dat je aansprakelijk gesteld wordt door burgers/ bedrijven die daardoor persoonlijke schade hebben opgelopen.
Bedrijfsvoering overig	De overige risico's inzake bedrijfsvoering (BDV) zijn de risico's waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering in gevaar komt zoals uitval, langdurige ziektes, grote uitstroom en problemen met invullen vacatures.
Toename meldingen openbaar gebied	Cyclus N.V. voerde tot en met 31 december 2018 taken uit op het gebied van afvalinzameling en -beheer. De taken zijn nu teruggenomen door de gemeente. Deels is dit onderhoud via aanbestedingsprocedures opnieuw gegund aan marktpartijen. Het risico is een toename van het aantal meldingen, met name m.b.t. verhardingen. Een groter aantal meldingen betekent ook hogere kosten. Het is laagdrempeliger geworden om te melden en de meldingsbereidheid is toegenomen. Daarnaast worden nu meer meldingen opgepakt doordat de gemeente het zelf doet.
Prijsstijgingen bouwsector	De economische groei leidt tot toenemende druk op de bouwkosten. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de toenemende vraag, tekort aan capaciteit en daarmee samenhangende hogere (loon)kosten. Deze toenemende druk vormt met name een financieel risico voor investeringsprojecten die nog aanbesteed worden of in uitvoering komen.
Integraal Huisvestingsplan	De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. Samen met de schoolbesturen en een extern adviesbureau is een integraal huisvestingsplan (IHP) opgeleverd voor de komende vijftien jaar. Op basis van gezamenlijke uitgangspunten en een quickscan van gebouwen zijn verschillende scenario's voor herschikking, nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen uitgewerkt. Het organiseren en bouwen van veel schoolgebouwen levert een aantal risico's op. Belangrijkste zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Het risico dat kredieten onderwijshuisvesting overschreden worden en dat als gevolg daarvan de kapitaallasten voor de gemeente toenemen, eventueel in combinatie met een stijging van de schuldquote. • Het risico dat schoolbesturen (bijvoorbeeld door onvoorziene omstandigheden) tijdens de rit uitstappen en zich niet meer committeren aan het IHP. • Het risico dat de implementatie van het IHP vertraging oploopt als gevolg van onvoorziene omstandigheden. • Het risico dat de sturing en governance tekort schiet, waardoor de gemeente zijn grip op het programma verliest en het college en de raad niet meer tijdig kunnen bijsturen.
Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het opleggen van een last onder bestuursdwang, last onder dwangsom of een bestuurlijke boete zijn handhavingsinstrumenten die gemeenten hebben om op te treden tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de aan de gemeente verschuldigde bedragen niet geïnd kunnen worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.
Frauderisico	Fraude is het bevoordelen van jezelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met wet- en regelgeving. Iedere organisatie loopt het risico om slachtoffer te worden van fraude. Om tegen dit risico te wapenen worden beheersmaatregelen getroffen. Desondanks is het risico op fraude niet uit te sluiten. Het frauderisico bestaat uit drie elementen: <ul style="list-style-type: none"> • incentive/druk: er is een druk ontstaan voor een individu of een organisatie om te gaan frauderen. • gelegenheid: onvoldoende beheersmaatregelen in de organisatie kunnen zorgen dat het voor een persoon of een organisatie (onderdeel) mogelijk is om te frauderen; • houding/rechtvaardiging: de frauderende persoon of organisatie moet het voor zichzelf kunnen rechtvaardigen dat het plaatsvindt Het risico op fraude is niet verzekerd en is daarom opgenomen in de weerstandsparagraaf.

Risico categorie	Toelichting
Verzakkingen woonwagenlocaties	<p>Risico is dat de gemeente extra kosten moet maken om verzakkingen van de woonwagenlocaties tegen te gaan. Aantal van de woonwagenlocaties in eigendom van de gemeente hebben te maken met verzakkingen. Om verzakkingen tegen te gaan worden betonplaten geplaatst. Kosten hiervan zijn circa € 100.000 per plek.</p> <p>De gemeente heeft vier woonwagenlocaties in bezit. De onderhoudsmiddelen zijn mogelijk niet toereikend.</p>
Einde economische levensduur civieltechnische kunstwerken	<p>Een aantal van de civieltechnische kunstwerken (bruggen, viaducten, tunnels en walmuren) zijn bijna aan het einde van de economische levensduur. Deze bouwwerken worden normaal in 80 jaar afgeschreven. Dan moet besloten worden of deze worden vervangen of groot onderhoud moet worden gepleegd. Het risico is dat de kosten groter zijn dan het budget wat daarvoor beschikbaar is. Op dit moment vinden de inspecties plaats.</p>
Afschaffing Koepelvrijstelling	<p>Door het afschaffen van de koepelvrijstelling neemt het bedrag aan te compenseren btw sterk toe. Gemeenten hebben voor een groot deel van hun activiteiten de mogelijkheid om de btw te compenseren. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat het in 2015 ingestelde plafond van het fonds bereikt wordt. Dat betekent een korting van het Gemeentefonds.</p> <p>De koepelvrijstelling kan worden toegepast als gemeenten op bepaalde gebieden hun krachten bundelen in een samenwerking. Als de gemeenschappelijke regeling zelfstandig kwalificeert als btw-ondernemer, moet zij btw in rekening brengen over haar diensten aan de gemeenten. Echter, in de praktijk is het zo dat bij veel gemeenschappelijke regelingen de koepelvrijstelling van toepassing is waardoor de heffing van btw achterwege blijft (bijvoorbeeld bij de BSGR).</p> <p>In april 2018 leek de vrijstelling te worden afgeschaft, maar later is dit opgeschort. Het risico is echter nog steeds aanwezig, ook gezien een recente uitspraak van de Hoge Raad.</p>

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 8.369.244.

Voor de going concern risico wordt een Monte Carlo simulatie uitgevoerd. De resultaten kunnen als volgt worden weergegeven:

De simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 9.736.327. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2020 en verder bedraagt dan bij het opmaken van deze begroting € 18.105.571. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2020 bedroeg het benodigde weerstandsvermogen nog € 20.277.630.

Corona-pandemie

In 2020 is ook Nederland getroffen door de gevolgen van de Corona-crisis. De gemeente is verplicht gebeurtenissen van een dergelijke omvang die optreden na balansdatum inzichtelijk te maken, ook al hebben zij geen financieel effect op de gepresenteerde cijfers.

De onderstaande tabel biedt een kwalitatief inzicht in de impact van de Corona-crisis. Zodra dit mogelijk is, zullen de financiële gevolgen separaat in beeld worden gebracht, maar dat valt buiten het bestek van deze jaarstukken.

Soort gebeurtenis	Gebeurtenis	Omschrijving
Hogere uitgaven	Extra kosten voor uitvoering Besluit tijdelijke ondersteuning zelfstandigen (TOZO)	Extra uitvoeringskosten doordat gemeente is uitvoerder van deze maatregel. Veel beslag op de uitvoeringscapaciteit en mogelijke fouten in de uitvoering waardoor niet alles bij het Rijk kan worden verhaald.

Soort gebeurtenis	Gebeurtenis	Omschrijving
Hogere uitgaven	Toename inzet toezicht en handhaving op alle regelingen en verordeningen	Gemeente moet toezicht houden op naleving van alle regels: Toename van de kosten van handhaving, door extra inzet van medewerkers om de verschillende maatregelen te handhaven. Overwerk en mogelijk extra inhuur.
Hogere uitgaven	Toename bijstand	Risico op sterke instroom bijstandsgerechtigden en bijzondere bijstand. Hogere kosten bijstandsregeling. Vertraagde uitstroom a.g.v. hoge werkloosheid. Toenemende druk op schuldhulpverlening en kwijtschelding.
Hogere uitgaven	Toename bijstandsuitkeringen zelfstandigen (BBZ)	Toename faillissement zelfstandigen die een beroep doen op de BBZ.
Hogere uitgaven	Toename beroep op borgstellingen en garanties	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement.
Hogere uitgaven	Extra inzet veiligheidsregio/ hulpverleners	Bijdragen in de extra kosten.
Hogere uitgaven	Extra financiële steun Verbonden Partijen/ deelnemingen	Risico op discontinuïteit van verbonden partijen en maatschappelijke instellingen. Extra bijdragen om organisaties in de lucht te houden.
Hogere uitgaven	Toename zorgvraag sociaal domein	Door het lange thuis zitten en niet de deur uit mogen vereenzamen ouderen, raken jeugd en ouders in de problemen door toename huiselijk geweld, etc. Dit leidt tot een toename in de zorgvraag, zowel acuut (bijvoorbeeld opvang daklozen) als na de crisis (gevolgen van lang samen thuis zitten). Ook binnen het onderwijsdomein kan sprake zijn van hogere uitgaven als gevolg van meer aanvragen ter bestrijding van onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid.
Hogere uitgaven	Toename fraude door verminderde control	Toename van fraude en misbruik van regelingen. Oneigenlijk gebruik van tijdelijke steunmaatregelen. Toename fraude als gevolg van verminderd toezicht.
Lagere inkomsten	Lagere Algemene Uitkering van het Rijk in de komende jaren	Door de crisis is de vraag hoe de bestedingen van het rijk uit vallen in relatie tot trap op trap af. Risico van bezuinigingen op de lange termijn.
Lagere inkomsten	Lagere opbrengsten grondexploitaties	De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leiden tot extra rentekosten door vertraging en mogelijk tot verlaging van de boekwaarde, afhankelijk van hoe de markt zich ontwikkelt.
Lagere inkomsten	Lagere opbrengsten uit heffingen en leges	Substantieel lagere inkomsten uit heffingen en leges. Minder bezoekers aan de stad, waardoor parkeeropbrengsten achter blijven. Afname toeristenbelasting door afname toeristen. Lagere inkomsten OZB belastingen door lagere heffingsgrondslag. Toename oninbaarheid van belastingen. Lagere precario-inkomsten op terrassen en uitstallingen.
Lagere inkomsten	Lagere dividenduitkering van deelnemingen	Gemeenten hebben veelal een belang in bijvoorbeeld de BNG of een regionale afvalverwerker die een dividend uitkeert op basis van de gerealiseerde winst. Deze dividenduitkering worden op verzoek van de Rijksoverheid uitgesteld. Daarnaast kunnen de uitkeringen ook lager worden dan verwacht omdat uitkerende organisaties meer als reserve willen aanhouden voor mogelijke tegenvallers of doordat de resultaten de komende jaren slechter worden dan geprognosticeerd in de meerjarenbegroting.
Lagere inkomsten	Lagere inkomsten uit verhuur of exploitatie	Huurders kunnen de huren niet meer opbrengen of de omzet van eigen exploitaties neemt af.
Lagere inkomsten	Ontoereikende tegemoetkoming Rijk voor crisis	Onzekerheid welke compensatie wij ontvangen in relatie tot de noodmaatregelen en of deze compensatie voldoende is om alle extra kosten te dekken.
Afname vermogen	Afname waarde materiële activa	Bezittingen en gebouwen nemen af in waarde (afboeken vermogen) door marktontwikkelingen.
Afname vermogen	Afname waarde immateriële activa	Immateriële activa kunnen door marktontwikkelingen dalen in waarde (afboeken vermogen).
Afname vermogen	Optreden risico's uit weerstandsparagraaf	Risico's uit de weerstandsparagraaf krijgen een verhoogde kans van optreden door de crisis waardoor een beslag wordt gelegd op het vermogen dat daardoor daalt.

4.2.3.3 Beoordeling weerstandsvermogen

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen. Deze weerstandsratio fungeert als indicator voor de weerstandscapaciteit en kan voor Gouda ultimo 2019 als volgt worden berekend:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2019	2018
Beschikbaar weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.1)	31.054	31.703
Benodigd weerstandsvermogen (zie par. 4.2.3.2)	18.106	17.600
Weerstandsratio	1,7	1,8

De weerstandsratio kan als volgt van een kwalificatie worden voorzien:

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen.

De weerstandsratio kan voor Gouda ultimo 2019 als volgt worden berekend: $31.054/18.106 = 1,7$ en kwalificeert dan ook als ruim voldoende.

4.2.4 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting en de jaarstukken past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarstukken.

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019	VNG richtlijn
Netto schuldquote	106,7%	105,8%	97,3%	90 - 130 % = neutraal
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	106,2%	105,3%	96,9%	90 - 130 % = neutraal
Solvabiliteitsratio	15,1%	15,1%	17,1%	< 20% = meest risicovol
Grondexploitatie	6,8%	6,2%	7,0%	< 20% = minst risicovol
Structurele exploitatieruimte	3,6%	1,0%	8,7%	> 0,0 % minst risicovol
Belastingcapaciteit	137,9%	136,5%	136,5%	> 100% meest risicovol

4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De exploitatiebaten voor bestemming zijn gestegen, waardoor de netto schuldquote daalt. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit deze quote zelf, maar hangt af van andere factoren. De verschuiving van de netto schuldquote van 2018 ten opzichte van 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt, doordat er in 2019 geen nieuwe langlopende leningen (zie balans, vaste passiva) zijn afgesloten. In 2019 is ervoor gekozen, om vanwege de lage rente, maximaal voor kort geld te gaan. Een netto schuldquote van 90% blijft wenselijk en een hogere schuldquote dan 90% kan zorgelijk zijn. Met 97,3% blijft deze quote onze aandacht houden.

Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hierbij is de netto schuld verminderd met aan derden verstrekte leningen. Een hoge schuld kan worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan derden, die op hun beurt weer

jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Deze correctie vindt plaats door de netto schuld te verminderen met verstrekte leningen aan derden.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen, hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Ten opzichte van 2018 valt het percentage van de solvabiliteit iets hoger uit, omdat het eigen vermogen in 2019 is toegenomen met het jaarresultaat. De eindstand van het eigen vermogen is relatief hoog met €71 miljoen. De uitkomst van circa 17% kan daarom als redelijk worden ervaren.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is dan ook van groot belang, omdat deze waarde bij de verkoop moet worden terugverdiend. Voor de berekening van dit kengetal wordt de balanswaarde (= boekwaarde gecorrigeerd met de voorzieningen) van de bouwgrond in exploitatie (onderhanden werken) gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt. De VNG adviseert dat maximaal 20% een acceptabele omvang van dit kengetal is. De accountant zal jaarlijks moeten beoordelen in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie kan worden terugverdiend.

De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is ook van invloed op beide schuldquotes en op de solvabiliteitsratio, omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen. De verwachte boekwaarden (exclusief voorziening) van de bouwgronden in exploitatie bedraagt € 19,4 miljoen.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoeging aan reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt, dat wil zeggen dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. Ons positief percentage laat zien dat de structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten (bestaande uit de afvalstoffen- en rioolheffing van een meerpersoonshuishouden en de OZB met een gemiddelde WOZ-waarde) te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. Dit gebeurt op begrotingsbasis. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zitten wij boven het landelijk gemiddelde. Dit wordt met name door het tarief voor de rioolheffing veroorzaakt. Daar staat wel tegenover dat de OZB-woningen relatief laag is. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

4.2.4.2 Conclusie

De kengetallen laten een gemengd beeld zien. Om te signaleren of een gemeente een hoge schuld heeft, is voor een deel af te leiden uit de hoogte van de schuldpositie (zie daarvoor 4.4.6.). Aanvullende signalen zijn er als één van de kengetallen, de nettoschuldquote of de solvabiliteitsratio, volgens de VNG-norm tot risicovol gekwalificeerd worden. De schuldpositie van Gouda is gedaald ten op zicht van 2018. Zo ook is het schuldenplafond lager dan in 2018. In de paragraaf financiering (4.4.6) is ook te zien dat de schuldquote vanaf 2014 een dalende trend heeft. Het solvabiliteitsratio bedraagt daarentegen circa 17% en valt volgens de VNG-normering in 'meest risicovol'. Ten opzichte van 2018 valt het percentage van de solvabiliteit wel iets hoger uit, omdat het eigen vermogen in 2019 is toegenomen met het jaarresultaat.

De financiering van de grondpositie met vreemd vermogen maakt onderdeel uit van deze schuldpositie. Het uitgangspunt is overigens dat deze investeringen op termijn worden terugverdiend uit de verkoop van de gronden. Tevens is onze gemeentelijke portefeuille grondexploitaties beperkt, wat ook tot uitdrukking komt in het lage percentage.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder, die samenhangend met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)) in 2019 volledig gedekt worden door structurele baten. De woonlasten liggen boven het landelijke gemiddelde. Dit geldt niet voor de OZB-woningen, die relatief laag is.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een dwarsdoorsnede van de jaarrekening. Kapitaalgoederen zijn nodig om de gemeentelijke diensten te kunnen leveren. Voorbeelden zijn wegen, openbare verlichting, civiele kunstwerken als bruggen, kademuren en viaducten, verkeersmaatregelen, watergangen en havens, openbaar groen, speelvoorzieningen, riolering en gemeentelijke gebouwen.

In deze paragraaf is per groep kapitaalgoederen aangegeven waarop het onderhoudsbeleid is gebaseerd en wat het onderhoud heeft gekost.

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de volgende door de raad vastgestelde nota's:

Nota	Datum vaststelling
Nota onderhoud schoolgebouwen (t.b.v. de schoolgebouwen die niet aan de schoolbesturen zijn overgedragen)	Vastgesteld op 12-12-2005
Kadernota Vastgoed	Vastgesteld op 12-12-2012
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie ter kennisname in 8aan de raad aangeboden
Nota Lange Termijn Investerings (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GoVo)	Vastgesteld op 10-11-2012, actualisatie ter kennisname in november 2018 aan de raad aangeboden
Nota verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)	Vastgesteld op 06-03-2019
Nota Sport en Bewegen in Gouda 2022	Vastgesteld op 05-07-2017

In onderstaande tabel is het niveau aan lasten samengevat:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019
Onderwijsgebouwen		
Groot onderhoud via voorziening	97	1
Dagelijks onderhoud	97	71
Gemeentelijke objecten en gebouwen		
Groot onderhoud via voorziening	1.161	814
Dagelijks onderhoud	284	190
Openbare ruimte		
Groot onderhoud via voorziening	2.652	3.258
Investerings maatschappelijk nut	4.825	3.451
Dagelijks onderhoud (exploitatie)	8.836	7.175
Rioleringen		
Totaal lasten exploitatie (incl. btw)	15.351	12.999
Sportfaciliteiten		
Groot en dagelijks onderhoud loopt via Sport.Gouda	0	0
TOTAAL	33.303	27.953

4.3.2 Onderwijsgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting van de scholen en voldoende gymzalen voor bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn juridisch eigenaar van hun schoolgebouwen. De gymzalen zijn in beheer bij Sport.Gouda. De "Nota onderhoud schoolgebouwen" voldoet nog. De nota geldt voor een beperkt aantal schoolgebouwen, namelijk de zes zogeheten "bruikleenscholen", die in eigendom zijn bij de gemeente. Voor de overige schoolgebouwen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het onderhoud en het onderhoudsniveau.

Financiële middelen

Voor het onderhoud van de bruikleenscholen (dit zijn schoolgebouwen waarvan de gemeente de eigenaar is) blijven middelen nodig. Door een jaarlijkse dotatie aan de voorziening worden fluctuaties in de onderhoudsuitgaven binnen de voorziening opgevangen. Daarnaast is jaarlijks een bedrag van rond de € 100.000 beschikbaar voor de 14 gymnastiekzalen die in beheer zijn bij Sport.Gouda.

Het verloop van deze voorziening in 2019 was als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
Stand 1 januari 2019		461	
Toevoegingen	97	97	0
Onttrekkingen	97	558	96
Stand 31 december 2019		0	

De voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen voldoet niet meer aan de richtlijnen van het BBV en is in 2019 vrijgevallen.

dagelijks onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de zes bruikleenscholen. Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Hiervoor ontvangen zij een vergoeding van het Rijk. Sport.Gouda onderhoudt de gymnastieklokalen.

In 2019 zijn aan het dagelijkse onderhoud de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Na wijzigingen	Realisatie 2019
Dagelijks onderhoud bruikleenscholen	101	97	71

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

Beleid

Het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2014-2019 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object. Het uit te voeren onderhoud wordt per jaar binnen het beschikbare budget geprioriteerd op basis van de onderhoudsconditie van een object en de daarmee samenhangende risico's.

De Brandweerkazerne, het Huis van de Stad, de Goudse Schouwburg en de Stationsgarage hebben een eigen onderhoudsvoorziening. De onderhoudsbehoefte van de Schouwburg is over de hele onderhoudscyclus tot en met 2019 echter aanzienlijk groter dan de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening Schouwburg. De algemene onderhoudsvoorziening biedt ruimte om een extra bijdrage te leveren aan het onderhoud van de Schouwburg.

Financiële middelen

planmatig / groot onderhoud

Het planmatig en groot onderhoud komt ten laste van een vijftal onderhoudsvoorzieningen (groot onderhoud brandweerkazerne, schouwburg, Huis van de Stad, Stationsgarage en gemeentelijke objecten). Vanuit de diverse programma's vinden toevoegingen plaats aan deze voorzieningen.

Het verloop van deze voorzieningen was in 2019 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
Stand 1 januari 2019		1.303	
Toevoegingen	2.257	743	1.514
Onttrekkingen	1.161	500	661
Stand 31 december 2019		1.546	

Voorbeelden van onderhoud dat in 2019 is uitgevoerd:

- Vervanging deel beschoeiing Kinderboerderij
- Gedeeltelijke gevelbekleding Bloemendaalseweg 26
- Noodreparaties aan de luifels van de Waag
- Liftrenovatie van De Schouwburg
- Vervanging van zeilen van de Mallemolen
- NEN 3140 inspectie elektrische installaties
- Vervangen verwarmingsinstallatie Turfsingel 31-33
- Renovatie dak van de bunker, Goejanvervelledijk 10
- Opschoonwerkzaamheden watergangen Oostpolder
- Controle/herstel binnenluiken stadhuis
- Aanpassen noodstroomaggregaat Huis van de Stad

dagelijks onderhoud

Voor dagelijks onderhoud aan de gemeentelijke panden (contractonderhoud en klachtenonderhoud) zijn de volgende middelen besteed:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Na wijzigingen	Realisatie 2019
Dagelijks onderhoud	255	284	190

4.3.4 Openbare ruimte (wegen en kunstwerken, water en groen)

Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met een landelijke beeldsystematiek op basis van de CROW-normen. Het kwaliteitsplan is hierop aangepast.

Het dagelijks onderhoud wordt met ingang van 2019 volledig uitgevoerd door marktpartijen, via aanbestedingsprocedures opnieuw gegund. Dit heeft te maken met de terugname van de taak Infrabeheer Openbare Ruimte waarbij Cyclus tot en met 2018 nog de uitvoerende partij was voor onder meer dagelijks onderhoud verhardingen en riolering. De gemeente controleert de kwaliteit van het onderhoud maandelijks op 100 willekeurige punten.

Sinds 2011 worden investeringen in bruggen, tunnels en beschoeiingen geactiveerd. Jaarlijks wordt een beheerplan groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GoVo) opgesteld met een 8 jarige doorkijk. Dit beheerplan wordt eenmaal per 2 jaar (in de even jaren) aan de raad aangeboden, recentelijk in november 2018.

Het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat met ingang van 2017 alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (bijvoorbeeld wegen) geactiveerd moeten worden. Daartoe is een reeks budgetten "Investerings maatschappelijk nut" opgenomen. Verrekening vindt plaats op basis van de daadwerkelijke investeringsuitgaven. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud is met ingang van 2017 verlaagd met een identiek bedrag.

Financiële middelen

groot onderhoud openbaar gebied (projectprogrammering)

De kosten van het groot onderhoud worden verrekend met de voorziening groot onderhoud openbare ruimte. Vanuit de diverse programma's vinden dotaties aan de voorziening plaats. In de toevoeging aan de voorziening wordt rekening gehouden met een vermindering van de dotatie als gevolg van de kapitaallasten van de Lange Termijn Investerings.

Het verloop van deze voorziening was in 2019 als volgt:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
Stand 1 januari 2019		6.184	
Toevoegingen	2.466	3.479	-1.013
Extra toevoegingen	0	301	-301
Onttrekking	2.652	3.258	-606
Stand 31 december 2019		6.706	

Een structureel CIP investeringsbudget van € 1,28 miljoen is beschikbaar ter dekking van de kosten van een deel van de vervangingsinvesteringen. De kapitaallasten hiervan komen ten laste van de algemene middelen.

Investerings maatschappelijk nut (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
Uitgaven	4.825	3.451	1.375

Voorbeelden van groot onderhoud en investeringsuitgaven 2019:

- Vervangen lichtmasten en armaturen
- Herstellen asfaltdekkingen en elementenverharding
- Vervangen speelondergronden en speeltoestellen
- Vervangen beschoeiingen
- Onderhoud spoortunnel en kunstwerken (o.a. herstel dek Haastrechtsebrug)
- Ophogen Ronsseweg (deels)
- Ophogen Pepermolenerf Marconistraat en Voltaweg (deels)

dagelijks onderhoud

Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar:

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Na wijzigingen	Realisatie 2019
Wegen	6.205	5.107	4.063
Water	250	235	270
Groen	2.968	3.494	2.842

Voorbeelden van dagelijks beheer en onderhoud dat in 2019 is uitgevoerd:

- Diverse reparaties aan wegen en riolen;
- Reinigen openbare ruimte;
- Groenonderhoud openbare ruimte;
- Snoeiwerkzaamheden aan bomen in de stad;
- Oplossen van diverse meldingen van burgers;
- Levering van diverse adviezen en rapportages.

4.3.5 Riolering

Beleid

In maart 2019 is het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019 - 2023 door de raad vastgesteld. Hierin is ook een toekomstbestendige financieringssysteem van de rioolkosten opgenomen. De raad heeft besloten tot het opnemen middelen ter dekking van de kosten van de noodzakelijke klimaatadaptieve maatregelen. Daarnaast is de lijn van de toekomstbestendige financieringssysteem (die in het vorige GRP 2014-2018 was ingezet) voortgezet. Het jaar 2019 is daarbij het laatste jaar waarin investeringsuitgaven gekapitaliseerd worden en tot meerjaren rente- en afschrijvingslasten lasten leiden.

Financiële middelen

In het gemeentelijke rioleringsplan zijn jaarlijkse bedragen opgenomen per onderhouds- of vervangingscategorie, benodigd voor de uitvoering van het plan. Middelen voor groot onderhoud, kapitaallasten van (historische) vervangingsinvesteringen en dagelijks onderhoud zijn hierin bij elkaar genomen. Het totaal van deze bedragen is gelijk aan het totaal dat aan gemeentelijke rioleringsheffing zal worden ontvangen. Aan de hand van de actuele kosten- en heffingsontwikkelingen worden jaarlijks de tarieven rioolheffing door de raad vastgesteld. De verschillen tussen jaarlasten en jaaropbrengsten worden verrekend via de voorziening riolering.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019	Vershil
Stand 1 januari 2019		13.545	
Aanvullende dotatie uit rekeningresultaat 2018	0	0	0
Exploitatielasten (incl BTW)	12.015	12.999	-984
Opbrengst rioolheffing	16.481	17.494	-1.013
Stand 31 december 2019		18.024	

Voorbeelden van rioleringswerkzaamheden die in 2019 zijn uitgevoerd:

- dagelijks onderhoud riolering en gemalen
- baggeren diverse watergangen
- rioolvervanging Raam
- reiniging ontluchters ATS Boeiekade

4.3.6 Sportgebouwen

Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen en het Groenhovenbad in Gouda. Sport.Gouda verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot- en dagelijks onderhoud. Zij voert dit onderhoud in nauwe samenspraak met de sportclubs uit. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties.

De dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda is eind 2017 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van een evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

Financiële middelen

Voor het onderhoud is een bedrag van rond de € 235.000 opgenomen als onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst met Sport.Gouda. Dit bedrag is gebaseerd op het in de nota onderhoud sporthallen en zwembaden gekozen onderhoudsniveau.

Groot onderhoud

Het meerjaren onderhoudsplan is in 2015 jaar opgesteld en loopt tot en met 2024. Tweejaarlijks wordt het meerjaren onderhoudsplan geactualiseerd.

Dagelijks onderhoud

Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten voor de lift) en het klachtenonderhoud maken deel uit van de meerjaren onderhoudsplannen.

4.4 Financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt besproken hoe de gemeente Gouda in 2019 is omgegaan met de vermogenspositie en het beheer van de geldstromen. Ook de uitvoering van het in de begroting 2019 voorgenomen treasurybeleid komt aan bod.

4.4.2 Belangrijkste conclusies

De belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering zijn:

- De omvang van de schuldpositie per 31 december bedraagt € 268 miljoen en ligt ruim onder het schuldenplafond van € 310 miljoen.
- De omvang van de schuldpositie per 31 december ligt € 14 miljoen lager dan eind 2018 en € 24 miljoen lager dan begroot.
- In 2019 is een tweetal aflossingsvrije leningen met een omvang van € 36,3 miljoen omgezet naar een lineair lossende lening tegen een laag rentepercentage (1,3%).
- Het renteresultaat bedraagt € 1,9 miljoen (23%); hiermee wordt voldaan aan BBV-normering.
- Er is voldaan aan de voorschriften vanuit de wet Fido (kasgeldlimiet en renterisiconorm).
- Eind 2019 is een actualisatie van het treasurystatuut voorbereid. Het college heeft het geactualiseerde statuut begin 2020 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

4.4.3 Beleid

Het financieringsbeleid wordt uitgevoerd door de treasury van de afdeling Financiën en gedurende het jaar getoetst door het treasury comité. Het treasuryproces wordt in control gehouden door een adequate administratieve organisatie en interne controle, vastgelegd in het handboek treasury. Het financieringsbeleid is er op gericht een efficiënte financiering te realiseren. Wij doen dat door op grond van de liquiditeitsplanning en de analyse van de meerjarige financieringsbehoefte te streven naar een optimale verhouding tussen kortlopende en langlopende financieringsmiddelen.

Bij de begroting 2019 zijn de volgende speerpunten van treasurybeheer en beleid vastgelegd:

Prioriteiten	Doelstelling	Realisatie
Beheersen omvang leningenportefeuille	Blijven onder het schuldenplafond 31-12-2019 van € 310 miljoen	De werkelijke schuldpositie op 31-12-2019 bedroeg € 268 miljoen is daarmee ruim binnen de doelstelling gebleven.
Beheersen financieringsbehoefte	<ul style="list-style-type: none"> • Kasgeldlimiet: 8,5% • Renterisiconorm op vaste schuld: 20% • Limiet schatkistbankieren 0,75%	<ul style="list-style-type: none"> • Kasgeldlimiet < 8,5% • Renterisico vaste schuld < 20% • Per 31-12-2019 kortlopende uitzetting bij Agentschap ministerie van Financiën in lijn met spelregels rondom schatkistbankieren
Beheersen renterisico's	Zo goedkoop mogelijk financieren en risico's tijdig signaleren en beperken	De financieringsbehoefte is waar mogelijk met kort geld gedekt, zonder overschrijding van de kasgeldlimiet. Een aantal aflossingsvrije leningen is omgezet naar laagrentende lineair aflossende leningen.
Onderhouden administratieve organisatie van de treasuryfunctie	Van treasurytransacties is een getekende dealslip aanwezig.	In 2019 conform de doelstellingen uitgevoerd.
Onderhouden cashflowprognose	De cashflowprognoses met horizon < 2 jaar is voldoende betrouwbaar.	Cashflowprognose is voldoende betrouwbaar, mede ondersteund door verbeterde programmasturing / informatieverstrekking vanuit uitvoerende afdelingen.

Treasurystatuut

In 2019 is gewerkt aan het actualiseren van het treasurystatuut 2015, zodat het blijft voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. Het college heeft het geactualiseerde statuut begin 2020 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

In deze actualisatieslag zijn de handboeken Treasury en Borgstellingen meegenomen. Deze handboeken geven invulling aan een adequate vastlegging van de Administratieve Organisatie en de Interne Controle van de treasuryprocessen en de processen rondom het afgeven en beheersen van borgstellingen. Beide handboeken zijn in januari 2020 door het college vastgesteld.

Alternatieve financiering

In 2019 is met name in relatie tot de toekomstige investeringen in het Uitvoeringsplan 1e tranche Integraal Huisvestingsplan (IHP) intensief beoordeeld of alternatieve financiering toepasbaar is.

Alternatief financieren kan een bruikbaar instrument zijn om de schuldpositie te ontlasten (treasury-argument) en/of de 'total cost of ownership' te verlagen (doelmatigheidsargument). In hoeverre dit voor de gemeente Gouda een toepasbaar instrument is, zal per geval worden beoordeeld. Tegelijkertijd is alternatief financieren in relatie tot onderwijs en andere gemeentelijke voorzieningen een relatief nieuw instrument, dat zich in een experimentele fase bevindt en duidelijke risico's met zich meebrengt. Zo is bijvoorbeeld nog onvoldoende praktijkervaring opgedaan met het definiëren en beheren van

prestatiecontracten en met de flexibiliteit van private investeerders gedurende de exploitatieperiode. Ook is onduidelijk hoe een gemeente vooraf inzicht kan krijgen in de herkomst van de ingebrachte middelen en wat er gebeurt als de private investeerder na enkele jaren onverhoopt failliet zou gaan.

Op dit moment is traditionele financiering goedkoper dan alternatieve vormen. Dit wordt met name veroorzaakt door de rendementseis van private investeerders die al snel rond de 5% bedraagt, terwijl gemeenten op dit moment tegen percentages van 1% of minder langlopende geldleningen kunnen afsluiten.

Alles overwegende is vooralsnog de conclusie dat alternatieve financiering voor de gemeente Gouda niet profijtlijker is dan traditioneel financieren. Dit neemt niet weg dat ten aanzien van toekomstige investeringen, ook voor niet onderwijsinvesteringen, het gebruik van alternatieve financieringsmogelijkheden als reële optie zal worden afgewogen, waarbij ook andere factoren dan louter financiële mee worden afgewogen.

Duurzaamheid

In het treasury statuut is vastgelegd dat de gemeente Gouda streeft naar de aanschaf en het gebruik van duurzame financiële producten en de samenwerking met duurzame, financiële instellingen. De in 2019 gesloten geldleningen en omgezette geldleningen hebben alle via BNG Bank plaatsgevonden.

BNG Bank heeft actief beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (voor meer informatie zie o.a. www.bngbank.nl/mvo) en kwalificeert daarom als duurzame financiële instelling. Dit is bevestigd door een toonaangevend ratingbureau op het gebied van duurzaamheid Oekom Research die BNG Bank beschouwt als één van duurzame koplopers in de bancaire sector. Als sterke punten ziet Oekom onder meer het sterke maatschappelijke karakter van de leningenportefeuille en de initiatieven op het gebied van financiering van duurzame investeringen. Hiermee is aan de door de gemeenteraad gestelde voorwaarde voldaan.

4.4.4 Rente

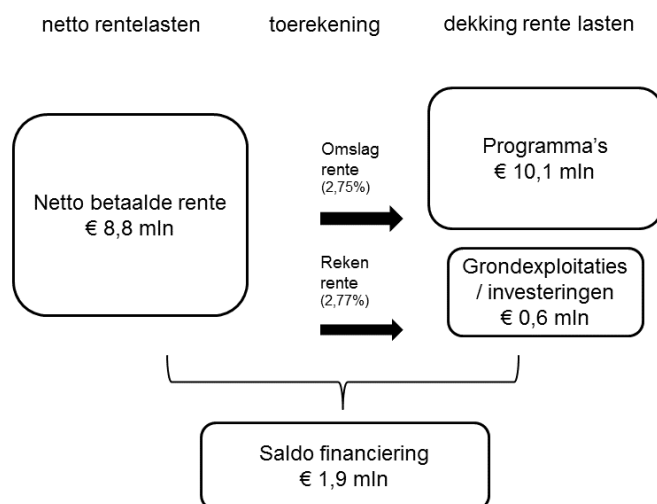
Renteresultaat

Het voordelig renteresultaat voor 2019 komt uit op € 1,9 miljoen. Dat is € 0,5 miljoen hoger dan de primitieve begroting.

In 2019 is € 8,8 miljoen aan rentekosten geboekt. Dit is € 0,3 miljoen lager dan de primitieve begroting, waarin € 9,1 miljoen was opgenomen. Via de methodiek van de renteomslag is in totaal € 10,1 miljoen aan rentelasten omgeslagen over de activa en daarmee doorbelast aan de taakvelden. Dit is € 0,1 miljoen hoger dan in de primitieve begroting. De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd, bedraagt € 361 miljoen. De renteomslag naar grondexploitaties bedraagt € 0,6 miljoen. Dat is € 0,1 miljoen hoger dan in de primitieve begroting was opgenomen.

De afwijking tussen de toegestane aan taakvelden toe te rekenen rentelasten van € 8,2 miljoen en de werkelijk toegerekende rente van € 10,1 miljoen bedraagt € 1,9 miljoen, oftewel 23%. Volgens het BBV zijn gemeenten verplicht tot nacalculatie van het omslagpercentage als de afwijking groter of gelijk aan 25% is (beneden deze grens is dit optioneel). Over 2019 is niet tot correctie overgegaan.

Met onderstaand schema wordt invulling gegeven aan dit inzicht.

Schema rentetoerekening jaar 2019

	Omschrijving		
a	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	8.951.315	
b	De externe rentebaten	-152.329	
	Saldo rentelasten en rentebaten		8.798.986
c	De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-618.708	
c	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
			-618.708

	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		8.180.278
d1	Rente over eigen vermogen		0
d2	Rente over voorzieningen		0

	De werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		8.180.278
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		10.073.430
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		-1.893.152

Gehanteerde rentetarieven

De gehanteerde rentetarieven zijn als volgt:

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019 na wijziging	Jaarrekening 2019
Omslagrente	2,75%	2,75%	2,75%
Rekenrente over boekwaarde grondexploitaties	3,20%	2,77%	2,71%
Rekenrente in de grondexploitaties	3,42%	3,00%	3,00%

De hoogte van de omslagrente, de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de hoogte van de rekenrente in de grondexploitaties zijn vastgesteld op basis van de kaders die het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) hiervoor stelt.

4.4.5 Risicobeheer

Evaluatie van het risicobeheer

Een belangrijk onderdeel binnen de financieringsfunctie is risicobeheersing. Dit in de wet Fido voorgeschreven onderdeel geeft inzicht in het risicoprofiel van de gemeente Gouda.

Renterisico op kortlopende schuld

De Wet Fido kent een tweetal wettelijke normen te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, die beogen om de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. De kasgeldlimiet ziet hierbij op het beheersen van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) en de renterisiconorm op het beheersen van de langlopende schuld (met een looptijd langer dan 1 jaar).

Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Begrotingstotaal (primitief)	260.543	260.543	260.543	260.543
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	22.146	22.146	22.146	22.146
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	41.116	35.610	14.759	11.649
Vrije ruimte	-18.970	-13.464	7.387	10.497

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet FIDO begrenst op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Bovenstaande tabel toont dat de kasgeldlimiet in 2019 in het eerste en tweede kwartaal is overschreden. Dit is binnen de wettelijke norm en gedaan om maximaal te profiteren van de negatieve rente op kortlopende leningen.

Renterisico op langlopende schuld

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet FIDO bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen, met een minimum van € 2,5 miljoen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico's over de jaren spreiden.

Renterisiconorm

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Realisatie 2019
Begrotingstotaal (primitief)	256.000	260.543
In procenten van de grondslag	20,0%	20,0%
Renterisiconorm	51.200	52.109
Aflossingen op vaste schuld	14.200	50.500
Ruimte (+) / overschrijding (-)	+ 37.000	+ 1.609

De afwijking tussen de begrote aflossingen op vaste schuld en gerealiseerde aflossingen wordt veroorzaakt door de vervroegde aflossing van een tweetal aflossingsvrije leningen voor in totaal € 36,3 miljoen.

Kredietrisicobeheer op verstrekte geldleningen en overige uitzettingen

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de Rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de aard van de uitzettingen per 31 december 2019.

Totaal uitzettingen

Bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Realisatie 2019
Publieke taak		
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	61	60
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Prudent beheer		
Uitzettingen bij financiële instellingen (rating A + hoger)	16	2.314
Overige (semi-)overheidsinstellingen	0	10.000
Overige toegestane instellingen	0	0
Overige niet toegestane instellingen	0	0
Totaal	16	12.374

De uitzettingen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen betreffen verstrekte geldleningen in het kader van funderingsherstel, Dierentehuis Midden Holland en de Smartphones aan het gemeentelijk personeel.

De uitzettingen bij financiële instellingen met een rating van A+ of hoger betreffen de deelname in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting en het Nationaal Restauratiefonds.

Op 31 december 2019 was een bedrag van € 10 miljoen aan tijdelijke overliquiditeit uitgezet in 's Rijks Schatkist.

Liquiditeitsrisico

In 2019 was de toegang tot de kapitaalmarkt het gehele jaar gewaarborgd, waardoor er voldoende geldmiddelen beschikbaar waren om aan directe verplichtingen te voldoen.

4.4.6 Leningenportefeuille

In 2019 is wederom maximaal geprofiteerd van de negatieve rente op kortlopende leningen. De benodigde financieringsmiddelen zijn aangetrokken door middel van diverse kasgeldleningen met looptijden van gemiddeld één maand.

Hiervoor is gekozen vanwege de negatieve rente op kortlopende leningen (de gemeente Gouda heeft rente ontvangen op kortlopende leningen) gekoppeld aan de verwachting dat de rente op langlopende leningen nauwelijks zou oplopen.

Het college heeft het beheersen van de schuldpositie als belangrijke opgave benoemd. In dit verband is een dalend schuldenplafond vastgelegd van € 315 miljoen op 31 december 2018 en daarna een jaarlijkse verlaging volgens de volgende reeks: € 310 miljoen per ultimo 2019, € 305 miljoen per ultimo 2020, € 300 miljoen per ultimo 2021 en € 295 miljoen per ultimo 2022.

De omvang van de schuldpositie in 2019 is in lijn met de begroting gedaald van € 282 miljoen op 1 januari 2019 naar € 268 miljoen op 31 december 2019; per saldo € 14 miljoen.

De daling van € 14 miljoen wordt voor € 6,2 miljoen veroorzaakt door een aantal contractueel overeengekomen voortuitbetalingen in de laatste week van december 2018. De voortuitbetalingen hebben eind 2019 niet plaatsgevonden maar zijn op 2 januari 2020 verricht. Hiermee rekening houdende is de schuldpositie in 2019 met een kleine € 8 miljoen gedaald.

Opgenomen gelden (o/g)

Onderstaand een overzicht van de mutaties in de leningenportefeuille opgenomen langlopende en kortlopende gelden (o/g). Uit de tabel kan ook de gemiddelde rentevoet van het vreemd vermogen worden afgeleid. De afname van de gemiddelde rentevoet van het lang vreemd vermogen wordt met name veroorzaakt door de omzetting van een tweetal aflossingsvrije leningen.

Opgenomen gelden (o/g)

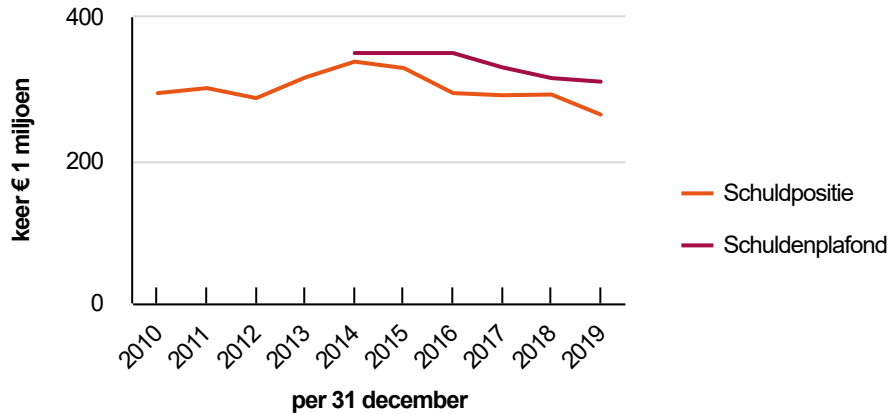
Bedragen * € 1.000		Begroting 2019	Realisatie 2019	Gemiddelde rente
Langlopende financiering				
Stand per 1 januari 2019	+	262.500	262.543	3,54%
Nieuwe aangetrokken leningen	+	40.000	36.300	1,32%
Contractuele aflossingen	-	14.200	14.183	2,23%
Extra aflossingen	-	0	36.300	2,68%
Stand per 31 december 2019 (A)	= a	288.400	248.360	3,32%
Kortlopende financiering				
Stand per 31 december 2019 (B)	= b	4.000	19.644	-0,35%
Totaal opgenomen gelden (C=A+B)	a+b	292.400	268.004	3,08%
Schuldenplafond		310.000	310.000	
Ruimte onder het schuldenplafond		+17.600	+41.996	

Het bedrag van € 40 miljoen nieuw aan te trekken leningen 2019 is niet gerealiseerd en zal plaatsvinden in 2020. De vermelde € 36,3 miljoen realisatie ziet op een herfinanciering, zie hier onder.

De ontwikkeling van de financieringsbehoefte gaf in 2019 aanleiding zo lang en zo veel mogelijk kortlopende financiering tegen negatieve rente af te sluiten. Dit verklaart het verschil tussen de begrote omvang van de kortlopende financiering en de realisatie per 31 december 2019.

Eind 2019 is er toe over gegaan een tweetal aflossingsvrije leningen die in 2022 en 2023 diende te worden afgelost en geherfinancierd, om te zetten in één nieuwe laagrentende 20 jarige lineaire lening van € 36,3 miljoen tegen 1,32%. Tevens is eind 2019 besloten om in januari 2020 een tweetal aflossingsvrije leningen die in 2025 en 2026 dient te worden afgelost en geherfinancierd om te zetten in één nieuwe laagrentende 20 jarige lineaire lening van € 23,0 miljoen tegen 1,49%. Deze beide acties zijn ondernomen om enerzijds te profiteren van de lage herfinancieringsrente en anderzijds om het renterisico op de momenten van de oorspronkelijke herfinancieringsdatums te beheersen.

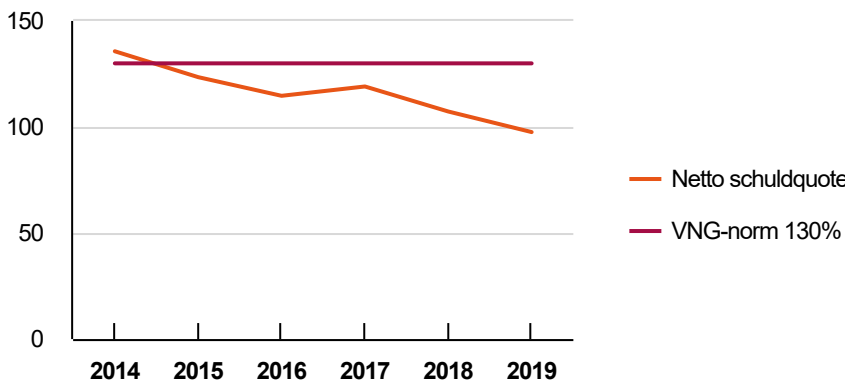
Ontwikkeling schuldpositie gemeente Gouda 31-12-2010 t/m 31-12-2019

De schuldpositie komt ook tot uitdrukking in de netto schuldquote. Deze indicator zegt iets over de verhouding tussen de schuld en de begrotingsomvang (zie ook paragraaf 4.2.6).

De VNG heeft normen afgegeven voor een aanvaardbare omvang van de schuldpositie ("netto schuldquote") die landelijk wel aanvaard is en gebruikt wordt. Ultimo 2019 had de gemeente Gouda een schuldquote van > 97,6%. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen. De schuldquote is een onderdeel van de kengetallen, zoals weergegeven in paragraaf 4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkeling schuldquote 2014 tot en met 2019

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente (inwoners, ondernemers en bezoekers), interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen. In deze paragraaf worden de belangrijkste prioriteiten beschreven die hebben bijgedragen aan het optimaliseren van de bedrijfsvoering in 2019.

4.5.2 Wat waren de belangrijkste prioriteiten in 2019

- Gouda 2020+;
- Benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen;
- Verbetering aansturing programma's en projecten en optimalisaties;
- Verbeteren planning en control cyclus;
- Digitalisering;
- Informatiebeveiliging;
- Privacy;
- Aanbestedingsbeleid.

4.5.2.1 Gouda 2020+ meegroeien met een snel veranderende samenleving

Om samen met de stad huidige én toekomstige ambities te kunnen realiseren, wordt continu aan een toekomstbestendige ambtelijke organisatie gewerkt. Een organisatie met medewerkers die 'van buiten-naar-binnen' handelen, met bezieling voor en met de stad en haar inwoners werken, zich snel aan kunnen passen aan veranderingen en die in staat zijn om goede resultaten te boeken voor burgers en bedrijven. In 2019 is specifiek gewerkt aan de volgende thema's:

Meten van de tevredenheid

In 2019 is een organisatiebreed klanttevredenheidsonderzoek (KTO) geïmplementeerd waarmee Gouda nog meer inzicht verkrijgt in de tevredenheid van de klant ten aanzien van specifieke diensten. Bezoekers die op afspraak in het Huis van de Stad zijn geweest ontvangen een e-mail met de vraag een korte vragenlijst in te vullen. Ook klanten die contact hebben gehad in het kader van een 'melding openbaar gebied' worden uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Overige klanten kunnen via een zuil in de hal van het Huis van de Stad hun mening geven.

Via een dashboard wordt realtime bijgehouden wat de klantbeleving is. Zo kan er beter ingespeeld worden op klantbehoeften en aan de slag gaan met de uitkomsten.

Participatie

Burgerparticipatie is ook voor 2019 een belangrijk thema, er wordt blijvend geïnvesteerd in een organisatie die ruimte biedt aan burgers, ondernemers en organisaties om initiatieven te ontplooien. In 2019 zijn op diverse plekken in de organisatie contactpersonen voor bewonersinitiatieven aangesteld. Op die manier kunnen burgers, ondernemers en organisaties sneller geholpen worden wanneer zij initiatieven willen ontplooien.

Sociale dienst

Het programma naar een nieuwe sociale dienst is een meerjarig programma. In 2019 zijn belangrijke stappen gezet om meer mensen duurzaam aan het werk te krijgen. In 2019 is een afname van het aantal uitkeringsdossiers tot onder de 1600 gerealiseerd. Het programma is gestart met meer dan 1800 dossiers. Daarnaast zijn alle klanten in beeld en is een plan van aanpak opgesteld met activiteiten gericht op uitstroom naar werk. Ook is gewerkt aan het op orde brengen van de basis zoals efficiënte inrichting van werkprocessen, verbetering van de informatievoorziening gericht op betrouwbare en actuele stuurinformatie en het opleiden van medewerkers. Het opleiden bestond voornamelijk uit kennisverbreding en cliëntvriendelijke benadering. Ten slotte zijn in regionaal verband de eerste stappen gezet naar verbetering van de dienstverlening aan werkgevers, wat uiteindelijk zal leiden tot een fysieke locatie van het werkgeversservicepunt (WSP) op de begane grond van het Huis van de Stad.

Cyclus

Per 1 januari zijn de laatste taken teruggenomen. Hiervoor zijn de belangrijkste (beheer)functies met vaste medewerkers ingevuld en een deel met flexibele krachten. De basis van het team staat en heeft een goed jaar gedraaid. In 2020 wordt hier verdere invulling aan gegeven.

Zichtbaarheid op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt is momenteel zeer krap. Ook voor de gemeente Gouda betekent dat dat het voor sommige functies moeilijk is om deze vervuld te krijgen. Om te zorgen voor juiste en tijdige bemensing, zijn verschillende acties ondernomen. Er is een nieuwe website www.werkenvoorgouda.nl gelanceerd, waarbij o.a. via filmpjes een beeld wordt gegeven van het werken voor en bij de gemeente Gouda. Daarnaast is binnen de afdeling HRM capaciteit vrijgespeeld voor een recruitmentrol. De gemeente Gouda is erg actief op LinkedIn en het aantal volgers van de gemeente Gouda is duidelijk sterker gegroeid dan van omliggende gemeenten. Daarnaast is een nieuw inwerkprogramma geïmplementeerd, zodat nieuwe

collega's ook snel ingewerkt worden, de organisatie goed leren kennen en zich snel thuis voelen. Verder is het programma 'Jonge Goudse', dat zich specifiek richt op jonge ambtenaren en is gestart in 2017, verder doorontwikkeld waarbij goed is te vermelden dat dit meer en meer gedragen wordt door de betrokken jonge collega's zelf.

4.5.2.2 Maximaal benutten mogelijkheden van alternatieve financieringsbronnen

Gouda wil alert zijn op kansen om externe financieringsbronnen te benutten.

Maximaal benutten mogelijkheden

De omvang van de leningenportefeuille is groot. Daarom wordt er bij projecten actief naar mogelijkheden om alternatieve financieringsbronnen in te zetten, bijvoorbeeld door cofinanciering van EU, Rijk, provincie of ondernemers uit de stad. Ook het off-balance financieren krijgt aandacht; hierbij wordt niet zelf geleend maar laat de gemeente dat over aan externe partijen. Daarnaast werd in 2019 besloten, om via een quickscan inzicht te verkrijgen in de meest renderende subsidiemogelijkheden (vanuit de Europese Unie, nationaal, provinciaal, fondsen). In de eerste helft van 2020 wordt deze scan uitgevoerd. Op basis van het resultaat wordt besloten of het rendabel is om hier informatie voor vrij te maken.

Inschatten en volgen van de liquiditeitsbehoefte

Vanwege de toenemende aandacht voor geldstromen die van invloed zijn op onze schuldpositie zal bij investeringen en projectplannen een duidelijk onderscheid tussen inkomende en uitgaande geldstromen worden gemaakt. Dit geldt voor zowel de volumes van de geldstromen als voor de momenten dat deze gaan plaatsvinden.

Extra Inkomsten uit diverse regelingen waaronder subsidies

In 2019 zijn er buiten de inkomsten in de reguliere begroting extra inkomsten door de provincie of het rijk toegekend.

In het kader van de SiSa betreft het de "Slimme laadpleinen"; een regeling van € 127.320 voor de locaties Schouwburgplein, Klein Amerika, Groenheuvel en Vossenburchkade;

Om een extra impuls te geven aan de arbeidsmarktregio is door het Rijk voor 2019 € 1 miljoen beschikbaar gesteld. Met de samenwerkingspartners UWV, VNO-NCW en de regio gemeenten is een convenant opgesteld waarin afspraken zijn gemaakt over besteding van deze middelen. Centraal staat de intensivering van de matching tussen vraag naar en aanbod van werk.

In 2018 heeft de gemeente samen, met partners in de regio (provincies Zuid-Holland en Utrecht, de gemeenten Alphen aan den Rijn en Woerden en de 3 waterschappen een voorstel neergelegd om samen met het Rijk aan de slag te gaan met een intensievere aanpak van bodemdaling in het Groene Hart. Dit heeft geresulteerd in de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart. Het Rijk heeft hiervoor een budget van € 10 miljoen ter beschikking gesteld voor deze regiodeal.

De gemeente Gouda heeft daarvoor 2 projecten ingediend:

- Het kenniscentrum Bodemdaling. Dit project is verdeeld in 2 fases: Er is een bijdrage van € 60.000 toegezegd voor de eerste fase wordt een businessplan uitgewerkt. Na een go/go-moment wordt bepaald of we verder gaan met de realisatie van het centrum.
- Toolbox historische stad, hiervoor is een bijdrage van € 486.500 toegezegd.

Ook heeft het Rijk vier jaar lang € 116.000 extra middelen beschikbaar gesteld voor de regio Midden-Holland. Deze middelen zijn bedoeld om een stevige aanpak van laaggeletterdheid vorm te geven. Daarvoor is inzet over verschillende domeinen noodzakelijk. Het gaat daarbij om zowel voorkomen van als ondersteunen bij achterstand in de basisvaardigheden. Gemeenten moeten binnen vijf jaar een dekkend aanbod hebben.

4.5.2.3 Verbetering aansturing van programma's en projecten en optimalisaties

Om de aansturing te verbeteren is een nieuwe werkwijze voor programmagericht en projectmatig werken geïmplementeerd. Ten eerste richt de nieuwe werkwijze zich op een zorgvuldige en integrale beleidsvoorbereiding en besluitvorming ten aanzien van de vastgestelde programma's en grote projecten. Ten tweede ondersteunt de nieuwe werkwijze resultaatgericht werken en voorziet in een uniforme aansturing van en rapportage over de vastgestelde programma's en grote projecten.

Implementeren programma en projectsturing.

In het coalitieakkoord zijn 11 programma's benoemd (4 raadsprogramma's en 7 gewone programma's). Gestart is met het opstellen van een leidraad. De leidraad bevat handreikingen (o.a. opzet programma- en projectplan) en instrumenten voor een eenduidige en uniforme organisatie brede aanpak en werkwijze. De genoemde werkwijze wordt toegepast voor deze programma's.

Leer- en ontwikkeltraject

De betrokken medewerkers hebben een leer- en ontwikkeltraject doorlopen. Opgedane kennis en inzichten werden direct toegepast. Door het gezamenlijk doorlopen van het traject is de samenwerking tussen de programma's ook verbeterd.

Er is een uniforme voortgangsrapportage ontwikkeld die voor elk programma is opgesteld. Elk programma rapporteert hierdoor op dezelfde wijze. Voor vrijwel alle programma's is er een programmaplan. Aan het eind van het jaar zijn evaluatiesessies gehouden voor de programma's.

In 2020 wordt de werkwijze gecontinueerd en wordt daarnaast een nieuw leer- en ontwikkeltraject opgezet voor andere medewerkers. Ook worden er nieuwe programma's toegevoegd. Om zo het gedachtegoed verder uit te breiden.

4.5.2.4 Optimaliseren van de planning en control-cyclus

Het permanente doel van dit onderdeel is het optimaliseren van de planning en control-cyclus zodat deze op een efficiënte en effectieve manier plaats vindt. In 2019 is de interne controle structuur geactualiseerd aan de hand van het 'three lines of defence' model. Deze structuur is door de directie en het college vastgesteld en zal in 2020 als basis dienen om de interne controles verder vorm te geven opdat het college in 2020 een rechtmatigheidsverklaring kan afgeven.

Rechtmatigheidsverklaring

Naar verwachting moet vanaf 2020 door het college jaarlijks een rechtmatigheidsverklaring worden afgegeven. Deze verklaring is een expliciete uitspraak van het college over het financieel rechtmatig handelen van de gemeente. Dit wordt gedaan door:

Vastleggen processen

Het implementeren van de 10 belangrijkste processen op rechtmatigheid en risicobeheersing door Key2Control is reeds in 2018 gedaan. In 2019 zijn hier nog 12 processen aan toegevoegd. In 2019 heeft de gemeente geen gebruik gemaakt van Key2Control.

Keuze voor een systeem

In 2019 is gekozen om de processen te beschrijven via Engage.

Stroomlijnen interne controle

Aan de hand van het three lines of defence model zijn taken, rollen en verantwoordelijkheden binnen de organisatie belegd. Aan de hand van de procesbeschrijvingen zijn in 2019 de eerste risico-inventarisaties uitgevoerd en zijn de eerste testsheets voor de interne controle ontwikkeld. Deze testsheets vormen de basis voor de interne controle en de verbijzonderde interne controle. De verslaglegging van de controlerapporten en de follow up ten aanzien van de aanbevelingen worden geregistreerd in een speciaal ontwikkeld zaaktype. Deze gedigitaliseerde omgeving is ontwikkeld in 2019 en begin 2020 operationeel.

Uitvoeren onderzoeken

Tevens is een 213a onderzoek uitgevoerd in 2019. De centrale vraag was daarbij hoe het verschil tussen begroting en realisatie verklaard kan worden en welke acties ondernomen kunnen worden om dit verschil te verkleinen. Het college heeft begin 2020 de aanbevelingen uit dit onderzoek vastgesteld. Te denken is dan aan een strakkere regie op de reserves, de aanbesteding en implementatie van een nieuw financieel systeem, etc.

Optimaliseren dashboard bedrijfsvoering

Doel van het dashboard bedrijfsvoering is het maandelijks geautomatiseerd kunnen rapporteren op de voortgang van de vastgestelde indicatoren bedrijfsvoering. Ook in 2019 zijn stappen gezet om dit dashboard verder te optimaliseren. Zo zijn kengetallen verder verfijnd en is bezien in hoeverre het dashboard aangevuld kan worden met personele kengetallen.

Toevoegen indicatoren

Aan de hand van de nieuwe begroting en een interne evaluatie wordt bepaald of indicatoren toegevoegd dan wel aangepast moeten worden. Dit heeft in 2019 niet geleid tot een aanpassing van de indicatoren.

4.5.2.5 Digitalisering

Doel van digitalisering is het bouwen van een toekomstbestendige ambtelijke organisatie door het efficiënter maken van werkprocessen en verbeteren van de informatiehuishouding.

Verdere implementatie Geheugen van Gouda

Het doel van het programma "Geheugen van Gouda" is de (digitale) dienstverlening te verbeteren door informatie op een betere manier te verwerken en op te slaan. Om de dienstverlening verder te digitaliseren is de digitale balie van publiekszaken geïmplementeerd. De verdere inrichting van de digitale dienstverlening, met ondersteuning van het zaakstelsel, vindt plaats op basis van een organisatiebrede uitrol van zaakgerichte processen en aanverwante applicaties.

Voortzetten en uitbreiden van het ICT beheer

De samenwerking voor het ICT-beheer met de buurgemeenten Waddinxveen en Zuidplas wordt voortgezet. In 2020 wordt naar alle waarschijnlijkheid de samenwerking uitgebreid met een tweetal nieuwe gemeenten. Op moment van schrijven vindt besluitvorming hierover plaats bij beide gemeenten.

Standaardisatie ICT

De organisatie heeft zich ten doel gesteld door standaardisatie het aantal applicaties waar mogelijk terug te dringen. In 2020 zullen de eerste resultaten zichtbaar zijn van het programma Geheugen van Gouda. In lijn met de i-visie 2018-2020 zal het zaakstelsel bepaalde processen overnemen van vakapplicaties.

Uit faseren overbodige applicaties

In 2020 worden (proces)inventarisaties uitgevoerd binnen de diverse bedrijfsapplicaties. Na implementatie van het zaakstelsel zullen diverse applicaties parallel aan elkaar blijven functioneren, totdat alle processen hiernaar overgezet zijn. Dit is een meerjarig traject, waarbij het doel is elke jaar een of meer applicatiecontracten op te kunnen zeggen.

Anonimiseren en digitale handtekening

In 2020 vindt een organisatiebrede uitrol plaats van nieuwe applicaties die voorzien in het kunnen plaatsen van een digitale handtekening onder documenten en het geautomatiseerd kunnen 'lakken' van gevoelige gegevens in documenten. Dit laatste is van belang in het kader van het groeiende aantal WOB-verzoeken.

Digitalisering processen sociaal domein

Verbetering van de dienstverlening aan de inwoners en inzicht in de effectiviteit van onze maatregelen zijn belangrijke onderdelen van de opgave voor het sociaal domein. In 2020 wordt verder gegaan met de digitalisering van de dienstverlening om inwoners online inzicht te geven in bijv. de uitkeringspecificaties en de status van een aanvraag. Dit is een meerjarige opgave waarbij in 2019 al diverse positieve resultaten geboekt zijn.

4.5.2.6 Informatiebeveiligingsbeleid

Voor de gemeente is het uitgangspunt informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) die tot en met 2019 van kracht is. Dit kader bevat 303 beveiligingsmaatregelen onderverdeeld in technische, bouwkundige, organisatorische maatregelen om de gemeentelijke informatie te beschermen. De gemeente volgt de BIG om te voldoen aan wet- en regelgeving, voor een betrouwbare en continue dienstverlening, voor het zorgvuldig omgaan met informatie en het beheersen van risico's.

De gemeente streeft naar een optimale informatieveiligheid, maar 100% veiligheid is helaas een illusie.

Uit het Dreigingsbeeld Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten 2019-2020 blijkt dat de vijf belangrijkste gesignaleerde bedreigingen voor de lokale informatievoorziening zijn:

- Informatiebeveiliging kampt met imago probleem;
- Inzicht in risico's is niet integraal;
- Aanvallen succesvol door ontbreken basismaatregelen;
- Te veel werk voor te weinig mensen;
- De complexiteit neemt toe.

De in januari 2020 verschenen Agenda Digitale Veiligheid 2020 – 2024 van de VNG beoogt een handelingsperspectief te bieden voor de lokale bestuurder bij vraagstukken rondom digitale veiligheid. Daarnaast bevat deze agenda de ambities om te komen tot digitaal veilige gemeenten en de daarbij behorende onderwerpen. Deze worden in de komende periode vanuit de VNG verder uitgewerkt in activiteitenplannen die koers en kaders zullen vormen om de weerbaarheid van onze gemeente te kunnen vergroten.

Vanuit bestuurlijk perspectief zijn al instrumenten om grip te krijgen op het complexe werkveld digitale veiligheid. Een daarvan is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) die de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) per 1 januari 2020 vervangt. De BIO is één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-normering, waarbij de nadruk meer op risicomanagement wordt gelegd dan voorheen bij de BIG het geval was.

Resultaten afgelopen periode

In 2019 is vooral gestuurd op het nog beter maken van maatregelen die geheel of deels waren gerealiseerd of nog op de planning stonden voor realisatie. Dit is gedaan op basis van de resultaten ENSIA 2018 door de verbeterpunten hieruit op te volgen. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om straks te kunnen voldoen aan de nieuwe BIO norm. Zo is er nieuw strategisch informatiebeveiligingsbeleid ontwikkeld, doet Gouda mee aan GGI-Veilig zodat tijdig de noodzakelijke dienstverlening kan worden afgenomen en is er onderzocht welke extra maatregelen er nog genomen moeten worden om eind 2020 BIO compliant te kunnen zijn.

Er is geïnvesteerd in het bevorderen van kennis en bewustwording bij inwoners; is de procedure wijziging of beëindiging dienstverband ingegaan zodat netwerkaccounts en applicatierechten bij doorstroom worden aangepast overeenkomstig de nieuwe functie en bij uitstroom worden verwijderd; zijn er maatregelen om veranderingen in elektronische berichten te detecteren door het starten met de invoer van de digitale handtekening; is beleid opgesteld en geïmplementeerd voor werken met informatiesystemen buiten de reguliere kantooromgeving en wordt bij nieuwe overeenkomsten gekeken of onze eisen richting leveranciers ook worden doorvertaald naar hun onderaannemers; is gestart met het nalopen van bestaande

overeenkomsten in hoeverre leveranciers en samenwerkingsverbanden voldoende verantwoordelijk zijn gemaakt voor de privacy- en beveiligings-eisen vanuit AVG en BIO, en de wijze waarop hierover assurance moet worden gegeven.

Er zijn dertien beveiligingsincidenten geweest die op gepaste wijze zijn gemitigeerd.

Beheersmaatregelen

Om de informatiebeveiliging te monitoren wordt gebruik gemaakt van een Information Security Management Systeem dat uitgaat van de planning en control-cyclus. Verder worden alle verbeteracties geïnitieerd, bewaakt en geborgd vanuit de werkgroep Informatieveiligheid en Privacy.

Realisatie doelstellingen IB beleid (effectiviteit beheersmaatregelen en risico's)

Sinds 2017 wordt de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek gehanteerd waarmee getoetst is in hoeverre de beheersmaatregelen getroffen zijn in het kader van het IB-Beleid. Hiermee sluit de verantwoording over informatieveiligheid aan op de planning en control-cyclus van de gemeente.

Uit de zelfevaluatie 2019 blijkt dat Gouda de goede dingen doet maar dat er enkele punten ter verbetering blijven in aanloop naar de invoering van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) per 1 januari 2020.

De belangrijkste zijn:

1. Medewerkers dienen bij indiensttreding en periodiek te worden gescreend op hun achtergrond. Dit werd wel bij indiensttreding, maar niet periodiek gedaan;
2. Er dient een risicobeoordeling te worden gemaakt zodra leveranciers hun dienstverlening wijzigen. Er werd wel bij aanvang van een relatie een risicobeoordeling gemaakt, maar geen risicobeoordeling als leveranciers hun dienstverlening wijzigen;
3. Er moet nog meer gedaan worden aan bewustwording. Voortdurende bewustwording van medewerkers is de belangrijkste preventieve maatregel die de kans op informatieschade helpt verkleinen. Het gaat over juist en veilig gebruik van applicaties en apparatuur;
4. Het toenemende belang van online-transacties vereist dat passende beheersmaatregelen getroffen worden om die online-transacties betrouwbaar te laten plaatsvinden. Die beheersmaatregelen zijn nog onvoldoende aanwezig. Versleuteling en authenticatiemechanismen dienen geactualiseerd te worden zodat ze passen bij wat moderne transacties vereisen waarbij hoort richtlijnen voor het toepassen van cryptografische middelen en maatregelen voor het beheren van cryptografische sleutels.

Naast de horizontale verantwoording is het doel van ENSIA ook om de verticale verantwoording richting de rijksoverheid, over de Basisregistratie Personen (BRP), Reisdocumenten, Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet) te structureren.

De zelfevaluatie van BRP en Reisdocumenten bestaat sinds de invoering van ENSIA uit het invullen van vragenlijsten in twee instrumenten: Kwaliteitsmonitor en ENSIA-tool. In de Kwaliteitsmonitor zijn de proces- / inhoudelijke vragen opgenomen. De ENSIA-tool bevat de vragen over informatieveiligheid. Voor alle zelfevaluaties zijn aparte uittreksels met resultaten gegenereerd.

Het totaal resultaat van de zelfevaluatie BRP bedraagt 95,6% in de Kwaliteitsmonitor en 93,3% in de ENSIA-tool. Het totaal resultaat van de zelfevaluatie reisdocumenten bedraagt 96,2% in de Kwaliteitsmonitor en 93% in de ENSIA-tool. Gouda voldoet hiermee aan de norm. Naast de zelfevaluaties BRP wordt jaarlijks door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RVIG) de inhoudelijke kwaliteit van de BRP getoetst. Ook bij deze inhoudelijke toetsing zijn de gestelde normen behaald.

Voor de BAG wordt op de onderdelen borging, volledigheid en juistheid volledig aan de gestelde eisen voldaan. Op het punt actualiteit wordt iets lager gescoord dan de norm. Dit wordt veroorzaakt een eenmalig incident waardoor de inschrijvingstermijn van één vergunning met 79 woningen te laat is geregistreerd.

Voor de BGT wordt op de onderdelen borging en juistheid volledig aan de gestelde eisen voldaan. Op het punt volledigheid wordt iets lager gescoord, maar nog wel boven de gestelde norm. Voor het punt tijdigheid wordt iets lager gescoord. Dit wordt veroorzaakt door het te laat afhandelen van terugmeldingen. Het werkproces is inmiddels aangepast waardoor de terugmeldingen wel op tijd afgehandeld kunnen worden.

Voor de BRO geldt dat op alle onderdelen aan de gestelde eisen wordt voldaan. De registratie is afgelopen jaar ingebed in de processen en de eerste 223 BRO objecten zijn opgevoerd in de landelijke voorziening.

Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet

De stuurgroep ENSIA heeft besloten dat ook in het derde jaar van ENSIA het college middels een verklaring verantwoording aflegt over de opzet en het bestaan van beheersmaatregelen en nog niet over de werking daarvan.

Het verantwoordingsjaar 2019 richt zich op de DigiD-normen en een selectie van Suwinet normen. De zelfevaluatie heeft opgeleverd dat zowel voor DigiD als SUWInet, wordt voldaan aan de gestelde normen. Op basis hiervan wordt de collegeverklaring opgesteld.

Een onafhankelijke IT-auditor controleert de collegeverklaring en stelt een assurancerapport op waarmee verklaard wordt dat de collegeverklaring een getrouw beeld geeft.

Bovengenoemd proces is medio 2020 afgerond. Daarna wordt de collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging DigiD en SUWInet inclusief bijlagen gezamenlijk met het assurancerapport separaat van het jaarverslag aan de gemeenteraad aangeboden.

Meerjarenperspectief informatieveiligheid

De eerder genoemde Agenda Digitale Veiligheid 2020 – 2024 bevat ambities om te komen tot digitaal veilige gemeenten. De hieruit voortvloeiende activiteitenplannen en het dreigingsbeeld informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten zullen steeds vragen om herijking van de uitgangspunten informatieveiligheid en mogelijk actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid en de daarbij horende maatregelen.

4.5.2.7 Privacy

Op 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden, een direct werkende Europese wet die veel impact heeft op de verwerking van persoonsgegevens die de gemeentelijke organisatie doet. Om aan de eisen van de AVG te voldoen is het project Gouda Privacyproof opgestart. Een meerjarenproject dat in fases wordt uitgerold om de compliance van de AVG te bereiken.

In 2019 zijn 15 mogelijke datalekken geregistreerd in het daarvoor bestemde register. Daarvan zijn er 4 gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens, omdat er (mogelijk) schade is en of gevolgen zijn voor de betrokkene(n).

Meerjarenperspectief privacy

In 2020 zijn implementatiemaatregelen ten behoeve van de AVG verder uitgerold. Zie voor de realisatie paragraaf 4.5.4, privacy en datalekken.

4.5.2.8 Aanbestedingsbeleid

In het bestuursakkoord 2018-2022 is afgesproken dat het college jaarlijks aan de hand van een steekproef rapporteert over het uitnodigen van lokale of regionale ondernemers voor meervoudig onderhandse opdrachten van de gemeente.

Uit een steekproef van 27 opdrachten die in 2019 meervoudig onderhands of enkelvoudig zijn aanbesteed is het volgende op te merken over het betrekken van lokale of regionale ondernemers.

Van de 17 meervoudige onderhandse opdrachten hebben in 10 gevallen lokale of regionale ondernemers een inschrijving gedaan. In 5 van deze 10 gevallen hebben lokale of regionale ondernemers de beste inschrijving gedaan en de opdracht gegund gekregen.

Van de 10 enkelvoudig onderhandse opdrachten uit de steekproef is in 5 gevallen de opdracht gegund aan een lokale of regionale ondernemer.

4.5.3 Personeel

4.5.3.1 Bezetting

De bezetting is het afgelopen jaar gestegen van 431 naar 456 FTE. Reden hiervan is dat we een aantal openstaande vacatures hebben kunnen vervullen en daarmee onze bezetting beter op orde hebben gekregen.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	31 december 2018	31 december 2019
Bezetting in FTE	431	456
Bezetting in aantal medewerkers	482	505
Aantal gedetacheerden	5	4
Aantal medewerkers boventallig	5	3
Totaal aantal medewerkers in dienst	492	512
Deeltijdpercentage medewerkers in dienst	89%	90%

4.5.3.2 Loonkosten

In lijn met de doelstelling blijven de loonkosten over 2019 binnen de begroting. Er is een stijging van het aantal fte's in combinatie met hogere salarislasteren door de CAO-stijging. Daarnaast is er een stijging te zien bij de inhuur (zie ook hieronder). Dit betreft merendeels de tijdelijke invulling van vacatures en de tijdelijke vervanging van (langdurig) zieken. De stijgingen van zowel de vaste personele lasten als de inhuur waren echter voorzien en passen binnen de begroting.

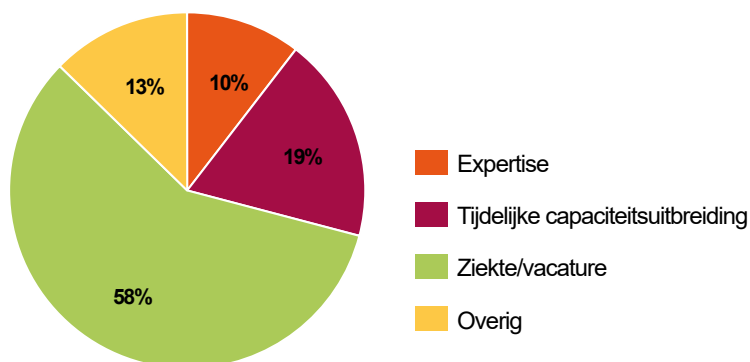
Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2018	2019
Loonkosten begroot (na wijziging)	38.083	40.231
Loonkosten realisatie	35.259	36.918
Saldo	2.824	3.313

Inhuur derden

In 2019 is de totale inhuur met € 2,693 miljoen gestegen. De voornaamste reden betreft het beschikbaar komen van tijdelijke budgetten (vernieuwing sociale dienst, ondermijningsfonds). Daarnaast is de arbeidsmarkt in het ruimtelijk domein en in de ICT-sector zeer krap waardoor vaker dan gewenst een beroep moest worden gedaan op externe inhuur; ook de inhuurtarieven zijn in deze branches het afgelopen jaar gestegen. Het ziekteverzuim van een aantal afdelingen is ook hoger; hiervoor wordt tijdelijke vervanging geregeld (zie ook onder vast personeel).

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2018	2019
Reguliere inhuur	7.752	10.345

Aanleiding inhuur

Aantal

4.5.4 Doelstellingen bedrijfsvoering

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2019	Realisatie 2019
Personeel			
verzuim	<p>Gedurende 2019 heeft de organisatie te maken gehad met een oplopend verzuimpercentage toe. Vanaf augustus 2019 heeft het voortschrijdend verzuim zich gestabiliseerd op 6,5% (inmiddels is het verzuim aan het dalen).</p> <p>Oorzaak van het te hoge verzuim is het relatief groot aantal langdurig verzuimers. Door het aantrekken van een tijdelijke extra specialist op dit gebied, zijn deze langdurige verzuimcasussen inmiddels goed in kaart gebracht en zijn de eerste resultaten hiervan bekend. Daarnaast is de bedrijfsarts van onze arbodienst uitgevallen, waardoor er enige tijd onvoldoende continuïteit was op in de medische verzuimbegeleiding. Daarnaast is er ook geïnvesteerd in het tijdelijk extra inhuren van een arboverpleegkundige om hiermee extra aandacht te kunnen geven aan preventie. Het kortdurend verzuim is met 0,9 weliswaar lager dan het bedrijfstakgemiddelde, maar door te investeren in preventie wordt nieuwe langdurige uitval zoveel als mogelijk voorkomen.</p>	4,6% inclusief langdurig verzuim, meldingsfrequentie 1,1.	Het voortschrijdend verzuim over 2019 bedroeg 6,5% met een meldingsfrequentie van 0,9.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2019	Realisatie 2019
Salarislasten	De kosten aan salarissen inclusief sociale lasten zijn een belangrijke post in de begroting van de gemeente (in 2019 plm. 16% van totale lasten). Reden om actief te sturen op realisatie en uitputting.	De salarislasten blijven binnen het begrote budget.	De salarislasten blijven binnen het begrote budget (2019: begroot na wijziging € 40,2 miljoen; realisatie € 36,9 miljoen).
Inhuur externen	In 2019 bedroegen de kosten van de inhuur van externen 24% van het totaal van salarislasten en kosten externe inhuur (dit is incl. projectmatige inhuur op de programma's). Door het verhogen van de interne flexibiliteit en door meer grip op het inhuurproces wordt beoogd om de kosten van inhuur zo laag mogelijk te houden. Tegelijkertijd heeft de organisatie te maken met moeilijk te vervullen vacatures. Ook is met name de inhuur op projecten behoorlijk gestegen (apart tijdelijk budget voor beschikbaar).	Norm: maximaal 20% van de totale loonkosten + totale kosten van de externe inhuur	In 2019 bedroegen de kosten van de inhuur van externen 24% van het totaal van salarislasten en kosten externe inhuur (dit is incl. projectmatige inhuur op de programma's). De voornaamste reden van de stijging betreft het beschikbaar komen van tijdelijke budgetten (o.a. vernieuwing sociale dienst, ondernemingsfonds). Daarnaast is de arbeidsmarkt in het ruimtelijk domein en in de ict-sector zeer krap waardoor vaker dan gewenst een beroep moest worden gedaan op externe inhuur; ook de inhuurtarieven zijn in deze branches het afgelopen jaar gestegen. Het ziekteverzuim bij een aantal afdelingen is ook hoger; hiervoor wordt tijdelijke vervanging geregeld (zie ook onder vast personeel).
Financiën			
Exploitatiesaldo	De meerjarenbegroting is sluitend als er goede verhouding is tussen baten en lasten.	Het verwachte saldo van baten en lasten in het meerjarenperspectief is > 0	De doelstelling is bereikt.
Weerstandsvermogen	Een reservepositie is adequaat als de reserves voldoende zijn om mogelijke risico's (voor zover die te kwantificeren zijn) op te kunnen vangen.	De verhouding (ratio) tussen het aanwezige en het minimaal beschikbare weerstandsvermogen ligt tussen 1 en 1,4.	De verhouding (ratio) tussen het aanwezige en het minimaal beschikbare weerstandsvermogen bedraagt 1,7 ultimo 2019.
Schuldenplafond	De omvang van de leningen-portefeuille (langlopend + kortlopend) van Gouda is hoog, uitgaande van de VNG-normering. Een solide of acceptabele schuldpositie vraagt om bewaking van de omvang middels een plafond.	Het gehanteerde schuldenplafond bedraagt: € 310 miljoen per 31/12/2019, € 305 miljoen per 31/12/2020, € 300 miljoen per 31/12/2021 en € 295 miljoen per 31/12/2022	De tabel is ongewijzigd gebleven en loopt door tot 2022.
Handremprocedure	Indien de sluitende meerjarenbegroting onder druk dreigt te komen, de ratio voor het weerstandsvermogen < 1 dreigt te worden of het schuldenplafond overschreden dreigt te worden (dan wel een combinatie van deze factoren) dan geldt een handremprocedure. Dat houdt in dat alles tijdig in werking moet worden gesteld om binnen de normen te blijven en dat reeds gemaakte inhoudelijke afspraken – ook die in voorliggend akkoord – allemaal ter discussie mogen worden gesteld.	Opereren binnen marges van het financieel kader en niet inzetten van handremprocedure	De handremprocedure is niet in werking getreden omdat binnen de marges van het financieel kader is geopereerd.
Factuur afhandeling	De wettelijke betalingstermijn voor facturen bedraagt standaard 30 dagen.	De gemeente Gouda betaalt ten minste 85% van de facturen binnen 30 dagen (2017: 83%)	Bij 80% van de facturen is de norm van 30 dagen t.o.v. de factuurdatum van de leverancier behaald (2018: 82%). Afgezet t.o.v. de creatiedatum binnen Gouda is 92% binnen de norm afgehandeld (2018: 91%).
ICT			
Geheugen van Gouda	Gouda maakt een ontwikkeling door van taakgericht naar zaakgericht werken. Daartoe is het programma Het geheugen van Gouda opgezet.	In 2019 zijn zaaktypen ingericht, is een samenwerkingsomgeving beschikbaar en is de noodzakelijke beheerorganisatie ingericht.	In 2019 zijn zaaktypen ingericht en is de noodzakelijke beheerorganisatie ingericht. De samenwerkingsomgeving wordt in 2020 gerealiseerd.
ICT infrastructuur	Om de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen is en wordt in de ICT geïnvesteerd.	ICT infrastructuur binnen de afgesproken gebruikstijden 99,5% (2017: 99,7%)	Doelstelling is behaald.

Indicator	Toelichting	Doelstelling 2019	Realisatie 2019
	Hierdoor is de performance geleidelijk verbeterd.		
Informatiebeveiliging	Informatieveiligheid gaat over beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens. In juli 2014 is door het college het Informatiebeveiligingsbeleid conform de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) vastgesteld. Door het uitvoeren van de BIG, via het implementeren van maatregelen, wordt de gemeentelijke informatievoorziening beschermt. Daarnaast is landelijk de door VNG ontwikkelde ENSIA methodiek voor de verantwoording van de informatiebeveiliging uitgerold. Op dit moment is ongeveer 90% van de maatregelen geheel of deels geïmplementeerd. In 2019 moeten alle maatregelen afhankelijk van risico- en kostenbatenanalyse zijn doorgevoerd.	Alle maatregelen zijn ingevoerd en aandachtspunten vanuit ENSIA worden opgevolgd. In 2019 is de Baseline Informatiebeveiliging overheid ingevoerd.	In 2019 is vooral gestuurd op het nog beter maken van maatregelen die geheel of deels waren gerealiseerd of nog op de planning stonden voor realisatie. Dit is gedaan op basis van de resultaten ENSIA 2018 door de verbeterpunten hieruit op te volgen. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om straks te kunnen voldoen aan de nieuwe BIO norm. Zo is er nieuw strategisch informatiebeveiligingsbeleid ontwikkeld, doet Gouda mee aan GGI-Veilig zodat tijdig de noodzakelijke dienstverlening kan worden afgenomen en is er onderzocht welke extra maatregelen er nog genomen moeten worden om eind 2020 BIO compliant te kunnen zijn.
Privacy en datalekken	Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming in werking getreden. De AVG stelt stevige boetes op het onzorgvuldig omgaan met persoonsgegevens: 20 miljoen of 4% van de jaaromzet als dit hoger is. Het project Gouda Privacyproof is met haar implementatiemaatregelen ten behoeve van het aantoonbaar kunnen voldoen aan de AVG eind 2018 op 88%.	Eindrealisatie van het project Gouda Privacyproof. Alle implementatiemaatregelen zijn ingevoerd en operationeel.	Vanwege een grote toename van het aantal reguliere (ondersteunings)vragen op het gebied van de AVG zijn een aantal, maar nog niet alle implementatiemaatregelen ingevoerd dan wel operationeel. Dit brengt evenwel de compliancy van deze wet niet in gevaar. De implementatie loopt door in 2020.
Juridische zaken			
Voorkomen bezwaarschriften	Het aantal en type bezwaarschriften geeft inzicht in de uitwerking van gemeentelijk beleid in de praktijk en de kwaliteit van de uitvoering. De gemeente stelt zich ook in 2019 ten doel om het aantal terecht ingediende bezwaren terug te dringen door het verbeteren van de kwaliteit van besluiten. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van mediationvaardigheden om formele procedures te voorkomen. Tot slot wordt aandacht gegeven aan persoonlijk contact bij het voorbereiden van besluiten om ontevredenheid en onduidelijkheden voor te zijn. De verwachting is niettemin dat het aantal bezwaren t.o.v. voorgaande jaren iets zal stijgen, vanwege de nieuwe regels voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval en de handhaving daarvan.	Doelstelling is maximaal 400 bezwaarschriften per jaar te ontvangen en 100% binnen 18 weken af te doen.	In 2019 zijn 340 bezwaarschriften ontvangen. 85% hiervan is binnen 18 weken afgehandeld. In de praktijk kan de behandeling van een bezwaarschrift soms langer duren dan voorzien en is het niet haalbaar gebleken 100% binnen 18 weken af te doen

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen.

Het toezicht op de uitvoerende werkzaamheden is een verantwoordelijkheid van de besturen van de verbonden partijen. Het toezicht ligt dus niet meer bij de afzonderlijke gemeenteraden. Steeds meer taken worden vanuit de wens om regionaal samen te werken ondergebracht in gemeenschappelijke regelingen. Dat betekent dat steeds meer geld vanuit gemeentelijke begrotingen naar regionale organisaties gaat. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de verbonden partijen bedraagt in 2018 € 34,3 miljoen (2017 € 34,5 miljoen).

Een continu vraagstuk is op welke wijze het samenspel met de verbonden partijen verbeterd kan worden. In het bijzonder gaat het erom de democratische legitimiteit zo goed mogelijk te waarborgen.

Het aangaan van samenwerkingsverbanden, de vertegenwoordiging in de verbonden partijen en de wijze van besturing en toezicht zijn beschreven in de Nota verbonden partijen.

4.6.2 Gemeenschappelijke regelingen

4.6.2.1 Regio Midden Holland

Openbaar belang en visie

De gemeenten in de regio Midden-Holland werken samen om strategische onderwerpen en hun belangen gezamenlijk te behartigen.

Zorg voor kwetsbare inwoners, stimuleren van innovatie en duurzaamheid voor ondernemers, een aantrekkelijke woon- en werkomgeving, het stimuleren van recreatie en zorgen voor een goed bereikbare regio zijn onder andere speerpunten waar de inhoudelijke focus op ligt. Deze speerpunten en daarmee de samenwerking krijgt handen en voeten door samen te werken aan vijf inhoudelijke tafels.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

In de regio Midden-Holland werken de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas samen om de belangen van de regio te behartigen. In 2019 is de strategische agenda van Midden Holland herijkt. Naast de vijf inhoudelijke tafels komt er focus op een viertal opgaven.

Het is zaak om de samenwerking binnen Midden Holland als netwerksamenwerking te zien. De regio Midden-Holland maakt onderdeel uit van een groter geheel, onder andere het Groene Hart en de Randstad. De oriëntatie is afhankelijk van de opgave: afhankelijk van het vraagstuk kan een bepaalde alliantie, bijvoorbeeld in samenwerking met Alphen aan den Rijn en Woerden, het beste uitgangspunt zijn.

Meer informatie: www.regiomiddenholland.nl

4.6.2.2 ODMH

Openbaar belang en visie

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen zij door de uitvoering van de milieutaken voor de hele regio en de provincie Zuid-Holland en de bouw- en woningtoezichttaken voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Zuidplas, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland.

De taken omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels en bouwregels. Daarnaast adviseert de ODMH en voert zij taken uit t.a.v. duurzaamheid, energietransitie, klimaatadaptatie, bodem, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en milieueducatie. De dienst houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

Milieu en duurzaamheid

De activiteiten op het gebied van milieu en duurzaamheid zijn beschreven in de jaarrapportage Milieu 2019. Het aantal uitvoeringsuren is in vergelijking met 2018 toegenomen, omdat er extra werkzaamheden zijn afgesproken in het kader van de raadsbrede programma's Klimaatadaptatie en Energietransitie gebouwde omgeving. Daarnaast hebben de ontwikkelingen op het gebied van stikstof en PFAS in 2019 extra inzet gevraagd. Ook is het aantal advies- en vergunningverzoeken sterker toegenomen dan verwacht. Overschrijding van het budget dreigde, maar eind 2019 zijn goede afspraken gemaakt over de restproductie. De benodigde inzet is binnen bestaande budgetten opgevangen. Omdat de kans groot is dat ook in 2020 budgetoverschrijding plaatsvindt, zijn aanvullende afspraken gemaakt om dit risico te beperken.

De verwachting is dat de categorie zeer zorgwekkende stoffen in de toekomst nieuwe vraagstukken zal opleveren, vergelijkbaar met PFAS. Het is nog niet in te schatten of dit nieuwe of bestaande plannen zal beïnvloeden en op welke manier. Waar in ieder geval rekening mee moet worden gehouden is de aanwijzing van Natura2000-gebied Polder Stein als stikstofgevoelig gebied. Hierover is in september 2019 een raadsmemo aan de gemeenteraad gezonden. De aanwijzing kan betekenen dat er voor diverse bouwplannen meer maatregelen nodig zijn om stikstofuitstoot te reduceren. Hierdoor kunnen bouwplannen vertraging oplopen. De aanwijzing is al aangekondigd door de minister maar nog niet in werking getreden. Het is niet bekend wanneer de inwerkingtreding plaats vindt.

Een ander potentieel risico betreft de overdracht van bodemtaken van de provincie aan de gemeenten vanaf 2021 in het kader van de Omgevingswet. In 2020 worden de gevolgen van de inwerkingtreding van deze wet naar verwachting duidelijker en zal hieromtrent nadere besluitvorming nodig zijn.

Bouw- en woningtoezicht (BWT)

De activiteiten op het gebied van bouw- en woningtoezicht zijn beschreven in de jaarrapportage BWT 2019. Het aantal aanvragen om een omgevingsvergunning en het aantal toezichtmomenten is licht toegenomen. Tegelijkertijd zien we een meebewegende stijging van de leges waardoor de uitvoering van de primaire BWT-taken kostendekkend konden worden uitgevoerd.

Verder zijn er weer veel (grote) projecten uitgevoerd, zoals de voorbereiding op de Omgevingswet, onderhoud monumenten in het kader van Gouda 750, vestiging moskee, Turfmarktkerk en een aantal landelijke onderzoeken (breedplaat- en gevelonderzoek). Door aan het eind van 2019 bijstellingen te plegen op de bestaande productieafspraken met BWT kon aan het eind van 2019 het jaar toch nog binnen budget worden afgesloten.

Ook voor 2020 is (de dekking van) een aantal productieafspraken aangepast om het risico van budgetoverschrijding zo veel mogelijk te beperken. Bedoeld risico kan vanaf 2021 worden versterkt door de inwerkingtreding van de wet Kwaliteitsborging in de bouw. In 2020 worden de gevolgen van de inwerkingtreding van deze wet naar verwachting duidelijker en zal hieromtrent nadere besluitvorming nodig zijn.

Meer informatie: www.odmh.nl

4.6.2.3 Groenalliantie Midden Holland en omstreken

Openbaar belang en visie

De Groenalliantie behartigt de bovengemeentelijke belangen van het beheer en de ontwikkeling van groengebieden voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan den IJssel en Waddinxveen. De belangen bestaan uit het behoud en de versterking van de groen- en recreatieve verbindingen, de landschappelijke kwaliteiten van en de biodiversiteit binnen de groengebieden, alsmede de bevordering van de leefbaarheid en de toeristische aantrekkingskracht. Specifiek voor Gouda gaat het in ieder geval om het beheren van de Goudse Hout en de Oostpolder.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

Het vakantiepark van Landal Greenparcs doet het buitengewoon goed wat betreft het aantal boekingen; dat betekent ook meer bezoekers voor onze regio. Er worden particuliere initiatieven bedacht om met activiteiten nog meer bezoekers van Landal naar Gouda te halen. De laatste fase van de bouw van vakantiewoningen is gaande.

De provincie is per 2018 uitgetreden uit de Groenalliantie. Volgens de afgesloten uittredingsovereenkomst handhaaft de provincie voor de jaren 2018-2021 haar bijdrage op het niveau van 2017. Voor de jaren 2022-2025 gaat de bijdrage terug naar 90%. De Groenalliantie is samen met Staatsbosbeheer in 2019 gestart met het opstellen van een Beheer- en ontwikkelplan; daarbij zullen keuzes aan de orde komen welke beheerkosten te maken zijn en welke ontwikkelingen wenselijk zijn, dit alles in relatie tot de beschikbare budgetten.

In 2019 zijn opnieuw plannen voor uitvoering van de Kwaliteitsimpuls aanbesteed. Deze aanbestedingen bleven binnen de beschikbare budgetten. In de Goudse Hout is in 2019 de aanleg van de natuur/waterspeeltuin in de Goudse Hout uitgevoerd; deze speelplek leidt duidelijk tot meer bezoek aan de Goudse Hout en heeft positieve reacties opgeleverd. De herinrichting van de entree is eveneens uitgevoerd in 2019. Er is eind 2019 nog een aantal zieke essen in de Goudse Hout. Op de al eerder gekapte percelen zijn inmiddels meerdere soorten bomen terug geplant; daarbij is tegelijk aandacht besteed aan biodiversiteit door een overgangssituatie aan te leggen waarbij de begroeiing langzaam oploopt in hoogte. Op deze wijze ontstaan leefmilieus voor insecten en andere dieren.

In 2019 is het fietspad in de Oostpolder noodgedwongen omgezet in uitsluitend wandelpad. De grondslag is door de niet-ontveende situatie bijzonder zacht en nat. Een nieuwe constructie onder het fietspad bij aanleg heeft helaas niet tot een goed droog pad geleid, waardoor met name in de winterse periode problemen ontstonden. Het pad moest bij een beetje vorst al afgesloten worden. Door er alleen een voetpad van te maken, is deze afsluiting niet meer noodzakelijk. Voor de Oostpolder is in het kader van de Kwaliteitsimpuls gezocht naar een aangenamere wandelverbinding met de andere kant van het spoor waar 't Weegje ligt. Deze verbeterde verbinding is mogelijk gebleken en zal uitgevoerd gaan worden.

Meer informatie: www.heerlijkbuiten.nl/natuur-en-recreatieschappen/groenalliantie-midden-holland

4.6.2.4 Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Openbaar belang en visie

Het Streekarchief Midden-Holland (SAMH) is het cultuurhistorisch 'geheugen' van Midden-Holland. SAMH bewaart o.a. de archieven van Gouda volgens de wettelijke bepalingen in de archiefwet. Het SAMH is daarnaast het regionaal historisch netwerk en historisch documentatiecentrum. Hiertoe worden ook archieven van talloze particuliere instellingen en bedrijven bewaard. Met cultuurhistorie speelt het SAMH ook een rol in de stadspromotie van Gouda.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

Het is een uitdaging om de ambities en verantwoordelijkheden te realiseren binnen de bestaande bandbreedte. De formatie is structureel krap. In dat licht is een Producten Diensten Catalogus opgesteld en zijn nieuwe afspraken met de deelnemers gemaakt over taken in het basispakket (al dan niet wettelijk verplicht) versus additioneel maatwerk. De financiële bedrijfsvoering wordt versterkt, door deze dienstverlening in te kopen bij de ODMH. Er wordt gewerkt aan een nieuwe nota reserves en voorzieningen en een risicoprofiel; teneinde de kwetsbare financiële positie van de organisatie nader inzichtelijk te maken. Inhoudelijk spelen er relevante ontwikkelingen zoals de Wet Open Overheid en de effecten van de AVG en Auteurswetgeving.

Meer informatie: www.samh.nl

4.6.2.5 Promen

Openbaar belang en visie

Promen voert voor Gouda de Wet sociale werkvoorziening (WSW) via een gemeenschappelijke regeling uit. Kerntaak is het bieden van betaald werk en ontwikkelingsmogelijkheden aan inwoners met een arbeidsbeperking met een WSW-indicatie. De WSW is in 2015 samen met andere wetten opgegaan in de Participatiewet (PW). Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom in de WSW meer. De huidige arbeidsbeperkten (beschut werk en garantiebanen) worden nu via Promen BV Prowork bediend.

Daarnaast voert Promen in opdracht van de individuele gemeenten re-integratie activiteiten uit voor werkzoekenden die ondersteund worden op grond van de PW. Dit in de vorm van leerwerkplaatsen, werkervaringsplaatsen, aangepast(e) werk(plekken) en re-integratiemodules zowel binnen als buiten de locaties van Promen.

Promen voert doelstellingen uit de programmabegroting uit:

1. Iedereen die kan werken, werkt naar vermogen of is actief voor de samenleving.
2. Voor wie dat nodig heeft is een veilig vangnet beschikbaar (in dit geval in relatie tot werk).

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

2019 is een roerig jaar voor Promen geweest. Het transitieplan wordt verder uit gewerkt en Promen is bezig met de transitie van een productiebedrijf naar een vooruitstrevend werkontwikkelingsbedrijf. De krimp in de WSW doelgroep en de toename van werkzaamheden binnen Prowork (arbeidsbeperkten en PW activiteiten) hebben voor de gemeente Gouda geen frictiekosten opgeleverd. Daarnaast is het functiehuis voor de niet-doelgroep in 2019 gemoderniseerd en herzien en is de overstap gemaakt naar een ander pensioenfonds. De noodzakelijke overstap naar een ander pensioenfonds was mede aanleiding om het functiehuis te moderniseren.

Een aantal zaken die in 2019 speelden is nog niet verder uitgekristalliseerd. Er moet een cao komen voor de medewerkers in Nieuw Beschut-baan of garantiebaan. En wat de consequenties zijn van de Wet Arbeidsmarkt in Beweging (WAB) voor Promen en Prowork is nog niet helemaal duidelijk. Voor beide onderwerpen heeft de gemeenteraad in zijn zienswijze gevraagd oplossingen aan te dragen dan wel de consequenties in beeld te brengen.

Meer informatie: www.promen.nl

4.6.2.6 Bedrijfschap Regio Gouda

Openbaar belang en visie

Het Bedrijfschap Regio Gouda ontwikkelt het bedrijventerrein Gouwe Park even ten westen van Gouda, langs de A20 en A12. Het is een zelfstandige organisatie waarin de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas op gelijkwaardige basis samenwerken. De gemeenten nemen elk voor 1/3 deel in het uiteindelijk voor- of nadelig financieel resultaat bij afsluiting van de ontwikkeling. Het Bedrijfschap is tot medio 2018 geheel gefinancierd met van de gemeente Gouda betrokken vreemd vermogen. Vanwege de grote hoeveelheid grondverkoop vanaf eind 2017 heeft het Bedrijfschap het vreemd vermogen inmiddels geheel afgelost. Door de gemeente Gouda zijn en worden geen investeringen in het Bedrijfschap gedaan.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

In 2019 heeft weer een aantal grondverkoop plaatsgevonden; gevolg is dat nog slechts een beperkt aantal kavel voor verkoop beschikbaar is. Deze kavels zijn naar de huidige verwachting uiterlijk eind 2021 alle verkocht. Deze ontwikkeling is vertaald in de eind 2019 geactualiseerde grondexploitatieberekening welke een fors positief eindsaldo laat zien. Gezien het aantal gegadigden voor de restende kavels wordt het risico dat deze verwachting niet wordt gerealiseerd gering geacht.

Meer informatie: www.gouwepark.nl

4.6.2.7 RZG Zuidplas Grondbank

Openbaar belang en visie

Vanaf 2011 functioneert de grondbank als stallingbedrijf. De gronden zijn bedoeld voor de ontwikkeling van de Zuidplaspolder tot een gebied voor wonen, werken en natuur. De deelnemende partijen (provincie Zuid-Holland, Rotterdam, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas) bepalen gezamenlijk de bouwprogramma's voor de Zuidplaspolder.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

In 2019 zijn de gronden van de Grondbank getaxeed. Uit deze taxatie blijkt dat de marktwaarde op € 74,5 miljoen ligt, derhalve € 21 miljoen onder de boekwaarde van € 95,5 miljoen. Uit deze taxatie blijkt dat de verliesvoorziening in 2019 niet is ingelopen en gelijk is gebleven met 2018. De reden hiervoor is dat het proces om tot een ontwikkelingsvisie voor het Middengebied nog gaande is en dat de planning is dat hierover in 2020 de nodige besluiten genomen worden. Op grond van de besluiten en de hieraan gekoppelde planologische invulling is er een reële kans op het inlopen op termijn van de verliesvoorziening.

Het grootste risico voor de Grondbank is dus de waardeontwikkeling van haar gronden. In de begroting 2019 van de Grondbank is een verliesvoorziening opgenomen van € 21 miljoen. De waardevermindering wordt veroorzaakt door de onzekerheid van het ontwikkelingsperspectief en -kracht voor de ontwikkeling van woningbouw. De gemiddelde boekwaarde van de gronden in de Grondbank is relatief laag en vormt geen belemmering voor ontwikkelingen. Wel is de gemiddelde grondprijs in de Grondbank hoger dan de 'agrarische' waarde, althans de waarde zonder ontwikkelingsperspectief. De totale waarde van de gronden zonder ontwikkelingsperspectieven zal op een niveau van € 30 miljoen liggen. In een dergelijk geval zal er een totaal verlies zijn van € 70 miljoen. Bij het beperkt of het geheel ontbreken van ontwikkelingsinitiatieven zal dit bedrag (grotendeels) afgeboekt dienen te worden. Het aandeel voor Gouda daarin is 6%.

4.6.2.8 Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG)

Openbaar belang en visie

De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisissomstandigheden. Daarnaast zet de RDOG in om de effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Dit gebeurt door de belangen te behartigen van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg, volksgezondheid en ambulancezorg.

Wijze dienen belang

De RDOG geeft uitvoering aan drie diensten: de GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst), GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en RAV (Regionale Ambulance Dienst). De werkzaamheden lopen uiteen van structurele en preventieve maatregelen tot aan de voorbereiding op gezondheidsbedreiging en effectief optreden bij een daadwerkelijke gezondheidsbedreiging. Voor de openbare gezondheidszorg komt daar het bevorderen van de toegang tot zorg nog bij.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

De RDOG voert een groot aantal taken voor inwoners, gemeenten en overige cliënten uit op een manier die kwalitatief voldoende is en die, binnen de huidige randvoorwaarden, zo efficiënt mogelijk is ingericht. In de bezuinigingsrondes van de afgelopen jaren is de RDOG in staat geweest het primaire proces doorgang te laten vinden door vooral te bezuinigen op overhead en ICT-investeringen. Echter doordat de RDOG zo efficiënt mogelijk de taken heeft uitgevoerd en bezuinigen heeft doorgevoerd, is de vraag onderzocht hoe realistisch de bezuinigen zijn ten opzichte van andere GGD-en. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat de capaciteit bij de RDOG ver onder het landelijk gemiddelde ligt van vergelijkbare GGD-en. Ook heeft de accountant gewezen op diverse gebreken binnen de organisatie.

Dit is aanleiding voor de RDOG om het programma RDOG2024 op te starten waarbij onderzoek wordt gedaan welke toekomstige investeringen en capaciteit nodig zijn om een robuuste organisatie te realiseren. De resultaten van het onderzoek worden vervolgens gebruikt voor de realisatie van diverse verbeteringen. Het programma richt zich de komende vier jaar op de vereiste organisatieontwikkeling binnen RDOG en de samenwerking met haar doelgroepen, opdrachtgevers en (keten)partners.

Het programma RDOG2024 zorgt ervoor dat de RDOG in 2024 een (strategisch) wendbare, moderne (datagedreven) en klantgerichte organisatie is. Een organisatie die meebeweegt met veranderingen in de samenleving en met integrale gezondheidsdeskundigheid bijdraagt aan een gezonder en veiliger Hollands Midden. Daarbij heeft de RDOG extra oog voor inwoners in kwetsbare situaties.

De kracht van het programma ligt in het verbeteren van de interne processen zodat de inwoners merkbaar betere ondersteuning krijgen. Dit terwijl de taken van de RDOG voor de opdrachtgevers op een moderne, datagedreven wijze worden uitgevoerd tegen aanvaardbare kosten.

Meer informatie: www.rdoghm.nl

4.6.2.9 Veiligheidsregio Hollands-Midden

Openbaar belang en visie

De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Alsmede het realiseren van een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

Brandweer en Crisisbeheersing.

Voor wat betreft de brandweer is in 2019 aan de slag gegaan met het organisatieplan 'Samen verder'. Dit organisatieplan speelt in op een veranderende samenleving en is gericht op het versterken van de interne samenwerking, en het versterken van het vakmanschap van de medewerkers. Dit is goed opgepakt binnen de organisatie. Daarbij is binnen de brandweerorganisatie ook meer de nadruk meer komen te liggen op het aangaan van (wisselende) relaties, verbindingen en samenwerkingsverbanden. Verdere zaken die in 2019 spelen bij de brandweer is de verdere ontwikkeling van informatiegericht werken door middel van moderne informatiesystemen.

Voor wat betreft het onderwerp crisisbeheersing speelde in 2019 de verdere organisatorische inbedding van het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing in de Veiligheidsregio.

Gemeenschappelijke Meldkamer

In voorgaande jaren is geconstateerd dat het samengaan van de meldkamers tot een Landelijke Meldkamerorganisatie niet zo voorspoedig als gewenst verloopt. Dit heeft geleid tot een heroriëntatie waarbij het einddoel nog wel overeind blijft maar waarbij de regionale samenvoegingstrajecten voorlopig nog in het beheer van de veiligheidsregio's blijft. Er is nu in een transitiestrategie voorzien. Inmiddels is er een nieuwe planning voor het samengaan tot een landelijke meldkamer. Deze planning is in 2019 opgepakt. Het uiteindelijke doel is nog steeds om de samenvoegingen, de landelijke ICT en het beheer van de meldkamers in 2021 gerealiseerd te hebben.

Oranje Kolom

De Oranje Kolom staat voor de gebundelde krachten van de gemeenten in de Veiligheidsregio Hollands Midden. In de Oranje Kolom wordt samengewerkt als het gaat om crisisbeheersing (bevolkingszorg). Vanuit de veiligheidsregio worden de gemeenten hierin ondersteund door het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC). Voor het BGC en de gemeenten zijn in 2019 relevante ontwikkelingen het volgende: Terrorismedreiging (terrorismegevolgbestrijding) en de doorwerking daarvan voor evenementenbeleid maar ook de gevolgen van eventuele aanslagen voor gemeenten.

Meer informatie: www.vrh.nl

4.6.2.10 Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland

Openbaar belang en visie

De Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is de uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke en waterschapsbelastingen van negen gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De BSGR bepaalt ook de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in de deelnemende gemeenten. Het beleid van heffing en invordering van belastingen en de belastingverordeningen worden door de deelnemers zelf vastgesteld.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

De BSGR heeft in 2019 aanslagen opgelegd tot een bruto bedrag van € 472 miljoen (2018: € 445 miljoen). De toename wordt deels veroorzaakt door areaaluitbreiding en deels door de stijging van de tarieven bij de deelnemers.

Betreffende parkeerbelasting worden er geen duplicaat naheffingsaanslagen meer verzonden door de BSGR. Er wordt door Gouda geen parkeerbon meer achter de ruitenwisser geplaatst. De BSGR verstuurd een primaire naheffingsaanslag,

Alle grote kohieren zijn conform planning opgelegd. Bij de kleinere kohieren wordt regelmatig afgeweken van de planning. Dit heeft onder andere te maken met de complexiteit van de aanlevering waardoor de gegevens vaak niet op tijd worden aangeleverd. De BSGR heeft een exotenmodule ontwikkeld. Hiermee kunnen deelnemers gemakkelijk de bestanden aanleveren, zodat deze door de BSGR rechtstreeks in het systeem kunnen worden ingelezen.

De invoering van afvalstoffenheffing in de vorm van Diftar vraagt de nodige inspanning. De methodiek is complexer en het aantal bezwaarschriften met betrekking tot de afvalstoffenheffing is iets toegenomen.

Vanuit het vereiste om AVG-proof gegevens met de belastingbetalers uit te wisselen is een nieuwe module ontwikkeld om elektronische formulieren te kunnen versturen. Verder kan de belastingbetaler betalen door middel van incasso op maat; de belastingplichtige kan zelf bepalen in hoeveel termijnen alsmede op welke dag in de maand bedragen afgeschreven dienen te worden.

Vanaf 2019 is kostprijscalculatiemodel volledig van toepassing. Bij de deelnemers wordt een voorschot in rekening gebracht. Na afloop van het jaar vindt een afrekening plaats op basis van het werkelijk aantal opgelegde aanslagen. In het model is voor ieder type aanslag een kostprijs bepaald waarvan de hoogte afhankelijk is van de complexiteit van de heffingsmaatstaf. De systematiek van de berekening van de bijdrage aan de BSGR is voor Gouda in financieel opzicht gunstig. In 2018 betrof de deelnemersbijdrage voor Gouda € 1.314.010. De (voorlopige) bijdrage voor 2019 was € 1.119.268. De definitieve deelnemersbijdrage voor 2019 is vastgesteld op € 1.212.182.

Meer informatie: www.bsgr.nl

4.6.3 Vennootschappen en coöperaties

4.6.3.1 Sport.Gouda B.V.

Openbaar belang en visie

Sport.Gouda is het zelfstandige sportbedrijf van de gemeente Gouda. De organisatie beheert en exploiteert een breed aanbod van sportvoorzieningen en draagt zorg voor activiteiten die voortkomen uit het gemeentelijke sportbeleid.

De gemeente Gouda is de grootste opdrachtgever. De wederzijdse rechten en plichten zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). De aandelen van Sport.Gouda zijn volledig in handen van de gemeente.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

In 2019 ontstond duidelijkheid over de gevolgen van de nieuwe BTW-wetgeving. Niet alle BTW wordt door het Rijk gecompenseerd door de SPUK-regeling. Gemeente en Sport.Gouda spraken met elkaar af dat de gemeente voor 2019 en 2020 een extra bijdrage levert aan Sport.Gouda, gebaseerd op het werkelijke exploitatietekort dat bij Sport.Gouda ontstaat door de gewijzigde BTW-wetgeving.

In 2019 werd de nieuwe sporthal in het Groenhovenpark opgeleverd. Sport.Gouda gaat deze hal exploiteren vanaf 2020 binnen de bestaande begroting.

Er zijn twee nieuwe commissarissen aangetreden in de RvC. De werving van een nieuwe directeur is vanwege naderende pensionering in gang gezet.

Meer informatie: www.sportpuntgouda.nl

4.6.3.2 Cyclus N.V.

Openbaar belang en visie

Cyclus is een overheidsonderneming waarvan negen gemeenten in de regio aandeelhouder zijn. Het bedrijf richt zich voornamelijk op Afvalbeheer: inzameling van huishoudelijk afval en verwerking van deze afvalstromen. Voor Gouda voert Cyclus daarnaast ook reinigingstaken in het openbaar gebied uit, ook is Cyclus verantwoordelijk voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding. De gemeente Gouda bezit 23,5% van de aandelen.

Ontwikkelingen en risico's 2019

In 2019 is er frequent overlegd over de taken en de invulling daarvan op het gebied van met name afval en reiniging. De afbouw van de taakuitvoering Cyclus op het gebied van Infrabeheer Openbare Ruimte is per 1 januari afgerond. Vanaf die datum worden deze taken door marktpartijen uitgevoerd op basis van aanbestedingen.

Consequenties

Hoewel in afgeslankte vorm er een goede toekomst voor het bedrijf Cyclus is, zullen in de komende jaren belangrijke organisatieveranderingen en besparingen plaats (moeten) vinden. Daarnaast zal Cyclus ook op schaalvergroting moeten focussen om marktconform te blijven functioneren. .

Meer informatie: www.cyclusnv.nl

4.6.3.3 Oasen N.V.

Openbaar belang en visie

Oasen is het drinkwaterbedrijf van Midden Holland, de gemeente Gouda is een van de aandeelhouders. Kernactiviteiten zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater.

De uitvoering van de taken van Oasen heeft geen directe link met programmadoelstellingen van de gemeente. Er is uiteraard wel sprake van een algemeen belang van goed drinkwater.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

Oasen heeft in 2019 ruim 47 miljard liter drinkwater geproduceerd. Daarnaast werd gewerkt aan de voorbereidingen van grote projecten zoals het project van het verleggen van een drinkwaterleidingvoorziening langs de A27. Duurzaamheid speelde ook in 2019 een belangrijke rol. Zo werden onder andere 8 poolauto's vervangen door volledig elektrische auto's en werden er geslaagde energiebesparende pilots op zuiveringsstations uitgevoerd. Ook zijn er stappen gezet voor verschillende innovaties en werd aan de realisatie van het nieuwe zuiveringsstation in Kamerik gewerkt.

In algemene zin is verder geïnvesteerd in veiligheid zowel op het gebied van drinkwaterkwaliteit als op het gebied van de continuïteit van de drinkwatervoorziening.

Meer informatie: www.oasen.nl

4.6.3.4 N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar belang en visie

De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank verstrekt kredieten tegen lage tarieven of onder garantie van Nederlandse overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van provincies, een hoogheemraadschap en gemeenten, waaronder Gouda.

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

In 2019 is een dividenduitkering van € 235.000 ontvangen over het boekjaar 2018 van BNG Bank. In de primitieve begroting 2019 was een bedrag van € 175.000 geraamd. Ook in de meerjarenramingen 2020-2023 is een jaarlijkse dividenduitkering van € 175.000 begroot.

In het halfjaarbericht 2019 geeft BNG Bank aan dat de nettowinst over het 1^e halfjaar 2019 € 128 miljoen bedraagt; een teruggang van 38% ten opzichte van dezelfde periode in 2018. Indien deze trend zich het 2^e halfjaar van 2019 voor heeft gezet heeft dit invloed op de dividenduitkering 2020 (over 2019).

Aan de BNG worden geen bijdragen gedaan.

Meer informatie: www.bngbank.nl

4.6.3.5 Coöperatie ParkeerService U.A.

Openbaar belang en visie

Gouda is sinds 2016 lid van de Coöperatie Parkeerservice U.A., een coöperatie die gespecialiseerd is in alle aspecten van parkeren. De leden - 17 gemeenten - zijn vertegenwoordigd in de Algemene Ledenvergadering (ALV).

Ontwikkelingen 2019 en eventuele risico's

De nieuwe directeur bestuurder is, na een gedegen selectie, in de algemene ledenvergadering ALV van december 2018 benoemd per 1 januari 2019. Daarmee is de interim-periode voorbij en zijn alle sleutelposities weer bezet door eigen medewerkers.

Het financiële rekenmodel voor de komende jaren is definitief vastgesteld in de ALV en zorgt voor duidelijkheid omtrent de kosten van de dienstverlening. Hierdoor zullen enerzijds bestaande leden meer werkzaamheden in de coöperatie kunnen onderbrengen en zijn de risico's voor de coöperatie bij het opnemen van nieuwe leden minimaal geworden.

Meer informatie: www.cooperatieparkeerservice.nl

4.6.4 Lijst verbonden partijen, balansgegevens en bijdragen

De wettelijk verplichte overzichten van de verbonden partijen zijn verwerkt in de volgende tabellen.

Tabel 1: Belangen en vertegenwoordiging verbonden partij

De eerste tabel geeft informatie over de vertegenwoordiging in de besturen door de gemeente Gouda, het openbaar belang dat gediend is en de bestuurlijke invloed die Gouda heeft op de verbonden partij.

Gemeenschappelijke regelingen

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Regio Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Regionale beleidvorming en strategische belangbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard Waddinxveen en Zuidplas.	20% leder AB lid heeft 1 stem.

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Omgevingsdienst Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen.	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.	18% Stemverhouding op basis van budget € 100.000= 1 stem.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen.	Beheer van recreatieterreinen voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Alphen aan den Rijn, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast is men beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Streekarchief Midden-Holland	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.	Het conform de archiefwet bewaren van de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en het ISMH.	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Promen	In het AB zit een collegelid die door het college is aangewezen.	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering.	14,2 %. Ieder AB lid heeft 1 stem.
Bedrijvenschap Regio Gouda	De leden van het AB worden door de raden danwel uit de colleges aangewezen. Hiervan moet tenminste 1 lid deel uitmaken van het college van B&W. Gemeente Gouda wijst de plaatsvervangend voorzitter aan	Het in een samenwerkingsverband van Gouda, Waddinxveen en Zuidplas ontwikkelen van het bedrijventerrein Gouwe Park	33,3 %. Ieder DB lid heeft 1 stem.
RZG Zuidplas Grondbank	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB lid.	Het verwerven van strategische grondposities in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling. Tevens de verkoop van de verworven gronden tegen een zo gunstig mogelijke waarde ontwikkeling van deze gronden.	5% Ieder AB lid heeft 1 stem
Regionale dienst Openbare gezondheidszorg Hollands Midden	In het AB zit een lid die door de raad is aangewezen. Het lid maakt deel uit van het college	De RDOG bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de burgers in de regio Hollands Midden in normale en crisissituaties. Daarnaast zet de RDOG in om effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken.	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Veiligheidsregio Hollands Midden	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten	8% Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.	Het heffen en invorderen van lokale belastingen voor de deelnemers. Daarnaast het bepalen van de hoogte van de WOZ-waarden voor alle onroerende zaken in deze gemeente.	14,66% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar.

Vennootschappen en coöperaties

Naam organisatie	Wijze van dienen van het gemeentebelang	Openbaar belang	Belang van de gemeente in verbonden partij
Sport.Gouda	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sport-evenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en ook advies en consult.	100% stemrecht als aandeelhouder.
N.V. BNG	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger	0,15% stemrecht als aandeelhouder.
Oasen N.V.	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid.	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
NV Cyclus	DE AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.	Advisering over het beheer van openbare ruimte en afval beheer. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan deze beheer taak. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.	20% leder AB lid heeft 1 stem
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV)	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.	9,1 % leder lid heeft 1 stem

Tabel 2: Meest recente balansgegevens en risico's

In de tweede tabel zijn de meest recente vermogensontwikkelingen en de risico's opgenomen. Verwacht wordt dat er geen substantiële wijzigingen in het vermogen van deze verbonden partijen zullen optreden. Risico's van enige omvang zijn benoemd in de kolom risico's. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2019	Eigen vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 1-1-2019	Vreemd vermogen 31-12-2019	Risico's
Regio Midden Holland	696	628	484	400	
Omgevingsdienst Midden-Holland	2.746	3.179	8.763	8.009	
Groenalliantie	8.225	8.202	4.354	4.633	
Streekarchief Midden-Holland	260	222	272	369	
Promen	1.855	2.524	8.233	9.749	
Bedrijvenschap Regio Gouda	9.040	10.369	530	635	
RZG Zuidplas Grondbank	-17.875	-17.253	93.187	92.509	Risico op waardeontwikkelingen gronden als gevolg van nieuw provinciaal beleid voor nieuwe woningbouwlocaties. Risico op waarderingsregels als gevolg van gewijzigde wetgeving BBV.
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	3.627	3.948	27.207	29.237	
Veiligheidsregio Hollands Midden	5.837	5.496	27.364	28.105	
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	2.055	1.524	4.825	10.873	

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Naam	Eigen vermogen 1-1-2019	Eigen vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 1-1-2019	Vreemd vermogen 31-12-2019	Risico's
Sport.Gouda	1.228	1.252	1.427	2.399	
N.V. BNG	4.991.000	4.887.000	132.518.000	144.802.000	
Oasen N.V.	108.494	112.187	160.973	168.537	
N.V. Cyclus	9.106	9.513	21.945	21.763	
Coöperatieve Parkeerservice U.A.	-109	-85	118	113	

Tabel 3: Bijdragen, bijdragen t.o.v. totaal, en verwacht resultaat

In de derde tabel zijn de begrote en gerealiseerde bijdragen 2019 opgenomen, alsmede de begrote bijdrage ten opzichte van het totaal en het verwachte resultaat in 2019.

Voor het Bedrijfschap regio Gouda, Cyclus N.V., Oasen N.V. en de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten wordt geen jaarlijkse bijdrage betaald. Voor het Bedrijfschap regio Gouda en RZG Grondbank Zuidplas geldt dat de gemeente mogelijk een bijdrage moet leveren of kan ontvangen bij het afsluiten van de grondexploitatie. Voorlopig is de verwachting bij beide verbonden partijen dat de grondexploitaties minimaal budgettair neutraal worden afgesloten.

Toelichting op substantiële verschillen komt bij de betreffende programma's aan de orde.

In onderstaande tabel zijn alleen de verbonden partijen vermeld waaraan in 2019 een financiële bijdrage is verstrekt. De financiële bijdrage aan de verbonden partijen BNG, Oasen en Bedrijfschap regio Gouda was in 2019 nihil.

Gemeenschappelijke regelingen (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019 initieel	Bijdrage Totaal	Bijdrage t.o.v. Totaal	Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Regio Midden Holland	125	398	31,5%		125	125
Omgevingsdienst Midden-Holland	2.586	5.390	48,0%	3.012	3.012	3.012
Groenalliantie	516	1.346	38,3%		516	516
Streekarchief Midden-Holland	465	1.199	38,7%		465	465
Promen	9.952	26.806	37,1%	10.347	10.342	10.141
Bedrijfschap Regio Gouda	0			0	0	0
RZG Zuidplas Grondbank	140	2.335	6,0%		140	140
Regionale dienst openbare gezondheidszorg	2.669	28.328	9,4%	2.630	2.630	2.630
Veiligheidsregio Hollands Midden	4.459	44.785	10,0%		4.459	4.559
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	1.430	9.762	14,7%	1.314	1.430	1.314
Totaal gemeenschappelijke regelingen	22.342	120.350	18,6%		23.119	22.902

Vennootschappen en coöperaties (bedragen * € 1.000)

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019 initieel			Begroting 2019 na wijziging	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Sport.Gouda B.V.	5.439			5.439	4.990	4.870
Cyclus N.V.	17.244			11.224	10.085	11.573
Coöperatie ParkeerServices U.A.	175			175	175	176
Totaal vennootschappen en coöperaties	22.858			16.838	15.250	16.619
Totaal	45.201				38.369	39.521

4.7 Grondbeleid

4.7.1 Inleiding

Voor het werken met grondexploitaties zijn regels opgenomen in het gemeentelijk grondbeleid en artikel 16 van het BBV (besluit begroting en verantwoording). Aan de hand van deze regels wordt in deze paragraaf verslag gedaan van het grondbeleid in het algemeen en de resultaten binnen grondexploitaties in het bijzonder.

4.7.2 Grip op de grondexploitaties

De gemeente Gouda voert actief grondbeleid via de projecten Westergouwe, Spoorzone en Middenwillens. Hiermee realiseert de gemeente belangrijke beleidsdoelen op het gebied van werkgelegenheid, bereikbaarheid en wonen. Verder is de gemeente vanuit risicobeheersing bewust terughoudend met het openen van nieuwe grondexploitaties, zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2017-2021. Het openen van nieuwe grondexploitaties blijft mogelijk voor het realiseren van beleidsdoelen. Verder ondersteunt de gemeente marktpartijen bij het realiseren van projecten door grond te verkopen en bestemmingsplannen aan te passen (faciliterend grondbeleid).

De gemeente maakt de risico's binnen de grondexploitaties beheersbaar. Dit doet de gemeente door realistisch te ramen in de grondexploitaties; door optimalisaties door te voeren in plannen en door contractafspraken te maken met marktpartijen. Als het nodig is, neemt de gemeente tijdig haar verliezen en worden voorzieningen gevormd. Doordat de projecten worden opgeknipt in fases met korte looptijden, kunnen nauwkeurige berekeningen worden gemaakt en kan sneller worden ingespeeld op marktontwikkelingen.

De gemeente overlegt met de accountant over de economische vooruitzichten voor de grondexploitaties. Voor de kosten en opbrengsten worden indexen bepaald. De gehanteerde indexen zijn door de accountant goedgekeurd. Een onafhankelijk bureau controleert ieder jaar de berekeningen van onze grondexploitaties. Hierdoor wordt de betrouwbaarheid van de berekeningen groter en worden de financiële risico's kleiner.

Er zijn in 2019 geen nieuwe grondexploitaties geopend, wel wordt er een grondexploitatie afgesloten. In november 2019 is de grondprijzenbrief 2020 vastgesteld.

4.7.3 Financieel resultaat

De gemeente heeft 3 actieve grondexploitaties. De rapportage Meerjaren Perspectief Grondexploitaties bevat actuele informatie over deze projecten. Hieronder wordt ingegaan op de grootste veranderingen binnen de grondexploitaties.

Westergouwe, fases 1 t/m 3

De grondexploitatie Westergouwe bestaat uit drie fases, waarbij de eerste fase vrijwel gereed is en de grondexploitatie van deze fase wordt afgesloten.

In 2019 zijn de woningen in fase 2 in verkoop gegaan en is de bouw gestart aan het eind van het jaar.

Voor fase 3 is de grondverbetering uitgevoerd en is gestart met het opstellen van het bestemmingsplan en het stedenbouwkundig plan.

Spoorzone

De grondexploitatie Spoorzone geldt voor het gebied ten noorden van het intercystation. De gemeente geeft samen met de provincie Zuid Holland uitvoering aan Versnelling Woningbouw en de bouw van 1.000 woningen rond het spoor.

Voor de laatste ontwikkelkavel binnen de grondexploitatie Spoorzone heeft Mozaiek Wonen een bouwplan ingediend.

Middenwillens

De laatste woningen zijn in 2019 opgeleverd. Door ProRail zijn nooddeuren aangebracht in het geluidsscherm langs het spoor. De gemeente heeft in 2019 opdracht gegeven voor het maken van 6 brandweerbruggen richting het spoor. Deze worden in 2020 geplaatst. Hiermee zijn de meeste werkzaamheden afgerond en kan de grondexploitatie worden afgesloten.

Resultaat

Het resultaat van de drie grondexploitaties is met afgerond € 1,53 miljoen verbeterd. Dit komt ten gunste van het resultaat. De totale voorziening voor nadelige grondexploitaties per 31 december 2019 bedraagt € 2,62 miljoen. Vanwege de vertrouwelijkheid wordt alleen het totaal bedrag van de voorzieningen voor grondexploitaties vermeld.

Het beeld voor 2019 is:

Voorziening per 31-12-2018	Mutatie voorziening in 2019	Voorziening per 31-12-2019
€ 5,49 miljoen	€ 2,87 miljoen	€ 2,62 miljoen

4.8 Interbestuurlijk toezicht

4.8.1 Inleiding

Gemeenten hebben te maken met een toezichthouder per beleidsdomein. De provincie is op grond van de Wet revitalisering Generiek Toezicht de toezichthouder voor financiën, ruimtelijke ordening, omgevingsrecht, monumentenzorg, archief- en informatiebeheer en huisvesting vergunninghouders.

4.8.2 Rapportage IBT

De rapportage en verantwoording op de voorgeschreven domeinen uit de met de provincie Zuid-Holland gesloten bestuursovereenkomst interbestuurlijk toezicht vindt plaats aan de hand van onderstaand overzicht. De score (kleur stoptlicht) is gebaseerd op instructie die door de toezichthouder ter beschikking is gesteld.

Financiën	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen	De begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 zijn structureel en reëel in evenwicht.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Ruimtelijke ordening	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Omgevingsverordening Zuid-Holland (artikel 14.2 Omgevingsverordening)	Groen	De bestemmingsplannen voldoen aan de regels van de Omgevingsverordening Zuid-Holland.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Omgevingsrecht (vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu, bouwen en wonen)	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Rood	Het beleidsplan VTH BWT 2017-2020 is in april 2017 vastgesteld. Het beleidsplan VTH Milieu 2019-2022 is vastgesteld in februari 2020 (de formele deadline in het kader van de wet VTH was 1 januari 2019). De beide evaluaties vormden onderdeel van respectievelijk de jaarrapportages BWT en Milieu 2018 en zijn als bijlagen bij de gemeentelijke jaarstukken 2018 op 14 mei 2019 door het college vastgesteld, op 10 juli 2019 door de raad vastgesteld en vervolgens op 11 juli aan de provincie Zuid-Holland aangeboden. Bedoelde evaluaties gaven geen aanleiding de beleidsplannen tussentijds te herzien. De uitvoeringsprogramma's BWT en Milieu 2019 vormden onderdeel van de jaarprogramma's BWT en Milieu 2019. Beide jaarprogramma's zijn op 18 juni 2019 door B&W vastgesteld en op 19 juni 2019 ter kennisgeving aan de gemeenteraad verzonden (de formele deadline in het kader van de wet VTH was 1 april 2019).
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	De situatie is 'in control'. De late vaststelling van de Jaarprogramma's was te wijten aan tijdelijke personele problematiek.

Monumentenzorg	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	De gemeente beschikt over een adviescommissie op grond van de Erfgoedwet die adviseert over uit te voeren werken aan rijksmonumenten die op grond van de Erfgoedwet zijn beschermd. Deze adviescommissie adviseert tevens op grond van de Erfgoedverordening over uit te voeren werken aan gemeentelijke monumenten die op grond van de Erfgoedverordening zijn beschermd. Deze commissie is deskundig op het gebied van monumentenzorg betreffende bouwhistorische en bouwkundige opleiding en kennis en op het gebied van cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie en historisch landschap/stedenbouw.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Archief- en informatiebeheer	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde	Oranje	De 'oranje score' wordt onderbouwd middels de jaarlijkse KPI-rapportage over het informatiebeheer. Deze rapportage geeft op meer detailniveau weer waar de aandachtspunten liggen, maar ook waar Gouda goed scoort. Deze score kan ook op meer detailniveau vergeleken worden met vorig jaar.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Huisvesting vergunninghouders	Groen / oranje / rood	TOELICHTING
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Groen	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee	

Gevraagde informatie huisvesting verblijfsgerechtigden	Stand van zaken
Achterstand per 1 januari van het verantwoordingsjaar	9
Fase interventieladder op 1 januari	signaleren
Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	34
In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	38
Voorsprong per 1 juli van het verantwoordingsjaar	4
Fase interventieladder op 1 juli	taakstelling gerealiseerd
Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	21
In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	31
Voorsprong per 31 december van het verantwoordingsjaar	10
Fase interventieladder op 31 december	taakstelling gerealiseerd
Toelichting:	
De taakstelling is gerealiseerd mede door de goede samenwerking met de woningcorporaties.	

5 Jaarrekening

5.1 Inleiding

Het overzicht van baten en lasten vormt samen met de balans, het taakveldenoverzicht en de SiSa-bijlage de jaarrekening. De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole.

Het overzicht van baten en lasten biedt inzicht in het financiële eindresultaat van 2019 met een analyse en een toelichting op de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting. De financiële positie van de gemeente bij de aanvang en het einde van het verslagjaar kan uit de balans worden afgelezen. De jaarstukken bevatten ook een overzicht met de gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In de SiSa-bijlage wordt verantwoording afgelegd over de zogenaamde specifieke uitkeringen.

De grondslag voor deze jaarrekening als onderdeel van de jaarstukken ligt in hoofdstuk IV, artikel 24 tot en met 58a, van het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#). Benadrukt wordt dat alle vergelijkingen, voor zover niet anders gemeld, worden gemaakt met de begroting 2019 na de 2e wijziging.

5.2 Overzicht van baten en lasten

Aanvankelijk was het saldo van de begroting 2019, zoals door de raad vastgesteld in het najaar van 2018, € 1.614.000 positief. In de loop van het jaar heeft de raad twee begrotingswijzigingen vastgesteld. Na de 2e begrotingswijziging 2019 bedroeg het verwachte resultaat € 750.000. Uiteindelijk sluit de jaarrekening 2019 met een voordelig resultaat van € 8.951.000. Zie de navolgende overzichten.

Van elk programma en van de algemene dekkingsmiddelen zijn de lasten, de baten en het saldo vermeld, waarna het gerealiseerde totaal saldo wordt gepresenteerd. In de tabel zijn de baten vermeld met een -teken. Een positief saldo bij een programma in de kolom "Jaarrekening 2019" geeft aan hoeveel de lasten hoger zijn dan de baten oftewel hoeveel het programma de gemeente heeft gekost. Het gevolg is ook dat het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten van -€ 7.503.000 positief is.

Exploitatie (bedragen * € 1.000)		Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
01. Economie, werk en onderwijs	Lasten	18.451	19.890	19.119	771	V
	Baten	-6.847	-7.420	-8.477	1.057	V
	Saldo	11.604	12.470	10.642	1.828	V
02. Energie en klimaat	Lasten	24.453	24.590	24.768	-178	N
	Baten	-26.289	-26.214	-27.045	831	V
	Saldo	-1.836	-1.624	-2.277	653	V
03. Wonen en leefomgeving	Lasten	41.380	46.588	47.153	-565	N
	Baten	-16.622	-19.719	-24.684	4.966	V
	Saldo	24.758	26.869	22.469	4.401	V
04. Sociaal domein	Lasten	116.148	122.250	122.951	-701	N
	Baten	-25.775	-27.955	-29.115	1.160	V
	Saldo	90.373	94.295	93.836	459	V
05. Cultuur, sport en recreatie	Lasten	17.275	16.891	17.632	-741	N
	Baten	-2.628	-2.594	-3.098	504	V
	Saldo	14.647	14.296	14.534	-238	N
06. Leefbaarheid en veiligheid	Lasten	8.957	9.806	9.699	107	V
	Baten	-163	-242	-184	-58	N
	Saldo	8.794	9.564	9.515	49	V
07. Bestuur en organisatie	Lasten	27.467	28.437	30.085	-1.648	N
	Baten	-3.221	-3.610	-4.239	629	V
	Saldo	24.246	24.827	25.846	-1.019	N
Financiering en alg. dekkingsmiddelen	Lasten	798	48	453	-405	N
	Baten	-174.801	-180.016	-182.521	2.506	V
	Saldo	-174.003	-179.967	-182.068	2.101	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Lasten	254.929	268.500	271.860	-3.360	N
	Baten	-256.346	-267.770	-279.363	11.593	V
	Saldo	-1.417	730	-7.503	8.233	V

De toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden verrekend met het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Toevoegingen verhogen de lasten van een programma, onttrekkingen leiden tot hogere baten. Als het totaal van de onttrekkingen groter is dan de toevoegingen, verbetert het uiteindelijke rekeningresultaat. Zie daartoe de navolgende tabel waarin de baten danwel onttrekkingen zijn vermeld met een -teken.

Reserves (bedragen * € 1.000)		Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Storting in reserves P 01	Lasten	0	0	0	0	-
Storting in reserves P 02	Lasten	0	0	0	0	-
Storting in reserves P 03	Lasten	3.443	5.003	5.003	0	-
Storting in reserves P 04	Lasten	0	1.000	1.000	0	-
Storting in reserves P 05	Lasten	0	54	54	0	-
Storting in reserves P 06	Lasten	0	0	0	0	-
Storting in reserves P 07	Lasten	557	620	620	0	-
Storting reserves Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	0	0	0	0	-
Totaal toevoeging reserves	Totaal	4.000	6.676	6.676	0	-
Onttrekking reserves P 01	Baten	-29	-79	-79	0	-
Onttrekking reserves P 02	Baten	0	0	0	0	-
Onttrekking reserves P 03	Baten	-90	-2.156	-2.124	-32	N
Onttrekking reserves P 04	Baten	-2.210	-3.590	-3.590	0	-
Onttrekking reserves P 05	Baten	0	-146	-146	0	-
Onttrekking reserves P 06	Baten	-1.120	-1.178	-1.178	0	-
Onttrekking reserves P 07	Baten	-748	-891	-748	-143	N
Onttrekking reserves Algemene dekkingsmiddelen	Baten	0	-115	-259	143	V
Totaal onttrekking reserves	Totaal	-4.197	-8.156	-8.124	-32	N
Gerealiseerd saldo mutaties reserves	Saldo	-197	-1.480	-1.448	-32	N

Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en het totaal van mutaties in de reserves worden opgeteld en leiden tot het gerealiseerde resultaat. Het uiteindelijke rekeningresultaat bedraagt derhalve € 8.951.000 positief (in 2018 € 17.649.000 positief). De 2e begrotingswijziging 2019 sloot met een saldo van € 750.000 positief. Het uiteindelijke rekeningresultaat valt daardoor € 8.201.000 hoger uit dan geraamd in de laatste begrotingswijziging.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Saldo	-1.417	730	-7.503	8.233	V
Totaal mutaties reserves	Saldo	-197	-1.480	-1.448	-32	N
Gerealiseerd resultaat		-1.614	-750	-8.951	8.201	V

Algemene dekkingsmiddelen

Het BBV schrijft voor de algemene dekkingsmiddelen te specificeren naar ten minste:

- lokale heffingen
- algemene uitkeringen
- dividend
- saldo financieringsfunctie
- overige algemene dekkingsmiddelen

Zie daartoe het volgende overzicht.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.5 Treasury lasten	-1.673	-1.908	-1.755	-154
0.5 Treasury baten	-256	-316	-350	34
Saldo	-1.929	-2.224	-2.104	-120
0.61 OZB woningen lasten	671	577	610	-33
0.61 OZB woningen baten	-7.349	-7.349	-7.160	-190
Saldo	-6.678	-6.772	-6.549	-223
0.62 OZB niet-woningen lasten	304	174	179	-6
0.62 OZB niet-woningen baten	-7.159	-7.159	-7.751	592
Saldo	-6.855	-6.985	-7.571	586

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.63 Parkeerbelasting lasten	166	180	188	-9
0.63 Parkeerbelasting baten	-3.735	-3.904	-4.142	238
Saldo	-3.569	-3.724	-3.953	230
0.64 Belastingen overig lasten	85	85	83	2
0.64 Belastingen overig baten	-2.556	-2.546	-2.533	-13
Saldo	-2.471	-2.461	-2.450	-11
0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds baten	-153.124	-158.118	-159.696	1.578
Saldo	-153.125	-158.118	-159.696	1.578
0.8 Overige baten en lasten - lasten	1.248	940	1.107	-166
0.8 Overige baten en lasten - baten	-623	-623	-891	267
Saldo	624	317	216	101
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB) lasten	0	0	40	-40
Saldo	0	0	40	-40

Het BBV schrijft ook voor afzonderlijk aandacht te besteden aan het bedrag voor onvoorzien.

Zie daartoe het onderstaande overzicht.

Resultaat (bedragen * € 1.000)		Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Onvoorzien	lasten	151	0	0	0	-

De gemeenteraad heeft met de vaststelling van de 2e begrotingswijziging 2019 besloten tot aframing van de post voor onvoorzien naar nihil.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In dit hoofdstuk zijn toelichtingen opgenomen bij de belangrijkste afwijkingen binnen de verschillende programma's voor zover deze groter zijn dan € 100.000.

5.3.1 Programma 1 Economie, werk en onderwijs

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	18.451	19.890	19.119	771	V
Baten	-6.847	-7.420	-8.477	1.057	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	11.604	12.470	10.642	1.828	V
Mutaties in reserves	-29	-79	-79	0	-
Gerealiseerd resultaat	11.575	12.391	10.563	1.828	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

2.4 Economische havens en waterwegen

Groot onderhoud waterkeringen en afwatering

Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende dotatie van € 73.000 noodzakelijk gebleken.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Grondexploitatie Spoorzone

Voor de grondexploitatie Spoorzone is in het verleden een verliesvoorziening gevormd. Hiervan is in 2019 € 882.000 vrijgevallen.

3.4 Economische promotie

Promotie en toerisme

De verkoop van (VVV-)cadeaukaarten leidt tot een niet-geraamde opbrengst van € 114.000. Daar staan ook kosten tegenover (€ 92.000).

Stadsmarketing inclusief Gouda750

Aan de batenkant is sprake van een meevaller door ontvangen bijdragen voor het project Cheese Valley. Op basis van een geactualiseerde planning vallen diverse uitgaven die waren voorzien voor 2019 in een latere fase. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 87.000.

4.2 Onderwijshuisvesting

De voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen voldoet niet meer aan de richtlijnen van het BBV en is in 2019 vrijgevalen. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 557.000.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Kindgebonden financiering peuteropvang en VVE

De subsidieregeling kindgebonden financiering peuteropvang en VVE staat in de kinderschoenen en het gebruik daarvan komt minder snel op gang dan verwacht. Daardoor is er een voordeel van € 260.000 ontstaan op het geraamde budget. Exacte raming van benodigde subsidiebedragen is lastig voor kinderopvangorganisaties en dit heeft over 2018 tot terugvordering van in totaal € 100.000 subsidie geleid. Organisaties hebben met deze kennis voor 2019 lagere bedragen aangevraagd dan was begroot.

In 2020 wordt er steeds meer gebruik gemaakt van deze subsidieregeling, door meer kinderopvangaanbieders.

Onderwijsachterstanden

Het verschil aan de lastenkant kan verklaard worden doordat van de reservering van € 300.000 voor VVE-uitbreiding per 2020, € 117.000 niet is uitgegeven; dit budget was bestemd voor kinderopvangorganisaties om zich voor te breiden op 16 uur VVE (extra personeel, scholing, pilots etc.). De aanvankelijke randvoorwaarden voor de uitbreidingspilot bleken vertragend te werken.

Daarnaast is de egalisatiereserve van plm. € 133.000 niet gebruikt. Er wordt een egalisatiereserve aangehouden om fluctuaties in de rijksuitkering op te kunnen opvangen en fluctuaties in de subsidieaanvragen voor VVE (kindgebonden financiering).

Voor de jaarlijkse vaste kosten is € 5.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit fluctueert per jaar, er zit wat ruimte in de begroting, bv. voor overheadkosten e.d.

Het resterend budget zal worden overgeheveld naar 2020, waardoor het per saldo budgetneutraal is.

Volwasseneducatie

In 2019 is stevig ingezet op het vinden van deelnemers en het aanbieden van verschillende trajecten, wat resulteerde in 400 meer deelnemers dan in 2018. De rijksbijdrage 2019 is volledig benut. Dit verklaart in belangrijke mate het nadeel van € 369.000. De meeneemregeling 2018 leidt tot een voordeel van € 158.000 aan de batenkant. Daarnaast is rekening gehouden met een terugbetaling over 2018 van € 48.000, die nog niet is geïnd.

5.3.2 Programma 2 Energie en klimaat

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	24.453	24.590	24.768	-178	N
Baten	-26.289	-26.214	-27.045	831	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-1.836	-1.624	-2.277	653	V
Mutaties in reserves	0	0	0	0	-
Gerealiseerd resultaat	-1.836	-1.624	-2.277	653	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

7.2 Riolering

Riool

Aan de lastenkant is sprake van een nadeel van € 1.504.000 door een bijdrage aan de voorziening riolering. Deze post wordt deels gecompenseerd door een aantal voordelen aan de lastenkant: de kosten van niet-nautisch baggeren vielen lager uit (€ 575.000), op de post klimaatmaatregelen buiten projecten om kon een voordeel gerealiseerd worden van € 283.000. Het voordeel op groot onderhoud bedroeg € 193.000, op de post dagelijks onderhoud werd een voordeel gerealiseerd van € 663.000. Per saldo bedraagt het voordeel € 220.000.

Aan de batenkant treedt een voordeel op van € 1.013.000 als gevolg van de extra inkomsten rioolheffing, in het bijzonder huishoudens, voor € 897.000. Daarnaast is € 111.000 ontvangen van het Rijk (i.v.m. onderzoek naar niet-gesprongen explosieven in watergangen) en van Hoogheemraadschap Rijnland (bijdrage kosten onderzoek bodemdaling).

7.3 Afval

Afval

Voor een bedrag van € 417.000 waren de kosten van inzameling en verwerking hoger dan begroot, voornamelijk veroorzaakt door verwerkingskosten afvalbrengstation en inzameling.

De vergoedingen voor plastic, metaal en drankkartons (PMD) en oud papier en karton (OPK) voor in totaal € 264.000 zorgden voor meer baten ten opzichte van de begroting.

5.3.3 Programma 3 Wonen en leefomgeving

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	41.380	46.588	47.153	-565	N
Baten	-16.622	-19.719	-24.684	4.966	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	24.758	26.869	22.469	4.401	V
Mutaties in reserves	3.353	2.847	2.878	-32	N
Gerealiseerd resultaat	28.111	29.716	25.347	4.369	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Beheer gronden

Als gevolg van gewijzigde regelgeving van het BBV werden de verworven gronden in Westergouwe (fase 4 en 5) en Spoorzone (A1) in 2016 aangemerkt als strategische gronden en zonder afwaardering gepresenteerd onder de materiële vaste activa (MVA). In de afgelopen jaren had nog geen marktwaardetoets plaatsgevonden. Op basis van de overgangsbepaling diende uiterlijk 31 december 2019 gezorgd te worden voor een actuele taxatie van deze strategische gronden. Deze taxatie heeft in 2019 geleid tot een afwaardering van € 1.396.000. Aan de raad zal worden voorgesteld om voor deze afwaardering de reserve die hiervoor in het verleden is gevormd in te zetten.

Beheer onroerende zaken

In 2017 zijn via het Programmaplan verduurzaming gemeentelijk vastgoed financiële middelen beschikbaar gesteld, onder andere voor het aanvullen van de onderhoudsvoorziening in 2019 voor een bedrag van € 1.100.000. Nu is gebleken dat dit volgens de BBV-voorschriften niet is toegestaan, wordt voorgesteld om dit bedrag via de exploitatie opnieuw beschikbaar te stellen in de jaarschijven 2020 (50%) en 2021 (50%).

De servicekosten (o.a. energie) worden doorbelast aan de huurders. Per saldo valt het voordeel van € 74.000 aan de lastenkant weg tegen het nadeel aan de batenkant.

2.1 Verkeer en vervoer

Dagelijks onderhoud openbare verlichting

Van het voordeel op openbare verlichting wordt voorgesteld om een bedrag van € 256.500 opnieuw beschikbaar te stellen in 2020 in verband met werkzaamheden die wel aan de aannemer zijn opgedragen maar niet in 2019 konden worden uitgevoerd.

Dagelijks onderhoud grijs

Voordeel van € 140.000 aan de lastenkant is ontstaan doordat verschillende werkzaamheden door een variëteit aan oorzaken niet in 2019 in uitvoering genomen konden worden.

Dagelijks onderhoud wegen straten pleinen

Voor een bedrag van € 77.000 is vergoeding graafwerkzaamheden openbare ruimte ontvangen i.v.m. aanleg glasvezelnetwerk. Dit bedrag is aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte gedoteerd.

De krapte op de arbeidsmarkt zorgde ervoor dat opdrachten dagelijks onderhoud verhardingen en kunstwerken pas in de loop van het eerste kwartaal volledig konden worden uitgezet bij de aannemers en gemonitord door eigen medewerkers. Dat leidde tot een voordeel van per saldo € 98.000 bij deze discipline.

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Op basis van de meest recente beheerplannen is een aanvullende toevoeging van in totaal € 632.000 aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte noodzakelijk gebleken. Van dat bedrag heeft € 477.000 betrekking op taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.

Investerings en groot onderhoud wegen straten pleinen

Voor een bedrag van € 224.000 is een bijdrage ontvangen van de provincie ontvangen in verband met een nog aan te leggen brug. Zowel de ontvangst als de dotatie van dit bedrag aan de daarvoor bestemde voorziening waren niet begroot.

Voor een bedrag van € 427.000 is de uitvoering van de aanpak achterstanden dagelijks onderhoud na taakterugname infrabeheer Cyclus niet in 2019 uitgevoerd.

Verbetering doorstroming verkeer

Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied: de kosten en opbrengsten die in het kader van dit project worden gemaakt, worden verrekend met de gelijknamige reserve. Aan de raad wordt voorgesteld het verschil van € 32.000 te onttrekken uit deze reserve.

2.2 Parkeren

Parkeren

Het voordeel van € 67.000 wordt met name veroorzaakt door het niet volledig benutten van het beschikbare budget Parkeertaken derden. De uitvoeringsovereenkomst die Gouda met Parkeerservice heeft afgesloten over 2019 is € 55.000 voordeliger uitgevallen dan gebudgetteerd. Het overige voordeel is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke posten waarbij de lagere urenrekening aan parkeren vanuit de organisatie daarvan de grootste is.

5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Beheer gronden

Aan de raad wordt voorgesteld om de opbrengst (€ 119.000) uit de verkoop grond achter Bodegraafsestraatweg en Bunderhof II aan de reserve groenfonds toe te voegen.

In 2019 is ten behoeve van PoP stations in Gouda-Oost een zakelijk recht van opstal gevestigd. Deze is aan het einde van het jaar nog notarieel getransporteerd (€ 66.000).

Dagelijks onderhoud groen

Het voordeel van € 330.000 wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de opstart van de nieuwe werkwijze op het onderdeel van de teruggenomen taken dagelijks onderhoud openbare ruimte en doordat het budget stormschade bomen nagenoeg niet hoefde te worden aangesproken.

Het niet tijdig verlenen van de vergunning voor extensieve snoei, kap en herplant van bomen leidt tot een voordeel van € 159.000.

Incidentele opdrachten en calamiteiten: de reguliere budgetten openbaar groen boden voldoende dekking voor de opdrachtverlening 2019. De middelen ter dekking van incidentele kosten / calamiteiten hoefden daardoor niet aangesproken te worden (€ 127.000).

8.1 Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening

Een voordeel van € 275.000 heeft betrekking op de kosten Implementatie Omgevingswet. Door verschuiving in de uitvoeringsplanning treden kosten niet in 2019 op maar in 2020.

8.2 Grondexploitaties (niet-bedrijfsterreinen)

Grondexploitaties

Voor de twee grondexploitaties Westergouwe en Middenwillens zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Van de grondexploitatie Westergouwe is fase 1 administratief afgesloten en is de daaraan gekoppelde voorziening in 2019 vrijgevallen. De grondexploitatie Middenwillens is in 2019 afgesloten. Aan de raad zal worden voorgesteld om voor het nazorgbudget van deze grondexploitatie een aparte reserve te vormen. Het netto positieve effect komt uit op € 1.436.000.

8.3 Wonen en bouwen

ISV-3

In de afwikkeling van de kosten die te maken hebben met uitgaven Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3) zijn in dit jaar voor € 165.000 bijdragen gedaan. Posten hebben betrekking op onder meer kosten herinrichting openbaar gebied bij woningbouw en aanpak verkeersgeluidbelasting bij woningen Spoorstraat. Inclusief de ISV-3 kosten Restauratie Gemeentelijke Monumenten (€ 169.000) leidt dit tot een totaalpost van € 334.000. Het restantbudget ISV-3 bedraagt € 701.000. Per saldo resteert een voordeel op afwikkeling ISV-3 van € 367.000 ten gunste van het rekeningresultaat.

Stadsvernieuwing

Het voordeel van € 140.000 is ontstaan omdat er minder dan begroot een beroep is gedaan op de inzet van en de leningfaciliteit verstrekt door het KennisCentrum Aanpak Funderingsherstel (KCAF).

Vergunningverlening en legesopbrengsten

Op basis van de projectenraming is een actualisatie van de legesinkomsten bouwleges in de begroting verwerkt. Onder meer door de inzet van het bouwplanbegeleidingsteam Westergouwe zijn uiteindelijk (toch) meer bouwvergunningen verstrekt dan dat op basis van deze prognose was voorzien. Dit voordeel van € 225.000 komt ten gunste van het rekeningresultaat.

Wijkontwikkeling

Het saldo van zowel het voordeel op de lasten € 421.000 als het voordeel op de baten € 98.000 wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2019 geprognosticeerde uitgaven (voornamelijk met betrekking tot Zuidelijke Stempel Oost) zijn doorgeschoven naar 2020.

5.3.4 Programma 4 Sociaal domein

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	116.148	122.250	122.951	-701	N
Baten	-25.775	-27.955	-29.115	1.160	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	90.373	94.295	93.836	459	V
Mutaties in reserves	-2.210	-2.590	-2.590	0	-
Gerealiseerd resultaat	88.163	91.705	91.246	459	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Brede basis jeugd

Van het voordeel van € 161.000 zit € 106.000 bij het CJG. € 32.000 van het verschil wordt verklaard door de bijstelling van de huur van CJG (met plm. € 10.000) en de afrekening van de huur van 2019 (plm. € 17.000). Daarnaast is in 2019 minder subsidie verstrekt dan begroot en is over 2018 voor plm. € 31.000 aan subsidie teruggevorderd. € 55.000 van het verschil zit bij het Jongerenwerk en kan worden verklaard door onderuitnutting van personele inzet vanwege vacatures.

Statushouders

De rijksmiddelen t.b.v. statushouders zijn afhankelijk van de taakstelling in het voorgaande jaar. In 2018 lag de taakstelling hoger dan in 2019. Het voordeel van € 368.900 is benodigd om aan de taakstelling van 2020 te kunnen voldoen.

Subsidiering jeugdbeleid

In 2019 is duidelijk geworden dat het daadwerkelijk opzetten van een pilot PIT volgens de Amsterdamse methodiek meer financiële middelen vergt dan door gemeente Gouda was begroot. Voor deze aanvullende middelen bleek echter geen dekking te zijn zodat deze PIT-pilot niet kon starten.

Participeren in de buurt

Anders dan in januari 2019 werd voorzien is de oplevering van de Lekkenburg op 1 mei 2020. De kosten voor de vaste inrichting en de huur (samen € 152.000) zijn daardoor niet gemaakt in 2019. Wel zijn er in 2019 kosten gemaakt om de samenwerking tussen de partijen te bevorderen. Het totale positieve saldo is hierdoor € 143.400.

Collectief vervoer

Het tekort aan de lastenkant kan worden verklaard door de introductie van de Voor Elkaar Pas. Het overschot aan de batenkant kan verklaard worden door opbrengsten die niet in de begroting zijn opgenomen. Dit betreft een subsidiebijdrage van de provincie Zuid-Holland en de geïnde eigen bijdrage.

6.2 Wijkteams

Sociaal Teams

Het overschot wordt verklaard door de incidentele rijksmiddelen t.b.v. het Koploperproject, dat doorloopt in 2020. Hierop zit een positief saldo van plm. € 172.000. Dit positieve saldo wordt teruggedrongen door een, achteraf incorrect ingeschatte, saldo op het structurele budget. In het kader van ontschotting binnen het Sociaal Domein is dit saldo gebruikt om tekorten elders op te vangen.

6.3 Inkomensregelingen

Participatiewet-uitkeringen

De uitgaven voor de PW-uitkeringen zijn in 2019 verder gedaald omdat de het aantal dossiers verder is afgenomen. Dat komt doordat de economie goed is, inwoners werk vinden en minder inwoners een uitkering hoeven aan te vragen. Ook heeft de gemeente met alle cliënten zonder ontheffing een plan voor participatie of reïntegratie opgesteld, waaraan uitvoering wordt gegeven. Aangezien de gemeente bij het 2e ijkmoment reeds € 1,5 miljoen meegenomen heeft resteert bij de jaarrekening nog eens € 300.000 extra voordeel.

Armoedebeleid

Voor armoedebeleid is met het 2e ijkmoment € 200.000 toegevoegd aan het armoedebudget; dit was toereikend om de verwachte extra uitgaven te kunnen dekken. Per saldo blijft er nog een bedrag over van € 92.000 mede vanwege het feit dat er sprake is van opendeinde-regelingen die nooit met 100% zekerheid zijn in te schatten.

Kwijtscheldingen

Voor in totaal € 147.000 is meer kwijtschelding verleend dan begroot voor riool en afval.

Programma naar een nieuwe sociale dienst

Voor het uitvoeren van het programma, met in 2019 de focus op het op orde brengen van de basis van de sociale dienst, het in beeld brengen van alle cliënten, professionaliseren van personeel en een meer klantgerichte benadering van werkgevers, is meer uitgegeven op personeel dan vooraf ingeschat (+ € 245.000). Omdat de totale omvang van de bijstandsvorderingen is toegenomen wordt tevens een extra dotatie gedaan aan de voorziening bijstandsvorderingen (nadeel € 111.000).

6.4 Begeleide participatie

Beschut werk en wsw: door extra uitkeringen vanuit het Rijk met ook betrekking op eerdere jaren is er een voordeel ontstaan voor 2019 van € 123.000.

6.5 Arbeidsparticipatie

Regionale projecten

Voor het regionale project 'Perspectief op werk' hebben we bij de decembercirculaire 2019 voor de arbeidsregio € 1 miljoen ontvangen; dit kon echter nog niet verwerkt worden in de begroting van 2019; wel hebben er al uitgaven plaatsgevonden voor een bedrag van € 44.000. Dit nadeel in 2019 wordt meegenomen naar 2020 door het bedrag van € 1 miljoen te verlagen tot € 956.000. Het ESF Sits project loopt budgetneutraal, daarvoor vindt er in de veegronde nog wel een extra boeking plaats (correctie op de baten).

6.6 Maatwerkvoorziening Wmo

Hulpmiddelen

Bij hulpmiddelen is er rekening gehouden met een stijging van uitgaven i.v.m. de invoering van het Abonnementstarief. Op dit onderdeel zijn de extra uitgaven meegevallen, waardoor hier sprake is van een positief saldo.

Woningaanpassingen: het tekort is te verklaren door een toename van de vraag door de invoering van het Abonnementstarief Wmo.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Effect abonnenmentstarief

Op Begeleiding/Dagbesteding en HBH is het tekort te verklaren door een toename van de vraag door de invoering van het Abonnementstarief Wmo. Daarnaast is er plm. € 400.000 minder ontvangen vanuit de Compensatieregeling Beschermd Wonen dan begroot.

Eigen bijdrage Wmo

Het voordeel aan de batenkant wordt veroorzaakt door ontvangen eigen bijdrage m.b.t. 2018.

Schuldhelpverlening

Een aantal ingezette projecten zijn lager uitgevallen qua kosten waardoor een voordeel is ontstaan van € 97.000; In 2018 en 2019 zijn incidenteel extra middelen toegekend vanuit het Rijk voor het verbeteren van de regie en effectiviteit van schuldhelpverlening. Na input van ervaringsdeskundigen is besloten om meer bekendheid te gaan geven aan schuldhelpverlening via de gemeente onder inwoners. Hiervoor is een communicatiecampagne voorbereid die inwoners moet bewegen zich eerder te melden bij betalingsproblemen en schulden. Verwachting was dat deze in 2019 zou worden gelanceerd maar dit is uitgesteld naar het voorjaar 2020, reden waarom niet alle middelen zijn besteed.

SMI

De geschatte jaarlijkse kosten voor SMI zijn € 55.000. Tot en met november 2019 zijn de kosten op taakveld 6.3 geboekt.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

ZIN Jeugd

Voor het gehele Jeugd-domein geldt dat de ontwikkeling van de uitgaven afhankelijk is van vele variabelen, zoals het aantal, de looptijd en de omvang van indicaties en de prijs. Het opstellen van een begroting op detailniveau, rekening houdend met deze variabelen, is daarom complex. Dit resulteert in verschillen tussen de begrotingsposten onderling. De belangrijkste toename in kosten ten opzichte van vorig jaar en ook ten opzichte van de begrote bedragen zijn waarneembaar op de posten individuele begeleiding en behandeling. Bij begeleiding is naast een toename van het aantal cliënten en indicaties een verschuiving naar meer specialistische zorg zichtbaar. Bij behandeling is het aantal uren per indicatie met name toegenomen wat kan duiden op een gewenste verschuiving van residentiële zorg naar behandelingstrajecten. € 485.000 van het (negatieve) verschil komt door de afwikkeling van 2018; zorgaanbieders hebben in de productieverantwoording de foutieve productcode vermeld. Per saldo is dit budgetneutraal (zie JBJR).

Transformatiefonds Jeugd

Er is voor drie jaar Rijksmiddelen ontvangen t.b.v. de transformatie. Een aantal projecten is later gestart dan gepland en zullen, zoals besloten in het BOSD, pas in 2020 en 2021 worden uitgevoerd.

6.81 Ge-escaleerde zorg 18+

Beschermd Wonen

Het positieve resultaat op Beschermd Wonen wordt o.a. verklaard door het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis in 2018 (restant ca. € 100.000); het niet volledig besteden van het Innovatiefonds Gewoon Thuis Jeugd (restant ca. € 90.000); de reservering voor het opvang van tekorten voor MO/VO is niet volledig benut (restant ca. € 450.000); het niet volledig uitkeren van het doorbraakfonds transformatie MZ (restant ca. € 50.000). Daarnaast zijn in de mei- en septembercirculaire zijn extra middelen beschikbaar gekomen, die in de begroting van BW was verwerkt (ca. € 650.000).

MO/VO

Bij Vrouwenopvang is er sprake van een positief saldo van € 252.816 omdat er bij de definitieve afrekening 2019 minder subsidie is verstrekt dan begroot. Daarnaast is er over 2018 plm. € 39.500 subsidie teruggevorderd (wat niet is voorzien). Het voordeel aan de batenkant kan worden verklaard doordat gemeente Leiden de Rijksmiddelen voor het project 'Het is onze zorg' heeft ontvangen omdat zij de Kassiersfunctie hebben vervuld. Dit bedrag is naar Gouda overgemaakt, waar projectkosten uit gedekt zijn. Uitgaven voor MO worden gefinancierd vanuit de doeluitkering maatschappelijke opvang (DU MO) en het budget voor Beschermd Wonen. Omdat er niet voldoende middelen in de DU MO zitten om het geheel aan activiteiten dat onder dat budget staat te financieren, wordt een (klein) deel van het budget van Beschermd Wonen hiervoor ingezet.

6.82 Ge-escaleerde zorg 18+

JBJR

€ 200.000 van het verschil is te verklaren doordat de bijgestelde prognose o.b.v. het onderzoek dat eind 2018 is uitgevoerd naar de stijging van de prijs en de aantallen, te hoog is gebleken. Zie ZIN Jeugd voor verdere toelichting m.b.t. het Jeugd-domein. € 485.000 van het (positieve) verschil komt door de afwikkeling van 2018; zorgaanbieders hebben in de productieverantwoording de foutieve productcode vermeld. Per saldo is dit budgetneutraal (zie ZIN Jeugd).

5.3.5 Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	17.275	16.891	17.632	-741	N
Baten	-2.628	-2.594	-3.098	504	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	14.647	14.296	14.534	-238	N
Mutaties in reserves	0	-93	-93	0	-
Gerealiseerd resultaat	14.647	14.204	14.442	-238	N

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

5.1 Sportbeleid en activering

Uitvoering sportbeleid

Als compensatie van gewijzigde BTW-wetgeving is de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) geïntroduceerd. In 2019 is een bijdrage van € 590.000 van het ministerie van VWS ontvangen en doorbetaald aan Sport.Gouda. Aan Sport.Gouda is een extra bijdrage van € 125.000 verstrekt ter hoogte van het werkelijk tekort als gevolg van de gewijzigde BTW-wetgeving.

5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Erfgoed - Kunst in de openbare ruimte

Het bedrag van € 49.000 betreft een eenmalig budget voor een groot onderhoudsronde van de culturele kunstwerken en reguliere jaarlijkse middelen voor regulier onderhoud en reparaties. Offertes zijn aangevraagd maar het was te kort dag om de werkzaamheden nog in 2019 uit te laten voeren.

5.5 Cultureel erfgoed

Voor een bedrag van € 169.000 zijn subsidies gemeentelijke monumenten uitbetaald, ook op verplichtingen voorgaande jaren. De dekking van deze kosten komt uit het nog resterende Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV-3). Zie ook de toelichting in programma 3, taakveld 8.3: Wonen en Bouwen.

5.3.6 Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	8.957	9.806	9.699	107	V
Baten	-163	-242	-184	-58	N
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	8.794	9.564	9.515	49	V
Mutaties in reserves	-1.120	-1.178	-1.178	0	-
Gerealiseerd resultaat	7.674	8.386	8.337	49	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

1.2 Openbare orde en veiligheid

Ondermijning

Voor ondermijning heeft de gemeente een 2-tal subsidies ontvangen. Dit betreft een bedrag uit het ondermijningsfonds onder andere voor familie-aanpak (€ 116.000). Van dit bedrag is € 78.000 uitgegeven en het restant zal uitgegeven worden in 2020; deze onderschrijving op zowel de lasten als op de baten van € 38.000 is per saldo budgetneutraal. Verder heeft de gemeente geld ontvangen vanuit het Rijk voor 'Weerbaarheid bestuur' (€ 120.000); de verwachting was dat in 2019 reeds € 45.000 zouden worden uitgegeven maar alle activiteiten zullen pas plaatsvinden in 2020; voorgesteld wordt daarom om de begrote € 45.000 voor 2019 opnieuw beschikbaar te stellen in 2020.

Overig jeugd en veiligheid

Dit betreft een aantal verschillende begrotingsposten die flexibel ingezet kunnen worden, onder andere voor onderzoek naar drugs en het opvangen van incidenten. Per saldo is hier nog € 61.000 over.

Radicalisering

Ter bestrijding van jihadisme heeft de gemeente in de decembercirculaire 2019 € 238.000 versterkingsgelden ontvangen van het Rijk. Dit bedrag kon niet meer in de begroting verwerkt worden maar de uitgaven hiervoor hebben al wel plaatsgevonden in 2019. Het restantbedrag van het Rijk komt in 2020 via opnieuw beschikbaar stellen terug in de begroting (onder aftrek van de reeds gedane uitgaven ad € 174.000).

Thematisch werken

Dit betreft een flexibel budget om incidenten op te kunnen vangen zoals bv autobranden. In 2019 resteert een klein voordeel van € 57.000.

5.3.7 Programma 7 Bestuur en organisatie

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	27.467	28.437	30.085	-1.648	N
Baten	-3.221	-3.610	-4.239	629	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	24.246	24.827	25.846	-1.019	N
Mutaties in reserves	-192	-272	-128	-143	N
Gerealiseerd resultaat	24.054	24.555	25.718	-1.163	N

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

0.1 Bestuur

College van BenW

In verband met de herberekening van de Appa-voorziening door een extern bureau moest de voorziening worden verhoogd. Deze toevoeging is € 1.130.000 hoger dan begroot. Daarentegen zijn de overige collegekosten (waaronder salarislasteren, opleidingen enz.) € 107.000 lager dan vooraf ingeschat.

Intergemeentelijke samenwerking

Naast een aantal kleinere posten (met een voordeel van € 28.000) is ook de afrekening over 2018 (in 2019 ontvangen) van de Regio Midden Holland € 63.000 voordelig uitgevallen.

AGW-Tafel

In de jaarrekening 2019 van Gouda laat de exploitatie Samenwerking Alphen aan den Rijn - Gouda - Woerden (AGW-tafel) een batig saldo zien van per saldo € 86.000.

Gemeenteraad

Het nadeel van € 66.000 wordt veroorzaakt door een door het ministerie van BZK opgelegde hogere vergoeding van raadsleden en door toegenomen accountantskosten. Daarnaast kon een deel van de kosten van de twee burgemeester-wissels niet binnen de bestaande budgetten opgevangen worden.

0.2 Burgerzaken

Reisdocumenten

Bij de reisdocumenten is per saldo een voordeel op de baten en lasten van € 69.000. In de begroting voor 2019 was rekening gehouden met de zogenaamde reisdocumentendip maar de daling in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten was minder sterk dan vooraf ingeschat.

0.4 Overhead

Automatiseringskosten

Voor Portfoliomanagement en overige bedrijfsvoering is € 577.000 meer uitgegeven aan automatiseringskosten.

Veiligheid en Wijken, gedetacheerd personeel

De gemeente heeft € 107.000 extra inkomsten gekregen als gevolg van het detacheren van personeel. Hier staan voor nagenoeg hetzelfde bedrag lasten tegenover.

Contractmanagement MH

Door indexering en stijging van de loonkosten is de doorbelasting naar andere gemeenten € 57.000 hoger dan begroot.

INA applicaties

Er is voor € 91.000 meer baten ontvangen.

Mutaties in reserves

De onttrekking aan de reserve Organisatieontwikkeling bedroeg € 648.000 en viel daarmee € 143.000 lager uit dan begroot. Dit verschil wordt gecompenseerd door de onttrekking aan deze reserve op programma 8 voor hetzelfde bedrag.

5.3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

bedragen * € 1.000	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Jaarrekening 2019	Saldo rekening min begroting na wijziging	V/N
Lasten	798	798	453	345	V
Baten	-174.801	-180.016	-182.520	2.504	V
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	-174.003	-179.217	-182.067	2.849	V
Mutaties in reserves	0	-115	-259	143	V
Gerealiseerd resultaat	-174.003	-179.332	-182.326	2.992	V

Het saldo van de jaarrekening en de begroting na wijziging wordt - per taakveld - in belangrijke mate veroorzaakt door:

0.5 Treasury

Minder betaalde rente op afgesloten geldleningen vanwege lage en voor kort geld negatieve rente levert een voordelig resultaat op van € 104.000.

Het saldo van de doorbelastingen van rente aan investeringskredieten en grondexploitaties is € 247.000 negatief, met name door de lagere rente tijdens de bouw/investeringen als gevolg van een lager investeringsniveau.

0.61 OZB woningen

De minderopbrengst bij de OZB voor woningen wordt veroorzaakt door een te ruim begroot bedrag en opbrengsten die nog moeten worden opgelegd: bij het opmaken van de begroting is uitgegaan van een te hoge totale woz-waarde. Tevens dienen een aantal aanslagen bestemd voor 2019 nog te worden opgelegd in 2020.

0.62 OZB niet-woningen

De OZB niet-woningen laat een behoorlijke meeropbrengst zien. Grotendeels is dit te verklaren door de aanslagen betreffende 2017/2018 die in 2019 zijn opgelegd.

0.63 Parkeerbelasting

Het voordeel bij parkeerbelasting wordt voor het grootste gedeelte veroorzaakt door een stijging van het aantal mobiele betalingen bij straatparkeren. De inkomsten parkeerterreinen stegen licht ten opzichte van 2018. Ook de inkomsten Stationsgarage lagen hoger dan begroot door een gestegen aantal abonneementhouders.

0.7 Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds is bijna € 1,6 miljoen hoger dan geraamd. Dit komt nagenoeg volledig door de middelen die het Rijk met de decembercirculaire 2019 beschikbaar heeft gesteld.

0.8 Overige baten en lasten

Gedetacheerd personeel

De gemeente Gouda heeft € 267.000 extra ontvangen als gevolg van het detacheren van personeel. Daartegenover waren de salarislasten € 414.000 hoger dan begroot.

ROO niet-actieven

Op basis van nieuwe afspraken zijn medewerkers eerder van de loonlijst afgegaan dan aanvankelijk begroot. Dit levert een voordeel op van € 65.000.

Stelposten en taakstellingen

Enkele budgetten voor taakmutaties binnen de uitkering uit het gemeentefonds zijn op een algemene post blijven staan. De hiermee gemoeide bedragen voor in totaal € 163.000 vallen vrij in het rekeningsaldo.

Mutaties in reserves

Aan de reserve Organisatieontwikkeling is € 143.000 onttrokken. Hier stond geen raming tegenover. Het verschil binnen dit programma wordt gecompenseerd door een lagere onttrekking aan deze reserve op programma 7 voor hetzelfde bedrag.

5.4 Incidentele baten en lasten

Voor de beoordeling van de jaarrekening volstaat niet alleen het gerealiseerde resultaat. Nog meer is het van belang om te kijken of sprake is van het zogenaamde 'structurele en reële evenwicht'. Dit uitgangspunt is wettelijk verankerd. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Het overzicht van incidentele baten en lasten biedt inzicht in de realisatie van genoemd uitgangspunt.

Onderstaand overzicht is afwijkend dan hoe dit overzicht in de begroting 2019 werd gepresenteerd. Op basis van voortschrijdend inzicht is het overzicht enigszins aangepast, conform het advies van de provincie Zuid Holland. In het overzicht worden de gerealiseerde bedragen vermeld in de kolom werkelijk en afgezet tegen de geraamde bedragen. Aanvullend zijn lasten en baten opgenomen waarvan het incidentele karakter in de loop van 2019 is gebleken. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben. In de toelichting wordt het incidentele karakter van de baten en de lasten onderbouwd. De toelichting op de afwijkingen tussen de geraamde en gerealiseerde bedragen staat in het vorige onderdeel van dit hoofdstuk.

Incidentele baten (bedragen * € 1.000)

Baten	Geraamd	Werkelijk
Programma 1		
Vrijval voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen	-	-557
Grondexploitaties (bedrijventerreinen)	-667	-189
Programma 3		
Speelplekken (dekking AR)	-	-420
Verbetering groen (dekking AR)	-	-48
Versnelling verbreding A20 (dekking res cofin proj)	-50	-
Verkoop weeshuiscomplex	-	-545
Programma 4		
Jeugdbeschermingstafel	-98	-
Impulsregeling (dekking AR)	-50	-
Maatwerk Jeugd (dekking res SD)	-2.160	-2.160
Jongerenwerk	-30	-
Programma 5		
Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)	-10.428	-13.121
Gouda 750 jaar stadsrechten (dekking AR)	-	-
Sportimpuls (dekking AR)	-	-45
Programma 6		
Thematisch werken	-70	-
Bestrijding jihadisme	-50	-
Onttrekking reserve Niet gesprongen explosieven	-1.000	-1.000

Baten	Geraamd	Werkelijk
Programma 7		
Contractmanagement MH	-741	-
Totaal incidentele exploitatiebaten	-11.417	-18.085
Totaal incidentele onttrekkingen aan reserves	-3.260	-8.053
Totaal incidentele baten	-14.677	-26.138

Incidentele lasten (bedragen * € 1.000)

Lasten	Geraamd	Werkelijk
Programma 1		
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	1.100	
Gouda Onderneemt - ondersteuning	50	-
Aansluiting Onderwijs - Arbeidsmarkt	60	-
Grondexploitaties (bedrijventerreinen)	667	189
Programma 3		
Bijdrage aan reserve versnelling woningbouw en (gebieds)transformatie	660	2.100
Speelplekken	-	-
Verbetering Groen	-	48
Omgevingswet	500	225
Onderzoeksmiddelen Wijkontwikkeling	-	-
Programma 4		
Preventie en veiligheid Preventie (PIT)	165	-
Maatwerk jeugd	2.160	2.160
Jeugdbeschermingstafel	98	-
Jongerenwerk	30	30
Subsidiering jeugdbeleid	142	-
Programma 5		
Sportimpuls	-	45
Restauraties monumenten	-	-
Gouda 750 jaar stadsrechten	-	-
Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)	10.428	13.139
Programma 6		
Thematisch werken	70	75
Bestrijding jihadisme	50	-
Intensivering aanpak woninginbraken	50	75
Ondermijning	116	78
Impulsbudget leefbaarheid en veiligheid	60	-
Programma 7		
Contractmanagement MH	741	-
Totaal incidentele exploitatielasten	15.820	18.164
Totaal incidentele toevoegingen aan reserves	660	21.534
Totaal incidentele lasten	16.480	39.698

Staat van structurele reservemutaties (bedragen x € 1.000)

	Geraamd	Werkelijk
Structurele onttrekking op programmaniveau		
Structurele reserveonttrekking	-	-71
Totaal structurele onttrekkingen reserves	-	-71

Staat van structurele reservemutaties (bedragen x € 1.000)

	Geraamd	Werkelijk
Structurele toevoeging op programmaniveau		
Structurele reservetoevoeging	-	2.791
Totaal structurele toevoegingen reserves	-	2.791

Structureel saldo jaarrekening

Totaal baten en lasten (bedragen * € 1.000) incl mutaties reserves	Geraamd	Werkelijk
Totaal baten	-256.346	-287.487
Totaal lasten	254.929	278.536
TOTAAL gerealiseerd resultaat	-1.417	-8.951

waarvan Incidentele exploitatie baten en lasten (bedragen * € 1.000)	Geraamd	Werkelijk
Totaal incidentele exploitatie baten	-14.677	-18.085
Totaal incidentele exploitatie lasten	16.480	18.164
TOTAAL	1.803	79

structurele baten en lasten (bedragen * € 1.000)	Geraamd	Werkelijk
Totaal structurele baten	-241.669	-269.402
Totaal structurele lasten	238.449	260.372
TOTAAL	-3.220	-9.030

Mutaties reserves (incidenteel)		
Onttrekkingen reserves	-4.197	-8.053
Toevoegingen reserves	4.000	21.534
Saldo reserves	-197	13.481
Structureel saldo jaarrekening	-3.417	-22.511

5.5 Resultaatbepaling

De ontwikkeling van het resultaat vanaf de vaststelling van de programmabegroting 2019 staat in het volgende overzicht.

(bedragen * € 1.000)	Begroting 2019	Stand na 1e BW 2019	Stand na 2e BW 2019	Jaarrekening 2019
Saldo begroting c.q. rekening	1.614	3.264	750	8.951

Op grond van de 2e begrotingswijziging 2019 bedroeg het verwachte rekeningresultaat € 750.000. Het totaal gerealiseerde resultaat in de jaarrekening 2019 bedraagt € 8.951.000 positief (2018: € 17.649.000). Dit resultaat is als volgt tot stand gekomen:

- het saldo van baten en lasten zonder mutaties in reserves is € 7.503.000 positief;
- per saldo is voor € 1.448.000 onttrokken aan de reserves.

Overzicht belangrijkste afwijkingen

Het verschil tussen het resultaat tot en met de 2^e begrotingswijziging en het werkelijke resultaat wordt op hoofdlijnen veroorzaakt door de onderwerpen in onderstaande tabel.

Programma	Taakveld	Afwijking (bedragen * € 1.000)
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	1.578
03 Wonen en leefomgeving	8.3 Wonen en bouwen	1.500
03 Wonen en leefomgeving	8.2 Grondexploitaties	1.468
02 Energie en klimaat	7.2 Riolering	1.233
04 Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.132
04 Sociaal domein	6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	1.126
03 Wonen en leefomgeving	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	882
04 Sociaal domein	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	702
03 Wonen en leefomgeving	5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	695
01 Economie, werk en onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting	525
03 Wonen en leefomgeving	2.1 Verkeer en vervoer	524

Programma	Taakveld	Afwijking (bedragen * € 1.000)
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.62 OZB niet-woningen	586
03 Wonen en leefomgeving	8.1 Ruimtelijke ordening	365
01 Economie, werk en onderwijs	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	288
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.63 Parkeerbelasting	230
01 Economie, werk en onderwijs	3.4 Economische promotie	241
07 Bestuur en organisatie	0.2 Burgerzaken	167
04 Sociaal domein	6.4 Begeleide participatie	123
02 Energie en klimaat	7.4 Milieubeheer	107
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.8 Overige baten en lasten	101
05 Cultuur, sport en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	-103
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.5 Treasury	-120
05 Cultuur, sport en recreatie	5.5 Cultureel erfgoed	-153
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.61 OZB woningen	-223
07 Bestuur en organisatie	0.4 Overhead	-301
07 Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	-884
04 Sociaal domein	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-523
02 Energie en klimaat	7.3 Afval	-687
03 Wonen en leefomgeving	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-215
04 Sociaal domein	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-2.194
Overig	Overig	31
Totaal afwijkingen ten opzichte van 2e begrotingswijziging 2019		8.201

Op hoofdlijnen wordt onderstaand van het totaal gerealiseerde resultaat van € 8.951.000 positief een onderscheid gemaakt in incidentele en structurele componenten.

Totaal ontwikkeling resultaat (-=nadelig)	(bedragen * € 1.000)
Tot en met de 2 ^e begrotingswijziging 2019	€ 750
Structureel bij jaarrekening	€ 0
Incidenteel bij jaarrekening	€ 8.233
Lagere aanwending reserves (t.o.v. 2 ^e begrotingswijziging 2019)	- € 32
Totaal gerealiseerd resultaat	€ 8.951

5.6 Resultaatbepaling op basis van vermogensmutaties

De weergave van de mutaties in het eigen vermogen is op grond van het BBV verplicht. Artikel 42 van het BBV bepaalt dat het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerde resultaat. Het hier bedoelde resultaat wordt afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Totaal ontwikkeling resultaat	(bedragen * € 1.000)
Saldo van het eigen vermogen per 1 januari 2019	€ 63.763
Saldo van het eigen vermogen per 31 december 2019 (saldo is inclusief gerealiseerd resultaat 2019)	€ 71.266
Toename van het eigen vermogen	€ 7.503

De toename van het eigen vermogen met € 7.503.000 is het gevolg van het positieve rekeningresultaat van € 8.951.000 en de afname van de reserves met € 1.448.000.

5.7 Resultaatbestemming

De jaarrekening 2019 sluit met een positief saldo van € 8.951.000. Het voorstel aan de raad is om vanuit dit rekeningssaldo een aantal verrekeningen met reserves te laten plaatsvinden:

- a. € 800.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Middenwillens;
- b. € 600.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie;
- c. € 280.000 toe te voegen aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
- d. € 32.000 te onttrekken aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
- e. € 119.000 toe te voegen aan de reserve Groenfonds;
- f. € 93.000 te onttrekken aan de reserve Groenfonds;
- g. € 538.000 toe te voegen aan de reserve Wijkontwikkeling;
- h. € 1.155.000 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- i. € 1.750.000 te onttrekken aan de reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
- j. € 7.000 te onttrekken aan de reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen;
- k. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 7.341.000, toe te voegen aan de algemene reserve.

Toelichting

Nieuwe reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Middenwillens

Het project Middenwillens (totaal circa 250 woningen) is in 2019 opgeleverd. De grondexploitatie bij dit project is administratief afgesloten. In 2020 worden de laatste werkzaamheden nog uitgevoerd (hoofdzakelijk werkzaamheden in het kader van nooddeuren / brandweerbruggen). Voor deze werkzaamheden wordt een nazorgbudget gevormd. Bij het raadsbesluit over het Meerjarenperspectief grondexploitaties 2020 heeft de raad ingestemd om hiervoor een aparte reserve te vormen.

Reserve Versnellen woningbouw en transformatie

Een woningcorporatie heeft in het project Spoorzone een grondbod uitgebracht, gebaseerd op de grondprijzenbrief. Vanwege de grote behoefte aan extra huurwoningen vraagt de woningcorporatie een bijdrage uit de Versnelling woningbouw. Door deze financiële bijdrage kan de woningcorporatie het project realiseren (en de grond afnemen). Bij het raadsbesluit over het Meerjarenperspectief grondexploitaties 2020 heeft de raad ingestemd met de toevoeging van dit bedrag aan deze reserve.

Reserve Zuidelijk stationsgebied - toevoeging

In 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met het project Zuidelijk Stationsgebied, dat bestaat uit het realiseren van een grote fietsenstalling, vernieuwing van het busstation en opwaardering van de Vredebest en omgeving. De kosten hiervan worden afgedekt via subsidies en een gemeentelijke bijdrage. Hiervoor is een reserve Zuidelijk Stationsgebied gevormd. De gemeenteraad heeft op 30 september 2015 een geamendeerd besluit genomen, waarbij alle voordelen die ontstaan binnen de grondexploitatie Spoorzone worden toegevoegd aan de reserve Zuidelijk Stationsgebied. Bij het raadsbesluit over het Meerjarenperspectief grondexploitaties 2020 heeft de raad ingestemd met de toevoeging van dit bedrag aan deze reserve.

Reserve Zuidelijk stationsgebied - onttrekking

In 2019 hebben ten behoeve van het project Zuidelijk Stationsgebied meer uitgaven plaatsgevonden, dan er in 2019 was begroot. Voorgesteld wordt om deze bedragen alsnog aan deze reserve te onttrekken.

Reserve Groenfonds - toevoeging

Voorgesteld wordt om de opbrengst uit de verkoop grond achter Bodegraafsestraatweg en Bunderhof II aan de reserve Groenfonds toe te voegen.

Reserve Groenfonds – onttrekking

In 2019 is € 93.000 ten laste van de exploitatie gebracht voor onderwerpen en activiteiten waarvoor de reserve Groenfonds is ingesteld. Voorgesteld wordt dit bedrag alsnog ten laste van deze reserve te brengen.

Reserve Wijkontwikkeling

In 2019 zijn in het kader van de Wijkontwikkeling meer inkomsten ontvangen, dan er in 2019 was begroot. Voorgesteld wordt om dit bedrag alsnog aan deze reserve toe te voegen.

Reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

Op basis van verplichtingen naar de regiogemeenten en een bestendige gedragslijn worden de overschotten op de budgetten voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen beschikbaar gehouden in een daartoe gevormde reserve.

Reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe

Als gevolg van gewijzigde regelgeving van het BBV werden de verworven gronden in Westergouwe (fase 4 en 5) en Spoorzone (A1) in 2016 aangemerkt als strategische gronden en zonder afwaardering gepresenteerd onder de materiële vaste activa (MVA). In de afgelopen jaren had nog geen marktwaardetoets plaatsgevonden. Op basis van de

overgangsbepaling diende uiterlijk 31 december 2019 gezorgd te worden voor een actuele taxatie van deze strategische gronden. Deze taxatie heeft in 2019 geleid tot een afwaardering. Voorgesteld wordt om de reserve die hiervoor in het verleden is gevormd volledig in te zetten, en op te heffen.

Reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen

De reserve heeft in de voorbije jaren zijn nut bewezen. Het resterende saldo kan worden toegevoegd aan de algemene reserve waarna de reserve bestemmingsplan kan worden opgeheven.

5.8 WNT-verantwoording 2019 gemeente Gouda

De WNT is van toepassing op de gemeente Gouda. Het voor de gemeente Gouda toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000 gebaseerd op het algemeen maximum.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019

Naam (bedragen x € 1)	E.M. Branderhorst	E.J. Karman Moerman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.565	94.008
Beloningen betaalbaar op termijn	19.910	16.267
<i>Subtotaal</i>	<i>142.475</i>	<i>110.275</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	142.475	110.275
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2018

Naam (bedragen x € 1)	E.M. Branderhorst	E.J. Karman Moerman
Functiegegevens	gemeentesecretaris	griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	120.738	91.454
Beloningen betaalbaar op termijn	18.258	14.779
<i>Subtotaal</i>	<i>138.996</i>	<i>106.233</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Bezoldiging	138.996	106.233

2. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6 Balans en toelichting

6.1 Inleiding

Naast het overzicht van baten en lasten vormt de balans een belangrijk onderdeel van de jaarrekening van de gemeente. De balans geeft de stand van zaken weer voor wat betreft de omvang en samenstelling van het vermogen. In de balans worden naast de cijfers per balansdatum tevens de cijfers van de balans van het vorige begrotingsjaar opgenomen.

Navolgend wordt allereerst de balans zelf weergegeven. Daarna komt een beschrijving van de gehanteerde grondslagen voor waardering en bepaling van baten en lasten. Deze worden gevolgd door toelichtingen op de verschillende balansposten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen.

6.1.1 Herrubricering reserves

Op basis van de brief van de Provincie Zuid-Holland van 18 december 2019 over het financieel toezicht begroting 2020 heeft de gemeente zich genoodzaakt gezien de egalisatiereserve openbare ruimte en de reserve cofinanciering regionale projecten in het vervolg te beschouwen als bestemmingsreserves. De koppeling met de algemene reserve wordt losgelaten. Als gevolg van deze herrubricering en ten behoeve van de vergelijkbaarheid is in de balans van de gemeente een kolom 'primo 2019' toegevoegd.

6.1.2 Herrubricering waarborgsommen

Tot en met de jaarrekening 2018 werden de ontvangen waarborgsommen in de balans verantwoord onder de vlottende passiva, onderdeel overige schulden. Vanwege het vaak langdurige karakter van de ontvangen waarborgsommen, classificeert het BBV deze schulden onder de vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer. In de voorliggende jaarrekening 2019 wordt invulling gegeven aan deze bepaling door de waarborgsommen expliciet in beeld te brengen onder de vaste schulden. De beginbalans (primo 2019) is daartoe overeenkomstig aangepast.

6.1.3 Herrubricering negatieve banksaldi

Tot en met de jaarrekening 2018 werden negatieve banksaldi (roodstanden) in de balans verantwoord onder de vlottende passiva, onderdeel liquide middelen. Dit was de spiegel van de gelijknamige categorie aan de activakant en bevorderde zodoende het inzicht in de balans. Het BBV schrijft voor dat negatieve banksaldi als onderdeel van de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar moeten worden gepresenteerd. In de voorliggende jaarrekening 2019 wordt invulling gegeven aan deze bepaling. De beginbalans (primo 2019) is daartoe overeenkomstig aangepast.

6.2 Balans per 31 december 2019: activa

ACTIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo 2019	primo 2019	ultimo 2018
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	13.526	13.957	13.957
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	13.526	13.957	13.957
Materiële vaste activa	342.467	344.784	344.784
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	9.006	8.670	8.670
Investerings met een economisch nut	195.526	201.773	201.773
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	98.653	95.548	95.548
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	39.281	38.793	38.793
Financiële vaste activa	3.190	3.416	3.416
Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen	1.940	1.940	1.940
- overige verbonden partijen	0	0	0
Overige langlopende leningen u/g	1.232	1.458	1.458
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18	18	18
TOTAAL VASTE ACTIVA	359.184	362.157	362.157
VLOTTENDE ACTIVA			
Voorraden	19.474	18.206	18.206
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	19.468	18.196	18.196
Gereed product en handelsgoederen	6	10	10
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	32.398	25.964	25.964
Vorderingen op openbare lichamen	14.494	18.501	18.501
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	199	199
Rekening courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	1.142	909	909
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	10.000	0	0
Overige vorderingen	6.762	6.355	6.355
Liquide middelen	18	26	26
Kassaldi	18	26	26
Banksaldi	0	0	0
Overlopende activa	6.135	16.682	16.682
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:			
- Europese overheidslichamen	405	155	287
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	132	0
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	5.730	16.395	16.395
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	58.025	60.878	60.878
TOTAAL GENERAAL	417.209	423.035	423.035

6.3 Balans per 31 december 2019: passiva

PASSIVA (bedragen * € 1.000)	ultimo	2019	primo	2019	ultimo	2018
VASTE PASSIVA						
Eigen vermogen		71.266		63.763		63.763
Algemene reserve	29.283		22.777		29.367	
Bestemmingsreserves	33.032		23.337		16.747	
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten	8.951		17.649		17.649	
Voorzieningen		35.446		29.698		29.698
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.753		6.856		6.856	
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	9.357		8.986		8.986	
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	18.336		13.857		13.857	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		248.499		262.668		262.543
Onderhandse leningen van:						
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	248.333		262.512		262.512	
- overige binnenlandse sectoren	27		31		31	
- waarborgsommen	140		125		0	
TOTAAL VASTE PASSIVA		355.211		356.130		356.005
VLOTTENDE PASSIVA						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		44.011		47.403		45.648
Kasgeldleningen	30.000		28.000		28.000	
Banksaldi	356		1.880		0	
Overige schulden	13.654		17.523		17.648	
Liquide middelen		0		0		1.880
Banksaldi	0		0		1.880	
Overlopende passiva		17.987		19.502		19.502
Nog te betalen bedragen	15.908		17.448		17.448	
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:						
- Europese overheidslichamen	0		95		95	
- Rijk	1.316		1.004		1.004	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	480		788		788	
Overige vooruit ontvangen bedragen	282		167		167	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		61.997		66.905		67.030
TOTAAL GENERAAL		417.209		423.035		423.035
BORG- EN GARANTSTELLINGEN		30.567		27.674		25.470

6.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

6.4.1 Waarderingsgrondslagen

6.4.1.1 Algemeen

Naast de algemeen geldende gemeentelijke verslaggevingsregels opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de volgende aanvullende besluiten van toepassing:

- Regeling reserves en voorzieningen (d.d. 20 oktober 2003, nummer 18020-67);
- [Nota Waardering en Afschrijving Vaste Activa 2019](#) (d.d. 2 oktober 2019).

Op basis van de hiervoor genoemde regelingen alsmede het BBV zijn de volgende uitgangspunten gebruikt:

- Alle verkregen activa zowel met een economisch nut als investering in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. Voor aankoop en vervaardiging van activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut kan bij raadsbesluit worden afgezien van activering. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- Met ingang van 2006 wordt - indien en voor zover er sprake is van vervaardiging - rente aan een actief toegerekend.
- Afschrijving van activa vindt plaats op basis van de lineaire methode.
- De restwaarde van activa wordt in principe op 0 (nul) gesteld.
- Rente waarmee het geïnvesteerd vermogen moet worden belast wordt jaarlijks voorcalculatorisch bepaald voor de boekwaarde van de gehele activa. Dit wordt berekend aan de hand van de kapitaalmarktrente, rekening houdend met de gemiddelde looptijd van de activa. Het voorcalculatorische percentage wordt niet nagecalculeerd.
- De rentetoe rekening en afschrijving op de nieuwe investeringen vinden pas plaats in het eerste jaar na de afronding van de investering en de ingebruikname van het goed.
- Reserves en voorzieningen worden niet meer ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen.
- Investerings waartoe op grond van eerdere CIP's is besloten, maar die nog niet zijn gestart of zijn afgerond, behoren tot het onderhanden werk. Bij jaareinde worden deze kosten geactiveerd. De waardering geschiedt tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

6.4.1.2 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering) verminderd met afschrijvingen. De afschrijvingsduur bedraagt hoogstens vijf jaar.

De bijdragen aan activa in eigendom van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen.

6.4.1.3 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van bijdragen en subsidies (netto waardering), verminderd met afschrijvingen.

De erfpachtsgronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Afschrijving vindt plaats op basis van de te verwachten toekomstige nuttigheids- of gebruiksduur. Daarbij worden in het algemeen de volgende termijnen gehanteerd:

- gebouwen 40 jaar;
- grond-, weg- en waterbouwkundige werken 10-40 jaar;
- vervoermiddelen 8-15 jaar;
- installaties 10 jaar.

Op investeringen in gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

6.4.1.4 Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa vermelde geldleningen verstrekt aan derden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Deelnemingen en aandelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Afwaardering vindt plaats indien de waardevermindering naar verwachting duurzaam is.

6.4.1.5 Voorraden

De bouwgronden in exploitatie zijn opgenomen tegen de daaraan bestede kosten, inclusief de bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde grondverkopen.

In de grondexploitatie zijn naast de reeds gemaakte kosten en gerealiseerde opbrengsten ook de toekomstige verwachte opbrengsten en kosten opgenomen. De grondexploitaties worden jaarlijks geactualiseerd. Winstneming vindt plaats op het moment dat de grondexploitatie wordt beëindigd. Voor verwachte verliezen wordt een voorziening op eindwaarde gevormd die in mindering wordt gebracht op de bijbehorende balanspost.

Gereed product en handelsgoederen heeft betrekking op de verkoopartikelen van de VVV die worden gewaardeerd tegen inkoopprijs.

6.4.1.6 Liquide middelen

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.1.7 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden, evenals de overlopende activa, gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

6.4.1.8 Eigen vermogen

De algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat uit het overzicht van baten en lasten vormen gezamenlijk het eigen vermogen van de gemeente Gouda.

6.4.1.9 Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn opgenomen op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. Voorts de kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt en die strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren (kostenequalisatie). Tot slot worden tot de voorzieningen gerekend de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

6.4.1.10 Langlopende schulden

Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

6.4.1.11 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

6.4.2 Grondslagen van resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten). Lasten worden direct opgenomen zodra ze zich voordoen. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Op basis van actuele kostprijsberekeningen worden bij verlieslatende complexen de hoogte van de te nemen voorziening bepaald.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Omdat geen voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume mogen worden opgenomen, worden sommige personeelslasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten wordt wel een verplichting gevormd.

Opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn. De positieve resultaten op grondexploitaties worden pas bij het sluiten van grondexploitaties aan het resultaat toegevoegd. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

6.5 Toelichting op de balans per 31 december 2019: activa

6.5.1 Vaste activa

6.5.1.1 Immateriële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	13.957				431	13.526
Totaal	13.957	0	0	0	431	13.526

6.5.1.1.1 Bijdrage aan activa in eigendom van derden

Deze post bestaat uit:

- de verstrekte bijdrage aan Hoogheemraadschap van Rijnland voor de renovatie van het gemaal aan de Bosweg;
- de voorbereidingskosten van de besluitvorming rond het tracé van de Zuidwestelijke Randweg, verminderd met de ontvangen bijdrage van € 206.000 van de provincie Zuid-Holland. De voorbereidingskosten worden conform het raadsbesluit geactiveerd;
- de tot en met 2012 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg en de brug over de Stolwijkervaart;
- de tot en met 2011 aan de provincie Zuid-Holland betaalde bijdragen voor de aanleg van de RijnGouweLijn en de in 2013 van de provincie terugontvangen bijdrage op basis van de gewijzigde planvoering;
- de verstrekte bijdrage aan de restauratie van draaiorgel "de Lekkerkerker";
- de verstrekte bijdrage aan de provincie Zuid-Holland voor de aanleg van de rotonde nabij de Coenecoopbrug.

In 2019 is op deze post in totaal € 431.000 afgeschreven.

6.5.1.2 Materiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.670	9.006
Overige investeringen met een economisch nut	201.773	195.526
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	95.548	98.653
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	38.793	39.281
Totaal	344.784	342.467

6.5.1.2.1 Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Desinvesteringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht	8.670	384	48			9.006
Totaal	8.670	384	48	0	0	9.006

Materiële vaste activa uitgegeven in erfpacht

De aankoop van objecten aan de Dunantsingel en de Nieuwe Gouwe Oostzijde verklaren de investeringen van € 384.000 in de in erfpacht uitgegeven materiële vaste activa.

Diverse in erfpacht uitgegeven gronden aan de Bodegraafsestraatweg zijn in 2019 verkocht. In totaal gaat het om € 48.000 aan desinvesteringen.

6.5.1.2.2 Overige investeringen met economisch nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Desinvesteringen	Afwaarderingen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	43.341	475		1.386			42.430
Woonruimten	89					8	81
Bedrijfsgebouwen	134.292	921	456			5.037	129.720
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.722	1.166			104	854	6.930
Vervoermiddelen	0						0
Machines, apparaten en installaties	7.729	1.346			20	976	8.079
Overige materiële vaste activa	9.600	468	10			1.772	8.286
Totaal	201.773	4.376	466	1.386	124	8.647	195.526

Gronden en terreinen

De grondexploitatie Middenwillens is in 2019 afgesloten. De twee kavels (€ 575.000) die in de toekomst nog zullen worden verkocht, zijn ondergebracht onder de materiële vaste activa.

Als gevolg van gewijzigde regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) werden de verworven gronden in Westergouwe (fase 4 en 5) en Spoorzone (A1) in 2016 aangemerkt als strategische gronden en zonder afwaardering gepresenteerd onder de materiële vaste activa. In de afgelopen jaren had nog geen marktwaardetoets plaatsgevonden. Op basis van de overgangsbepaling in het BBV diende uiterlijk 31 december 2019 gezorgd te worden voor een actuele taxatie van deze strategische gronden. Deze taxatie heeft in 2019 geleid tot een afwaardering van € 1.386.000.

Van de boekwaarde per 31 december 2019 is daarmee € 20.459.000 bestemd voor toekomstige gemeentelijke gebiedsontwikkeling.

Bedrijfsgebouwen

In 2019 zijn investeringen gedaan met betrekking tot de ontwikkeling van de tweede verdieping van de Chocoladefabriek (€ 77.000), aanpassing Lekkenburg (€ 447.000), sporthal De Tobbe (€ 341.000) en vernieuwbouw De Ark (€ 56.000).

De desinvesteringen betreffen de gevolgen van de verkoop van het Weeshuiscomplex en bedragen in totaal € 409.000. Daarnaast was er een desinvestering van in totaal € 47.000 wegens de sloop van het schoolgebouw aan de Oosthoef 7-9.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De grootste investering in 2019 betreft de ombouw van het hoofdveld van Olympia naar kunstgras (€ 735.000). Daarnaast is in deze categorie de aanleg van een betonplaat op de woonwagenstandplaats aan de Eerste Moordrechtse Tiendeweg opgenomen (€ 399.000).

In de categorie bijdragen van derden is een financiële bijdrage van € 104.000 van het ministerie van VWS voor sportstimulering verwerkt.

Machines, apparaten en installaties

De grootste investeringen in 2019 betreffen de zonnepanelen en zonnecollectoren op het Groenhovenbad (€ 307.000), aanpassing Lekkenburg (€ 607.000), aanpassingen aan parkeerautomaten € 217.000 en vervanging mobiele telefoons (€ 176.000). Voor de vervanging van mobiele telefoons is € 20.000 ontvangen wegens eigen bijdragen van het personeel.

Overige materiële vaste activa

De belangrijkste investering in 2019 betreft het Meerjaren Innovatie-, Vervangings- en Onderhoudsplan (MIVOP) voor in totaal € 450.000.

6.5.1.2.3 Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2019	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	92.219	6.587		12	3.292	95.502
Overige materiële vaste activa	3.329	198			376	3.151
Totaal	95.548	6.785	0	12	3.668	98.653

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De investeringen in 2019 betreffen volledig de uitgaven met betrekking tot rioleringswerkzaamheden (€ 6.587.000). Van het Hoogheemraadschap van Rijnland zijn bijdragen ontvangen voor wegens onderzoekskosten volmolenduikers.

Overige materiële vaste activa

In deze categorie zijn de investeringen verantwoord met betrekking tot de voorbereiding van het ECO-park (€ 101.000). Daarnaast is € 97.000 geïnvesteerd in afvalinzameling.

6.5.1.2.4 Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek-waarde 1-1-2019	Investe-ringen	Desinves-teringen	Bijdragen van derden	Afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2019
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	35.762	4.284		10	3.183	36.853
Machines, apparaten en installaties	2.214				488	1.726
Overige materiële vaste activa	817				115	702
Totaal	38.793	4.284	0	10	3.786	39.281

Grond-, weg en waterbouwkundige werken

De grootste investeringen in 2019 betreffen werkzaamheden in het kader van PP voor in totaal € 3.451.000. Daarnaast zijn investeringen gedaan voor het inrichten van het openbaar gebied fietsveiligheid (€ 397.000), het mobiliteitsplan (€ 68.000), de terreininrichting van sporthal De Tobbe (€ 264.000) en het watersysteem historische binnenstad (€ 104.000). Voor laatstgenoemde investering is € 10.000 ontvangen van de provincie Zuid-Holland.

6.5.1.3 Financiële vaste activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen / aflossingen	Voorziening	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	1.940					1.940
- overige verbonden partijen	0					0
Overige langlopende leningen u/g	1.458	26		252		1.232
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18					18
Totaal	3.416	26	0	252	0	3.190

6.5.1.3.1 Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Voor de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen geldt de volgende specificatie. De bedragen betreffen de nominale waarde van het aandelenbezit in de betreffende onderneming.

Deelnemingen (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Cyclus	752	752
Sportpunt Gouda	949	949
BNG	206	206
Oasen	33	33
Totaal	1.940	1.940

6.5.1.3.2 Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

Deze post betreft de deelname in een viertal verbonden partijen van oorspronkelijk 100 gulden per partij; in totaal € 181,52.

6.5.1.3.3 Overige langlopende leningen u/g

Sinds 1996 participeert de gemeente in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten. Van de verkoopopbrengst van de aandelen Bouwfonds Nederlandse Gemeenten is bij de verkoop in 2000 € 2.244.000 toegevoegd aan deze deelneming. In 2019 is de deelneming per saldo met € 219.000 verlaagd als gevolg van ontvangen (extra) aflossingen.

De Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten is aan te merken als een stichting waarin de gemeente participeert, waarvan het bestuur door de deelnemende gemeenten wordt benoemd en de gemeente het risico draagt van de door de stichting verstrekte geldleningen.

Tot deze post behoren tevens een aantal hypothecaire geldleningen aan particulieren ten dienste van funderingsherstel en een lening aan Dierentehuis Midden-Holland en leningen aan gemeentelijk personeel voor in bruikleen verstrekte mobiele telefoons.

6.5.1.3.4 Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Ultimo 2019 bestaat deze balanspost uit een tweetal waarborgsommen met een totaalwaarde van € 18.000.

6.5.2 Vlottende activa

6.5.2.1 Voorraden

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	19.468	18.196
Gereed product en handelsgoederen	6	10
Totaal	19.474	18.206

6.5.2.1.1 Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

Grondexploitaties	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 1-1-2019 (excl. voorziening)	23.684
Van gronden die per 01-01-2017 vallen onder de materieel vaste activa	0
Mutaties 2019	-1.146
Afwaardering	0
Afgesloten	-452
Boekwaarde 31-12-2019 (excl. voorziening)	22.086
Voorziening	-2.618
Balanswaarde 31-12-2019	19.468

Grondexploitaties	bedragen * € 1.000
Boekwaarde 31-12-2019	22.086
Nog te maken kosten	31.122
Nog te verwachten opbrengsten	52.571
Rente (= kosten)	1.845
Verwacht exploitatie-resultaat op eindwaarde	2.482

6.5.2.1.2 Gereed product en handelsgoederen

Het gaat in dit geval om de handelsgoederen VVV van € 611 en de voorraad trekbandzakken voor restafval in het kader van het gemeentelijk project Afval scheiden loont ter waarde van € 4.932 (2018: € 8.706).

6.5.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Vorderingen op openbare lichamen	14.494	18.501
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	199
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.142	909
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	10.000	0
Overige vorderingen	6.762	6.355
Totaal	32.398	25.964

6.5.2.2.1 Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen betreffen voornamelijk de vordering op het BTW-compensatiefonds (BCF) van € 13.201.000 voor de reguliere aangifte over 2019, die naar verwachting medio 2020 ontvangen wordt. Verder is hier een bedrag van € 117.000 opgenomen aan nog te ontvangen (suppletie)aangiften BTW en BCF tot en met 2019.

Aan overige vorderingen op openbare lichamen is hier een bedrag opgenomen van € 1.177.000. Eind februari 2020 is hiervan € 53.000 nog niet voldaan.

6.5.2.2.2 Overige verstrekte kasgeldleningen

Ultimo 2019 zijn geen financieringsmiddelen aan andere partijen verstrekt. Ultimo 2018 bedroeg het saldo € 199.000 vanwege de kasgeldlening als gevolg van de kasgeldlening aan de Stichting Cheese Experience Gouda. Deze lening is in februari 2019 geheel afgelost.

6.5.2.2.3 Rekening-courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

Hieronder zijn de tegoeden op de rekening bij het (Garantiefonds) Nationaal Restauratiefonds en de rekeningen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten opgenomen.

6.5.2.2.4 Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Ultimo 2019 bedraagt de vordering op het Rijk wegens uitgezette liquide middelen in de schatkist € 10.000.000. Ultimo 2018 was het bedrag nihil.

6.5.2.2.5 Overige vorderingen

De overige vorderingen bestaan uit:

- bijstandsvorderingen voor € 3.597.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 2.734.000);
- vorderingen inzake gemeentelijke belastingen ondergebracht bij Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland voor € 2.485.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 237.000);
- vorderingen op overige debiteuren voor € 4.132.000 (de voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt € 480.000), waarvan eind februari 2020 € 2.265.000 nog niet ontvangen is.

6.5.2.3 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit kassaldi en banksaldi. Ook zijn hier de bij het Toeristisch Informatie Punt in voorraad zijnde VVV-cadeaubonnen etc. verantwoord.

6.5.2.3.1 Kas- en banksaldi

Ultimo 2019 bedroeg het totaal van de kassaldi € 18.000. Ultimo 2018 ging het om € 26.000.

Het totaal van de negatieve banktegoeden bedroeg ultimo 2019 € 356.000 (eind 2018 € 1.880.000). Dit bedrag is verplicht opgenomen aan de passivakant van de balans.

6.5.2.3.2 Schatkistbankieren

In het kader van de Regeling schatkistbankieren dient elke decentrale overheid overtollige liquide middelen, boven een bepaalde drempel, af te storten bij het ministerie van Financiën (in 's Rijks schatkist). Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente Gouda gedurende het gehele jaar onder de drempel is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen* € 1.000)

		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	1.954.073			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	771.177	1.305.798	615.801	644.459
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.182.896	648.275	1.338.272	1.309.614
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				

(1) Berekening drempelbedrag

		Verslagjaar
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	260.543.000
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	260.543.000
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	1.954.073

6.5.2.4 Overlopende activa

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	405	155
- Rijk	0	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	0	132
Overige nog te ontvangen bedragen	4.958	5.326
Vooruitbetaalde bedragen	772	6.606
Vooruitontvangen facturen	0	4.463
Totaal	6.135	16.682

6.5.2.4.1 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Ontvangen	Saldo 31-12-2019
Europese overheidslichamen:				
ESF 2016-2018	155	342	155	342
ESF Sits	0	143	80	63
Subtotaal	155	485	235	405
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Provincie Zuid-Holland Kattensingel	132		132	0
Subtotaal	132		132	0
Totaal	287	485	367	405

6.5.2.4.2 Overige nog te ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.5.2.4.3 Vooruitbetaalde bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.5.2.4.4 Vooruitontvangen facturen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6 Toelichting op de balans per 31 december 2019: passiva

6.6.1 Vaste passiva

6.6.1.1 Eigen vermogen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 1-1-2019
Algemene reserve	29.283	22.777
Bestemmingsreserves	33.032	23.337
Gerealiseerd resultaat uit overzicht van baten en lasten	8.951	17.649
Totaal	71.266	63.763

In het volgende overzicht wordt het verloop van de reserves in 2019 per programma weergegeven.

omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2019	Toevoeging voorgaand boekjaar	Onttrekking voorgaand boekjaar	Toevoeging bij overzicht baten en lasten	Onttrekking bij overzicht baten en lasten	Boek- waarde 31-12-2019
Programma 1	1.064	1.560			31	2.593
Programma 3	5.862	1.990		2.282	496	9.638
Programma 4	5.458	1.771		1.000		8.229
Programma 5	1.962	52		53		2.067
Programma 6	1.832				936	896
Programma 7	568			620	791	397
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	29.368	12.276		2.721	5.870	38.495
Totaal	46.114	17.649	0	6.676	8.124	62.315
Gerealiseerd resultaat uit overzicht baten en lasten						8.951
TOTAAL						71.266

In de kolommen "Toevoeging voorgaand boekjaar" en "Onttrekking voorgaand boekjaar" staan de toevoegingen en de onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2018 bedroeg € 17.649.000 positief. Vanuit dit saldo hebben in 2019 enkele verrekeningen met reserves plaatsgevonden, waaronder een toevoeging van € 1.858.000 aan de reserve Sociaal domein op 'Financiering en algemene dekkingsmiddelen'. In afwijking van het besluit bij de jaarstukken 2018 is per saldo € 10.418.000 in plaats van € 9.028.000 ten gunste van de algemene reserve gekomen. Bij nader inzien bleek het niet te zijn toegestaan om vanuit het rekeningresultaat rechtstreeks toevoegingen te doen aan de voorziening riolering (€ 1.130.000) en aan de voorziening verwerking afvalstoffen (€ 260.000) en is in totaal € 1.390.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Onderzocht wordt op welke wijze alsnog passende invulling kan worden gegeven aan het raadsbesluit.

In de bijlagen wordt verder ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de reserves.

Gerealiseerd resultaat

Het boekjaar 2019 sluit met een voordelig saldo van € 8.951.000. Overeenkomstig artikel 42 lid 2 van het BBV wordt dit saldo uit het overzicht van baten en lasten afzonderlijk in de balans opgenomen.

Voorgesteld wordt vanuit dit voordelig resultaat:

- € 800.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Middenwillens;
- € 600.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie;
- € 280.000 toe te voegen aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
- € 32.000 te onttrekken aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
- € 119.000 toe te voegen aan de reserve Groenfonds;
- € 93.000 te onttrekken aan de reserve Groenfonds;
- € 538.000 toe te voegen aan de reserve Wijkontwikkeling;
- € 1.155.000 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
- € 1.750.000 te onttrekken aan de reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
- € 7.000 te onttrekken aan de reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen;
- het restant van het rekeningresultaat, te weten € 7.341.000, toe te voegen aan de algemene reserve.

6.6.1.2 Voorzieningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.856	7.753
Voorzieningen voor gelijkmatige verdeling van lasten over de boekjaren	8.986	9.357
Voorzieningen voor van derden verkregen middelen met specifiek bestedingsdoel	13.857	18.336
Totaal	29.698	35.446

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen in 2019 weergegeven.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boek- waarde 1-1-2019	Toevoeging	Vrijval	Aan- wending	Boek- waarde 31-12-2019
Programma 1	461	97	557	1	0
Programma 2	13.805	4.479			18.284
Programma 3	9.792	4.856		4.071	10.577
Programma 4	53				53
Programma 7	5.587	1.233		288	6.532
Totaal	29.698	10.665	557	4.360	35.446

Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In de bijlagen wordt nader ingegaan op de aard en reden alsmede het verloop van de voorzieningen.

6.6.1.3 Vaste schulden met rentetypische looptijd van één jaar of langer

6.6.1.3.1 Onderhandse leningen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen	262.543	36.300	50.483	248.360

De verdeling van de restschuld per 31 december 2019 naar rentepercentage en looptijd is opgenomen in de volgende tabel.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	tot 3%	3-4%	4-5%	5-6%	Totaal
Looptijd tot en met 2020	2.500	-	-		2.500
Looptijd tot en met 2025	22.500	11	-		22.511
Looptijd tot en met 2030	8.016	5.250	35.940		49.206
Looptijd tot en met 2035	21.333	33.167	12.000		66.500
Looptijd tot en met 2040	36.300	-	28.537		64.837
Looptijd tot en met 2045	-	-	42.806		42.806
Totaal	90.649	38.428	119.283	0	248.360

Met betrekking tot de vaste schulden bedraagt de totale rentelast over 2019 € 8.951.000 (2018 € 9.463.000).

6.6.1.3.2 Waarborgsommen

Ultimo 2019 is € 140.000 ontvangen als waarborgsom. Ultimo 2018 ging het om € 125.000.

6.6.2 Vlottende passiva

6.6.2.1 Kasgeldleningen

Ultimo 2019 was € 30.000.000 aan kasgeldleningen opgenomen. Ultimo 2018 ging het om € 28.000.000

6.6.2.2 Banksaldi

Het debetsaldo van de bankrekening(en) bij de BNG bedroeg ultimo 2019 € 356.000 (2018: € 1.880.000). Gouda beschikt in dit kader over een kredietfaciliteit in rekening-courant van € 10.000.000.

6.6.2.3 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Tot de overige schulden behoort onder andere € 12.886.000 voor crediteuren (2018 € 16.786.000). Per eind februari 2020 was daarvan € 380.000 nog niet betaald (2019 € 145.000).

6.6.2.4 Overlopende passiva

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019
Nog te betalen bedragen	17.448	15.908
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen	95	0
- Rijk	1.004	1.316
- Overige Nederlandse overheidslichamen	788	480
Overige vooruitontvangen bedragen	167	282
Totaal	19.502	17.987

6.6.2.4.1 Nog te betalen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.4.2 Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Ontvangen	Vrijgevallen / Terug- betalingen	Saldo 31-12-2019
Europese overheidslichamen:				
ESF SITS 2019 VUO	95		95	0
Rijk:				
Bijdrage Regionaal Meldpunt Coördinatie	484	909	874	519
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2018	60			60
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2019	0	2.801	2.524	277
Volwasseneneducatie Meeneemregeling	158		158	0
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2017	108		108	0
Volwasseneneducatie Subsidie Rijk 2018	48		48	0
Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV)	146	520	549	117
Slimme laadpalen	0	127		127
SPUK	0	216		216
Subtotaal	1.004	4.573	4.261	1.316
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)	765		702	64
Provincie Zuid-Holland inz. Sportlaan	23		23	0
Fietsparkeren	0	417		417
Subtotaal	788	417	724	480
Totaal	1.887	4.990	5.080	1.796

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.6.2.4.3 Overige vooruit ontvangen bedragen

De afwikkeling van deze posten vindt in het volgende boekjaar plaats.

6.7 Niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen

In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke langlopende financiële verplichtingen opgemaakt. Zo ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren gebonden is.

6.7.1 Borg- en garantstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Aantal ultimo 2019	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 1-1-2019	Boekwaarde 31-12-2019
Borgstellingen met laag risicoprofiel					
1. Particuliere woningen	208	9.616	100%	3.969	2.800
2a. Woningcorporaties en zorginstellingen	9	13.504	100%	9.006	8.604
2a. Woningcorporaties en zorginstellingen	1	13.000	100%	8.486	10.395
3. Overige rechtspersonen	1	3.500	37%	896	866
Totaal borgstellingen met laag risicoprofiel	219	39.620		22.357	22.665
Borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel					
4a. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	6	1.025	100%	728	659
4b. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	8.520	80%	4.528	4.220
4c. Culturele en religieuze instellingen en sportverenigingen	1	227	50%	61	23
5. Overige rechtspersonen	1	3.000	100%	0	3.000
Totaal borgstellingen met hoger/hoog risicoprofiel	9	12.772		5.317	7.902
TOTAAL VERSTREKTE BORGSTELLINGEN	228	52.392		27.674	30.567

Op basis van de saldiverklaringen die de gemeente van geldverstrekkers heeft ontvangen, bedraagt het risicobeslag per 31 december 2019 € 30.567.000 (2018 € 27.674.000). Daarbij is gebleken dat het saldo in de jaarrekening 2018 € 2.204.000 te laag is weergegeven. In de voorliggende jaarstukken zijn de correcte bedragen verantwoord.

De toename van de borgstellingen met een hoger/hoog risicoprofiel (overige rechtspersonen) heeft betrekking op de Stichting Cheese Experience Gouda. Het besluit tot het afgeven van de borgstelling is genomen in 2018 en geëffectueerd in 2019.

In 2019 heeft de gemeente geen betalingen hoeven te doen voor de rente en aflossingen waarvoor zij borg staat.

Achternvang

Naast bovenstaande borgstellingen is sprake van borgstellingen die door waarborgfondsen aan derden zijn verstrekt en waarvoor de gemeente als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid) optreedt. De gemeente zal dus pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling.

Het garantievermogen van de waarborgfondsen verschilt per fonds maar belooft miljarden euro's. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt erg klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.

A. Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)

Aantal garanties: 3.246 in 2018 (2017: 3.319)

Omvang: € 527.000.000 in 2018 (2017: € 562.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 263.500.000 in 2018 (2017: € 281.000.000)

Het genoemde aantal en de vermelde bedragen zijn per 31 december 2018. Het overzicht Nationale Hypotheek Garantie (NHG) wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Bij het opmaken van deze jaarstukken was de stichting nog niet in staat (geweest) de standen per 31 december 2019 te verstrekken.

Het Rijk heeft met ingang van 1 januari 2011 de achtervangpositie van de gemeenten overgenomen voor nieuw te verstrekken leningen onder Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekent dat gemeente Gouda geen risico loopt om te worden aangesproken op de achtervangpositie voor leningen die vanaf 1 januari 2011 in dit kader zijn verstrekt. Het ondanks de economische crisis als laag te kwantificeren risico op de bestaande leningen onder NHG-garantie, dus die welke zijn verstrekt tot en met 2010, zal de komende jaren steeds verder afnemen als gevolg van de gepleegde aflossingen.

B. WSW-borgstellingen voor woningcorporaties

Aantal garanties: 52 (2018: 51)

Omvang: € 357.000.000 (2018: € 351.000.000)

50% aandeel gemeente Gouda: € 178.500.000 (2018: € 175.000.000)

In het geval dat de gemeenten op de achtervangpositie worden aangesproken, geldt een vooraf bepaalde verdeling waarbij het Rijk 50% voor zijn rekening neemt en de overige 50% van de leningen door gemeenten zal worden verstrekt. De tertiaire zekerheid is nog nooit ingeroepen en het risico dat dit de komende jaren gebeurt wordt vrijwel nihil geacht.

6.7.2 Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

De Commissie BBV doet in haar Kadernota rechtmatigheid 2017 de stellige uitspraak om meerjarige inkoopcontracten die volgens Europese regels zouden moeten zijn aanbesteed, in de toelichting op de jaarrekening op te nemen bij de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen'. En wel voor het volle bedrag waarvoor het contract is aangegaan. De achtergrond van deze stellige uitspraak moet worden gezocht in eventuele fouten die worden gemaakt bij het aanbesteden.

De gemeente Gouda heeft in 2019 een driejarige overeenkomst afgesloten met Microsoft Ireland Operations betreffende Microsoft licenties, voor een bedrag van € 386.000 per jaar. De contractwaarde bedraagt zodoende € 1.158.000.

6.8 Gebeurtenissen na balansdatum

Corona-pandemie

In 2020 is ook Nederland getroffen door de gevolgen van de Corona-pandemie. Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van gemeentelijke begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. De gemeente heeft wel al een zogenoemde impact-analyse uitgevoerd. De resultaten zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, elders in deze jaarstukken. De organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. Het college bewaakt de liquiditeitspositie goed en neemt zo nodig maatregelen om de gemeentelijke taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

7 Taakvelden

Gemeenten zijn verplicht een overzicht op te nemen waarin de lasten en baten zijn verdeeld naar (hoofd)taakvelden. Deze (hoofd)taakvelden zijn door het Rijk vastgesteld. Via dit overzicht kunnen gemeenten eenvoudig met elkaar vergeleken worden. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving hoofdtaakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgesondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De jaarrekening 2019 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	7	3.223	3.522	3.461	3.891	4.823	-932
0.10 Mutaties reserves	8	6.959	4.680	4.000	6.676	6.676	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	8.446	17.649	1.614	750	8.951	-8.201
0.2 Burgerzaken	7	2.275	2.193	2.000	1.995	2.041	-46
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	5.331	5.147	6.186	6.277	6.438	-161
0.4 Overhead	7	22.467	21.717	21.998	22.551	23.221	-669
0.5 Treasury	8	-1.134	-1.180	-1.674	-1.908	-1.755	-154
0.61 OZB woningen	8	603	590	671	577	610	-33
0.62 OZB niet-woningen	8	280	265	303	174	179	-6
0.63 Parkeerbelasting	8	145	157	166	180	188	-9
0.64 Belastingen overig	8	86	71	85	85	83	2
0.8 Overige baten en lasten	8	2.013	1.808	1.247	940	1.107	-166
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	-	-	-	-	40	-40
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	4.581	4.689	4.636	4.637	4.631	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	4.430	4.565	4.321	5.169	5.068	101
2.1 Verkeer en vervoer	3	14.422	15.075	14.440	15.082	14.957	125
2.2 Parkeren	3	1.173	1.091	1.006	1.222	1.149	72
2.3 Recreatieve havens	5	42	234	261	258	255	2
2.4 Economische havens en waterwegen	1	1.105	868	767	674	749	-75
2.5 Openbaar vervoer	3	136	128	126	127	127	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	512	1.990	716	784	239	545
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	1.436	1.289	125	172	189	-18
3.4 Economische promotie	1	873	1.117	2.368	2.309	2.304	5
4.2 Onderwijshuisvesting	1	7.919	9.262	7.054	8.060	8.084	-24
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	6.942	6.797	7.419	7.891	7.554	337
5.1 Sportbeleid en activering	5	5.453	5.614	6.110	6.002	6.649	-647
5.2 Sportaccommodaties	5	2.806	2.702	2.798	2.688	2.702	-15
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	3.822	3.650	3.891	3.777	3.705	72
5.4 Musea	5	2.177	2.091	2.143	2.142	2.134	7
5.5 Cultureel erfgoed	5	132	232	229	175	328	-153
5.6 Media	5	1.831	1.818	1.841	1.850	1.858	-8
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	3.778	4.430	4.477	5.444	4.972	472
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	5.255	7.216	7.538	8.863	8.004	859
6.2 Wijkteams	4	5.025	6.302	6.423	6.387	6.327	61

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.3 Inkomensregelingen	4	32.110	32.426	31.953	30.897	31.495	-599
6.4 Begeleide participatie	4	10.850	10.955	11.001	11.179	11.056	123
6.5 Arbeidsparticipatie	4	4.088	3.223	3.009	3.901	4.077	-176
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	4	2.229	2.408	2.925	2.846	2.782	63
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	11.036	10.343	12.481	13.118	13.848	-730
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4	17.078	16.268	15.592	19.365	21.559	-2.194
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	17.819	18.543	20.372	19.181	18.061	1.121
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	3.652	4.688	2.326	3.877	3.175	702
7.1 Volksgezondheid	4	4.193	2.489	2.487	2.605	2.537	68
7.2 Riolering	2	12.709	13.109	14.677	14.102	13.883	220
7.3 Afval	2	8.386	8.391	7.635	8.345	8.784	-438
7.4 Milieubeheer	2	1.665	1.645	2.143	2.143	2.102	41
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	3	24	41	31	31	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	1.569	1.585	2.113	2.269	1.932	337
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	7.670	12.433	10.428	11.221	13.039	-1.819
8.3 Wonen en bouwen	3	3.703	5.263	2.620	4.947	4.539	409
Subtotaal lasten		263.302	281.574	260.550	275.925	287.487	-11.562

Taakvelden: baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
0.1 Bestuur	7	-60	-61	-61	-263	-310	48
0.10 Mutaties reserves	8	-7.058	-12.713	-4.197	-8.156	-8.124	-32
0.2 Burgerzaken	7	-1.554	-1.437	-899	-896	-1.109	213
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-4.370	-5.825	-4.301	-5.098	-5.043	-54
0.4 Overhead	7	-3.968	-2.808	-2.261	-2.451	-2.819	368
0.5 Treasury	8	-1.069	-1.233	-256	-316	-350	34
0.61 OZB woningen	8	-8.558	-7.441	-7.349	-7.349	-7.160	-190
0.62 OZB niet-woningen	8	-7.057	-7.186	-7.159	-7.159	-7.751	592
0.63 Parkeerbelasting	8	-3.694	-3.999	-3.735	-3.904	-4.142	238
0.64 Belastingen overig	8	-2.420	-2.426	-2.556	-2.546	-2.533	-13
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	8	-144.091	-148.535	-153.125	-158.118	-159.696	1.578
0.8 Overige baten en lasten	8	-1.437	-1.267	-623	-623	-891	267
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-20	-37	-46	-46	-33	-13
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-389	-140	-118	-196	-151	-45
2.1 Verkeer en vervoer	3	-648	-2.089	-160	-436	-836	400
2.2 Parkeren	3	-28	-	-10	-10	-	-10
2.3 Recreatieve havens	5	-105	-97	-104	-104	-111	8
2.4 Economische havens en waterwegen	1	-	-1	-1	-1	-	-1
2.5 Openbaar vervoer	1	-	-	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-243	-330	-667	-734	-1.071	337
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-155	-160	-153	-152	-138	-14
3.4 Economische promotie	1	-464	-547	-487	-402	-637	236
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-339	-319	-200	-332	-880	549
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	5	-5.324	-5.365	-5.342	-5.799	-5.751	-48
5.1 Sportbeleid en activering	5	-	-	-	-	-544	544
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.419	-2.410	-2.524	-2.491	-2.440	-51
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	-14	-1	-	-	-3	3
5.4 Musea	5	-	-	-	-	-	-
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-114	-581	-100	-100	-323	223
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-304	-657	-88	-785	-1.057	272

Taakvelden: baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Rekening 2017	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2019 na 2e wijziging	Rekening 2019	Verschil rekening t.o.v. begroting na wijziging
6.2 Wijkteams	4	-32	-	-	-	-	-
6.3 Inkomensregelingen	4	-24.127	-24.990	-24.507	-25.508	-26.078	570
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-472	-387	-	-190	-296	106
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	4	-1.838	-867	-1.082	-412	-619	206
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	4	-771	-890	-	-890	-895	5
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	-1.183	-1.726	-98	-170	-170	-
7.2 Riolering	2	-14.209	-15.655	-16.483	-16.481	-17.494	1.013
7.3 Afval	2	-11.034	-11.106	-9.806	-9.734	-9.485	-248
7.4 Milieubeheer	2	-	-49	-	-	-66	66
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-174	-170	-1	-120	-150	30
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	-11.135	-14.523	-10.428	-11.171	-14.457	3.287
8.3 Wonen en bouwen	3	-2.423	-3.548	-1.622	-2.784	-3.876	1.092
Subtotaal baten		-263.302	-281.574	-260.550	-275.925	-287.487	11.562

De onderstaande tabel toont de samenhang tussen de programma's en de taakvelden voor de jaarschijf 2019. Lasten en baten worden rechtstreeks op de taakvelden geboekt door middel van kostenplaatsen die zijn gekoppeld aan een programma en een taakveld.

Programma (bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten	Lasten	Totaal
01 Economie, werk en onderwijs	2.4 Economische havens en waterwegen	-	749	749
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.071	239	-832
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-138	189	51
	3.4 Economische promotie	-637	2.304	1.667
	4.2 Onderwijshuisvesting	-880	8.084	7.204
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.751	7.554	1.803
Totaal 01 Economie, werk en onderwijs		-8.477	19.119	10.642
02 Energie en klimaat	7.2 Riolering	-17.494	13.883	-3.611
	7.3 Afval	-9.485	8.784	-702
	7.4 Milieubeheer	-66	2.102	2.036
Totaal 02 Energie en klimaat		-27.045	24.768	-2.277
03 Wonen en leefomgeving	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-5.043	6.438	1.395
	2.1 Verkeer en vervoer	-836	14.957	14.122
	2.2 Parkeren	-	1.149	1.149
	2.5 Openbaar vervoer	-	127	127
	5.7 Openb groen en (openlucht) recreatie	-323	4.972	4.649
	8.1 Ruimtelijke ordening	-150	1.932	1.782
	8.2 Grondexpl. (niet-bedrijventerreinen)	-14.457	13.039	-1.418
	8.3 Wonen en bouwen	-3.876	4.539	663
Totaal 03 Wonen en leefomgeving		-24.684	47.153	22.469
04 Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.057	8.004	6.947
	6.2 Wijkteams	-	6.327	6.327
	6.3 Inkomensregelingen	-26.078	31.495	5.418
	6.4 Begeleide participatie	-	11.056	11.056
	6.5 Arbeidsparticipatie	-296	4.077	3.781
	6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-	2.782	2.782
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-619	13.848	13.229
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	21.559	21.559
	6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	-895	18.061	17.165
	6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	-170	3.175	3.005
	7.1 Volksgezondheid	-	2.537	2.537
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-	31	31
Totaal 04 Sociaal domein		-29.115	122.951	93.836
05 Cultuur, sport en recreatie	2.3 Recreatieve havens	-111	255	144
	5.1 Sportbeleid en activering	-544	6.649	6.105

Programma (bedragen * € 1.000)	Taakveld	Baten	Lasten	Totaal
	5.2 Sportaccommodaties	-2.440	2.702	263
	5.3 Cultuurpresentatie, -prod. en - part	-3	3.705	3.702
	5.4 Musea		2.134	2.134
	5.5 Cultureel erfgoed	0	328	328
	5.6 Media		1.858	1.858
Totaal 05 Cultuur, sport en recreatie		-3.098	17.632	14.534
06 Leefbaarheid en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-33	4.631	4.598
	1.2 Openbare orde en veiligheid	-151	5.068	4.917
Totaal 06 Leefbaarheid en veiligheid		-184	9.699	9.515
07 Bestuur en organisatie	0.1 Bestuur	-310	4.823	4.512
	0.2 Burgerzaken	-1.109	2.041	932
	0.4 Overhead	-2.819	23.221	20.402
Totaal 07 Bestuur en organisatie		-4.239	30.085	25.846
08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen	0.10 Mutaties reserves	-8.124	6.676	-1.448
	0.11 Resultaat vd rekening baten/lasten		-	-
	0.5 Treasury	-350	-1.755	-2.104
	0.61 OZB woningen	-7.160	610	-6.549
	0.62 OZB niet-woningen	-7.751	179	-7.571
	0.63 Parkeerbelasting	-4.142	188	-3.953
	0.64 Belastingen overig	-2.533	83	-2.450
	0.7 Alg uitk en ov uitk gemeentefonds	-159.696		-159.696
	0.8 Overige baten en lasten	-891	1.107	216
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)		40	40
Totaal 08 Financiering en alg. dekkingsmiddelen		-190.646	7.130	-183.517
Eindtotaal		-287.487	278.536	-8.951

8 Single information Single audit

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1/01	Aard controle R Indicatornummer: C1/02	Aard controle R Indicatornummer: C1/03	Aard controle R Indicatornummer: C1/04	Aard controle R Indicatornummer: C1/05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1/06
			1 € 903.460	Regeling reductie energiegebruik2019-620931	€ 0	Ja		€ 0
			2	Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee		
			1	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1/07	Aard controle R Indicatornummer: C1/08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1/09		
			2	Regeling reductie energiegebruik2019-620931		Nee		
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten	Aard controle R Indicatornummer: D1/01	Aard controle R Indicatornummer: D1/02				
			€ 873.783	€ 484.131				
OCW	D1A	Regionale maatregelen voortijdig	Aard controle R Indicatornummer: D1A/01	Aard controle R Indicatornummer: D1A/02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D1A/03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Aard controle R Indicatornummer: D1A/04		
			€ 0	€ 543.913	€ 543.913	€ 145.764		
OCW	D8	Onderwijsachterstande nbeleid 2019-2022 (OAB)	Aard controle R Indicatornummer: D8/01	Aard controle R Indicatornummer: D8/02	Aard controle R Indicatornummer: D8/03			
			€ 1.536.978	€ 969.635	€ 17.732			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8/04	Aard controle R Indicatornummer: D8/05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8/06	Aard controle R Indicatornummer: D8/07		
			1					
			2					
OCW	D9	Onderwijsachterstande nbeleid 2011-2018 (OAB)	Aard controle R Indicatornummer: D9/01	Aard controle R Indicatornummer: D9/02	Aard controle R Indicatornummer: D9/03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
		Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voorschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).			
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.			
			Aard controle R Indicatornummer: D9/01	Aard controle R Indicatornummer: D9/02	Aard controle R Indicatornummer: D9/03	Aard controle R Indicatornummer: D9/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 60.439		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9/05	Aard controle R Indicatornummer: D9/06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9/07	Aard controle R Indicatornummer: D9/08		
			1					
			2					

OCW	D10	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1)		
			Aard controle R Indicatornummer: D10/01	Aard controle R Indicatornummer: D10/02	Aard controle R Indicatornummer: D10/03	Aard controle R Indicatornummer: D10/04		
			€ 642.348	€ 939.317	€ 0	€ 0		
IenW	E13	Slimme laadpleinen Toekenningsbeschikking Gemeenten en provincies	Projectnaam / nummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Project afgerond (in jaar T)?	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen?	Toelichting op niet-afgeronde projecten	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13/01	Aard controle R Indicatornummer: E13/02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13/03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13/04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13/05	
1			31155401/5000004102	0	Nee	Nee	uitgeven in 2020	
2								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente L1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente L1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente L2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente L3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2/01	Aard controle R Indicatornummer: G2/02	Aard controle R Indicatornummer: G2/03	Aard controle R Indicatornummer: G2/04	Aard controle R Indicatornummer: G2/05	Aard controle R Indicatornummer: G2/06
			€ 22.034.204	€ 588.763	€ 1.314.494	€ 13.704	€ 87.880	€ 0
			Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente L6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente L7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente L7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			€ 43.281	€ 21.959	€ 0	€ 559.255	€ 0	€ 0
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3/01	Aard controle R Indicatornummer: G3/02	Aard controle R Indicatornummer: G3/03	Aard controle R Indicatornummer: G3/04	Aard controle R Indicatornummer: G3/05	Aard controle R Indicatornummer: G3/06
			€ 80.823	€ 25.791	€ 31.601	€ 30.030	€ 18.600	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			Ja
			€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle R Indicatornummer: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4/02	Aard controle R Indicatornummer: H4/03	Aard controle R Indicatornummer: H4/04	Aard controle R Indicatornummer: H4/05	Aard controle R Indicatornummer: H4/06
1			€ 881.042	SPUK-Sport18-632803	€ 1.078.367	€ 398.987	€ 225.251	€ 190.363
2			Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld	
1			SPUK-Sport18-632803	814601,833	122,40%		€ 66.440	
2								
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SISA tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B/01	Aard controle R Indicatornummer: E27B/02	Aard controle R Indicatornummer: E27B/03	Aard controle R Indicatornummer: E27B/04	Aard controle R Indicatornummer: E27B/05	
1			PZH-2018-667128779	€ 0	€ 0			
2			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee	
1			PZH-2018-667128779	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
2				€ 0	€ 0		Nee	

9 Besluit bij Jaarstukken 2019

(voorgesteld) besluit van
de gemeenteraad

voorstelnummer 3997

onderwerp
Jaarstukken 2019

de raad van de gemeente Gouda

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 23 juni 2020

gelet op titel IV van de Gemeentewet

besluit:

1. De jaarstukken 2019 vast te stellen;
2. Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2019, zijnde € 8.950.882 positief, vast te stellen en over te gaan de volgende resultaatbestemming:
  - a. € 800.000 toe te voegen aan de nieuw in te stellen reserve Nog uit te voeren werkzaamheden Middenwillens;
  - b. € 600.000 toe te voegen aan de reserve Versnellen woningbouw en transformatie;
  - c. € 280.000 toe te voegen aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
  - d. € 32.500 te onttrekken aan de reserve Zuidelijk stationsgebied;
  - e. € 119.000 toe te voegen aan de reserve Groenfonds;
  - f. € 93.000 te onttrekken aan de reserve Groenfonds;
  - g. € 538.300 toe te voegen aan de reserve Wijkontwikkeling;
  - h. € 1.154.693 toe te voegen aan de reserve Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
  - i. € 1.750.000 te onttrekken aan de reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
  - j. € 6.678 te onttrekken aan de reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen;
  - k. het restant van het rekeningresultaat, te weten € 7.341.067, toe te voegen aan de algemene reserve.
3. De volgende reserves op te heffen:
  - a. de reserve Voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe;
  - b. de reserve Actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen.
4. De einddatum te wijzigen van de in hoofdstuk 10.1.3 van de jaarstukken 2019 opgenomen kredieten, waarvan de einddatum is bereikt maar waarvan de werkzaamheden niet zijn beëindigd.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 6 juli 2020.

De raad der gemeente voornoemd,

, griffier , voorzitter

10 Bijlagen

10.1 Investerings

10.1.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de realisatie van de investeringen gedurende het begrotingsjaar. Alvorens op de afzonderlijke investeringen in te gaan wordt opgemerkt dat op basis van het meest actuele CIP (versie na 2^e begrotingswijziging 2019) € 16.128.000 uitgegeven zou worden aan investeringen die in 2019 gereed zouden zijn. Voor deze investeringen is daadwerkelijk € 13.638.000 uitgegeven.

Programma (bedragen * € 1.000)	Geraamde uitgaven	Gerealiseerde uitgaven	Vershil
Programma 1	109	94	15
Programma 2	6.830	6.773	57
Programma 3	5.676	4.347	1.329
Programma 5	1.947	1.542	405
Programma 6	298	258	41
Programma 7	1.268	624	643
TOTAAL	16.128	13.638	2.490

10.1.2 Begroting en realisatie kapitaallasten 2019

De gerealiseerde kapitaallasten voor 2019 bedroegen € 26.497.000. Deze waren even hoog als begroot.

10.1.3 Voorstel verlenging investeringskredieten

In de Nota waardering en afschrijving vaste activa 2019 (WAVA) is opgenomen dat aan het eind van een jaar alle kredieten worden afgesloten die volgens het CIP dat jaar als eindjaar hebben. Indien het krediet nog niet afgesloten kan worden, dient een toelichting te worden gegeven waarom is afgeweken van de planning. Indien op basis hiervan blijkt dat het eindjaar aangepast moet worden, wordt dit als voorstel voor aanpassing van het CIP afgewogen in de begrotingswijziging naar aanleiding van de jaarrekening.

In de navolgende overzichten zijn per programma de investeringen volgens het CIP met eindjaar 2019 opgenomen waarvan het voorstel is om deze niet af te sluiten per 31 december 2019 maar te verlengen tot 1 januari 2021.

Programma 2 Energie en klimaat

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2020
Investerings met economisch nut		
Vorbereidings krediet ECO park	De afronding vindt plaats in 2020.	64.606
Investerings afvalinzamelingen	Uitgaven 2020 verwacht.	336.297
Totaal investeringen met economisch nut		400.903
TOTAAL PROGRAMMA 2		400.903

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2020
Investerings met economisch nut		
Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	Financiële afwikkeling van de laatste facturen vindt plaats in 2020.	-16.100
Zonnepanelen (325) Mammoet	Financiële afwikkeling van de laatste facturen vindt plaats in 2020.	44.654
Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	Financiële afwikkeling van de laatste facturen vindt plaats in 2020.	37.260
Zonnepanelen (88) Zebra	Financiële afwikkeling van de laatste facturen vindt plaats in 2020.	8.628
Totaal investeringen met economisch nut		74.442
Investerings met maatschappelijk nut		
Terreininrichting tijdelijke sporthal Tobbe	Gedeelte van de inrichting en de bijbehorende financiële afwikkeling gaan plaatsvinden in 2020	118.824
Totaal investeringen met maatschappelijk nut		118.824
TOTAAL PROGRAMMA 5		193.266

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2020
Investerings met economisch nut		
Vervanging camera toezicht js 2019	Nog niet alle camera's zijn vervangen; dit vindt verder plaats in 2020	30.601
Totaal investeringen met economisch nut		30.601
TOTAAL PROGRAMMA 6		30.601

Programma 7 Bestuur en organisatie

Omschrijving (bedragen x € 1)	Toelichting	Restant bedrag 2020
Investerings met economisch nut		
Vervanging koffieautomaten HvdS	De aanschaf is uitgesteld naar 2020 mede i.v.m. interne verhuizingen.	25.000
Vervanging meubilair HvdS	De vervanging zal plaatsvinden in 2020.	125.000
Zonnewering HvdS	De afronding vindt plaats in 2020.	9.383
Audiovisuele middelen vergadercentrum raad	De vervanging zal plaatsvinden in 2020.	488.749
Totaal investeringen met economisch nut		648.132
TOTAAL PROGRAMMA 7		648.132
TOTAAL GENERAAL		1.272.902

10.1.4 Overzicht investeringen 2019

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van het verloop van de investeringen in 2019. Onderscheid wordt gemaakt in twee soorten investeringen die in tabelvorm worden weergegeven.

- tabel 1: Investerings in uitvoering die doorlopen;
- tabel 2: Investerings in uitvoering die afgesloten worden;
- tabel 3: Investerings nog niet in uitvoering die doorlopen.

10.1.4.1 Investerings in uitvoering die doorlopen naar 2020**Programma 1 Economie, werk en onderwijs**

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotingswijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Niet commerciële voorzieningen	Voorzieningencluster (School) 1 bouwkosten	2024	2025	1.865.000	0	1.865.000
Onderwijshuisvesting	Vernieuwbouw De Ark	2020	2020	5.320.175	56.276	5.263.899
	Totaal investeringen met economisch nut			7.185.175	56.276	7.128.899
	TOTAAL PROGRAMMA 1			7.185.175	56.276	7.128.899

Programma 2 Energie en klimaat

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotingswijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Afval investerings budget	Investerings afvalinzamelingen	2019	2020	433.105	96.808	336.297
Ondergrondse containers afvalinzameling	Vorbereidings krediet ECO park	2019	2020	165.798	101.192	64.606
Riolerings	Rioleringskrediet 2020 - 40jr	2020	2020	9.677.630	0	9.677.630
Riolerings	Rioleringskrediet 2020 - 15jr	2020	2020	124.620	0	124.620
Riolerings	Rioleringskrediet 2021 - 40jr	2021	2021	9.390.380	0	9.390.380
Riolerings	Rioleringskrediet 2021 - 15jr	2021	2021	124.620	0	124.620
Riolerings	Rioleringskrediet 2022 - 40jr	2022	2022	7.647.380	0	7.647.380
Riolerings	Rioleringskrediet 2022 - 15jr	2022	2022	124.620	0	124.620
Riolerings	Rioleringskrediet 2023 - 40jr	2023	2023	8.478.380	0	8.478.380

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
Riolering	Rioleringskrediet 2023 - 15jr	2023	2023	124.620	0	124.620
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			36.291.153	198.000	36.093.153
	TOTAAL PROGRAMMA 2			36.291.153	198.000	36.093.153

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Vastgoed	Doorontwikkeling 2de verdieping Chocoladefabriek	2020	2020	780.000	77.145	702.855
	Totaal investeringen met economisch nut			780.000	77.145	702.855
	Investerings met maatschappelijk nut					
Verkeer	Herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied	2021	2021	4.057.000	0	4.057.000
	Inr.openb.gebied Fietsveiligheid 2020	2020	2020	250.000	0	250.000
	Maatr. knelpunt. verkeer en VCP 2020-2021	2021	2021	5.824.300	0	5.824.300
Verkeersplannen	Herinrichting Sportlaan	2022	2022	235.000	0	235.000
Vervanging VRI	Vervanging VRI Goejanverwelledijk-Fluwelensingel- Haastrechtsebrug	2023	2023	395.000	0	395.000
Diverse investeringen openbaar gebied	GP: Afrit Goudse Poort - reconstructie	2020	2020	85.000	0	85.000
	Totaal investeringen maatschappelijk nut			10.846.300	0	10.846.300
	TOTAAL PROGRAMMA 3			11.626.300	77.145	11.549.155

Programma 4 Sociaal domein

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Vastgoed	Aanpassing Lekkenburg: Bouwkundig 20 jr	2020	2020	668.642	446.853	221.789
	Aanpassing Lekkenburg: Installaties 15jr	2020	2020	936.808	606.588	330.220
	Totaal investeringen met economisch nut			1.605.450	1.053.441	552.009
	TOTAAL PROGRAMMA 4			1.605.450	1.053.441	552.009

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Sport_Zonnepanelen	Zonnecollectoren (480 m2) Groenhovenbad	2019	2020	89.750	105.850	-16.100
	Zonnepanelen (325) Mammoet	2019	2020	44.654	0	44.654
	Zonnepanelen (600) Groenhovenbad	2019	2020	237.688	200.428	37.260
	Zonnepanelen (88) Zebra	2019	2020	8.628	0	8.628
	Totaal investeringen economisch nut			380.720	306.278	74.442
	Investerings met maatschappelijk nut					
Sport	Terreininr. tijdelijke sporthal Tobbe	2019	2020	383.000	264.176	118.824
	Totaal investeringen maatschappelijk nut			383.000	264.176	118.824
	TOTAAL PROGRAMMA 5			763.720	570.454	193.266

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Vervanging cameratoezicht	Vervanging camera toezicht js 2019	2019	2020	43.787	13.186	30.601
	Totaal investeringen met economisch nut			43.787	13.186	30.601
	TOTAAL PROGRAMMA 6			43.787	13.186	30.601

Programma 7 Bestuur en organisatie

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Huisvesting	Vervanging meubilair HvdS	2019	2020	125.000	0	125.000
	Zonwering HvdS	2019	2020	29.000	19.617	9.383
	Werkplek concept aanpassing HvdS - 15 jr	2019	2020	0	0	0
Audiovisuele middelen Raad	Audiovisuele middelen vergadercentr raad	2019	2020	488.749	0	488.749
	Totaal investeringen met economisch nut			642.749	19.617	623.132
	TOTAAL PROGRAMMA 7			642.749	19.617	623.132
TOTAAL GENERAAL				58.158.334	1.988.119	56.170.215

10.1.4.2 Investerings in uitvoering die afgesloten worden
Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met maatschappelijk nut					
Uitvoeringsmaatregelen Waterplan	Watersysteem Historische Binnenstad deel 2	2019	2019	109.129	93.915	15.214
	Totaal investeringen met maatschappelijk nut			109.129	93.915	15.214
	TOTAAL PROGRAMMA 1			109.129	93.915	15.214

Programma 2 Energie en klimaat

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven					
Afval investerings budget	AfvalScheidenLoont	2019	2019	0	0	0
	Ondergrondse containers afvalinzameling meerjarenplan deel 2009	2019	2019	0	0	0
	Verbetering Afvalscheiding (voorheen "Verbeterplan gescheiden afvalinzameling 2004-2006")	2019	2019	0	0	0
Riolering	Rioleringskrediet 2019 - 40 jr	2019	2019	6.106.380	6.453.765	-347.385
	Rioleringskrediet 2019 - 15 jr	2019	2019	124.620	121.194	3.426
	Totaal investeringen met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven			6.231.000	6.574.959	-343.959
	TOTAAL PROGRAMMA 2			6.231.000	6.574.959	-343.959

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Herinrichting woonwagelokatie	Inv woonw-terreinen div. 51 plaatsen	2019	2019	32.417	32.406	11
	WW-Standplaats EMT betonplaat	2020	2020	350.000	398.621	-48.621
	Totaal investeringen met economisch nut			382.417	431.027	-48.610
	Investerings met maatschappelijk nut					
Investerings wegen grijs	Investerings PP jaarschijf 2019	2019	2019	3.500.000	1.806.684	1.693.316
	PP CIP jaarschijf 2019	2019	2019	1.155.000	1.335.345	-180.345
	PP Lange Termijn Investerings (LTI) js 2019	2019	2019	170.283	308.518	-138.235
Verkeer	Inr. openb. gebied Fietsveiligheid 2017	2019	2019	0	0	0
	Inr. openb. gebied Fietsveiligheid 2018	2019	2019	0	0	0
	Inr. openb. gebied Fietsveiligheid 2019	2019	2019	400.012	397.146	2.866
	Mobiliteitsplan js 2018 en 2019	2019	2019	68.471	68.467	4
	Totaal investeringen met maatschappelijk nut			5.293.766	3.916.160	1.377.606
	TOTAAL PROGRAMMA 3			5.676.183	4.347.187	1.328.996

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Renovatie sportvelden	Vervanging hekwerken (2019)	2019	2019	0	0	0
	Sportvelden (2019) 1	2019	2019	0	0	0
	Sportvelden (2019) 2	2019	2019	0	0	0
	Ombouw hoofdveld Olympia naar kunstgras	2019	2019	726.400	630.777	95.623
Sport	Sporthal Tobbe (10 jaar)	2019	2019	456.618	340.472	116.146
	Totaal investeringen met economisch nut			1.183.018	971.250	211.769
	TOTAAL PROGRAMMA 5			1.183.018	971.250	211.769

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Diverse investeringen stadstoezicht	Vervanging cameratoezicht js 2018	2019	2019	26.750	26.750	0
Parkeren	Parkeerautomaten - aanpassingen	2019	2019	227.856	217.691	10.165
	Totaal investeringen met economisch nut			254.606	244.441	10.165
	TOTAAL PROGRAMMA 6			254.606	244.441	10.165

Programma 7 Bestuur en organisatie

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
	Investerings met economisch nut					
Automatisering	MIVOP Automatisering 2018	2019	2019	0	0	0
	MIVOP Bedrijfsvoering 2018	2019	2019	0	0	0
	MIVOP Generieke Digitale Infrastructuur 2018	2019	2019	0	0	0
	Automatisering 2019	2019	2019	450.000	449.509	491
	Iedereen een smartphone (3 jr)	2019	2019	150.000	155.196	-5.196
	Totaal investeringen met economisch nut			600.000	604.705	-4.705
	TOTAAL PROGRAMMA 7			600.000	604.705	-4.705

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Niet over te brengen naar 2020
TOTAAL GENERAAL				14.053.936	12.836.457	1.217.480

10.1.4.3 Investeringsen nog niet in uitvoering die doorlopen naar volgende jaren

Programma 7 Bestuur en organisatie

Categorie (bedragen x € 1)	Omschrijving	Jaar gereed was	Jaar gereed wordt	Krediet na begrotings- wijziging	Som van uitgaven en inkomsten	Over te brengen naar 2020
	Investeringsen met economisch nut					
Huisvesting	Vervanging koffieautomaten HvdS	2019	2020	25.000	0	25.000
	Totaal investeringen met economisch nut					
	TOTAAL PROGRAMMA 7			25.000	0	25.000
TOTAAL GENERAAL				25.000	0	25.000

10.2 Reserves en voorzieningen

10.2.1 Reserves

Het verloop van de reserves is weergegeven in navolgend overzicht. Vanwege de vernieuwde programma-indeling zijn diverse reserves aan andere programma's gekoppeld dan in de jaarstukken 2018. Op het niveau van de afzonderlijke reserves en op totaalniveau sluiten de saldi per 1-1-2019 volledig aan met de jaarstukken 2018.

Overzicht verloop reserves

Naam reserve (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2018	Saldo 31-12-2019
Programma 1					
Reserve revitalisering Goudse Poort	1.064		31		1.033
Reserve onderwijshuisvesting	0			1.560	1.560
Programma 3					
Reserve wijkontwikkeling	386	150			536
Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen	69		62		7
Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen	271		12		259
Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk	510		7		503
Reserve versnellen woningbouw en transformatie	0	810		1.290	2.100
Reserve parkeren	675	70	40		705
Reserve zuidelijk stationsgebied	3.951		375		3.576
Reserve Groenfonds	0	1.252		700	1.952
Programma 4					
Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	5.458	1.000		1.771	8.229
Programma 5					
Reserve cultuur en erfgoedfonds	212	53		52	317
Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe	1.750				1.750
Programma 6					
Reserve niet-gesprongen explosieven WO2	1.832		936		896
Programma 7					
Reserve organisatieontwikkeling	568	620	791		397
Financiering en algemene dekkingmiddelen					
Algemene reserve	16.453		3.253	10.418	23.617
Egalisatiereserve openbare ruimte	5.880	2.721			8.601
Reserve sociaal domein	6.325		2.517	1.858	5.666
Reserve cofinanciering regionale projecten	710		100		610
TOTAAL	46.114	6.676	8.124	17.649	62.315

Onderstaand volgt een toelichting per reserve.

Programma 1

Reserve revitalisering Goudse Poort

De raad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 besloten om de nog beschikbare incidentele middelen voor de revitalisering van Goudse Poort te storten in een nieuw te vormen reserve. Deze reserve is bestemd om structurele kapitaallasten voor infrastructuur in Goudse Poort af te dekken en (co)financiering bij de Versnellingskamer mogelijk te maken.

Reserve onderwijshuisvesting

Op grond van het raadsbesluit 3 april 2019 is het kader van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Vanwege de aard en omvang van het financiële risico is besloten een aparte reserve te creëren voor het dekken van de kapitaallasten die voortvloeien uit IHP. Gedurende de looptijd van het IHP kunnen inkomsten die voortkomen uit de verkoop van vrijvallende schoollocaties ten gunste van deze reserve worden afgewikkeld. In het kader van realistisch begroten worden

deze inkomsten pas verwerkt nadat ze gerealiseerd zijn. Eveneens kunnen financiële voordelen vanuit het combinatiegebruik hieraan toegevoegd worden. Intentie is om de reserve in te zetten ter dekking van de kapitaallasten. Dit alles ter beheersing van de omvang van het mogelijke exploitatietekort. Via de resultaatbestemming 2018 is een bedrag van € 1.560.000 aan deze reserve toegevoegd.

Programma 3

Reserve wijkontwikkeling

Deze reserve is bestemd voor de dekking van de kosten van de wijkontwikkelingsprojecten. Per saldo is in 2019 € 150.000 aan deze reserve toegevoegd.

Reserve actualiseren en digitaliseren bestemmingsplannen

Deze reserve is bestemd voor regulering van over meerdere jaren te maken kosten ten behoeve van werkzaamheden, mede door en voor derden, met betrekking tot actualiseren en digitaliseren van bestemmingsplannen. Gezien de omvang valt deze bestemmingsreserve vrij en wordt het saldo toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve civieltechnische werken en plankosten De 3 Notenboomen en Reserve civieltechnische werken en plankosten Bolwerk

De nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn bij het vaststellen van de jaarrekening 2016 in een reserve gestort. Deze bedragen zijn nodig voor de afronding van de ontwikkeling van deze twee gebieden.

Reserve versnellen woningbouw en transformatie

De reserve is in 2018 ingesteld bij de vaststelling van de programmabegroting 2019-2022 en vindt zijn basis in het Coalitieakkoord 2018-2022 waar ingezet wordt op de versnelling van de woningbouw en de transformatie van zakelijke panden en gebieden naar woningen. In totaal wordt daarvoor in 4 jaar € 5.640.000 beschikbaar gesteld en gestort in deze nieuwe reserve. Het jaarrekeningresultaat 2018 is aanleiding geweest om de voorgenomen toevoegingen aan de reserve naar voren te halen in de tijd.

Reserve parkeren

Deze reserve wordt gevoed door afkoopsommen die worden betaald als bij de afgifte van bouwvergunningen niet (volledig) kan worden voldaan aan de normering van het aantal te realiseren parkeerplaatsen op eigen terrein. Gelet op het vorenstaande dient deze reserve te worden aangewend voor de aanleg van parkeerplaatsen, het treffen van parkeerregulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbendenparkeren. In 2019 is conform de programmabegroting een bedrag van € 40.000 aan deze reserve onttrokken. De toevoeging aan deze reserve heeft betrekking op het batig saldo inkomsten Stationsgarage.

Reserve Zuidelijk Stationsgebied

Op 22 juni 2016 heeft de raad ingestemd met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. De reserve Spoorse doorsnijdingen en de reserve Ketenmobiliteit zijn opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen. De onttrekking van € 375.000 heeft betrekking op de in 2019 gemaakte plankosten.

Reserve Groenfonds

Deze reserve is bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2018 ontstaan en is er besloten om € 700.000,- aan deze reserve toe te voegen. In 2019 is hier nog het bedrag van € 1,25 miljoen aan deze reserve toegevoegd.

Programma 4

Reserve maatschappelijke opvang en vrouwenopvang

De gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. In 2019 zijn de saldi uit 2018 toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is bij de tweede begrotingswijziging € 1 miljoen aan de reserve toegevoegd.

Programma 5

Reserve Cultuur en erfgoedfonds

Het college heeft besloten de reserve cultuur- en erfgoedfonds aan te wenden voor het bekostigen van de festiviteiten en activiteiten in het kader van Gouda 750 jaar. Naast de reguliere toevoeging van € 53.000 is via de resultaatbestemming 2018 ook € 52.000 aan deze reserve toegevoegd.

Reserve voormalige NIEGG Spoorzone en Westergouwe

Als gevolg van gewijzigde regelgeving van het BBV werden de verworven gronden in Westergouwe (fase 4 en 5) en Spoorzone (A1) in 2016 aangemerkt als strategische gronden en zonder afwaardering gepresenteerd onder de materiële vaste activa (MVA). In de afgelopen jaren had nog geen marktwaardetoets plaatsgevonden. Op basis van de overgangsbepaling diende uiterlijk 31 december 2019 gezorgd te worden voor een actuele taxatie van deze strategische

gronden. Deze taxatie heeft in 2019 geleid tot een afwaardering. Aan de raad zal worden voorgesteld om voor deze afwaardering deze reserve, die hiervoor in het verleden is gevormd, in te zetten.

Programma 6

Reserve niet gesprongen explosieven WO2

Deze reserve is gevormd voor de middelen die ontvangen worden voor het opsporen en ruimen van niet gesprongen explosieven. Kosten en opbrengsten die hierop betrekking hebben worden met deze reserve verrekend. In 2019 heeft een eenmalige vrijval plaatsgevonden van € 1.000.000.

Programma 7

Reserve organisatieontwikkeling

Deze reserve wordt breed ingezet ter dekking van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatie-ontwikkelingen. In 2019 is € 620.000 (conform begroting) aan deze reserve toegevoegd. De onttrekking bedroeg, eveneens conform begroting, € 791.000.

Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Algemene reserve

Deze reserve wordt onder andere gebruikt voor de afwikkeling van het rekeningresultaat.

Het gerealiseerde resultaat van de jaarrekening 2018 bedroeg € 17.649.000 positief. Vanuit dit saldo hebben in 2019 enkele verrekeningen met reserves plaatsgevonden. In afwijking van het besluit bij de jaarstukken 2018 is per saldo € 10.418.000 in plaats van € 9.028.000 ten gunste van de algemene reserve gekomen. Bij nader inzien bleek het niet te zijn toegestaan om vanuit het rekeningresultaat rechtstreeks toevoegingen te doen aan de voorziening riolering (€ 1.130.000) en aan de voorziening verwerking afvalstoffen (€ 260.000) en is in totaal € 1.390.000 aan de algemene reserve toegevoegd. Onderzocht wordt op welke wijze alsnog passende invulling kan worden gegeven aan het raadsbesluit.

Voor opnieuw beschikbaar te stellen budgetten is € 2.287.000 aan de reserve onttrokken. Daarnaast is bij de 2e begrotingswijziging € 797.000 onttrokken ter dekking van de kosten voor het dagelijks onderhoud openbare ruimte. Ten slotte is conform de begroting € 170.000 aan de reserve onttrokken.

Egalisatiereserve openbare ruimte

Aan de egalisatiereserve openbare ruimte wordt het voordeel toegevoegd dat ontstaat door het verplicht activeren van investeringen maatschappelijk nut openbare ruimte. De daarmee samenhangende verlaging van de dotatie aan de voorziening groot onderhoud openbare ruimte en het opvoeren van kapitaallasten heeft een positief resultaat tot gevolg. Dit voordeel wordt gedoteerd aan deze reserve.

Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein is ingesteld bij de eerste begrotingswijziging 2016. De reserve wordt gevoed met overschotten op programma 4 met uitsluiting van de producten MO/VO (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang) en beschermd wonen. Het saldo van de reserve telt mee bij het weerstandsvermogen.

Als gevolg van het (merendeels) opnemen van de integratie-uitkering sociaal domein in de algemene uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2019 heeft de gemeenteraad besloten om de reserve Sociaal Domein op te heffen. Er vinden alleen nog onttrekkingen en stortingen plaats zoals nu in de begroting opgenomen. Eind 2022 zal de reserve nihil zijn en worden opgeheven.

Reserve cofinanciering regionale projecten

Voor de cofinanciering van regionale projecten is een reserve van € 710.000 beschikbaar als onderdeel van de algemene reserve. Conform de begroting is € 50.000 onttrokken voor de bijdrage aan de versnelling van de aanleg van de verbreding van de A20. Daarnaast is deze reserve bij de 1e begrotingswijziging aangewend voor het Goudse aandeel in de kosten van het Kenniscentrum Bodemdaling (eveneens € 50.000).

10.2.2 Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is weergegeven in navolgend overzicht. Vanwege de vernieuwde programma-indeling zijn diverse voorzieningen aan andere programma's gekoppeld dan in de jaarstukken 2018. Op het niveau van de afzonderlijke voorzieningen en op totaalniveau sluiten de saldi per 1-1-2019 volledig aan met de jaarstukken 2018.

Overzicht verloop voorzieningen

Naam voorziening (bedragen * € 1.000)	Saldo 1-1-2019	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2019
Programma 1					
Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen	461	97	557	1	0
Programma 2					
Voorziening riolering	13.545	4.479		0	18.024
Voorziening verwerking afvalstoffen	260				260
Programma 3					
Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne	465	113		63	515
Voorziening deelname grondbank Zuidplas	1.320	0		60	1.260
Voorziening groot onderhoud openbare ruimte	6.184	3.780		3.258	6.706
Voorziening onderhoud Stationsgarage	181	46		0	227
Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg	339	174		190	323
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten	1.303	743		500	1.546
Programma 4					
Voorziening pijporgel aula begraafplaats	53	0		0	53
Programma 7					
Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders	5.521	1.191		232	6.480
Voorziening onderhoud Huis van de Stad	52	42		55	39
Voorziening spaarurenverlof	14	0		1	13
TOTAAL	29.698	10.665	557	4.360	35.446

Onderstaand volgt een toelichting per voorziening.

Programma 1

Voorziening planmatig onderhoud gemeentelijke onderwijsgebouwen

De bekostiging voor de onderhoudsvoorzieningen voor schoolgebouwen is vanaf 1 januari 2015 geen taak meer voor de gemeente. Schoolbesturen ontvangen deze middelen vanaf dat moment rechtstreeks van het Rijk. De gemeente blijft nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, eerste inrichting, vandalismeschades en constructiefouten.

De voorziening was vanaf 2015 nog bestemd voor meerjarig onderhoud aan bruikleenscholen en gymzalen. Tevens werd het meerjarig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel (vanwege gebruik door de GSG) uit deze voorziening voldaan. Aan het einde van 2019 is gebleken dat deze voorziening niet (meer) voldoet aan de richtlijnen van het BBV en is in 2019 in zijn geheel vrijgefallen. Dit budget zal niettemin benodigd zijn in komende periode voor het onderhoud aan dit schoolgebouw en daar ook weer voor worden gealloceerd op basis van een herijkt MJOP.

Programma 2

Voorziening riolering

Bij de riolering is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is deels een kostenegalatievoorziening ter voorkoming van ongewenste fluctuaties in de rioolheffing en deels een spaarvoorziening ter dekking van de kosten van toekomstige vervangingsinvesteringen riolering. Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan en afspraken over de wijze van financieren van (toekomstige) riooluitgaven zijn toevoegingen en onttrekkingen begroot. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Deze voorziening heeft als nevendoeel een gelijkmatig tariefverloop te bevorderen bij onregelmatige lasten. De kosten die gemaakt worden ten behoeve van riolering worden gedekt door inkomsten rioolrechten. In 2019 is € 4.479.000 aan deze voorziening toegevoegd.

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de jaarstukken 2018 o.a. besloten om € 1.130.000 toe te voegen aan de voorzieningen riolering. Bij nader inzien bleek dat dit niet is toegestaan op grond van bepalingen in het BBV. Onderzocht wordt op welke wijze alsnog passende invulling kan worden gegeven aan het besluit.

Voorziening verwerking afvalstoffen

Bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Een nevendoeel van deze voorziening is het bevorderen van een gelijkmatig tariefverloop bij onregelmatige lasten. In 2019 is € 260.000 aan deze voorziening toegevoegd. Op grond van de BBV-voorschriften heeft er geen uitvoering gegeven kunnen worden aan de dotatie van € 260.000 uit het raadsbesluit van 10 juli 2019.

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de jaarstukken 2018 o.a. besloten om € 260.000 toe te voegen aan de voorziening verwerking afvalstoffen. Bij nader inzien bleek dat dit niet is toegestaan op grond van bepalingen in het BBV. Onderzocht wordt op welke wijze alsnog passende invulling kan worden gegeven aan het besluit.

Programma 3

Voorziening groot onderhoud brandweerkazerne

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de brandweerkazerne. Op 21 januari 2014 is het nieuwe meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. Conform dit plan is in 2019 een bedrag van € 113.000 in deze voorziening gestort. In 2019 is voor € 63.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Voorziening deelname grondbank Zuidplas

De RZG Grondbank Zuidplas is opgericht om strategische aankopen te doen in de Zuidplaspolder. De gemeente Gouda neemt voor 6% deel in de grondbank. In 2019 heeft op basis van de concept jaarrekening van deze verbonden partij een onttrekking aan de voorziening plaatsgevonden.

Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

Deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van beschikbare middelen en kosten groot onderhoud van de openbare ruimte (groot onderhoud van wegen plus kunstwerken, water en groen) zoals is opgenomen in het P(roject)P(rogramma), PP als onderdeel van het Integraal Uitvoerings Plan (IUP). Jaarlijks wordt een bedrag in deze voorziening gestort. Op basis van een projectmatige aanpak wordt het groot onderhoud uitgevoerd.

Voorziening onderhoud Stationsgarage

Deze voorziening is bestemd voor het uitvoeren en nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud aan de nieuwe Stationsgarage. In 2019 is een bedrag van € 46.000 in deze voorziening gestort.

Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van de uitgaven verhuurdersonderhoud aan het schouwburgcomplex gelegen aan de Boelekade 67. Het meerjarig onderhoudsplan is vastgesteld door het college op 21 januari 2014. Op basis van dit plan wordt jaarlijks € 174.000 aan deze voorziening toegevoegd. In 2019 is € 190.000 besteed aan onderhoudswerkzaamheden.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven aan planmatig onderhoud aan gemeentelijk pandenbezit. Op 21 januari 2014 is het meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college. In 2019 heeft naast de reguliere toevoeging ook een aanvullende dotatie in verband met ontvangen BRIM subsidies aan de voorziening plaatsgevonden. Er is voor € 500.000 aan onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Programma 4

Voorziening pijporgel aula begraafplaats

Op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris beheerd wordt. Het legaat dient gebruikt te worden voor de restauratie van het pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda. Restauratie van dit orgel zal worden uitgevoerd door de beheerder/eigenaar van deze begraafplaats. Op dit moment is niet bekend op welke termijn de beheerder/eigenaar deze restauratiewerkzaamheden gaat uitvoeren.

Programma 7

Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

Politieke ambtsdragers in functie bouwen pensioenaanspraken op. Voor de gemeente Gouda betreft dit de wethouders. Deze pensioenaanspraken komen ten laste van de gemeente Gouda. In tegenstelling tot deelnemers aan het ABP vindt voor de Appa geen premieafdracht plaats van de gemeente aan een pensioenfonds. De pensioenen van de wethouders worden gefinancierd uit de exploitatie van de gemeente op het moment dat dit pensioen wordt uitbetaald aan betrokkene.

Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient een voorziening voor de pensioenaanspraken (voormalig) wethouders te worden gevormd. Ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioen van (voormalig) wethouders is per 31 december 2019 een voorziening beschikbaar van € 6.480.000.

De actuele actuariële berekeningen leiden in 2019 tot een aanvullende dotatie aan de voorziening van € 1.130.000, ten opzichte van de geraamde dotatie van € 61.000. Door veranderingen in de aannames van de berekeningen kan het benodigde bedrag in de voorziening sterk veranderen van jaar tot jaar.

Voorziening onderhoud Huis van de Stad

Deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan het Huis van de Stad. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt elk jaar aangewend voor de onderhoudskosten van dit pand, die gebaseerd is op de meerjarige technische onderhoudsplanning.

Voorziening spaarurenverlof

De voorziening biedt de benodigde financiële dekking voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren. De afspraken met betrekking tot deze spaarvariant werden in een zogenaamd spaarcontract tussen werkgever en werknemer vastgelegd. Per jaar kon niet meer dan de opgebouwde compensatie-uren worden gespaard. Tevens was het maximaal te sparen uren gemaximaliseerd tot 1 jaar per medewerker. Door invoering van de levensloopregeling is de verlofspaarregeling met ingang van 1 april 2006 vervallen.

In 2019 is er aan verlof op basis van spaaruren een bedrag van € 1.000 opgenomen. Het saldo per 31 december 2019 betreft de waarde-aanspraak van één medewerker.

10.3 Toelichting wettelijke beleidsindicatoren

Programma 1 Economie, werk en onderwijs

Indicator	Toelichting
Funcziemenging	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Absoluut verzuim	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
Relatief verzuim	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".

Programma 2 Energie en klimaat

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	Het CBS hanteert de volgende definitie: Hernieuwbare elektriciteit is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. Hernieuwbare elektriciteit komt uit bronnen die steeds opnieuw worden aangevuld. Kernenergie valt niet onder hernieuwbare elektriciteit.

Programma 3 Wonen en leefomgeving

Indicator	Toelichting
Gemiddelde WOZ waarde	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Programma 4 Sociaal domein

Indicator	Toelichting
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of

Indicator	Toelichting
	gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.
Jongeren met jeugdbescherming	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen

Programma 5 Cultuur, sport en recreatie

Indicator	Toelichting
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma 6 Leefbaarheid en veiligheid

Indicator	Toelichting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie. Het aantal HALT-verwijzingen in Gouda ligt onder het Nederlands gemiddelde maar is nog altijd een aanzienlijk aantal. De criteria die gehanteerd worden door HALT zijn niet altijd van toepassing van de Goudse jongeren, nl. first-offender, relatief licht vergrijp, bekennen van gepleegd feit.
Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.

Programma 7 Bestuur en organisatie

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar (Het is niet gebruikelijk de werkelijke bezetting voor een toekomstig begrotingsjaar in te schatten. Voor de begroting 2018 wordt gerekend met de bezetting van 1 januari 2017).
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

10.4 Stedelijke vernieuwing

Inleiding

Tot 2010 verliep de verantwoording over het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) via de SiSa-bijlage. De afspraken over de verantwoording zijn nu opgenomen in twee bestuursovereenkomsten.

Bestuursovereenkomst

Voor het verkrijgen van het ISV in het derde investeringstijdvak (2010-2014) hebben op respectievelijk 7 en 14 december 2010 het college van gedeputeerde staten (GS) en het college van burgemeester en wethouders (BenW) besloten een bestuursovereenkomst voor de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg te ondertekenen. Daarnaast hebben GS en BenW op 9 februari 2012 een bestuursovereenkomst voor het onderdeel bodem-spoedeisende locaties ondertekend. Deze overeenkomsten zijn tevens de gemeentelijke aanvragen tot verlening van investeringsbudget. In de bestuursovereenkomsten zijn de afspraken vastgelegd waarover het college jaarlijks verantwoording moet afleggen. Het betreft afspraken over zowel de oude investeringstijdvakken 2000-2004 en 2005-2009 als het nieuwe investeringstijdvak 2010-2014.

Verantwoording

In overeenstemming met de provinciale verordening ISV legde het college tot en met 2014 jaarlijks via de jaarrekening verantwoording af aan de gemeenteraad. De provincie ontving dan vóór 15 juli na afloop van het begrotingsjaar de jaarrekening van de gemeente. Door het opnemen van een paragraaf stedelijke vernieuwing is de verantwoording van het investeringsbudget zichtbaar. In de jaarrekening 2010 is voor het eerst op deze wijze verantwoording afgelegd. Voor zowel de bestuursovereenkomst over de onderdelen wonen, geluid en bodem-nazorg als de bestuursovereenkomst over het onderdeel bodem-spoedeisende locaties is de verantwoording in de jaarrekening 2014 tevens de eindverantwoording.

Vaststellingsbeschikking

Op basis van de eindverantwoording in de jaarrekening 2014 2015 heeft de provincie in 2016 een vaststellingsbesluit genomen voor enerzijds de budgetten wonen, geluid en bodem-nazorg en anderzijds het budget bodem-spoedeisende locaties. Hierin is als voorwaarde opgenomen dat het college alleen nog aan de gemeenteraad verantwoording behoeft af te leggen over de in de beschikking vermelde prestaties.

Afspraken

Hierna volgt beknopt de stand van zaken rond de in de vaststellingsbeschikkingen vermelde prestaties en financiën over het jaar 2019. De verantwoording over de voorliggende jaren is in de jaarstukken 2018 opgenomen.

Prestaties vaststellingsbeschikking ISV-3 wonen, geluid en bodem-nazorg

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2019	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2019?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
2.	Afronden van ISV2-verplichting sanering van het Bolwerk (Poortgebouw).	In 2019 heeft de vaststelling van de stabiele eindsituatie plaatsgevonden Formele afronding vindt op korte termijn plaats.	Ja.		n.v.t.
6.	Uitvoeren subsidieverplichtingen Restauraties Gemeentelijke Monumenten.	Eind 2019 stond nog voor een bedrag van € 63.587 aan subsidieverplichtingen open.	Nee.	Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken. Zie ook bij 18.	Ja, zie bij 18.
9.	Herinrichting openbaar gebied bij woningbouw; de Oversteek, ter grootte van € 50.000.	De woningen in de Georgina Sanderstoren en de Oversteek zijn gerealiseerd.	Ja		n.v.t.
13.	Het deelbudget van € 5000,- blijven inzetten voor de subsidieactiviteit 'het gebruiken van kwaliteitsinstrumentarium toekomstgericht bouwen' uit de Subsidieverordening stedelijke vernieuwing 2011. Als de subsidieregeling in 2016 onbenut blijft, het geld voor 31 december 2017 op	In 2016 en 2017 bleef de subsidieregeling onbenut. Het geld is daarop in 2017 als impulsachtig budget verplicht. Deze middelen zijn ingezet om de woningen in Middenwillens fase 3 aardgasvrij-ready op te leveren. Dus wel met een gasgestookte ketel, maar	Ja, de woningen zijn in 2019 aardgasvrij-ready opgeleverd.		n.v.t.

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2019	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2019?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
	een andere wijze voor dit doel inzetten.	voorzien van laagtemperatuur verwarming en dus geschikt om op termijn over te gaan naar een warmtepomp: een belangrijke tussenstap in de verduurzaming van woningen.			
14.	Het restantbedrag investeringsbudget Geluid, € 125.000,00, heeft u in zijn geheel verplicht voor het van de A-lijst afvoeren van de woningen in de projecten Geluidwerende Maatregelen Woningen Punt en omgeving en Geluidwerende Maatregelen Woningen Spoorstraat en omgeving.	Het geluidsaneringsproject Punt is in 215 afgerond. Het geluidsaneringsproject Spoorstraat is in 2019 afgerond.	Ja.		n.v.t.

	Inhoudelijke afspraken	Stand ultimo 2019	Is de prestatie volledig gerealiseerd in 2019?	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, geef een verklaring	Is de prestatie niet volledig gerealiseerd, wordt die alsnog later gerealiseerd en wanneer (jaartal)?
18.	Het restantbudget (tot een maximum van) € 194.177 aanwenden voor verstrekken van subsidies ten behoeve van het restaureren van gemeentelijke monumenten.	Het volledige bedrag is inmiddels beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling restaureren van gemeentelijke monumenten. De subsidieregeling loopt in principe zolang er budget beschikbaar is. Het subsidieplafond 2019 is vastgesteld op de hoogte van het nog beschikbare restantbudget eind 2018. Zie ook 6.	Nee.	Het restantbudget is ultimo 2019 volledig verplicht en bedraagt € 63.587. Subsidieactiviteiten moeten binnen 3 jaar na verlening gereed gemeld worden, tenzij hiervoor een andere termijn is afgesproken.	Ja, uiterlijk 2021 als geen uitstel van de gereedmeldingstermijn wordt verstrekt.

Financiële stand van zaken

	Stand per 1-1-2019	Uitgaven 2019	Verplichtingen per 31-12-2019	Stand per 31-12-2019
ISV-wonen, geluid en bodem-nazorg	€ 148.100	€ 84.513	€ 63.587	€ 0
ISV-bodem spoedeisende locaties	€ 26.700	€ 26.700	€ 0	€ 0

stand van 2020

Colofon

uitgave: gemeente Gouda

fotoverantwoording: Gemeente Gouda

©gemeente Gouda, juni 2020

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

RA12528

Aan: de raad van de gemeente Gouda

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de gemeente Gouda te Gouda gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: <ol style="list-style-type: none"> 1. het overzicht van baten en lasten over 2019 (pagina 126 en 127); 2. de balans per 31 december 2019 (pagina 146 en 147); 3. de toelichting (pagina 127 tot en met 143 en pagina 150 tot en met 160) met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen (pagina 148 tot en met 149); 4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (pagina 166 tot en met 167); en 5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (pagina 161 tot en met 164).	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeente Gouda op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het d.d. 4 februari 2020 door het college vastgestelde normenkader.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het college op 4 februari 2020 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019.

Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Gouda zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 2.785.560. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

Benadrukking van de impact van COVID-19

Wij wijzen op de toelichting opgenomen onder de “Gebeurtenissen na balansdatum” in de toelichting op de jaarrekening (pagina 160) en de toelichting opgenomen in de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing” in het jaarverslag (pagina 90 en 91) waarin het college van burgemeester en wethouders de impact van de effecten van het coronavirus (COVID-19) op de baten en lasten en de financiële positie van de gemeente heeft beschreven. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het vastgestelde normenkader d.d. 4 februari 2020.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het college op 4 februari 2020, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's
  - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - ▷ dat de baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- ▶ het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening.

Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;

- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 24 juli 2020

